

<u>Oznámení č.</u>	Obsah	Strana
	I <i>Usnesení, doporučení a stanoviska</i>	
	USNESENÍ	
	Evropský hospodářský a sociální výbor	
	470. plenární zasedání ve dnech 15. a 16. března 2011	
2011/C 132/01	Usnesení Evropského hospodářského a sociálního výboru „k situaci v zemích jižního Středomoří“ ...	1
	STANOVISKA	
	Evropský hospodářský a sociální výbor	
	470. plenární zasedání ve dnech 15. a 16. března 2011	
2011/C 132/02	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu „Spotřebitelé a přeshraniční příležitosti na vnitřním trhu“ (průzkumné stanovisko na žádost maďarského předsednictví)	3
2011/C 132/03	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu „Budoucnost Evropského sociálního fondu po roce 2013“ (průzkumné stanovisko)	8
2011/C 132/04	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu „Dodávky energie – jaký druh politiky sousedství potřebujeme k zabezpečení dodávek pro EU?“ (průzkumné stanovisko na žádost maďarského předsednictví)	15

2011/C 132/05	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu „Inovační pracoviště jako zdroj produktivity a kvalitních pracovních míst“ (stanovisko z vlastní iniciativy)	22
---------------	---	----

III Přípravné akty

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR

470. plenární zasedání ve dnech 15. a 16. března 2011

2011/C 132/06	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu „Roční analýza růstu: postup v rámci ucelené reakce Evropské unie na krizi“ KOM(2011) 11 v konečném znění	26
2011/C 132/07	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu Výboru a Výboru regionů „Stěžejní iniciativa strategie Evropa 2020 – Unie inovací“ KOM(2010) 546 v konečném znění	39
2011/C 132/08	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Na cestě k aktu o jednotném trhu pro vysoce konkurenceschopné sociálně tržní hospodářství 50 návrhů pro lepší společnou práci, podnikání a obchod“ KOM(2010) 608 v konečném znění	47
2011/C 132/09	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru „k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2000/25/ES, pokud jde o uplatňování etap mezních hodnot emisí na úzkorozchodné traktory“ KOM(2011) 1 v konečném znění – 2011/0002 (COD)	53
2011/C 132/10	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „– Mládež v pohybu – Iniciativa zaměřená na rozvinutí potenciálu mladých lidí, aby mohla Evropa růst rozumným a udržitelným způsobem, ze kterého budou mít prospěch všichni“ KOM(2010) 477 v konečném znění	55
2011/C 132/11	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů k tématu „Budoucnost SZP do roku 2020: Řešení problémů v oblasti potravin a přírodních zdrojů a územní problematiky“ KOM(2010) 672 v konečném znění	63
2011/C 132/12	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru „k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. .../..., kterým se mění nařízení (ES) č. 648/2004, pokud jde o používání fosforečnanů a jiných sloučenin fosforu v domácích pracích prostředcích“ KOM(2010) 597 v konečném znění — 2010/0298 (COD)	71

I

(Usnesení, doporučení a stanoviska)

USNESENÍ

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR

470. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ VE DNECH 15. A 16. BŘEZNA 2011

Usnesení Evropského hospodářského a sociálního výboru „k situaci v zemích jižního Středomoří“

(2011/C 132/01)

Na plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 15. a 16. března 2011 (jednání dne 15. března 2011), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující usnesení 149 hlasy pro, 11 hlasů bylo proti a 10 členů se zdrželo hlasování

1. Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) vyjadřuje solidaritu s obyvateli zemí jižního Středomoří, kteří nenásilně bojují za svá základní práva a svobody, a podporuje jejich legitimní snahu o nastolení stabilních demokracií v jejich zemích.

2. EHSV žádá, aby bylo ukončeno veškeré násilí proti civilistům a aby byla plně respektována touha lidu po přechodu k demokracii a jeho právo na svobodu projevu a pokojnou demonstraci.

3. EHSV vyzývá k okamžitému, pokojnému a demokratickému přechodu, jenž povede k nastolení právního státu, ke stabilní demokracii založené na svobodných a spravedlivých volbách, k neomezenému právu na sdružování a k respektování lidských práv.

4. V tomto historickém okamžiku se dlouholeté i nově založené organizace zaměstnavatelů, pracovníků a další strany zastupující občanskou společnost – zejména v socio-ekonomické, občanské, profesní a kulturní sféře – v zemích Středomoří s jasným demokratickým posláním ujímají zásadního úkolu v rámci změny politických režimů a musí sehrát nezastupitelnou úlohu pro budoucnost svých zemí. Aby procesy přeměny vyústily v plně demokratické systémy, bude mít zásadní význam navázání konstruktivního a produktivního

dialogu mezi těmito organizacemi a politickými orgány, které přeměnu řídí. Stejně důležitý bude příspěvek občanské společnosti k posilování sousedských vztahů, včetně přímých kontaktů mezi obyvateli.

5. EHSV vítá nedávné výzvy vysoké představitelky pro zahraniční věci na podporu těchto demokratických procesů a oznámení plánu na humanitární pomoc pro tento region. EHSV požaduje jednoznačný evropský závazek vůči občanské společnosti v jižní části středomořského regionu, jenž je součástí těchto výzev. Evropská služba pro vnější činnost prokázala, že již nyní přijímá opatření zaměřená na uskutečnění tohoto politického závazku. EHSV je připraven podpořit takové politické úsilí prostřednictvím budování kapacit, podpory hledání konsensu a navazování strukturovaného a reprezentativního dialogu s občanskou společností zemí jižního Středomoří. EHSV vítá rozhodnutí rozvíjet tento nový postoj – občanské nepokoje v zemích jižního Středomoří jednoznačně poukazují na slabá místa dosavadní politiky vnějších vztahů EU vůči těmto zemím.

6. Za tímto účelem je EHSV k dispozici svým stávajícím i novým kontaktům, včetně organizací zaměstnavatelů, pracovníků a ostatních organizací občanské společnosti, jež mají vazby na protějšky v rámci evropské občanské společnosti a na evropsko-středomořskou nevládní platformu. EHSV bude usilovat o společnou činnost v regionu na podporu poklidného přechodu k demokracii.

7. EHSV vyzývá k zapojení všech demokratických sil do tohoto procesu. Zásadní význam bude mít v průběhu fáze přechodu zapojení demokratických a nezávislých organizací zaměstnavatelů, pracovníků a ostatních organizací občanské společnosti.

8. EHSV vyzývá EU, aby přijala ambiciózní opatření zaměřená na přezkum poslání Unie pro Středomoří a poskytla středomořským zemím, které se již vydaly cestou přechodu k demokracii, politickou a institucionální, hospodářskou, sociální, technickou a humanitární pomoc. EHSV lituje, že koordinace mezi institucemi EU a členskými státy při řešení těchto otázek je nedostatečná. Proto naléhavě žádá instituce EU a členské státy, aby koordinovaly svou činnost v regionu a aby zcela obnovily svou strategii pro Středomoří. Strategickou součástí tohoto nového přístupu by měla být podpora občanské společnosti, aby se zajistilo, že podpora EU poskytovaná zemím tohoto regionu přinese co největší užitek. Evropský hospodářský

a sociální výbor a rovněž Výbor regionů (VR) jsou připraveny se do této činnosti zapojit.

9. EHSV a VR se dohodly, že budou svou budoucí činnost v oblasti procesů přechodů k demokracii v zemích jižního Středomoří koordinovat. EHSV a VR vyzývají ke společnému akčnímu plánu institucí a orgánů EU, jenž by stanovil, jakým způsobem by měl každý z těchto subjektů přispět k celkové politice EU v regionu.

10. EHSV vítá závěry z mimořádného zasedání Evropské rady z 11. března, které podpořily demokratický, hospodářský a sociální rozvoj středomořských zemí.

11. EHSV vyzývá Evropskou unii a její členské státy, aby rychle a účinně přistoupily ke koordinované zášahu mezinárodního společenství v Libyi za účelem zajištění bezpečnosti obyvatelstva a humanitární pomoci a provedení všech opatření nezbytných pro podporu přechodu k demokracii.

V Bruselu dne 15. března 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

STANOVISKA

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR

470. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ VE DNECH 15. A 16. BŘEZNA 2011

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu „Spotřebitelé a přeshraniční příležitosti na vnitřním trhu“*(průzkumné stanovisko na žádost maďarského předsednictví)*

(2011/C 132/02)

Zpravodaj: **pan Jorge PEGADO LIZ**

Dopisem ze dne 15. listopadu 2010 požádal pan Péter GYÖRKÖS jménem maďarského předsednictví Rady Evropské unie Evropský hospodářský a sociální výbor o vypracování průzkumného stanoviska k tématu

Spotřebitelé a přeshraniční možnosti na vnitřním trhu.

Specializovaná sekce Jednotný trh, výroba a spotřeba, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 4. března 2011.

Na 470. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 15. a 16. března 2011 (jednání dne 15. března), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 175 hlasy pro, 2 hlasy byly proti a 8 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení určené maďarskému předsednictví

1.1 EHSV děkuje maďarskému předsednictví za to, že mu dalo příležitost vypracovat stanovisko k základním otázkám týkajícím se rozvoje příležitostí evropských spotřebitelů v rámci vnitřního trhu, a že tak mohl přispět k činnosti předsednictví EU během prvního pololetí roku 2011.

1.2 EHSV se domnívá, že je nutné obnovit diskusi o novém přístupu ke spotřebitelské politice do roku 2030, a přeje si, aby maďarské předsednictví, ostatní instituce i sociální partneři souhlasili s tím, že se tohoto úkolu ujmou.

1.3 Výbor je potěšen, že Rada dne 24. ledna 2011 schválila společný přístup ve věci práv spotřebitelů, avšak další vývoj v Evropském parlamentu sleduje s obavami, a proto naléhavě žádá maďarské předsednictví, aby pokračovalo cestou vytyčenou Radou a dohlédlo na to, že konečný výsledek bude moci obnovit důvěru spotřebitelů.

1.4 Pokud jde o přezkum směrnice o nekalých obchodních praktikách, EHSV doporučuje maďarskému předsednictví, aby se již na začátku diskusí podrobněji zabývalo problémem úplné harmonizace, po provedení studie dopadů a zohlednění podstatného snížení úrovně ochrany spotřebitelů v členských státech, které tuto směrnici provedly do vnitrostátního práva.

1.5 Co se týče právního nástroje pro skupinovou žalobu na úrovni EU, EHSV žádá maďarské předsednictví, aby prokázalo politickou odvalu a zasadilo se o jeho okamžité přijetí, zvláště vzhledem k tomu, že mnoho studií již prokázalo náležitost a proveditelnost takového projektu.

1.6 Pokud jde o přezkum směrnice o souborných službách pro cesty a právního předpisu o právech cestujících v letecké dopravě, EHSV doporučuje maďarskému předsednictví, aby se jimi zabývalo současně a stanovilo práva, povinnosti a odpovědnost v případě sporů a poskytnutí špatných či klamných služeb.

1.7 V rámci vnitřního trhu s maloobchodními finančními službami doporučuje EHSV maďarskému předsednictví, aby pokročilo v činnosti v oblastech minimální úrovně bankovních služeb pro všechny evropské občany, spolehlivého systému elektronických plateb, jenž bude totožný ve všech členských státech, pevného vymezení odpovědnosti bank při poskytování úvěru, jednotného systému pojištění po celé Evropě, typologie nepřiměřených podmínek a nekalých obchodních praktik ve finančních službách, srovnatelnosti bankovních poplatků, pojištění vkladů a zesílení povinnosti poradenství o složitých finančních produktech. Posílení finančního dohledu v souvislosti s finanční krizí, již stále procházíme, je minimálním požadavkem.

1.8 Maďarské předsednictví bude v rámci Digitální agendy vyzváno, aby přijalo naléhavé rozhodnutí týkající se přesné definice základních práv spotřebitelů v digitálním světě a přezkumu rámcové směrnice o ochraně údajů a autorských práv v digitálním prostoru.

1.9 Co se týče provádění nových ustanovení Smlouvy a Listiny základních práv týkajících se služeb obecného zájmu, EHSV vyzývá maďarské předsednictví, aby aktivně navázalo na závěry ze zasedání Rady, které proběhlo ve dnech 6. a 7. prosince 2010, a služby obecného zájmu tak nebyly ponechány stranou při provádění strategie Evropa 2020.

1.10 Maďarské předsednictví zaujal především případ přeshraničního obchodu v místním měřítku, jehož dopad v členských státech zatím nevyhodnotila žádná studie. První krok, jenž EHSV doporučuje maďarskému předsednictví, je požádat Komisi o přesnou statistickou analýzu těchto transakcí a dále vypracování studií, které jsou nezbytné k tomu, aby se určilo, zda je tento druh obchodu natolik specifický, aby vyžadoval právní přístup na úrovni EU. Poté je třeba zhodnotit potřeby spotřebitelů v tomto druhu obchodu (informace, jazyk, v němž jsou sepsány smlouvy, porovnatelnost cen, pokud jedna z měn není euro, směnný kurz, bankovní poplatky atd.) a nejučinnější způsob, jak toho na místní úrovni dosáhnout.

2. Úvod

2.1 EHSV je potěšen, že maďarské předsednictví jej požádalo o vypracování průzkumného stanoviska k jednomu z jeho oblíbených témat, ke kterému se v posledních dvaceti letech již mnohokrát vyjádřil. EHSV ve svém stanovisku z vlastní iniciativy k tématu Jednotný trh a ochrana spotřebitelů – příležitosti a výzvy ze dne 7. listopadu 1995⁽¹⁾ shrnul všechna předcházející stanoviska, která se již touto tematikou zabývala, a zároveň zde uvedl tuto problematiku, jakož i hlavní obavy

spotřebitelů ohledně potíží a překážek bránících plnému využití výhod jednotného trhu. Většina otázek položených v tomto stanovisku je však bohužel stále aktuálních.

2.2 Dotváření jednotného trhu, jednoho z největších strategických projektů pro Evropu, který zahájil Jacques Delors, přičemž stanovil též přesné datum jeho dokončení, stále probíhá, přestože již uběhlo více než 30 let. Nedávné sdělení Na cestě k Aktu o jednotném trhu to dokazuje. Výbor vždy bojoval za jednotný trh jakožto nástroj ve prospěch občanů-spotřebitelů. Musí tedy být přijata evropská spotřebitelská politika, jež bude jasná, konzistentní a ucelená.

2.3 Žádost maďarského předsednictví, která je pro EHSV poctou, je tedy opodstatněná a umožňuje Výboru přispět k plánované činnosti v rámci programu Komise na první pololetí roku 2011 v návaznosti na práce posledních předsednictví, zejména předsednictví belgického.

2.4 Toto průzkumné stanovisko bude též pro EHSV příležitostí vzdát hold maďarskému členovi panu Istvánu Garaiovi, jenž byl v čele prestižní maďarské spotřebitelské organizace, byl velkým zastáncem zájmů a práv spotřebitelů a rovněž zpravodajem k důležitým stanoviskům k tomuto tématu. Pan István Garai nás bohužel v roce 2008 navždy opustil, a to při výkonu své funkce.

3. Významný cíl

3.1 Délka jednoho předsednictví je příliš krátká na to, aby umožnila vypracovat transparentním a participativním způsobem hlavní směry jakékoli politiky, hodnocení ex ante jejího dopadu, demokratické přijetí institucemi EU, provádění členskými státy a její hodnocení ex post.

3.2 Pětileté strategické programy, které jsou většinou ovlivněny čistě konjunkturálními důvody, jsou také nedostačující, pokud nejsou součástí politiky s jistou vizí. Strategie 2007/2013 přijatá dne 13. července 2007, jež se právě provádí, je dobrým příkladem toho, co již EHSV odsoudil.

3.3 Hlavním cílem strategie Evropa 2020 by měla být podpora a ochrana spotřebitelů, avšak není tomu tak.

3.4 Jediným náznakem politického přístupu tohoto druhu byl v roce 1985 tzv. „Nový impuls“, který zahájil Jacques Delors a jenž poté přešla a rozvinula komisařka Emma Bonino (1995/1999). Sledované cíle však bohužel z důvodu nedostačné politické vůle nebyly dosaženy, nepočítáme-li několik symbolických kroků.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 39, 12.2.1996, s. 55.

3.5 Položení základů a nalezení hlavních směrů politiky, jež bude podporovat a chránit spotřebitele do roku 2030, podle příkladu Gonzálezovy zprávy, by mohlo být klíčovou výzvou, kterou by předsednictví EU mohlo splnit; avšak musíme si uvědomit, že pokud jde o další strategické iniciativy (strategii Evropa 2020, Akt o jednotném trhu, Inteligentní regulaci atd.), máme již zpoždění.

3.6 Ze střednědobého a dlouhodobého pohledu by byly hlavní body této politiky následující:

- a) Dokázat zpochybnit a znovu definovat právní základ stanovený ve Smlouvě (článek 169, podle článku 12 SFEU) ⁽²⁾.
- b) Umístit spotřebitelskou politiku do středu politik EU jako politiku občanství a učinit z ní jádro a konečného příjemce všech ostatních politik.
- c) Ve světle tohoto nového zaměření znovu definovat práva spotřebitelů a systematicky při tom odkazovat na Smlouvy a Listinu základních práv.
- d) Klást důraz na horizontální povahu spotřebitelské politiky a zohlednit všechny s tím související důsledky a zároveň zajistit efektivitu této průřezovosti, ať už v útvarech Komise, tak i v jejich vztazích s ostatními institucemi a na všech úrovních členských států.
- e) Zahájit skutečnou kodifikaci spotřebitelského práva EU při využití vynikající akademické práce odvedené na společném referenčním rámci a jejím dovedení do všech důsledků – zejména rozumného a vhodného využití nepovinných režimů – podle metody proaktivního právního přístupu.
- f) Vztít jasně v úvahu funkci nástroje a podpůrnou roli politiky jednotného trhu tím, že bude jednoznačně ve službách občanů jako spotřebitelů a koncových uživatelů.
- g) Stanovit společné zásady pro organizaci a participativní zastoupení spotřebitelů v EU, jako nezbytného a rozhodujícího prvku pro provádění politik, které se spotřebitelů přímo týkají.

3.7 Poslední bod by si zasloužil zvláštní pozornost, neboť nebyl předmětem systematických jednání na evropské úrovni. Definice obecných zásad a hlavních směrů pro organizaci a participativní zastoupení spotřebitelů je totiž požadována již

dlouhou dobu, ať už veřejnými orgány členských států pověřenými ochranou spotřebitelů, tak i organizacemi a sdruženími na ochranu spotřebitelů. Systematizace podle jednotných zásad pro zastoupení spotřebitelů ve všech členských státech, zejména v regulačních orgánech různých odvětví, by přispěla jak k věrohodnosti dotčených organizací, tak i k efektivní ochraně spotřebitelů.

4. Několik aktuálních otázek v oblasti politiky ochrany spotřebitelů

4.1 V rámci plně dotvořeného jednotného trhu by spotřebitel měl mít možnost plně uplatňovat svá práva, jež mu jsou přiznána *acquis communautaire*, ať už se nachází kdekoli v EU, a to za stejných podmínek jako ve své vlastní zemi. Pokud jde o oprávněná očekávání spotřebitelů, ani jednotlivé spotřebitelské politiky, ani probíhající iniciativy však neposkytují uspokojující odpověď.

4.2 Politická agenda maďarského předsednictví obsahuje důležité cíle, z nichž některé budou samozřejmě postoupeny budoucím předsednictvím.

4.3 Co se týče **návrhu směrnice o právech spotřebitelů**, EHSV se domnívá ⁽³⁾, že by se její znění mělo změnit tak, aby se omezovala pouze na některé základní zásady o právech na přístup k informacím a o právu spotřebitele odstoupit od smlouvy v případě prodeje mimo obchodní prostory a prodeje na dálku a byly zrušeny body týkající se nepřiměřených podmínek, prodeje a záruk na zboží.

4.4 EHSV si je vědom vývoje v postoji Komise, který dokládají nedávná veřejná prohlášení komisařky Redingové, a konstatuje, že dne 24. ledna 2011 přijala Rada postoj, jenž je v naprostém souladu s jeho stanoviskem, čímž je potěšen. Vzhledem k nedávnému vývoji v této oblasti v Evropském parlamentu, k protichůdným postojům přijatým výborem IMCO a výborem JURI a výsledku očekávaném v příštích měsících však EHSV naléhavě žádá maďarské předsednictví, aby pokračovalo cestou vytyčenou Radou ve složení pro zemědělství v lednu letošního roku a realisticky ji skloubilo s budoucím společným referenčním rámcem v oblasti evropských smluv tak, jak EHSV uvádí ve svém stanovisku ⁽⁴⁾.

4.5 Pokud jde o přezkum **směrnice o nekalých obchodních praktikách**, EHSV se domnívá, že její pozdní provedení v členských státech je politováníhodné, což předpověděl ve svém stanovisku ⁽⁵⁾. V podobném smyslu se vyjádřil i Soudní dvůr.

(2) Úř. věst. C 185, 8.8.2006, s. 71.

(3) Úř. věst. C 317, 23.12.2009, s. 9.

(4) Úř. věst. C 84, 17.03.2011, s.1.

(5) Úř. věst. C 108, 30.4.2004, s. 81.

4.6 EHSV tedy doporučuje maďarskému předsednictví, aby vycházelo ze studií prokazujících podstatné snížení úrovně ochrany spotřebitelů a související důsledky v rámci hospodářské soutěže v členských státech, které provedly směrnici o nekalých obchodních praktikách do vnitrostátního práva, a více se zamyslelo nad opodstatněností necíleného použití úplné harmonizace, a to již od počátku diskusí o přezkumu této směrnice.

4.7 V případě **právního nástroje pro skupinovou žalobu na úrovni EU** bere EHSV na vědomí úmysl Komise obnovit diskusi formou nové konzultace zúčastněných stran, avšak má pochybnosti o existenci skutečné politické vůle nalézt konkrétní řešení po přibližně třiceti letech diskusí, konzultací, zpráv, stanovisek, zelených a bílých knih, sdělení a usnesení, studií, konferencí a symposií různých druhů.

4.8 EHSV se již ve svých dřívějších i nedávných stanoviscích jasně vyjádřil pro vytvoření evropského právního nástroje, jenž by umožnil spotřebitelům, kteří se domnívají, že utrpěli kolektivní škodu, podat skupinovou žalobu a získat odškodnění. Byl by plně začleněn do evropského trestního práva a uvedl by v platnost náhradu kolektivní hmotné škody nebo psychické újmy (systém „opt-out“) způsobené spotřebitelům z jakéhokoli členského státu za jednotných podmínek. Jestliže maďarské předsednictví přijme tento postoj, pro spotřebitele i ostatní držitele kolektivních práv by to mohlo být velice přínosné a prospělo by to i dotvoření jednotného trhu a spravedlivé hospodářské soutěži.

4.9 Pokud jde o přezkum **směrnice o souborných službách pro cesty**, EHSV ještě nebyl požádán o vypracování stanoviska. Komise pravděpodobně předloží návrh na počátku roku 2011 a začala již shromažďovat informace ohledně případného přezkumu právního předpisu o právech cestujících v letecké dopravě.

4.10 Aniž by byla dotčena stanoviska EHSV k těmto dvěma tématům, EHSV doporučuje maďarskému předsednictví, aby se jimi zabývalo současně s cílem zajistit jednotný přístup a rozšířilo působnost směrnice na smlouvy individuální a hromadné přepravy, s doplňkovými službami nebo bez nich, a stanovilo práva, povinnosti a odpovědnost v případě sporů a poskytnutí špatných či klamných služeb. Zvláštní pozornost musí být rovněž věnována nepřiměřeným podmínkám a nekalým obchodním praktikám v tomto odvětví. Důsledkům krachu cestovních kanceláří, poskytovatelů zájezdů a leteckých společností by se rovněž měl věnovat velice přísný právní rámec.

4.11 K částečnému pokroku došlo i při dotváření **vnitřního trhu s maloobchodními finančními službami**, lze připomenout směrnici SEPA po přijetí eura, směrnici MiFID, směrnici

CAD a rovněž nedávné návrhy Komise ze dne 12. července 2010 o systémech pojištění vkladů a systémech pro odškodnění investorů⁽⁶⁾, avšak stále zbývá mnoho práce: chybí celková politická orientace skutečně schopná přinést spotřebitelům a malým a středním podnikům prospěch z jednotného trhu. Samotná Komise považuje maloobchodní finanční služby za odvětví, v němž se spotřebitelé potýkají s velkým počtem problémů⁽⁷⁾.

4.12 Jedná se o tematiku, k níž se již EHSV několikrát vyjádřil v rámci žádostí o vypracování stanoviska či stanovisek z vlastní iniciativy, avšak trvalá, praktická a účinná řešení ještě nebyla nalezena. Lze připomenout odpovědné poskytování úvěrů a nadměrné zadlužení⁽⁸⁾, na něž směrnice o spotřebitelském úvěru nebyla schopna odpovědět; neúspěch návrhů ohledně hypotečního úvěru, ačkoli návrh na jeho harmonizaci je již dlouhá léta uznáván, křehkost ustanovení týkajících se přeshraničních plateb a používání kreditních a debetních karet; chybějící skutečnou mobilitu bankovních účtů a minimální úrovně bankovních služeb pro všechny, nedostatečné normy, které by umožnily čelit finančním krizím a zajistit okamžitou náhradu ztrát a škod způsobených klientům bank.

4.13 Hospodářská a finanční krize má stále velký vliv na spotřebitele a malé investory. Bylo by rovněž možné uvažovat o vypracování praktických opatření, jako jsou vytvoření univerzálního bankovního účtu, minimální úroveň bankovních služeb pro všechny evropské občany, spolehlivý systém elektronických plateb, jenž bude totožný ve všech členských státech, pevné vymezení odpovědnosti bank při poskytování úvěru, ale rovněž jednotný systém pojištění po celé Evropě, typologie nepřiměřených podmínek a nekalých obchodních praktik ve finančních službách, srovnatelnost bankovních poplatků a zesílení povinnosti poradenství o složitých finančních produktech. Také finanční dohled by se měl zaměřit na potřeby spotřebitelů a měly by být zavedeny efektivní mechanismy pro řešení sporů a náhrady ztrát a škod vzniklých selháním finančních systémů (bank a pojišťoven).

4.14 EHSV vítá přístup Komise, pokud jde o **práva spotřebitelů v digitálním prostředí**, který je doložen v Digitální agendě v rámci strategie Evropa 2020⁽⁹⁾, avšak stále je třeba učinit mnoho pro to, aby měl každý přístup k univerzální službě v oblasti telekomunikací a informovanosti; rychlé přijetí nového sdělení Komise by bylo vítané a pro maďarské předsednictví by bylo příležitostí přijmout rozhodující postoj ve věci neutrality internetu a začlenění vysokorychlostního přístupu do univerzální služby tak, jak to již EHSV v minulosti požadoval.

⁽⁶⁾ KOM(2010) 368 v konečném znění.

⁽⁷⁾ SEC(2009)1251 final, 22.9.2009.

⁽⁸⁾ Úř. věst. C 149, 21.6.2002, s. 1–4.

⁽⁹⁾ Úř. věst. C 54, 19.2.2011, s. 58.

4.15 EHSV se zvláště zajímá o uznání a ochranu práv spotřebitelů v digitálním prostředí obecně, a nikoli pouze v rámci elektronického obchodu. Bude třeba rychle zvážit nejen přezkum směrnice o právních aspektech elektronického obchodu, ale nalézt též způsob, jak řešit jeho slabý rozvoj.

4.16 Maďarské předsednictví bude též vyzváno, aby přijalo naléhavá rozhodnutí týkající se přesné definice základních práv spotřebitelů v digitálním světě a revize rámcové směrnice o ochraně údajů a autorských práv v digitálním prostoru.

4.17 EHSV si skutečně přeje, aby maďarské předsednictví navázalo na závěry ze zasedání Rady pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele z 6. a 7. prosince 2010 o sociálních službách obecného zájmu tak, aby byly plně zohledněny doporučení třetího fóra o sociálních službách obecného zájmu pořádaného belgickým předsednictvím 26. a 27. října a aby tím přispělo k provádění nových ustanovení Lisabonské smlouvy a Listiny základních práv týkajících se služeb obecného zájmu.

5. Zvláštní případ přeshraničního obchodu v místním měřítku

5.1 Maďarské předsednictví požádalo EHSV o vypracování stanoviska k tématu, které se i přes svůj význam ještě nestalo předmětem podrobnějších studií na úrovni EU. Jedná se o problematiku přeshraničního obchodu v místním měřítku, konkrétně nákupy zboží a služeb, které spotřebitelé provádějí na obou stranách zeměpisné hranice jejich státu, tedy mezi členskými státy EU nebo třetími zeměmi.

5.2 Některé členské státy se již tímto jevem zabývaly ještě před zavedením eura, aby identifikovaly typ výměn, devizové toky, ceny, jejich dopad na přeshraniční regiony a hospodářskou soutěž atd.

5.3 Na evropské úrovni však žádná studie neumožňuje zhodnotit počet meziregionálních přeshraničních transakcí a

jejich dopad na členské státy. Tímto druhem obchodu se totiž nezabývá ani sdělení Komise z roku 1991⁽¹⁰⁾ ani zelená kniha o obchodu z roku 1996⁽¹¹⁾ ani bílá kniha z roku 1999⁽¹²⁾. Prvním krokem je tedy požádat Komisi o přesnou topografii a statistickou analýzu těchto transakcí.

5.4 Na počátku devadesátých let nicméně Komise a vybrané regionální organizace spotřebitelů vytvořily síť informačních a poradenských center, jejichž cílem bylo podporovat spotřebitele, kteří se při přeshraničních výměnách setkali s problémy. Jednalo se o tzv. „Euroguichets“ (europřepážky). Soustředily se především na informování spotřebitelů a nacházely se v pohraničních městech.

5.5 V roce 2001 Komise uvedla do provozu evropskou mimosoudní síť (EEJ-Net), která se zabývala mimosoudním urovnáváním sporů. V té době poskytovalo jedenáct „Euroguichets“ z devíti členských států kromě svých tradičních služeb i právní poradenství pro spotřebitele.

5.6 Dále byla v lednu 2005 díky spojení EEJ Net a „Euroguichets“ vytvořena současná síť evropských spotřebitelských center (EEC Net).

5.7 Vzhledem k zavedení eura a očekávanému rozvoji elektronického obchodu a prodeje na dálku bylo spojení těchto dvou sítí logické. Avšak tímto spojením zaniklo regionální rozmístění „Euroguichets“ a jejich funkce spojené s přeshraničním obchodem v místním měřítku.

5.8 Musíme si tedy položit otázku, zda je ještě dnes tento druh obchodu natolik specifický, aby vyžadoval konkrétní opatření ze strany Unie.

5.9 Je třeba se též pozastavit nad potřebami spotřebitelů v tomto druhu obchodu (informace, jazyk, v němž jsou sepsány smlouvy, porovnatelnost cen, pokud jedna z měn není euro, směnný kurz, bankovní poplatky atd.) a neúčinnějším způsobem, jak je plnit na místní úrovni.

V Bruselu dne 15. března 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

⁽¹⁰⁾ COM 1991/0041 final, 11.3.1991.

⁽¹¹⁾ COM(96) 530 final, 20.11.1996.

⁽¹²⁾ COM(99) 6 final, 27.1.1999.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu „Budoucnost Evropského sociálního fondu po roce 2013“

(průzkumné stanovisko)

(2011/C 132/03)

Zpravodaj: **pan VERBOVEN**

Spoluzpravodaj: **pan CABRA DE LUNA**

Dne 7. října 2010 se Evropská komise, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

Budoucnost Evropského sociálního fondu po roce 2013

(průzkumné stanovisko).

Specializovaná sekce Zaměstnanost, sociální věci, občanství, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 24. února 2011.

Na 470. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 15. a 16. března 2011 (jednání dne 15. března 2011), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 172 hlasy pro, 1 hlas byl proti a 7 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru je následující:

1.1 Zásady hospodářské, sociální a územní soudržnosti, stejně jako zásada solidarity, jsou zakotveny ve Smlouvě a představují dva z nejvýznamnějších pilířů integrace občanů a území. Tyto zásady tudíž musejí být předmětem diskuse o budoucím rozpočtu Evropské unie.

1.2 Úkolem politiky soudržnosti není pouze snižovat nerovnosti mezi regiony, ale také přispívat ke snižování sociálních nerovností, které postihují určité skupiny obyvatel; mělo by se tak dít prostřednictvím podpory společnosti, jež bude vykazovat plnou zaměstnanost, rovnost příležitostí, sociální integraci a soudržnost, a v širším slova smyslu tedy evropský sociální model. Evropský sociální fond (ESF) musí být i nadále strukturálním fondem a součástí politiky soudržnosti Evropské unie.

1.3 ESF je výsadním nástrojem k podpoře provádění evropské strategie zaměstnanosti a je důležité, aby i v budoucnu v rámci strategie Evropa 2020 zůstal efektivním nástrojem pro účely investic do lidských zdrojů, k zajištění vysoké míry zaměstnanosti s kvalitními pracovními místy a na podporu sociálního začleňování. Vzhledem k současné hospodářské situaci musí proto ESF i nadále významným strategickým

a finančním nástrojem a je třeba vyčlenit na něj více prostředků v souladu s růstem závažnosti výzev, kterým bude muset čelit (vyšší míry nezaměstnanosti), s přihlédnutím k navýšení všeobecného rozpočtu EU, tj. nejméně o 5,9 % dle návrhu Evropské komise na celkové zvýšení rozpočtu EU na rok 2011.

1.4 V současné době hospodářské krize je rozhodnutí Evropské rady o posílení úlohy ESF rozhodnutím zvláště významným. Politika v oblasti trhu práce a sociální politiky musejí i nadále být ústředními složkami ESF. Investice se musejí zaměřit současně na rozvoj lidských zdrojů, zvyšování kvalifikace a opětovné zapojení propuštěných pracovníků do trhu práce. Prioritní by nicméně mělo být vytváření kvalitních pracovních míst, udržitelný růst a zapojení sociálně zranitelných skupin do trhu práce a do společnosti; mezi tyto skupiny patří mj. mládež, ženy, migranti, dlouhodobě nezaměstnaní, lidé nejvíce vzdálení trhu práce, senioři, lidé se zdravotním postižením a etnické menšiny; cílem je zvýšit konkurenceschopnost EU a splnit cíle strategie Evropa 2020.

1.5 Je třeba se poučit z využití ESF a podpořit hospodářskou obnovu i hospodářský růst Evropské unie zesílením podpory malých a středních podniků, mikropodniků a subjektů sociální ekonomiky s ohledem na cíle ESF, a dále také prostřednictvím sociálních zlepšení jak z hlediska zachování a vytváření kvalitních pracovních míst, tak co se týče sociálního začleňování, především pomocí práce.

1.6 ESF by měl coby nástroj EU zaměřený na investice do lidských zdrojů podporovat všechny tři priority strategie Evropa 2020: inteligentní růst, udržitelný růst a růst podporující začlenění. Zaměstnanost, odborná příprava a vzdělávání, aktivní začlenění a politiky zaměřené na rovnost příležitostí jsou pak klíčovými předpoklady konsolidace osob pomocí rozvíjení jejich znalostí a kvalifikací, podpory kultury inovací, zvyšování míry zaměstnanosti a vytváření podmínek pro trh práce podporující začlenění.

1.7 Princip partnerství, na němž je založena účast sociálních partnerů a dalších organizací organizované občanské společnosti, je významnou zárukou řádného fungování opatření navázaných na strukturální fondy, zejména pak Evropského sociálního fondu.

1.8 Chceme-li čelit dopadům hospodářské krize a dosáhnout výsledků, musíme využít zkušenosti získané z účasti sociálních partnerů na sociálním dialogu a nevládních organizací v rámci partnerství.

1.9 Zásady partnerství, zákazu diskriminace a dostupnosti a udržitelného rozvoje⁽¹⁾ je třeba zachovat a posílit s cílem konsolidovat pozitivní výsledky, jichž bylo dosaženo během celého posledního programového období.

1.10 Nařízení o strukturálních fondech musejí jasně definovat zásadu partnerství, stejně jako výše uvedené zásady, a nikoli odkazovat na „stávající vnitrostátní pravidla a postupy“, a zároveň musí jasně definovat funkci každého z partnerů. Je zapotřebí pevně konsolidovat postavení monitorovacích výborů vůči vnitrostátním a regionálním orgánům odpovědným v rámci jejich funkcí za programování, provádění a monitorování.

1.11 EHSV sdílí názor, že je nutné zlepšit hodnocení, výkon a výsledky využití fondů. K tomu je však nutné definovat ukazatele a disponovat kvantitativními i kvalitativními měřítky, a to v širším rámci celého postupu provádění politiky soudržnosti.

1.12 Je třeba zajistit koherenci mezi prioritami stanovenými na jednotlivých úrovních: evropské, vnitrostátní, regionální a místní.

1.13 Je nutné posílit součinnost s Evropským fondem pro regionální rozvoj a dalšími fondy, u něž musí dojít k posílení zásad partnerství, zákazu diskriminace a udržitelnosti. Je třeba

předcházet duplicitě mezi ESF a Evropským fondem pro přizpůsobení se globalizaci (Fonds européen d'ajustement à la mondialisation, FEM) a zajistit koherenci tak, aby tvář v tvář restrukturalizacím opatření vycházející z ESF byla preventivní, zatímco opatření podporovaná z FEM by měla být nápravná.

1.14 Je zapotřebí provést četná zlepšení provádění postupů a praktických aspektů přístupu k financování z ESF, především výrazným snížením byrokracie, zvláště zrychlením systému plateb a minimalizací finančních nákladů realizátorů programů a zjednodušením fakturačních a účetních postupů, např. využitím paušálních částek (*lump sums*).

1.15 Budoucí ESF bude muset zajistit dostatečné prostředky k provádění strategie Evropa 2020 pomocí inovativních způsobů financování⁽²⁾, jako je např. přímé vyčlenění prostředků na cílená opatření v oblasti zaměstnanosti a sociálního začleňování pro nejohroženější skupiny či osoby vystavené riziku vyloučení.

1.16 Sociální partneři a občanská společnost hrají zásadní úlohu v procesu přezkumu, provádění a hodnocení ESF. V budoucnu bude proto EHSV zajišťovat stálé monitorování využití ESF, a tím se bude podílet na zlepšování významné součásti rozhodovacího procesu, jíž je komunikace mezi evropskými institucemi, sociálními partnery a všemi subjekty občanské společnosti.

2. Kontext: Komise zahájila diskusi o budoucnosti Evropského sociálního fondu

2.1 Provádění programů financovaných z ESF v období 2007–2013 dospělo do poloviny cesty.

2.2 Komise představila hlavní směry k budoucímu finančnímu rámci EU v dokumentu Přezkum rozpočtu EU (KOM(2010) 700), strukturálním fondům se pak věnuje v Závěrech páté zprávy o hospodářské, sociální a územní soudržnosti (KOM(2010) 642).

2.3 Budoucí ESF by měl vycházet z Lisabonské smlouvy. Podle nového článku 9 přihlíží Unie k požadavkům spojeným s podporou vysoké úrovně zaměstnanosti, zárukou přiměřené sociální ochrany, bojem proti sociálnímu vyloučení a vysokou úrovní všeobecného a odborného vzdělávání a ochrany lidského zdraví.

⁽¹⁾ Viz články 11, 16 a 17 nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999.

⁽²⁾ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů a parlamentům členských států ze dne 19. října 2010 Přezkum rozpočtu EU, KOM(2010) 700.

2.4 Pozměněný článek 175 v současnosti pokrývá územní soudržnost. ESF coby hlavní evropský finanční nástroj na podporu lidských zdrojů bude i nadále přispívat k plnění cíle hospodářské, sociální a územní soudržnosti v duchu článku 162 Smlouvy o fungování Evropské unie.

2.5 Nový politický rámec pro nadcházející desetiletí, tj. strategie Evropa 2020, byl přijat Evropskou radou dne 17. června 2010. EU se tak zavázala dosáhnout míry zaměstnanosti 75 % u obyvatel ve věku 20 až 64 let, snížit míru předčasně ukončené školní docházky pod 10 %, zajistit, aby nejméně 40 % mladší generace dosáhlo terciární úrovně vzdělání, snížit počet osob ohrožených chudobou o 20 milionů a zvýšit soukromé a veřejné investice do výzkumu a vývoje až na 3 % HDP⁽³⁾.

2.6 V roce 2011 Komise představí nový rozpočtový rámec na období po roce 2013, na nějž navážou legislativní návrhy týkající se strukturálních fondů včetně Evropského sociálního fondu. V této souvislosti zveřejnila Komise dne 19. října 2010 sdělení Přezkum rozpočtu EU. To bychom měli považovat za příležitost dodat ESF nový impuls a provést určité změny. Je třeba posílit viditelnost a jedinečnost ESF v novém rozpočtovém rámci EU.

2.7 Pátá zpráva o hospodářské, sociální a územní soudržnosti zveřejněná dne 10. listopadu 2010 pojednává o možnostech nabízejících se pro budoucí politiku soudržnosti.

2.8 Pokud se konkrétněji jedná o budoucnost ESF, byla zahájena reflexe formou specifických studií.

2.9 Dále své stanovisko přijal též Výbor ESF, a to dne 3. června 2010, a Komise ve dnech 23. a 24. června 2010 uspořádala konferenci na toto téma.

2.10 V této souvislosti Komise dne 7. října 2010 požádala Evropský hospodářský a sociální výbor o vypracování průzkumného stanoviska, v němž by Výbor analyzoval otázky, na než se zaměřilo stanovisko Výboru ESF.

2.11 Uvedené reflexe se soustředí na následujících pět témat:

— Jaká je přidaná hodnota ESF ve vztahu k ryze vnitrostátním finančním nástrojům?

— Jaké by mělo být poslání a priority ESF v kontextu strategie Evropa 2020?

— Jak zajistit geografickou a tematickou koncentraci ESF?

— Jak dosáhnout maximální součinnosti s ostatními fondy, zejména s Evropským fondem pro regionální rozvoj?

— Jaký systém provádění zvolit pro dosažení efektivnější a zároveň jednodušší správy?

2.12 Vzhledem k současnému trendu úbytku pracovních míst v Evropské unii je dále nutné, aby ESF zaujal ještě významnější postavení v kontextu evropské politiky soudržnosti. Z toho důvodu bude zapotřebí značně navýšit jeho rozpočet, a to nejméně o 5,9 %, jak navrhuje Evropská komise, pokud jde o obecné navýšení rozpočtu EU na rok 2011.

3. Obecné připomínky k budoucnosti Evropského sociálního fondu

3.1 Zásady soudržnosti a solidarity jsou zakotveny ve Smlouvě a představují dva z nejvýznamnějších pilířů integrace občanů a území. Tyto zásady tudíž musejí být předmětem diskuse o budoucím rozpočtu Evropské unie.

3.2 Lisabonská smlouva tyto zásady stvrzuje a článkem 174 stanoví, že „Unie za účelem podpory harmonického vývoje rozvíjí a prosazuje svou činnost vedoucí k posilování hospodářské, sociální a územní soudržnosti“.

3.3 Smlouva pak zvláště zdůrazňuje, že „Unie se především zaměří na snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů a na snížení zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů“. Význam tohoto cíle dále vzrostl po dvou posledních rozšířeních Evropské unie.

3.4 Dále Listina základních práv EU, jež je po začlenění do Smlouvy právně závazná, stanoví, že spolu s územní soudržností bude EU muset podporovat také soudržnost sociální tím, že zaručí sociální práva všech občanů nezávisle na jejich regionu nebo státním občanství, zakáže diskriminaci a věnuje úsilí mj. zajištění rovnosti příležitostí.

3.5 Úkolem politiky soudržnosti není pouze snižovat nerovnosti mezi regiony; musí také přístupem zaměřeným na lidi podporovat vznik společností, jež bude vykazovat plnou zaměstnanost, rovnost příležitostí, sociální integraci a soudržnost EU, a v širším slova smyslu tedy evropský sociální model.

⁽³⁾ Sdělení Komise ze dne 3. března 2010 Evropa 2020. Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění.

3.6 Evropská rada rozhodla, že strukturální fondy jsou nutnými finančními nástroji provádění Lisabonské strategie, která se zaměřila na ty nejméně kvalifikované a na ty, kteří mají nejobtížnější přístup k vnitrostátním aktivním politikám zaměstnanosti⁽⁴⁾. V této souvislosti je ESF výsadním nástrojem k podpoře provádění evropské strategie zaměstnanosti a je důležité, aby i v budoucnu v rámci strategie Evropa 2020 zůstal efektivním nástrojem zajištění vysoké míry zaměstnanosti s kvalitními pracovními místy a na podporu sociálního začleňování.

3.7 Hospodářská, sociální a územní soudržnost musí zůstat jádrem strategie Evropa 2020 tak, aby byly veškeré síly a kapacity mobilizovány a zaměřeny na provádění této strategie. Strukturální fondy jsou klíčovými nástroji dosažení priorit, jež jsme nazvali „inteligentním a udržitelným růstem podporujícími začlenění“ v členských státech, regionech a na jednotlivých územích. Zde musí ESF i nadále figurovat coby významný strategický a finanční nástroj, jehož úkolem je zvyšovat míru zaměstnanosti a sociálního začlenění.

3.8 Princip partnerství, na němž je založena účast sociálních partnerů a dalších organizací organizované občanské společnosti⁽⁵⁾, je významnou zárukou řádného fungování opatření navázaných na strukturální fondy, zejména pak Evropského sociálního fondu.

3.9 Chceme-li čelit dopadům hospodářské krize a dosáhnout výsledků, musíme využít zkušenosti získané z účasti sociálních partnerů na sociálním dialogu a nevládních organizací v rámci partnerství.

3.10 Je nutné zlepšit hodnocení, výkon a výsledky využití fondů. K tomu je však nutné definovat ukazatele a disponovat kvantitativními i kvalitativními měřítky, a to v širším rámci celého postupu provádění politiky soudržnosti. V současné době se zaměřuje na zajištění regulérnosti výdajů, a nikoli na jejich efektivitu. Je třeba sladit tyto dvě linie a při téže příležitosti snížit administrativní zátěž na rozumnou míru v souladu se zásadou proporcionality.

3.11 V současné situaci hospodářské krize je znovu nutné zařadit mezi hlavní priority Evropské unie evropskou strategii zaměstnanosti a uvolnit více prostředků na tvorbu a uchování

většího počtu pracovních míst a lepších pracovních míst pro všechny. Politiky v oblasti trhu práce musejí i nadále být ústředními složkami ESF.

3.12 Rozhodnutí Evropské rady o podílu politiky soudržnosti na plánu hospodářské obnovy je rozhodně pozitivním znamením. Strukturální fondy, jež představují více než třetinu evropského rozpočtu, mohou totiž být zdrojem financování, který umožní řešit krátkodobé, střednědobé i dlouhodobé výzvy.

3.13 Základem politiky soudržnosti se znovu musí stát nadnárodní rozměr, jež byl typický pro iniciativy Společenství v minulosti (zejména EQUAL), a to s cílem zajistit nejen evropský přístup, ale také a především přístup solidární, neboť se mu nedostává dostatečného prostoru v novém průřezovém přístupu (*mainstreaming*) pro programové období 2007–2013. V tomto smyslu je zapotřebí znovu zavést možnost vyčlenit prostředky na evropské projekty, zejména inovační projekty v oblasti mezinárodních sítí.

4. Konkrétní připomínky a návrhy k uvedeným tématům

4.1 Přidaná hodnota ESF

4.1.1 Evropská přidaná hodnota ESF je zřejmá již od jeho založení, a nyní o to více v době hospodářské krize, kdy je nutno podpořit hospodářský růst EU.

4.1.2 ESF je strukturálním fondem, který má přímý vliv na jednotlivce: pracovníky, nezaměstnané, osoby vyloučené ze společnosti, osoby s vážnými potížemi se vstupem na trh práce, mládež, seniory a další skupiny ohrožených osob.

4.1.3 ESF je prvním nástrojem, jež podporuje provádění evropské strategie zaměstnanosti. Tato strategie by proto měla být konkrétně integrována do vnitrostátních, regionálních a místních politik v oblasti trhu práce, a dále též do cílů ESF.

4.1.4 Evropa potřebuje rozsáhlé investice do lidských zdrojů, jež jsou zcela nepochybně značnou konkurenční výhodou každé společnosti. Tato investice by měla předvídat sociální změny a zároveň reagovat na problém zachování a tvorby pracovních míst tím, že bude rozvíjet kvalifikaci a schopnosti pracovníků, zvyšovat produktivitu evropských podniků, hledat inovační a efektivnější způsoby organizace práce díky skutečným investicím do rozvíjení schopností pracovníků, sociální integraci a bude podporovat rovné příležitosti a iniciativy v oblasti sociální ekonomiky.

⁽⁴⁾ Stanovisko EHSV k tématu *Pracovní příležitosti pro prioritní skupiny (Lisabonská strategie)*, Úř. věst. C 256, 27.10.2007.

⁽⁵⁾ Viz článek 11 nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999.

4.1.5 V současné době hospodářské krize je rozhodnutí Evropské rady o posílení úlohy ESF rozhodnutím zvláště významným.

4.1.6 Investice se musejí zaměřit na rozvíjení lidských zdrojů a opětovnou integraci propuštěných pracovníků do trhu práce a zároveň na tvorbu pracovních míst a udržitelný růst tak, aby byla zajištěna součinnost mezi oběma těmito procesy. Proto je nutné zohlednit přínosy efektivní sociální soudržnosti z hlediska evropské konkurenceschopnosti. Financování z prostředků ESF zaměřené na integraci skupin nejvíce vzdálených trhu práce (jako jsou osoby se zdravotním postižením, mladí lidé se zvláštními problémy při hledání zaměstnání, senioři ohrožení déletrvající nezaměstnaností a další osoby postižené sociálním vyloučením) znatelně přispěje ke zlepšení konkurenceschopnosti EU a ve střednědobém horizontu k plnění cílů strategie Evropa 2020.

4.1.7 Klíčovou zárukou řádného fungování opatření založených na využití strukturálních fondů je zásada partnerství.

4.1.8 Nařízení o strukturálních fondech musejí jasně definovat tuto zásadu partnerství, a nikoli odkazovat na „stávající vnitrostátní pravidla a postupy“, a zároveň musejí jasně definovat funkci každého z partnerů.

4.1.9 Partneři včetně organizací sociální ekonomiky pak musejí mít přístup k technické pomoci a specifické odvětvové organizace u nich musí posílit budování kapacit prostřednictvím ESF.

4.1.10 Je zapotřebí navázat partnerství vysoké kvality, kde budou v každé fázi využití fondů zapojeni sociální partneři a organizovaná občanská společnost, a to zejména z důvodu jejich zásadní úlohy čelit dopadům hospodářské krize.

4.1.11 Dalšími základními principy potřebnými k dosažení co nejvyšší přidané hodnoty ESF jsou udržitelný růst k ochraně a zlepšení životního prostředí a rovnost mezi muži a ženami a zákaz diskriminace založené na pohlaví, věku, etnickém nebo rasovém původu, náboženství nebo přesvědčení, zdravotním postižení nebo sexuální orientaci při provádění fondů, ale také pokud jde o přístup k fondu, zejména co se týče osob s určitým znevýhodněním nebo stojících na okraji společnosti ⁽⁶⁾.

⁽⁶⁾ Viz články 11, 16 a 17 nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999.

4.2 Poslání a priority ESF v kontextu strategie Evropa 2020

4.2.1 Hospodářská, sociální a územní soudržnost musí zůstat jádrem strategie Evropa 2020, jak se uvádí v rozhodnutí Evropské rady.

4.2.2 Míra souladu ESF a strategie Evropa 2020 se musí projevit v existenci nebo neexistenci strategických hlavních směrů, jejichž smyslem by bylo promítnout strategické priority EU do operačních programů.

4.2.3 V této souvislosti musí být ESF i nadále nástrojem provádění evropské strategie zaměstnanosti. V tomto smyslu musí ESF přispívat k tvorbě kvalitních pracovních míst, jež jsou zásadním předpokladem hospodářského růstu EU. Ačkoli přednostně je třeba zajistit tvorbu kvalitních pracovních míst, pozornost musí být věnována také vytváření jiných typů zaměstnání, jako jsou zelená pracovní místa, z důvodu změny výrobního modelu, a také je třeba se zaměřit na udržitelný rozvoj podporující začlenění.

4.2.4 ESF představuje hlavní finanční nástroj EU pro investice do lidských zdrojů na podporu opatření v oblasti aktivní integrace, aktivace, rekvalifikace a zdokonalování.

4.2.5 Musíme se poučit z využití ESF na podporu hospodářské obnovy Evropské unie.

4.2.6 Jedná se o následující opatření a priority:

- podporovat aktivní začlenění a integraci do trhu práce, zejména u mládeže, starších pracovníků, osob se zdravotním postižením a dalších ohrožených skupin, jako jsou migranti, a též bojovat proti diskriminaci;
- zvýšit míru zaměstnanosti žen a bojovat proti nerovnostem v odměňování;
- ustavit střediska pro sledování trhu práce a využití strukturálních fondů;
- podporovat rekvalifikace pracovníků, zaměřené na inovace a přechod k ekonomice s nízkými emisemi CO₂;
- zlepšit podporu malých a středních podniků, mikropodniků a subjektů sociální ekonomiky, které představují 80 až 90 % průmyslové struktury Evropské unie, a zároveň vytvářet kvalitní pracovní místa;

- definovat „odbornou přípravu v době krize“ na základě diskusí o vývoji jednotlivých odvětví a regionů;
- lépe šířit osvědčené postupy, jako je investice do zkráceného pracovního úvazku spolu s odbornou přípravou pracovníků;
- posílit sociální dialog společnou odbornou přípravou sociálních partnerů;
- podporovat celoživotní vzdělávání a učení;
- podporovat přímou účast na plánování, správě a hodnocení fondů v souladu s článkem 11 nařízení (ES) č. 1083/2006, především s větším důrazem na budování kapacit;
- zajistit kvalitu pracovních míst a pracovních podmínek;
- podporovat zdraví a bezpečnost na pracovišti;
- zajistit fyzicky i finančně dostupné pečovatelské služby a učinit kroky k „deinstitutionalizaci“ osob, jimž poskytují služby pečovatelská střediska, včetně např. osob se zdravotním postižením;
- modernizovat veřejné služby v oblasti zaměstnanosti.

4.3 Geografická a tematická koncentrace ESF

4.3.1 Strukturální fondy představují hlavní nástroj Evropské unie, který je ve spolupráci s členskými státy využíván k podpoře méně zvýhodněných oblastí Unie a nejohroženějších sociálních skupin s cílem zmírnit socioekonomické rozdíly mezi jednotlivými členskými státy a mezi různými územními celky. Tuto funkci musejí strukturální fondy zastávat i do budoucna.

4.3.2 K účinnému provedení strategie Evropa 2020 je dále zapotřebí, aby se prioritami pro budoucí ESF stala hospodářská, sociální a územní soudržnost, díky snížení socioekonomických nerovností mezi regiony i v rámci regionů (jako např. nerovností mezi jednotlivými sociálními skupinami). Všechny členské státy mají určité nedostatky v různých oblastech. Přístup k prostředkům z ESF by proto měly mít všechny regiony trpící nezaměstnaností přesahující unijní průměr a nerovnováhou na trhu práce, která zasahuje zejména ty nejzranitelnější skupiny, a to včetně regionů s vyšším HDP, např. městských nebo příhraničních.

4.3.3 ESF zaměřený na zaměstnanost, rozvoj lidských zdrojů a podporu sociální integrace musí i nadále být nástrojem, který má přímý vliv na jednotlivce, a to zejména pracovníky, nezaměstnané, osoby vyloučené ze společnosti, mládež, seniory a další ohrožené osoby.

4.3.4 Je třeba zajistit koherenci mezi prioritami stanovenými na jednotlivých úrovních: evropské, vnitrostátní, regionální a místní.

4.3.5 Tato koherence se musí odrazit v přípravě a provádění operačních programů.

4.3.6 Každý členský stát musí definovat priority a operační režimy podle specifických podmínek a možností svých regionů. Členské státy musejí priority stanovit také v souladu se svými národními plány reforem, jejich podmínkami a možnostmi, tedy v návaznosti na strategii Evropa 2020 a konkrétněji, pokud jde o oblasti dotýkající se zaměstnanosti, odborné přípravy a sociálního začleňování.

4.3.7 Dále bude zapotřebí prostudovat vhodné mechanismy finanční pomoci, jako je přímé přidělení prostředků na opatření zaměřená na ohrožené skupiny, jako by tomu mohlo být např. u osob se zdravotním postižením⁽⁷⁾, s cílem zaměřit politiku soudržnosti na omezený počet priorit⁽⁸⁾. EHSV již v minulosti doporučil, aby fondy byly zaměřeny na konkrétní cíle v rámci sociálního začleňování⁽⁹⁾.

4.4 Součinnost s ostatními strukturálními fondy

4.4.1 Evropský sociální fond je hlavním nástrojem provádění evropské strategie zaměstnanosti a musí jím zůstat i nadále.

⁽⁷⁾ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů ze dne 15. listopadu 2010 Evropská strategie pro pomoc osobám se zdravotním postižením 2010–2020: Obnovený závazek pro bezbariérovou Evropu, KOM(2010) 636.

⁽⁸⁾ Stanovisko EHSV k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o Evropském sociálním fondu, Úř. věst. C 234, 22.9.2005. Stanovisko EHSV k návrhu rozhodnutí Rady o hlavních směrech politiky zaměstnanosti členských států (na základě článku 128 Smlouvy o ES), Úř. věst. C 162, 25.6.2008, s. 92. Stanovisko EHSV k tématu Osoby se zdravotním postižením – postupné zvyšování zaměstnanosti a přístupnosti pro osoby se zdravotním postižením v EU. Lisabonská strategie na období po roce 2010, Úř. věst. C 354, 28.12.2010, s. 8.

Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů ze dne 25. listopadu 2010 Evropská strategie pro pomoc osobám se zdravotním postižením 2010–2020: Obnovený závazek pro bezbariérovou Evropu, KOM(2010) 636.

⁽⁹⁾ Stanovisko EHSV k tématu Čtvrtá zpráva o hospodářské a sociální soudržnosti, Úř. věst. C 120, 16.5.2008, s. 73, odstavec 4.5.2.

4.4.2 Je ovšem nutné posílit součinnost s Evropským fondem pro regionální rozvoj, u něž musí dojít k posílení zásad partnerství, rovnosti, zákazu diskriminace a udržitelnosti, stejně jako cílů v oblasti zaměstnanosti a sociálního začleňování. Měla by tedy být posílena zásada pružnosti s cílem optimalizovat doplňkovost ESF, EFRR a dalších fondů (např. Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu – EZOZF) a koordinaci mezi nimi, a zajistit tak financování doplňkových iniciativ, například těch, které byly navrženy tak, aby usnadnily přístup osob se zdravotním postižením k odbornému vzdělávání a přístup k infrastrukturám pro tuto sociální skupinu.

4.4.3 Je třeba předcházet duplicitě mezi ESF a Evropským fondem pro přizpůsobení se globalizaci a zajistit koherenci tak, aby tvář v tvář restrukturalizacím opatření vycházející z ESF byla preventivní, zatímco opatření podporovaná z FEM by měla být nápravná.

4.5 Systém správy

4.5.1 Je třeba na řadě míst zlepšit provádění postupů a praktickou stránku přístupu k financování z ESF.

4.5.2 Uvedená zlepšení vyžadují zachování a posílení zásady partnerství v budoucí podobě ESF. Je třeba upozornit, že zásada partnerství je základním nástrojem efektivního využití ESF vzhledem k tomu, že fond umožňuje mobilizaci dodatečných prostředků; zcela zásadní bude informovanost o této skutečnosti v kontextu snižování veřejných výdajů, k němuž dochází všeobecně v celé Evropské unii.

4.5.3 Konkrétní podoba výše uvedených zlepšení by měla být následující:

— snížit byrokratickou zátěž před prováděním operačního programu a během jeho provádění pomocí pružnějších

postupů pro přístup k financování, zrychlení zejména systému plateb z důvodu minimalizace finančních výdajů realizátorů programů a pomocí zjednodušení fakturačních a účetních postupů, např. využitím paušálních částek, a zjednodušení projektového účetnictví zaměřením na konkrétní výsledky spíše než finanční ukazatele;

— omezit možnost členských států stanovit dodatečné administrativní mechanismy nebo podmínky, které by komplikovaly přístup k financování z prostředků ESF;

— lépe šířit informace o možnostech financování a mimo jiné přijmout minimální evropské normy transparentnosti a přístupnosti informací o možnostech financování z prostředků ESF, především pomocí zjednodušení jazykového popisu;

— zvýšit transparentnost a účinnost výběrových řízení na projekty ucházející se o financování, a to jak na úrovni členských států, tak regionů, a zejména dbát na to, aby se zvláštní pozornosti dostalo inovačním projektům;

— zvláštní pozornost by se též měla věnovat zastavěnému prostředí, novým technologiím a dopravě (včetně zboží, služeb a infrastruktur) s cílem odstranit překážky bránící plnému přístupu ke všem činnostem spolufinancovaným z prostředků ESF.

4.5.4 Efektivní využití fondů je třeba zajistit a vyhodnocovat na základě kvantitativních i kvalitativních výsledků.

4.5.5 Je třeba definovat ukazatele týkající se financování.

4.5.6 Významné postavení v tomto procesu mají sociální partneři a občanská společnost.

V Bruselu dne 15. března 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu „Dodávky energie – jaký druh politiky sousedství potřebujeme k zabezpečení dodávek pro EU?“

(průzkumné stanovisko na žádost maďarského předsednictví)

(2011/C 132/04)

Zpravodaj: **pan IOZIA**

Dne 15. listopadu 2010 se budoucí maďarské předsednictví Evropské unie, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodlo konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor na téma

Dodávky energie – jaký druh politiky sousedství potřebujeme k zabezpečení dodávek pro EU?

(průzkumné stanovisko).

Specializovaná sekce Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 1. března 2011.

Na 470. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 15. a 16. března 2011 (jednání dne 15. března 2011), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 86 hlasy pro, 4 hlasy byly proti a 8 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry

1.1 Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) doufá, že:

1.1.1 vzhledem ke strategickému významu dodávek energie bude rychle, postupně a v duchu solidarity mezi členskými státy posílena společná vnější politika Evropské unie v oblasti energetiky, zabezpečení dodávek, spolupráce s producenty, tranzitními a spotřebitelskými zeměmi, která bude mít úzkou vazbu na bezpečnostní a obrannou politiku Unie;

1.1.2 bude vytvořena funkce vysokého představitele pro energetickou politiku, který by doplnil vysokého představitele pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku, vzhledem k tomu, že tyto politiky by měly obsahovat téma energetické bezpečnosti. Výkonem této úlohy by mohl být formálně pověřen komisař pro energetiku;

1.1.3 se zaujme integrovaný přístup mezi vnitřními a vnějšími politikami a souvisejícími politikami, např. politikami sousedství a blízkosti a politikami souvisejícími a s ochranou životního prostředí;

1.1.4 bude překonán energetický unilateralismus, jenž v základech podkopává zásadu solidarity mezi členskými státy a vystavuje státy, které nemají dostatečnou vyjednávací sílu, vážným potížím s dodávkami za spravedlivé a udržitelné ceny;

1.1.5 se bude rozvíjet Energetické společenství, model tohoto partnerství se rozšíří na země na jižním pobřeží Středomořího

moře a jeho mandátem bude zejména podpora rozvoje energetické účinnosti, obnovitelné energie, propojení a interoperability sítí. Cíli nového společenství musí být propagace nové energetické charty a nového protokolu o energetické účinnosti;

1.1.6 bude mít přístup do platformy 3 Východního partnerství týkající se energetické bezpečnosti a že do ní budou systematicky zapojeni zástupci pracovní skupiny 3 fóra občanské společnosti Východního partnerství, která se zabývá životním prostředím, změnou klimatu a energetickou bezpečností, a to vzhledem k tomu, že hlas občanské společnosti, včetně sociálních partnerů, je i nadále příliš často přehlížen či dokonce umlčován;

1.1.7 otázka energetiky bude nově institucionálně zakotvena. Ve stávajících smlouvách, které sice nepochybně posílily pravomoci Unie, zůstává tato otázka doplňková k vnitrostátním politikám, jimž by nicméně měla náležet pravomoc volby ohledně interní skladby zdrojů energie. Výbor v této souvislosti vyzývá Komisi, aby prošetřila proveditelnost smlouvy Unie o energetice podle vzoru smlouvy Euratom;

1.1.8 bude vyvinuto úsilí o uzavření mnohostranné a komplexní dohody s Ruskem, jejímž účelem bude ochrana obecných zájmů Unie. Tato politika by se měla týkat i zemí na Kavkaze, jejichž význam pro dodávky energie do Evropy se v budoucnosti bude neustále zvyšovat;

1.1.9 se budou rozvíjet strategická partnerství s USA, Japonskem, Brazílií, Indií a Čínou v oblasti energetické účinnosti, bezpečnosti energetických dodávek a boje proti emisím skleníkových plynů, aby se dospělo ke globální dohodě na období po Kjótu, a že budou obnoveny stávající dohody s nově vznikajícími demokraciemi v severní Africe a na Blízkém východě, které zohlední jejich potřeby rozvoje;

1.1.10 bude zvaženo uspořádání mezinárodní konference na toto téma, jejímž cílem bude vypracovat energetickou chartu a protokol o energetické účinnosti, která by byla efektivnější, sdílenější, rozšířenější a odpovídala ekonomickému a politickému vývoji probíhajícímu v oblasti energetiky;

1.1.11 Evropa postupně sníží svoji energetickou závislost, a to prostřednictvím rozhodnějších a závaznějších politik v oblasti energetické účinnosti a podporou rozvoje alternativních a udržitelných zdrojů energie s nízkými emisemi CO₂;

1.1.12 prioritou budou mít jednak projekty diverzifikace energetických zdrojů probíhající v sousedních zemích (jako je energetický koridor EU mezi Kaspickým a Černým mořem) a dále především plynovod Nabucco, infrastruktura pro zkapalněný zemní plyn (LNG), propojení elektrických sítí, završení evropsko-středomořských dohod o elektrické infrastruktuře (*Med-ring*) a o infrastruktuře pro zemní plyn a realizace nových projektů v oblasti ropné infrastruktury evropského zájmu, jako jsou projekty Oděsa-Gdaňsk, Constanța-Terst a *Nord Stream*, který má velký význam pro Finsko a u něhož by bylo vhodné znovu vyjednat možnost propojení s Pobaltskými zeměmi a Polskem;

1.1.13 evropské instituce budou vážně usilovat o nalezení solidárního řešení dodávek energie. EHSV vyzývá Radu, Evropský parlament a Komisi, aby stanovily všechna možná opatření k využívání diplomacie v energetice jako nástroje ochrany a záruky pro pracovníky, podniky a kvalitu života evropských občanů.

2. Úvod

2.1 Žádost předsednictví Unie adresovaná Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru se týká jednoho z nejožehavějších a nejdůležitějších bodů strategie EU-27 v oblasti energetiky, a to zabezpečení dodávek s využitím politiky sousedství jako jednoho z nástrojů spolupráce Unie.

2.2 Energetika je již několik let jedním z klíčových a prioritních témat hospodářské, sociální a environmentální politiky. Na dostupnosti energie, na jejím obezřetném a uvědoměném využívání a na výzkumu nových druhů energie souvisejícím s cílem dosáhnout společnosti s nízkými emisemi závisí současný a budoucí udržitelný rozvoj.

2.3 Právní rámec

2.3.1 Se Smlouvou o fungování Evropské unie (SFEU) byl schválen nový článek 194, v němž jsou stanoveny pravomoci Unie v oblasti politiky, jejímž cílem je v duchu solidarity:

— zajistit fungování trhu s energií;

— zajistit bezpečnost dodávek energie v Unii;

— podporovat energetickou účinnost a úspory energie jakož i rozvoj nových a obnovitelných zdrojů energie; a

— podporovat propojení energetických sítí.

2.3.2 Čl. 4 odst. 2 písm. i) SFEU uděluje Unii sdílenou pravomoc v oblasti energetiky.

2.3.3 Co se týče mezinárodních dohod, svěřuje článek 216 SFEU Unii nezbytné pravomoci k uzavírání dohod nezbytných k dosažení cílů Unie.

2.4 Závislost Unie na dodavatelích ze třetích zemí

2.4.1 Evropská unie je ve vysoké míře závislá na dodávkách energie ze třetích zemí. Podle údajů Eurostatu (Ukazatele energetiky, dopravy a životního prostředí, 2009) vzrostla v období 1997–2007 závislost na zahraničí ze 45 % na 53,1 %, a to i přes snížení energetické náročnosti o 17 procentních bodů. Pouze Dánsko je i nadále čistým vývozcem energie, a to ve výši 25,4 % svých potřeb. Závislost Polska se v období 1997–2007 zvýšila z 6,4 % na 25,5 %.

2.4.2 Zeměmi s nejvyšší mírou závislosti (od 82 % do 100 %) jsou Malta, Lucembursko, Kypr, Irsko, Itálie a Portugalsko.

2.4.3 Co se týče zdrojů, zvýšila se závislost EU-27 na ropě z 75,8 % na 82,6 %. Dánsko je jedinou zemí, která značně zvýšila svůj export.

2.4.4 Všechny ostatní země jsou čistými dovozci. Co se týče zemního plynu, zvýšila se závislost velkou měrou: z 33 % přes 45,2 % až na 60,3 %. Jedinými čistými vývozci jsou Dánsko a Nizozemsko, na druhé straně u Irska vzrostla závislost velkou měrou: z 31,2 % v roce 1997 na 91,4 % v roce 2007.

2.4.5 Primární výroba energie v Evropě v období 1997–2007 klesla z 962 592 000 tun ropného ekvivalentu (toe) na 849 592 000 toe. Podíl různých zdrojů byl následující: černé uhlí 10 %, hnědé uhlí 12 %, ropa 14 %, zemní plyn 20 %, jaderná energie 28 % a obnovitelné zdroje energie 16 %.

2.4.6 Hrubá domácí spotřeba vzrostla o 6 % – z 1 704 473 000 toe na 1 806 378 000 toe. Podíl jednotlivých zdrojů byl následující: černé uhlí 13 %, hnědé uhlí 6 %, ropa 36 %, zemní plyn 24 %, jaderná energie 13 %, obnovitelné zdroje 8 %. Ropa, jaderná energie a hnědé uhlí vykazovaly v tomto desetiletí značnou stabilitu, zatímco využívání černého uhlí kleslo o 7 %, využívání zemního plynu vzrostlo o 20 % a využívání obnovitelných zdrojů o 50 %. Jejich podíl je však stále velmi nízký (8 %).

2.5 Dovoz podle země původu

2.5.1 Hlavní dodavatelé paliv pro výrobu energie (2007):

zemní plyn	ropa	černé uhlí	uran (2009)
Rusko 39 %	Rusko 33 %	Rusko 25 %	Austrálie 22 %
Norsko 26 %	Norsko 15 %	JAR 21 %	Rusko 21 %
Alžírsko 16 %	Libye 10 %	Austrálie 13 %	Kanada 19 %
Libye 5 %	Saúdská Arábie 7 %	Kolumbie 13 %	Niger 11 %
	Írán 6 %	USA 9 %	Kazachstán 9 %
		Indonésie 8 %	JAR – Namibie 5 %

2.5.2 Z této tabulky jasně vyplývá, že dovoz z velké části pochází z několika málo zemí. 86 % dovozu zemního plynu zajišťují čtyři země, 71 % ropy pět zemí, 89 % černého uhlí šest zemí a 87 % uranu také šest zemí.

2.5.3 Hlavním partnerem pro dodávky téměř všech paliv je Rusko, z něhož EU dováží zhruba 30 % svých energetických potřeb, a dovoz neustále roste. Dalšími partnery, kteří zajišťují největší část energetických dodávek, jsou Norsko, Alžírsko, Libye (kapalné uhlovodíky), Austrálie, Kanada, Kolumbie a Niger (černé uhlí a uran).

2.5.4 Co se týče elektřiny, dochází ke značným výkyvům. V desetiletí, kterým se zabývá zpráva Eurostatu z roku 2009, docházelo tři roky k čistému vývozu, tři roky byl poměr mezi poptávkou a nabídkou na trhu do velké míry vyrovnaný a pět let poptávka po dodávkách ze třetích zemí rostla. Největším dovozcem je Itálie (46 283 GWh) a největším vývozcem Francie (56 813 GWh). V roce 2007 dosáhl dovoz energie do EU-27 10,5 TWh.

3. Politika Evropské unie

3.1 Neustálý růst cen ropy a souvisejících uhlovodíků způsobil, že v roce 2008 vzrostla od února do 11. července kotace z 90 dolarů na historické maximum 147,27 dolarů. Již předtím se otázka energie a zabezpečení dodávek dostala do středu politické debaty, a to po krizích dodávek zemního plynu, které vyvrcholily v lednu 2006, kdy společnost Gazprom přerušila dodávky zemního plynu svému ukrajinskému partneru Naftogaz. Krize v roce 2009 byla ještě horší pro východoevropské země. Evropský komisař pro energetiku Andris Piebalgs dokázal krizi čelit neústupně a chytře a podařilo se mu zachovat

pravidelnost dodávek, přestože v daných dnech byl zaznamenán jejich pokles do zemí EU o zhruba 30 %, čímž došlo k poklesu tlaku v plynovodech.

3.2 Energetika byla již od roku 1952 ústředním tématem Smlouvy o ESUO (Evropské společenství uhlí a oceli) a od roku 1957 i Smlouvy Euratom a v diskusích, které předcházely Římským smlouvám, již někteří tvrdili, že by se měla plně začlenit do společného trhu a stát se pevnou součástí evropských pravomocí.

3.3 Až s odstupem let, tváří v tvář velmi vážné krizi, došlo k pochopení toho, že energetická závislost Evropy má nejen velký hospodářský význam, ale především lze dodávky energie snadno využít jako zbraň pro vyvinutí politického tlaku.

3.4 Je zřejmé, že rostoucí závislost EU na dodávkách z nedemokratických a nestabilních oblastí a zemí, v nichž často nejsou dodržována lidská a sociální práva, a závislost na ruských dodávkách, zejména zemního plynu, je znepokojující a mohla by dlouhodobě způsobit řadu potíží členským státům a zejména ohrozit celkovou bezpečnost Unie.

3.5 Situace na mezinárodní scéně se výrazně změnila. Vzhledem k hospodářské a politické úloze Číny, Indie a Brazílie, k dlouhodobým strategiím Spojených států pro co nejdelší zachování vnitřních rezerv, které zvyšují jejich poptávku po energii na mezinárodních trzích, a k rostoucí nestabilitě a radikalizaci konfliktů ve vývozních regionech je nutné, aby evropské politiky prošly výraznými změnami. Energetická bezpečnost se stala nevyhnutelným faktorem národní bezpečnosti a hospodářského rozvoje.

4. Nové scénáře

4.1 Vzhledem ke strategickému významu energetické bezpečnosti se v novém scénáři musí vzít v úvahu všechny případné alternativy v sousedních zemích na východě, jihu, v oblasti Středozemního moře a na Blízkém východě. Je třeba urychlit plně provádění energetického partnerství EU-Afrika a zahájit přípravy velké mezinárodní konference o přístupu k energii a energetické bezpečnosti, jejímž účelem bude vypracování nových společných předpisů. Specializované mezinárodní agentury by v případě, že bude dosaženo nového světového paktu o energetické bezpečnosti, měly být pověřeny dohledem nad jeho uplatňováním. Vzhledem k životní důležitosti této otázky by do ní měly být zapojeny velké mezinárodní instituce.

4.2 EU by měla považovat zabezpečení dodávek za jednu z priorit své vnější politiky a politiky bezpečnosti a kromě osoby odpovědné za vnější politiky by měla nově jmenovat vysokého představitele pro energetickou politiku. Ačkoliv v oblasti společné politiky došlo k určitému pokroku, pokračuje i nadále tendence, kdy si členské státy ve svých rukou pevně drží otěže prostřednictvím dvoustranných vztahů s producenty zemí.

4.3 Přestože došlo ke změnám Smlouvy a byl zaveden nový článek 194 SFEU, není stále jasné, jak bude Unie vykonávat svoje pravomoci a zejména jak bude do praxe převeden „duch solidarity“. Došlo nicméně k určitému pokroku, např. v oblasti strategických zásob zemního plynu, kde se poprvé objevuje solidární závazek. Komise se snaží provádět odpovědnou vnější politiku. V tomto roce bude publikováno sdělení o mezinárodních politikách a energetické bezpečnosti. Některé členské státy však naproti tomu vedou nezávislou zahraniční politiku energetických zásob, zejména s Ruskem a některými státy v oblasti Středozemního moře, která způsobuje vážné potíže jiným zemím a oslabuje vliv Unie jako celku.

4.4 Je zcela jasné, že stávající znění Smlouvy je vhodným kompromisem, nestačí však k řešení budoucích výzev. Energetická politika jako celek by měla být přehodnocena ve specifické smlouvě podle vzoru Euratom, čímž by se bezpečnostní politika, která zahrnuje rovněž politiku energetické bezpečnosti, získala významné postavení na institucionální úrovni. Je potřeba překonat energetickou jednostrannost, a to pomocí silné společné politiky energetické solidarity založené na diverzifikaci, na skladbě zdrojů energie, která bude vhodná pro podmínky a charakteristiky každého členského státu, a zvláště na environmentální udržitelnosti – vzhledem k tomu, že odvětví s největší spotřebou energie (výroba, přenos a distribuce elektřiny, doprava, vytápění) jsou zdaleka největšími producenty emisí skleníkových plynů.

4.5 Východní rozměr vnější politiky EU

4.5.1 Například v rámci politiky sousedství je i přes známé politické překážky třeba zintenzívnit spolupráci s východními zeměmi, např. Moldavskem, Ukrajinou a Běloruskem, a vyšší měrou tyto země zapojit do společným politik. Přitom je samozřejmě třeba zaručit a dodržovat demokratická pravidla a lidská práva, která byla nedávno podrobena těžké zkoušce v Bělorusku, kde došlo k násilné represii odpůrců. Projekt Energetického společenství s balkánskými zeměmi a východními zeměmi lze hodnotit kladně. Společenství vzniklo za účelem podpory případné integrace zemí bývalé Jugoslávie a postupně se rozšiřuje. Poslední zemí, která do něj vstoupila, byla Ukrajina, a projekt se tak stane ještě propojenějším s našimi sousedy a se středoasijskými zeměmi, např. Uzbekistánem a Kyrgyzstánem.

4.5.2 V roce 2008 navrhlo Polsko a Švédsko vytvoření Východního partnerství, unijní iniciativy zaměřené na šest sousedních zemí (Arménii, Ázerbájdžán, Bělorusko, Gruzii, Moldavsko a Ukrajinu), jejímž cílem je prohloubit politickou spolupráci a hospodářskou integraci a zřídit struktury pro mnohostrannou spolupráci v tomto regionu. První oficiální summit zemí Východního partnerství se konal 7. května 2009 v Praze a byla na něm zahájena činnost partnerství.

4.5.3 EHSV je zapojen do tří ze čtyř tematických platform Východního partnerství a naléhavě žádá o přístup do platformy 3, která se týká energetické bezpečnosti a zabývá se posílením Energetického společenství a energetické charty, zvýšením energetické účinnosti a úlohou obnovitelných zdrojů. Rozvoj energeticky účinného hospodářství východních partnerů EU a podpora využívání obnovitelných zdrojů energie v sousedních zemích musí být jedním z hlavních směrů aktivit v rámci partnerství. Je potřebná další podpora spolupráce, modernizace infrastruktury přenosu energie a dalších vzájemných vazeb mezi energetickými výrobci a distribučními sítěmi.

4.5.4 Tyto otázky mají pro občanskou společnost zásadní význam a neměly by být ponechány výhradnímu posuzování veřejných orgánů a finančních institucí. EHSV žádá, aby do platformy 3 Východního partnerství byli systematicky (ne ad hoc) zapojeni zástupci pracovní skupiny 3 fóra občanské společnosti Východního partnerství, která se zabývá životním prostředím, změnou klimatu a energetickou bezpečností, a to vzhledem k tomu, že hlas občanské společnosti, včetně sociálních partnerů, je i nadále příliš často přehlížen či dokonce umlčován. Pokus o posílení sociálního dialogu v hospodářské oblasti, a tedy i energetiky, vznikl jako iniciativa v rámci podnikatelského fóra Východního partnerství.

4.6 Evropsko-středomořský rozměr vnější politiky EU

4.6.1 Z důvodu probíhajících politických změn v několika zemích na jižním pobřeží Středozemního moře je nutné, aby tvůrci politik konzultovali občanskou společnost na obou březích Středozemního moře ohledně budoucí společné energetické politiky a zapojili ji do ní. Účelem je předejít dojmu, že je tato politika nařízena shora nebo zvnějšku, a získat pro ni skutečnou podporu široké veřejnosti. EHSV se snaží, aby do podzimu 2011 vzniklo shromáždění hospodářských a sociálních rad středomořského regionu. Toto shromáždění by mohlo být velmi důležitým fórem pro výměnu názorů občanské společnosti na energetickou politiku.

4.6.2 Unie by měla navrhnout přidružení ke specifickému energetickému společenství rovněž zemím na jižním pobřeží Středozemního moře. Dokončení kruhu elektrické sítě *Med-ring*, připravované projekty, např. DESERTEC či středomořský solární program, a samotná spolupráce ve Středomoří by měly vést k zahájení užší spolupráce (např. v zemích Maghrebu) v oblasti energetické účinnosti, obnovitelných zdrojů, přenosu, propojení sítí a modernizace výrobních a distribučních systémů.

4.6.3 Výhody pro Unii jsou zřejmé. Posílení infrastruktury v našich partnerských středomořských zemích těmto zemím pomůže sledovat mnoho společných cílů: udržitelný rozvoj, snížení celkové poptávky po energii, jež přispěje je stabilizaci energetické bezpečnosti a cen surovin, a snížení emisí.

4.6.4 Tyto příspěvky, rovněž finanční za podpory EIB (v oblasti Středomoří) a EBRD (u cílových zemí spadajících do oblasti její působnosti), lze zařadit do hospodářské pomoci, již by se Unie měla zavázat poskytnout méně rozvinutým ekonomikám, aby jim umožnila udržitelný rozvoj s nízkými emisemi CO₂.

4.7 Strategickou osu, na jejíž bázi bude společenství podporovat partnerské země, budou v blízké budoucnosti představovat programy zaměřené na citelné zvýšení energetické účinnosti. Tento projekt je rovněž součástí environmentální spolupráce a nových cílů na období po Kjótu.

4.8 Cíle nové diplomacie v energetice, již je třeba vést s producenty, tranzitními a spotřebitelskými zeměmi, by měly být začleněny do nového evropského institucionálního rámce a do dohod a smluv po vzoru Smlouvy o energetické chartě a Protokolu o energetické účinnosti, což jsou nástroje spolupráce a řešení mezinárodních sporů, které existují již dvacet let, nejsou však nijak zvláště účinné.

4.9 Evropská unie by měla propagovat novou energetickou chartu a nový protokol o energetické účinnosti se zeměmi na

jižním pobřeží Středozemního moře a zahájit přezkum a posílení stávající charty, která zaváže členské státy k politice energetické solidarity. Zvláštní význam má v tomto směru rozvoj integrace v Pobaltí.

4.10 Jednou z hospodářsky nejdynamičtěji se rozvíjejících oblastí EU se stane oblast Arktidy a Barentsova moře, která má zásadní význam pro Norsko, Rusko, Spojené státy a Kanadu. Zájmy tohoto regionu, jak lokální, tak globální, jsou evropskou otázkou, kterou lze řešit pouze jako součást důrazné a realistické politiky ze strany EU.

4.11 Orientace na své vlastní zájmy dramaticky snížila potenciál vlivu Unie a fakticky umožnila dodavatelským zemím, zejména Rusku, rozhodujícím způsobem zasáhnout do demokratického rozhodování některých jejich sousedů. Do Unie míří více než 67 % ruského exportu energetických produktů a Rusko by ze zjevných geografických a politických důvodů těžko hledalo jiné trhy, které by byly tak dostupné jako náš.

4.12 Rusko by mělo být přijato do WTO s podmínkou, že poskytne konkrétní záruky za jednání svých energetických monopolů, které jsou často podněcovány a podporovány politickou mocí, a samozřejmě vyřeší prostřednictvím dvoustranné dohody své konflikty s Gruzii.

5. Strategická partnerství s USA, Japonskem, Brazílií, Indií a Čínou

5.1 Zásadní význam bude mít rozvoj strategických partnerství s hlavními aktéry světového energetického trhu: s USA, Japonskem, Brazílií, Indií a Čínou. Spolupráce a dohoda musí zahrnovat specifickou otázku jistých dodávek za rozumné ceny, prioritu energetické účinnosti a snížení emisí skleníkových plynů.

5.2 Otázka zabezpečení dodávek, která má zjevné dopady na bezpečnost obecně, na udržitelný rozvoj a na boj proti klimatickým změnám, si žádá do velké míry společný postoj mnoha stran. Hospodářská soutěž nesmí ohrozit stabilitu a mír a je třeba předejít možnému zvýšení mezinárodního napětí, které již nyní panuje v mnoha oblastech dodávajících uhlovodíky.

5.3 Energetika je již dlouho předmětem diskusí G20. Tyto diskuse, které často zůstanou u seznamu dobrých úmyslů, je třeba převést na dohody a strategická partnerství. Nejrealističtější přístupem jsou pravděpodobně dvoustranné dohody. Unie často zapomíná, že je vedoucí hospodářskou oblastí světa,

a nedaří se jí prosadit u svých partnerů svoji agendu – agendu, jejímž cílem je posílit hlavní směry evropské vnější politiky, pomocí nichž se i nadále musí šířit demokratické zásady, dodržování lidských práv a práva na sebeurčení národů a odmítání použití války jako prostředku řešení konfliktů mezi národy; k jejich řešení je třeba posílit mezinárodní instituce.

5.4 Nově se rozvíjející ekonomiky mají stejně jako Unie zájem na mezinárodním rámci pro stabilní a zaručené dodávky za rozumné ceny. Činnost Unie by měla týkat rovněž vytváření strategických partnerství s těmito zeměmi a měl by se podpořit systém pravidel v rámci tržní ekonomiky, která by posílila spolupráci a pomocí nichž by se předešlo zbytečnému a nákladnému soutěžení v hromadění surovin.

V Bruselu dne 15. března 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

PŘÍLOHA

ke Stanovisku Evropského hospodářského a sociálního výboru

Následující pozměňovací návrh, jenž získal alespoň čtvrtinu odevzdaných hlasů, byl během rozpravy zamítnut

Odstavec 1.1.12

Vyškrtnout poslední větu

„prioritu budou mít jednak projekty diverzifikace energetických zdrojů probíhající v sousedních zemích (jako je energetický koridor EU mezi Kaspickým a Černým mořem) a dále především plynovod Nabucco, infrastruktura pro zkapalněný zemní plyn (LNG), propojení elektrických sítí, završení evropsko-středomořských dohod o elektrické infrastruktuře (Med-ring) a o infrastruktuře pro zemní plyn a realizace nových projektů v oblasti ropné infrastruktury evropského zájmu, jako jsou projekty Oděsa-Gdaňsk, Constanța-Terst a Nord Stream, který má velký význam pro Finsko a u něhož by bylo vhodné znovu vyjednat možnost propojení s Pobaltskými zeměmi a Polskem;“

Odůvodnění

Význam těchto projektů pro uvedené země přenechejme politikům a ekonomům těchto zemí, obzvláště vzhledem k tomu, že trasa plynovodu Nord Stream je i nadále předmětem sporu, pokud jde o přístup k přístavu ve městě Świnoujście.

Výsledek hlasování

Pro:	33
Proti:	46
Zdrželo se:	17

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu „Inovační pracoviště jako zdroj produktivity a kvalitních pracovních míst“ (stanovisko z vlastní iniciativy)

(2011/C 132/05)

Zpravodajka: **paní KURKI**

Spoluzpravodaj: **pan MANOLIU**

Dne 16. září 2010 se Evropský hospodářský a sociální výbor, v souladu s čl. 29 odst. 2 jednacího řádu, rozhodl vypracovat stanovisko z vlastní iniciativy k tématu

Inovační pracoviště jako zdroj produktivity a kvalitních pracovních míst.

Dne 20. října 2010 se EHSV rozhodl změnit studijní skupinu na podvýbor.

Podvýbor Inovační pracoviště, který Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijal stanovisko dne 23. února 2011. Zpravodajkou byla paní KURKI a spoluzpravodajem pan MANOLIU.

Na 470. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 15. a 16. března 2011 (jednání dne 15. března 2011), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 94 hlasy pro, 1 hlas byl proti a 2 členové se zdrželi hlasování.

1. Doporučení

1.1 Výbor se domnívá, že úkolem Evropské unie je podpořit všechny členské státy a podniky v jejich úsilí zvýšit inovace na pracovišti. Inovace na pracovišti jsou využívány k tomu, aby udržitelným způsobem přetvořily organizační činnosti a zároveň zlepšily produktivitu a kvalitu práce. Oblasti zlepšení zahrnují pracovní procesy, organizaci práce, pracovní metody a nástroje, fyzické pracovní prostředí, odborné dovednosti a pracovní postupy, řízení a vedení.

1.2 EHSV doporučuje, aby byl jasně definován základní pojem „inovační pracoviště“. Chybějící obecně uznávaný pojem může být jedním z důvodů, proč inovace na pracovišti měly v minulosti omezený prostor v dokumentech o politikách EU. Instrukce EU, členské státy, sociální partneři a organizace občanské společnosti potřebují pochopit význam inovací a porozumět prostředkům sloužícím k jejich realizaci, především na úrovni společnosti a organizace.

1.3 EHSV věří, že přestože se Komise ve svém dokumentu nezmiňuje o pojmu „inovační pracoviště“, je tento pojem jádrem strategie Evropa 2020, neboť je jedním z klíčových předpokladů pro úspěch této strategie, a doporučuje tedy, aby se stal její součástí.

1.4 EHSV navrhuje, aby Komise za účelem lepšího vyvážení strategie Evropa 2020 zahájila pilotní projekt inovačních pracovišť jako součást stěžejní iniciativy „Unie inovací“. Hlavní náplní projektu by mělo být zlepšení kvality pracovního života. EHSV

věří, že by měly být neprodleně započaty další studie vztahu mezi kvalitou pracovního života, inovačními schopnostmi a produktivitou a že by měl být zaveden evropský index popisující kvalitu pracovního života a jeho dopad na inovační schopnosti a produktivitu. Dosažený pokrok musí být měřen pomocí spolehlivých ukazatelů, jež se nesoustřeďují pouze na vstupy, ale také a především na výsledky.

1.5 EHSV má obavy, že financování z prostředků EU se zaměřuje na vytváření inovačních výrobků využívajících špičkové technologie a inovace na pracovišti nemají dostatečně významné postavení. Domnívá se, že inovační politika by se měla zaměřit spíše na to, jak mohou různí partneři pracovat společně efektivnějším způsobem, aby podpořili inovační pracoviště, a zlepšili tak konkurenceschopnost a životní podmínky v EU. EHSV poukazuje na to, že financování z EU může být využito k podnícení inovací na pracovišti, a domnívá se, že Komise by měla přezkoumat všechny své nástroje financování a co nejrychleji provést nezbytné úpravy (např. strukturální fondy, zejména financování v sociální oblasti, rámcové programy pro výzkum a vývoj a iniciativy v oblasti vzdělávání).

1.6 EHSV se domnívá, že při hodnocení inovační politiky je důležité zaměřit se na to, jak jsou na pracovišti využívány a rozvíjeny dovednosti, a nikoli pouze na dostupnost kvalifikovaných pracovníků. Stejně důležitá je situace týkající se pracovních podmínek, podmínek zaměstnání a pracovního prostředí. Podpora aktivit vyžaduje v podnicích a organizacích nový, víceodvětvový přístup. EHSV doporučuje Komisi a členským státům, aby se vážně zamyslely nad tím, jaké druhy politik a formy organizace práce prokázaly svoji účinnost při podpoře inovačních schopností prostřednictvím investic do dovedností. Jestliže chce Komise zjistit, co funguje na úrovni společností a organizací, měla by podporovat výzkum a šíření jeho

výsledků. EHSV též věří, že je velmi důležité, aby Komise vyhodnotila stávající inovační strategie, aby se ujistila, že všechny tyto strategie obsahují definici inovací na pracovišti.

1.7 EHSV má za to, že je důležité, aby jednotný trh EU fungoval tak, aby podporoval prostředí, které bude podniky a organizace motivovat k rozvoji inovačních schopností. Konkurence mezi podniky musí být založena na kvalitě výrobků a služeb a na šetrnosti k životnímu prostředí, nikoli pouze na cenách. Veřejné zakázky hrají v této souvislosti důležitou příkladnou a řídicí roli.

1.8 ESHV poukazuje na to, že strategickou roli hrají v této oblasti vlády členských států. Klíčový význam mají investice do inovačních projektů a různé hospodářské pobídky. Efektivní využívání finančních prostředků k podpoře inovací vyžaduje dlouhodobou perspektivu, metodický přístup a asistenci formou poradenství s cílem zahájit a provádět zlepšovací projekty. Hlavní odpovědnost za přípravu, provádění a hodnocení projektů mají v tomto ohledu sociální partneři. Musí být posílena úloha organizací občanské společnosti při pořádání školení a prezentování osvědčených postupů.

1.9 Je třeba mít na paměti, že v jednotlivých členských státech je inovační politika v různých fázích vývoje. EHSV věří, že Komise by měla poskytovat příležitosti a prostředky k novému budování kapacit (např. prostřednictvím osvědčených postupů a projektů vzájemného učení) těm zemím, které ještě nemají dostatek zkušeností s vytvářením inovací v podnicích a organizacích. V iniciativách EU zaměřených na inovace a odbornou přípravu by bylo vhodné vyzdvihnout inovace na pracovišti a nové druhy odborných dovedností (kromě technických a profesních znalostí mohou zahrnovat také komunikační schopnosti, tvořivost a schopnost inovovat) a postupů řízení. Komise může rovněž vycházet z práce vývojových středisek v různých členských státech, jež podporují inovace, kvalitu pracovních podmínek a produktivitu.

1.10 EHSV upozorňuje, že je důležité pokračovat diskusí o inovačních pracovištích v rámci různých evropských fór, v členských státech, podnicích a organizacích. Role EHSV je klíčová v tom, že musí obecně zvýšit povědomí sociálních partnerů, organizací občanské společnosti a tvůrců politik o potřebě rozvíjet politiky posilující inovace na pracovišti. EHSV má podporovat jak ve svých textech, tak i obecněji v dokumentech o politikách EU, zapracování aspektu inovací do všech oblastí, zejména představením svých názorů na inovační politiky ve svých stanoviscích týkajících se hospodářských otázek, otázek zaměstnanosti a inovační politiky a na základě svých úzkých kontaktů s hospodářskými a sociálními radami členských států.

2. Inovační pracoviště – jejich význam pro hospodářský růst, udržitelnou produktivitu a kvalitní pracovní místa

2.1 Členské státy EU a instituce se zavázaly pokračovat ve strategii, která by přispěla k tomu, aby Evropa z krize vyšla posílená, a která by z EU učinila inteligentní a udržitelnou ekonomiku podporující začlenění a vykazující vysokou úroveň zaměstnanosti, produktivity a sociální soudržnosti. Strategie Evropa 2020 stanoví vizi evropského sociálně tržního hospodářství pro 21. století⁽¹⁾.

2.2 Toto stanovisko je jedním z příspěvků EHSV ke strategii Evropa 2020 a souvisí především se stěžejními iniciativami „Unie inovací“ a „Program pro nové dovednosti a pracovní místa“⁽²⁾ a s podporou kvality práce a celoživotního učení⁽³⁾.

2.3 V tomto stanovisku je inovace definována v souladu s širším chápáním tohoto pojmu: „Inovace: aplikovaná konkurenční výhoda založená na znalostech, která může pramenit z vědeckých výzkumů, technologie, obchodních modelů, řešení služeb, designu, značek nebo metod organizace práce a výroby a zlepšování pracovního prostředí. Pro inovace je typické, že vznikají kombinací různých kompetencí a podporují další rozvoj podniků, společnosti a dobrých životních podmínek.“

2.4 Pojem inovace se týká výrobků, služeb, technických, sociálních a funkčních inovací ve všech odvětvích a ve všech druhých organizacích. Tento přístup považuje za novátory podniky, dobrovolnické organizace a organizace veřejného sektoru.

2.5 Inovace na pracovišti jsou využívány k tomu, aby udržitelným způsobem zlepšily produktivitu organizací a zároveň kvalitu pracovního života. Inovační pracoviště podporují sociální a organizační změny, které uplatňují integrované a udržitelné přístupy, zlepšují výkonnost podniků a snižují dlouhodobé provozní náklady. Oblasti zlepšení zahrnují pracovní procesy, organizaci práce, pracovní metody, fyzické pracovní prostředí a nástroje, odborné dovednosti a pracovní postupy, řízení a vedení.

⁽¹⁾ Strategie Evropa 2020 obsahuje tři vzájemně se posilující priority: — inteligentní růst – vyvíjet ekonomiku založenou na znalostech a inovacích;

— udržitelný růst – podporovat konkurenceschopnější a ekologičtější ekonomiku méně náročnou na zdroje;

— růst podporující začlenění – podporovat ekonomiku s vysokou zaměstnaností, jež se bude vyznačovat sociální a územní soudržností.

⁽²⁾ Stanovisko EHSV *Nové dovednosti pro nová pracovní místa*, (Úř. věst. C 128, 18.5.2010, s. 74).

⁽³⁾ Stanovisko EHSV *Hlavní zásady politiky zaměstnanosti* (Úř. věst. C 107, 6.4.2011, s. 77).

2.6 Na základě výše uvedené definice inovací by se investice v rámci inovační politiky měly zaměřit na organizační inovace na pracovišti a inovace na pracovišti vycházející z podnětu zaměstnanců s cílem zlepšit výkonnost podniků a veřejných i jiných organizací, posílit konkurenceschopnost, vytvářet více lepších pracovních míst (nové druhy pracovních míst v existujících odvětvích a nová pracovní místa v nových odvětvích) a zvýšit udržitelný růst produktivity a kvalitu zaměstnání. Tyto investice podporují efektivitu zaměstnanců, pracovníků a společnosti jako celku.

3. Nové prvky růstu a změny v kultuře práce

3.1 Evropa potřebuje pro svoji ekonomiku a dobré životní podmínky nové prvky růstu. Růst produktivity je nezbytný ve všech odvětvích. Pokud toho bude dosaženo udržitelným způsobem, přispěje to k podpoře inovačních schopností a k vytváření většího počtu kvalitních pracovních míst. Zlepšování produktivity a kvality pracovního života s cílem poskytnout nové výrobky, služby a pracovní postupy se zakládá zejména na spojení technologie a dovedností zaměstnanců, angažovanosti a motivaci personálu, jakož i na vedení. Zvýšená inovační kapacita organizací vytváří pozitivní spirálu, v níž inovační schopnosti vedou k produktivitě, a umožňují tak znovu investovat do organizace na podporu inovačních schopností⁽⁴⁾.

3.2 V následujících letech projde pracovní život velkými kulturními změnami. Ty budou způsobeny následujícími faktory: změnou v počtu pracovních sil vyplývající z demografického vývoje, vyšší úrovní vzdělání pracovníků, pokrokem dosaženým ve výzkumu (především v lékařství) a jeho vlivem na naději dožití a délku pracovního života, proniknutím digitalizace do výroby a služeb, celosvětovou konkurencí a požadavky na udržitelný rozvoj.

3.3 Pro vnitrostátní a evropskou konkurenceschopnost bude klíčovou problematikou způsob organizace práce a vedení zaměstnanců na pracovišti. Lidé si stále více přejí, aby jejich práce byla smysluplná a cení si významu práce ve svém vlastním životě; žádají též častěji o sladění profesního života, rodinného života a volného času. Existují rovněž požadavky, aby pracovní doba a systémy odměňování respektovaly potřeby jednotlivců. Pracoviště se stala rozmanitějším prostředím, na nichž je třeba řídit pracovníky různých věkových skupin, národností a menšin. Technologický pokrok má zásadní vliv na pracovní prostředí a nástroje. Pracoviště roku 2020 lze nejlépe popsat jako místa vhodná pro spolupráci, jež budou autentická, osobní, inovační a zaměřená na společenské kontakty⁽⁵⁾.

3.4 Změny v kultuře práce přímo podněcují změny v pracovních postupech a řízení. Větší zájem o otázky udržitelnosti je tendencí, která bude stále více přetvářet povahu práce, neboť podniky začínají při měření úspěšnosti a přijímání operativních rozhodnutí zohledňovat ekonomické, sociální a environmentální parametry. Prvořadou zásadou pro udržitelná pracoviště je vytvářet takové pracovní prostory, jež budou nejen zdravé a produktivní, ale budou též inspirací a lepší životní podmínky zaměstnanců.

4. Inovační pracoviště

4.1 Inovační kapacita organizací závisí na motivaci a odhodlanosti jeho vedení a zaměstnanců obnovit svoji vlastní práci a organizaci. Výsledkem jsou aktualizované modely výrobků a služeb nebo organizační postupy, které vytváří přidanou hodnotu pro zákazníky. Čím pokročilejší je praxe používaná organizací při inovačních činnostech, tím lepší je její schopnost zavádět inovace⁽⁶⁾.

4.2 Studie prokazují, že inovacím na pracovišti lze přičíst větší počet úspěšných inovací uskutečněných v organizacích, než technologickým inovacím⁽⁷⁾. Je též důležité pochopit jednotlivé aspekty procesu obnovy; ve většině případů mohou být inovace výrobků a služeb úspěšné pouze tehdy, souvisí-li inovace s organizačním a pracovním prostředím⁽⁸⁾.

4.3 Je také důležité investovat do výzkumu a technologického rozvoje. Úspěch není vždy zaručen nejnovějšími technologiemi, ale nejproduktivnějšími technologiemi, jež mohou mít využití v široké řadě aplikací. Je též důležité využít příležitosti poskytovaných technologiemi, které byly vyvinuty někde jinde (např. IKT, digitalizace), a regulačním prostředím (např. standardizace). Výsledky výzkumu a technologie však nevedou automaticky k novým podnikatelským činnostem či k produktivitě. Používání technologií často vyžaduje vysokou úroveň dovedností v rámci podniku nebo organizace. Je nutné efektivněji využívat intelektuální kapitál⁽⁹⁾ a investice, které ho podporují. Ty jsou většinou nejslabšími články při používání nových technologií.

⁽⁶⁾ Bessant, John (2003). *High-Involvement Innovation (Innovative capability's eight dimensions)*.

⁽⁷⁾ Frank Pot, Radboud University a Evropské sdružení vnitrostátních center pro produktivitu, *Workplace innovation for better jobs and performance* (Inovace na pracovišti pro lepší pracovní místa a výkonnost), listopad 2010, Antalya.

⁽⁸⁾ Např.: Terhi Arvonen/Lumene, prezentace na workshopu, Helsinky, 25.1.2011; Laura Seppänen a Annarita Koli/Social services in the city of Helsinki (Sociální služby v Helsinkách), prezentace na workshopu, Helsinky, 25.1.2011.

⁽⁹⁾ Většina investic do intelektuálního kapitálu jsou investice do inovací, především výdaje na výzkum a vývoj. Ochranné známky, lidské zdroje, organizační struktura, investice do programového vybavení, znalosti digitální technologie, budování značky (tzv. branding), obchodní metody a design jsou též důležité. Intelektuální kapitál klade důraz na dovednosti zaměstnanců a význam, jenž má pro ekonomiku a produktivitu vytváření a používání nových znalostí.

⁽⁴⁾ Stanovisko EHSV *Podpora udržitelné produktivity práce v Evropě* (Úř. věst. C 10, 15.1.2008, s. 72–79).

⁽⁵⁾ Max Mickelsson, prezentace na workshopu, Helsinky, 25.1.2011.

4.4 Při hodnocení inovační politiky je zvláště důležité zaměřit se na to, jak jsou v organizacích využívány a rozvíjeny stávající dovednosti, a nikoli pouze na dostupnost kvalifikovaných pracovníků. Je prokázáno, že velice důležitým ukazatelem inovační kapacity v ekonomice jako celku je též podíl, který mají v ekonomice organizace, jež ve svých metodách řízení podporují vzdělávání jednotlivců a celooorganizační vzdělávání⁽¹⁰⁾ ⁽¹¹⁾.

4.5 Podniky ještě nepochopily, jaký je přínos inovací založených na zlepšování odborných dovedností jejich zaměstnanců. Z průzkumu Eurofound o pracovních podmínkách⁽¹²⁾ a studie Cedefop (Evropského střediska pro rozvoj odborného vzdělávání)⁽¹³⁾ vyplývá, že evropské podniky bohužel stále investují příliš málo do intelektuálního kapitálu. Pouze 26 % podniků, které skutečně školí své zaměstnance, to činí v závislosti na odborných dovednostech, které budou potřebné v budoucnosti.

4.6 Všechny inovace jsou ve skutečnosti výsledkem předcházejících inovací, nashromážděných zkušeností, učení a profesních schopností. Vzhledem k tomu, jak důležitá je role zaměstnanců v podniku jakožto zdrojů znalostí a nápadů, je překvapující, že tato skutečnost byla tak málo zohledněna a využita v politikách zaměřených na tvorbu inovací a v souvisejících diskusích⁽¹⁴⁾.

4.7 Inovace na pracovišti představují potenciál k využití nápadů, dovedností a znalostí založených na vlastních zkušenostech všech skupin zaměstnanců. Praktické zkušenosti nasvědčují tomu, že inovace na pracovišti jsou podněcovány dobrými pracovními vztahy, dobrým pracovním prostředím a dobrými pracovními podmínkami⁽¹⁵⁾ ⁽¹⁶⁾. Podle případových studií⁽¹⁷⁾ má tato aktivita mnoho výhod a pozitivní dopad na celkovou ziskovost podniků. Pozitivním vedlejším účinkem je větší potěšení z práce a nižší pracovní neschopnost z důvodu

nemoci. Inovační činnost v rámci pracoviště může též představovat účinný způsob úspory energie a zdrojů, jakož i lepšího fungování fyzického pracovního prostředí. Učiněné investice se tedy podnikům a organizacím několikanásobně vrátí.

4.8 Pro úspěch a postavení podniků a organizací má zásadní význam zájem zaměstnanců o práci a jejich tvůrčí schopnosti a iniciativy (80 %). Jsme pouze na počátku procesu chápání těchto vlastností a jejich využívání jako konkurenční výhody, neboť vedení podniků a organizací zatím není dostatečně informováno o jejich významu. Význam základních vlastností pracovníků, jako jsou poslušnost, pracovitost a inteligence, je sice jasný, avšak v globalizovaném světě a v kontextu technologického pokroku se jejich role jakožto konkurenční výhody podstatně snížila⁽¹⁸⁾.

4.9 Studie prokázaly, že nejběžnější překážkou pro inovace na pracovišti je chybějící motivace ze strany vedení, které nejeví zájem o opatření na zlepšování. Dalšími překážkami je nedostatek správných informací, omezená schopnost podporovat změny a možná rizika pro podniky spojená se změnami⁽¹⁹⁾. Strach pracovníků ze změny se stal rovněž překážkou, obzvláště když na pracovišti není dostatečná kultura zapojení.

4.10 Řízení změn a vytváření inovačních postupů tak představuje velkou výzvu pro většinu podniků a organizací; odborná příprava pro tyto dovednosti není postačující⁽²⁰⁾. Řízení lidských zdrojů by mělo být považováno za strategické hledisko řízení. Tyto dovednosti by mohly působit jako nový druh hnací síly hospodářského růstu. Je třeba nových pobídek, aby se vedení a zaměstnanci věnovali činnostem zaměřeným na zlepšování a přijímání rozhodnutí a zároveň vytvářeli podnikatelskou kulturu, jež bude lidi motivovat ke spolupráci a zapojí je do zlepšování jejich organizace.

V Bruselu dne 15. března 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

⁽¹⁰⁾ Dirk van Damme, Centrum pro výzkum a inovace ve vzdělávání OECD, během slyšení Střediska pro sledování trhu práce EHSV konaného 15. prosince 2010.

⁽¹¹⁾ OECD, *Innovative Workplaces* (Inovační pracoviště), 2020: „organizace práce podporující inovace využíváním samostatnosti a volnosti zaměstnanců a prostřednictvím učení a odborné přípravy“.

⁽¹²⁾ Eurofound, průzkum o pracovních podmínkách v Evropě, 2010.

⁽¹³⁾ Cedefop, zpráva „Je třeba přehodnotit podporu průběžné odborné přípravy v podnicích?“, březen 2010.

⁽¹⁴⁾ Tarmo Lemola, *Innovaation uudet haasteet ja haastajat* (Nové výzvy inovací), WSOYpro Oy 2009.

⁽¹⁵⁾ Např. Andreas Crimmann, Institut pro výzkum v oblasti zaměstnání (IAB), Německo, slyšení SSTP konané 15. prosince 2010.

⁽¹⁶⁾ Tuula Eloranta, prezentace na workshopu, Helsinky, 25.1.2011.

⁽¹⁷⁾ LO (Dánská konfederace odborových svazů), *Inovace řízené zaměstnanci*, 2008.

⁽¹⁸⁾ Tuomo Alasoini (na základě myšlenky Hamela, 2007), workshop, 25.1.2011, Helsinky.

⁽¹⁹⁾ Tuomo Alasoini, prezentace na workshopu, Helsinky, 25.1.2011.

⁽²⁰⁾ Dirk Ameel, Ameel D&C bvba, slyšení SSTP konané 15. prosince 2010.

III

(Přípravné akty)

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR

470. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ VE DNECH 15. A 16. BŘEZNA 2011

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu „Roční analýza růstu: postup v rámci ucelené reakce Evropské unie na krizi“

KOM(2011) 11 v konečném znění

(2011/C 132/06)

Hlavní zpravodaj: **pan SMYTH**

Dne 12. ledna 2011 se Komise, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

Roční analýza růstu: postup v rámci ucelené reakce Evropské unie na krizi

KOM(2011) 11 v konečném znění.

Dne 18. ledna 2011 předsednictvo Výboru pověřilo Řídící výbor pro strategii Evropa 2020 přípravou podkladů na toto téma.

Vzhledem k naléhavé povaze práce Evropský hospodářský a sociální výbor jmenoval pana SMYTHE hlavním zpravodajem na 470. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 15. a 16. března 2011 (jednání dne 15. března 2011), a přijal následující stanovisko 164 hlasy pro, 8 hlasů bylo proti a 7 členů se zdrželo hlasování.

ČÁST I ROČNÍ ANALÝZA RŮSTU NEVYUŽILA PŘÍLEŽITOST K PŘEDLOŽENÍ POLITICKÝCH NÁVRHŮ BEZPROSTŘEDNĚ ZAMĚŘENÝCH NA INTELIGENTNÍ A UDRŽITELNÝ RŮST PODPORUJÍCÍ ZAČLENĚNÍ

1. Výbor plně podporuje strategii Evropa 2020 i pokrok směrem k ex-ante koordinaci politiky veřejných financí v evropském semestru a doufá, že přinejmenším pro země eurozóny budou stávající legislativní návrhy koordinace evropské hospodářské politiky prvním krokem ke skutečné společné hospodářské politice a plné koordinaci politik veřejných rozpočtů.

2. Výbor je znepokojen tím, že se diskuse o hospodářské správě v Evropě stáčí spíše k omezeným a nesoustředěným mezivládním návrhům namísto k metodě Společenství.

3. Výbor proto vybízí Evropskou komisi, aby se přihlásila k evropské integraci odvážnými, vyváženými a začlenění

podporujícími návrhy, které by Evropě pomohly v postupu cestou inteligentního a udržitelného růstu podporujícího začlenění v duchu teprve mladé strategie Evropa 2020.

4. V této souvislosti Výbor zdůrazňuje, že roční analýza růstu by měla sehrát mimořádně důležitou úlohu, aby se pokračilo v reformě politiky podporující začlenění v členských státech i na evropské úrovni. Výbor vyjadřuje Komisi uznání za to, že zvolila ucelený formát roční analýzy růstu s deseti číslovanými prioritami uspořádanými do tří širších kapitol, aby umožnila přesné projednání řešených témat.

5. Výbor nicméně lituje, že v první roční analýze růstu Evropská komise nevyužila příležitost, aby pokračovala v duchu strategie Evropa 2020 a zaměřila se přímo na inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění, ale zaměřila se místo toho úzce na konsolidaci veřejných rozpočtů v kombinaci

s návrhy v oblasti trhů práce, jež jsou často nevyvážené a postrádají evropský rozměr jednotného trhu a jeho do budoucna zaměřené hnací síly růstu.

6. Pokud se jedná o konsolidaci veřejných rozpočtů, Výbor lituje, že jsou návrhy konsolidace výlučně zaměřeny na výdajovou stránku, přičemž je doplňuje návrh na případné vyhodnocení možnosti rozšířit základ nepřímých daní v některých členských státech. Vzhledem k tomu, že současná krize státních dluhopisů má původ ve finanční krizi a související obrovské finanční podpoře z veřejných zdrojů, která musela být mobilizována, aby finanční systém nezpůsobilo úplné zhroutilí systému, očekával by Výbor soubor návrhů, jak získat příspěvi finančního odvětví, jež by pomohlo vrátit veřejné rozpočty na cestu udržitelného vývoje. Kromě toho jsou návrhy konkrétních a dalekosáhlých řešení kontroly finančních trhů nutnou podmínkou k tomu, aby byla nastolena důvěra a předešlo se dalším turbulencím.

7. Výbor zdůrazňuje, že veřejné rozpočty nebude možné konsolidovat bez dostatečné míry hospodářského růstu. Lituje, že Komise sestavila růstový scénář, jenž by maximalizoval potenciál jednotného trhu, a soustředí se naopak na drastickou konsolidaci veřejných rozpočtů jako *předpoklad* pro růst. Daleko větší pozornost by se měla zaměřit na hnací síly růstu, jež by umožnily členským státům konsolidaci rozpočtů za setrvání na cestě udržitelného růstu. Výbor zastává mínění, že je k tomu třeba, aby se nedílnou součástí jakékoliv hospodářské strategie zaměřené do budoucna stala vyvážená makroekonomická politika, která správným způsobem kombinuje hlediska nabídkové i poptávkové strany. Tato politika by mimo jiné podněcovala členské státy, které mají přebytky na běžném účtu, aby pokračovaly expanzivním způsobem a řešily nedostatečnou domácí poptávku.

8. Předvídatý přístup k trhům práce, penzijní reformě, nezaměstnanosti a flexibilitě bude stavět na vytváření udržitelných pracovních míst a pracovních příležitostí a využívání potenciálu nových hospodářských odvětví a čisté energetiky. EHSV soudí, že v každé politice související s trhem práce má zásadní úlohu sociální dialog. Systémy sociálního zabezpečení mají také klíčový význam jako automatické sociální a hospodářské stabilizátory, jež napomáhají posilování vývoje a produktivity, omezují chudobu a podporují hospodářskou a sociální soudržnost, což jsou všechno faktory potřebné k tomu, aby evropský projekt získal podporu veřejného mínění. Chceme-li dosáhnout inteligentního a udržitelného růstu podporujícího začlenění, je třeba vycházet z těchto základních principů, jež jsou základem evropského sociálně tržního hospodářství. Výbor proto trvá na tom, aby byly zcela vyloučeny návrhy Komise zaměřené na členské státy, které jsou jednoznačně v rozporu s jejich systémy kolektivního vyjednávání a postupy pro zajištění pracovních míst.

9. EHSV dále zastává mínění, že by Evropská komise měla vyjasnit svůj postoj ke kvótám a povinným příspěvkům, jež zatěžují profesní odvětví. Bylo by skutečně třeba rozlišovat to, co se vztahuje k úkolům veřejných služeb a služeb veřejného zájmu a nemá diskriminační povahu, od skutečných překážek omezujících potenciál jednotného trhu. Pokud se jedná o právní úpravu obchodu, je třeba dobře prostudovat všechny její účinky na zaměstnanost v tomto odvětví a uplatňovat zásadu subsidiarity v otázkách zónování nebo otevírací doby, které musejí v zásadě odpovídat místním, kulturním, podnebním a dalším podmínkám.

10. Výbor se zároveň domnívá, že roční analýza růstu nevěnuje dostatečnou pozornost evropskému růstovému potenciálu jednotného trhu; pouze zběžně odkazuje na rozhodující akt o jednotném trhu a nerozvádí jeho klíčové aspekty, jež jsou východiskem inteligentního a udržitelného růstu podporujícího začlenění, jako je patent EU, evropský profesní průkaz, evropské infrastrukturační projekty, přeshraniční poskytování úvěrů, integrované hypoteční trhy, sociální podnikání a fondy pro sociální investice.

11. V následující části Výbor uvádí podrobnější specifické návrhy k deseti bodům předloženým Evropskou komisí. Doufá, že tím diskusi zaměří směrem k záležitostem skutečně podstatným.

ČÁST II: NÁVRHY VÝBORU K DESETI BODŮM PŘEDLOŽENÝM EVROPSKOU KOMISÍ

1. Realizace přísné konsolidace veřejných financí

1.1 EHSV je přesvědčen, že podstatné je nalézt novou rovnováhu veřejných financí, ale zároveň zabránit snížení poptávky, jež by vedlo k recesi, která by vytvářela další deficity a uvrhla evropskou ekonomiku do sestupné spirály.

1.2 Aby nedošlo k ohrožení záměrů plánu evropské hospodářské obnovy, doporučuje EHSV, aby byly sestaveny programy snížení veřejného dluhu tak, aby byly slučitelné s hospodářskou obnovou, sociálními cíli a cíli v oblasti zaměstnanosti vytyčenými ve strategii Evropa 2020⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Viz stanovisko EHSV Důsledky krize veřejného dluhu pro veřejnou správu v EU, Úř. věst. C 51, 17.2.2011, s. 15.

1.3 Daňový základ členských států bude muset být rozšířen, a to nejen prostřednictvím zrušení daňových rážů, ukončení daňové konkurence a opatření proti daňovým únikům a podvodům⁽²⁾.

1.4 Daňové zatížení by se mělo přesunout směrem k novým zdrojům příjmu, např. v podobě zdanění finančních transakcí, zdanění energie, poplatků finančních institucí, poplatků za emise CO₂ (podmíněných reorganizací trhu s emisemi uhlíku) atd. Takové zdanění by mohlo snížit tlak na veřejné rozpočty a pomohlo by přeměrovat zdroje k udržitelným investicím do reálné ekonomiky. Bylo by také užitečné tím, že by přineslo nové vlastní zdroje do rozpočtu Evropské unie⁽³⁾. Daň z finančních transakcí by znamenala, že finanční sektor částečně splatí veřejné subvence⁽⁴⁾.

1.5 EHSV se domnívá, že sankce by měly být kompenzovány větší evropskou solidaritou v souvislosti s řízením veřejných dluhů⁽⁵⁾.

2. Korekce makroekonomické nerovnováhy

2.1 EHSV zastává mínění, že se nedílnou součástí jakékoliv hospodářské strategie zaměřené do budoucnosti musí stát vyvážená makroekonomická politika, která správným způsobem kombinuje hlediska nabídkové i poptávkové strany. EHSV zdůrazňuje, že je zapotřebí snížit velké rozdíly v bilancích běžného účtu. EHSV doufá, že koordinace evropských hospodářských politik bude přinejmenším v zemích eurozóny prvním krokem ke skutečné společné hospodářské politice a ke koordinaci fiskální politiky⁽⁶⁾.

2.2 EHSV zdůrazňuje podíl necenových faktorů, jako je diferenciace produktů, technologický obsah, kvalita produktu, kvalita služeb s produktem spojených (poprodejní servis) atd., na vytváření makroekonomické nerovnováhy. V členských státech hospodářské a měnové unie je třeba identifikovat proměnné, jež mohou být ukazatelem jejich úrovně a vývoje.

2.3 Vhodná mzdová politika má pro překonání krize zásadní význam. Udržení růstu mezd v souladu s růstem produktivity a jeho zaměření na vnitrostátní hospodářství jako celek zajistí z makroekonomického hlediska dosažení vhodné rovnováhy

mezi dostatečným růstem poptávky a cenovou konkurenceschopností. Sociální partneři musí tudíž usilovat o zamezení snižování mezd ve smyslu tzv. politiky *beggar thy neighbour* a zaměřit mzdovou politiku na zvyšování produktivity⁽⁷⁾.

2.4 Pokud v rámci užší koordinace hospodářské politiky vedle fiskální a měnové politiky dojde k posílení koordinace mzdové politiky v eurozóně, pak musí být respektováno právo na svobodné vyjednávání – určování mzdových tarifů státem při jejich kolektivním vyjednávání nebo obecně státem nařízené krácení mezd je v této souvislosti třeba odmítnout jako nepřijatelné⁽⁸⁾.

3. Zajištění stability finančního odvětví

3.1 Výbor se domnívá, že je třeba usilovněji pracovat na přípravě finančního systému pro období po krizi, jenž má být transparentní, sociálně a eticky odpovědný, lépe kontrolovaný a inovativní; jeho růst má být vyrovnaný, slučitelný se zbývající částí ekonomického systému, zaměřený na vytváření hodnot ve střednědobém a dlouhodobém horizontu a udržitelný⁽⁹⁾.

3.2 Výbor doporučuje, aby byla usnadněna harmonizace vnitrostátních předpisů na ochranu těch, kdo finanční produkty a služby využívají (spotřebitelé, podniky atd.), aniž by se narušila pravomoc členských států zachovat náročnější vnitrostátní normy. Bylo by možné rovněž stanovit, že v evropském orgánu dohledu (nyní Evropském systému orgánů finančního dohledu, ESFS) bude jeden nebo více zástupců spotřebitelů, které zvolí sociální partneři a organizace spotřebitelů⁽¹⁰⁾.

3.3 Výbor navrhuje plošně stimulovat systém poskytování finančních informací tím, že bude podpořeno široké zapojení zúčastněných subjektů a vypracování nových předpisů nesoucích se v duchu větší transparentnosti a účinnosti metod hodnocení, zejména v případě derivátů⁽¹¹⁾.

⁽²⁾ Viz brožura EHSV Program pro Evropu – návrhy občanské společnosti, (CESE 593/2009), Fiche 1, odstavec 2.

⁽³⁾ Další politické návrhy v oblasti zdanění uvádí odstavec 8.

⁽⁴⁾ Viz stanovisko EHSV Daň z finančních transakcí, Úř. věst. C 44, 11.2.2011, s. 81.

⁽⁵⁾ Již citovaný Úř. věst. C 51, 17.2.2011, s. 15.

⁽⁶⁾ Viz stanovisko EHSV Lisabonská strategie po roce 2010, Úř. věst. C 128, 18.5.2010, s. 3, a stanovisko Hospodářská obnova – současný stav a praktické iniciativy, Úř. věst. C 48, 15.2.2011, s. 57.

⁽⁷⁾ Viz stanovisko EHSV Výsledky summitu pro zaměstnanost, Úř. věst. C 306, 16.12.2009, s. 70.

⁽⁸⁾ Viz stanovisko ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropské centrální bance, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Lepší koordinace hospodářské politiky pro stabilitu, růst a nová pracovní místa – Nástroje pro silnější správu ekonomických záležitostí EU, Úř. věst. C 107, 6.4.2011, s. 7.

⁽⁹⁾ Viz stanovisko EHSV Období po krizi: nový finanční systém pro vnitřní trh, Úř. věst. C 48, 15.2.2011, s. 38.

⁽¹⁰⁾ Viz stanovisko EHSV k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 1060/2009 o ratingových agenturách, Úř. věst. C 54, 19.2.2011, s. 37.

⁽¹¹⁾ Již citované stanovisko, Úř. věst. C 54, 19.2.2011, s. 37.

3.4 Výbor navrhuje zrušit stávající systém samoregulace i na mezinárodní úrovni. Je nutné pokračovat v koordinaci různých odpovědných orgánů stanovením přísných pravidel platných pro všechny a zajištěním jejich dodržování. EU musí vyvinout veškeré úsilí na uskutečnění tohoto cíle v mezinárodních institucích⁽¹²⁾.

3.5 Výbor vítá legislativní iniciativy k posílení regulace a transparentnosti finančního trhu včetně zlepšení dohledu nad ratingovými agenturami a politikami platů a odměňování vedení společností a ředitelů⁽¹³⁾.

3.6 EHSV vítá návrh nařízení o krátkém prodeji a některých aspektech swapů úvěrového selhání; díky této iniciativě se odstraní neslučitelné režimy a vnese jasnost do této oblasti finančních trhů⁽¹⁴⁾.

3.7 Vzhledem k tomu, jakou roli sehrály ratingové agentury během nedávné krize na celosvětových trzích cenných papírů a finančních trzích, vítá Výbor zavedení třířázkového programu regulace funkcí, které tyto agentury vykonávají na účet investorů a spotřebitelů. EHSV vítá zahrnutí státního dluhu do probíhajících veřejných konzultací⁽¹⁵⁾.

3.8 Výbor navrhuje pravidelné zveřejňování zprávy o kontrole opatření státní podpory, která by poskytla detailní obrázek stavu uskutečňování opatření tím, že by vyčíslila jejich dopad na trh s cílem vypracovat plán využívání průmyslového odvětví nezbytného k hospodářské obnově EU, prostřednictvím posílení podniků, v prvé řadě malých a středních, a příslušné míry zaměstnanosti⁽¹⁶⁾.

3.9 Výbor se vyslovuje proti tomu, aby na pokrytí ztrát bank byly znovu použity peníze daňových poplatníků, a rámcově podporuje zřízení jednotné sítě vnitrostátních fondů pro řešení problémů bank ex ante spojené se souborem opatření pro koordinované vnitrostátní řízení krizí. Chtějí-li však členské státy zřídit funkční systém fondů pro řešení problémů bank, měly by se nejprve dohodnout na přijetí společných metod a jednotných pravidel, aby nedocházelo k narušování hospodářské soutěže.

⁽¹²⁾ Již citované stanovisko, Úř. věst. C 54, 19.2.2011, s. 37.

⁽¹³⁾ Viz stanovisko EHSV Období po krizi: nový finanční systém pro vnitřní trh, Úř. věst. C 48, 15.2.2011, s. 38.

⁽¹⁴⁾ Viz stanovisko EHSV k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o krátkém prodeji a některých aspektech swapů úvěrového selhání, Úř. věst. C 84, 17.3.2011, s. 34.

⁽¹⁵⁾ Již citované stanovisko, Úř. věst. C 54, 19.2.2011, s. 37.

⁽¹⁶⁾ Viz stanovisko EHSV ke zprávě Komise Zpráva o politice hospodářské soutěže za rok 2009, Úř. věst. C 84, 17.3.2011, s. 7.

3.10 Zachování části kapitálu bank jako veřejné, aby existoval určitý náhled do bankovního sektoru, by mohlo být účinnou součástí evropské finanční politiky⁽¹⁷⁾.

4. Zatraktivnění práce

4.1 Výbor soudí, že je třeba učinit kroky k tomu, aby se změna zaměstnání vyplatila a aby se zlepšil přístup k zaměstnání, zvláště pro některé specifické skupiny s problémy. Toho by mělo být dosaženo rozšířením pracovních příležitostí, omezením faktorů, které zabraňují práci; vylepšením struktury daňových systémů a systému sociálních dávek tak, aby se jednotlivcům vyplatilo jít do zaměstnání, a to včetně snížení daňového zatížení u druhého výdělečně činného partnera a zabezpečením přístupu ke službám nutným k zajištění účasti. Osobám, které nemohou pracovat, je nutno zajistit dostatečnou podporu příjmu a přístup ke službám obecného zájmu⁽¹⁸⁾.

4.2 Výbor podporuje široký přístup k vysoce kvalitní péči o děti jako příležitost, jak zvýšit kvalitu života, sladit pracovní, soukromý a rodinný život všech členů rodiny a zvýšit účast žen na trhu práce, což také přinese větší příjem pro rodiny⁽¹⁹⁾.

4.3 Eurostat by se měl více zaměřit na nehlášenou práci jak ve specifických národních situacích, kde je potřebná akce členských států, tak ve zločineckých sítích v souvislosti s nelegálním přistěhovalectvím, což by mohlo být důvodem k širší soudní spolupráci a významnější úloze EU, zvláště s ohledem na dopady na vnitřní trh a hospodářskou soutěž. Na úrovni EU by měla být vedena činnost k podpoře sociálních partnerů v členských státech, aby mezi sebou a ve spolupráci s orgány zahájili národní a odvětvové projekty k potlačení nehlášené práce a redukci neformální ekonomiky. Na úrovni EU by sociální partneři také mohli společně analyzovat a šířit osvědčené postupy v členských státech. Boj proti nehlášené práci vyžaduje účinnou přeshraniční spolupráci a dohled orgánů členských států a šíření informací o souvisejících sankcích⁽²⁰⁾.

4.4 Je důležité nejen koordinovat strukturu daňových a sociálních odvodů vztahujících se k práci uvnitř Unie, ale též zapracovat do analýzy otázky související s obchodem mezi EU a zbytkem světa⁽²¹⁾.

⁽¹⁷⁾ Již citovaný Úř. věst. C 48, 15.2.2011, s. 57.

⁽¹⁸⁾ Viz stanovisko EHSV Sociální začleňování, Úř. věst. C 128, 18.5.2010, s. 10.

⁽¹⁹⁾ Viz stanovisko EHSV Péče o děti v raném věku a jejich vzdělávání, Úř. věst. C 339, 14.12.2010, s. 1.

⁽²⁰⁾ Viz stanovisko EHSV k zelené knize Modernizace pracovního práva, jejímž cílem je řešit výzvy 21. století, Úř. věst. C 175, 27.7.2007, s. 65.

⁽²¹⁾ Stanovisko EHSV k tématu Dopad teritoriality daňových právních předpisů na průmyslové změny, Úř. věst. C 120, 16.5.2008, s. 51.

5. Reforma systémů důchodového zabezpečení

5.1 Výbor zastává názor, že je třeba pravidelně analyzovat a monitorovat demografické projekce, aby se tak důchodové systémy mohly dostatečně a včas přizpůsobit. Tyto projekce, včetně budoucích veřejných výdajů na důchody, je třeba používat a posuzovat opatrně, jelikož mohou vycházet z mnoha předpokladů, které jsou v dlouhodobém horizontu obtížně předpověditelné ⁽²²⁾.

5.2 Mechanismy automatické úpravy věku odchodu do důchodu buď v závislosti na rostoucí naději dožití nebo na demografických změnách Výbor nepodporuje. Většina těchto mechanismů automaticky zvyšuje věk odchodu do důchodu v závislosti na zvýšení naděje dožití a dalších ekonomických parametrech a parametrech souvisejících s trhem práce. Tak zásadní rozhodnutí o životních podmínkách by měly činit parlamenty po rozsáhlé veřejné diskusi se zapojením sociálních partnerů a dalších důležitých zainteresovaných stran, a nikoliv počítače. Navíc každý členský stát, který by tento mechanismus zaváděl, by měl vzít v potaz fakt, že přestože to snižuje proti-reformní tlak veřejnosti, za neexistence skutečných pracovních příležitostí pro starší pracovníky by to mohlo přesměrovat finanční podporu pro tyto pracovníky do jiných pilířů systému sociálního zabezpečení. Bezmyšlenkovité zavedení tohoto mechanismu k dosažení přiměřenosti a udržitelnosti důchodů by nepřineslo kýžený užitek. Zvýšení skutečného věku odchodu do důchodu by nemělo být samostatným opatřením, ale měla by je doprovázet také opatření zaměřená na zlepšení pracovních příležitostí pro lidi v předdůchodovém věku ⁽²³⁾.

5.3 Výbor podporuje zvýšení zaměstnanosti starších pracujících, ale zastává názor, že omezování programů předčasného odchodu do důchodu vyžaduje intenzivní diskusi o rámcových podmínkách, rozsahu, politických doprovodných opatřeních atd., aby znovu nedošlo k vytvoření sociálních problémů pro starší občany ⁽²⁴⁾.

5.4 Výbor pochybuje, že pouhé zvýšení zákonného věku odchodu do důchodu může vyřešit problémy související s demografickými výzvami. Domnívá se naopak, že by to mohlo způsobit, že se miliony starších lidí, zejména žen, octnou pod hranici chudoby. Je zapotřebí prodloužit skutečný věk odchodu do důchodu na základě iniciativ na podporu příležitostí k prodloužení pracovního života, které budou provázeny účinnou politikou růstu a zaměstnanosti. Pouze skutečná politika „aktivního stárnutí“ zaměřená na posílení zapojení do odborné přípravy a celoživotního učení může udržitelným způsobem zvýšit míru zaměstnanosti starších lidí, kteří přestávají pracovat kvůli zdravotním problémům, náročnosti práce, předčasným propuštěním a nedostatku příležitostí k odborné přípravě či k návratu na trh práce. Zvýšení zákonného věku odchodu do důchodu kromě toho může zvýšit tlak na ostatní pilíře sociálního zabezpečení, například na invalidní důchody

nebo minimální příjem, jak se již stalo v některých členských státech, což znehodnotí proces ozdravení veřejných financí. Vedle celoživotního odborného vzdělávání, aktivních opatření v oblasti trhu práce, finančních pobídek k pokračování v pracovní činnosti, a to i pro samostatně výdělečně činné osoby, a změně podnikových přístupů ke starším pracovníkům jsou potřebná také následující opatření, aby byly starším pracovníkům poskytnuty nové možnosti:

- úprava legislativy, jež v některých členských státech neumožňuje důchodcům nebo příjemcům invalidních důchodů, kteří by chtěli pracovat, pobírat zároveň důchod i mzdu;
 - zavedení systému bonusů, jež povzbudí pracovníky k tomu, aby dále pracovali i po dosažení zákonného věku odchodu do důchodu; dávky nabyté po dosažení věku odchodu do důchodu by měly být atraktivnější než ty nabyté předtím;
 - podpora členských států v tom, aby se spolu se sociálními partnery zabývaly otázkou namáhavosti práce;
 - poskytování komplexního poradenství a podpory uchazečům o zaměstnání a provádění opatření zaměřených na reintegraci na trh práce po dlouhé době;
 - zavádění sociálně akceptovatelných pobídek k pozdějšímu odchodu do důchodu a (v případě, že je to žádoucí) vývoj zajímavých modelů flexibilního přechodu ze zaměstnání do důchodu;
 - opatření zaměřená na snížení fyzické a psychické zátěže způsobené pracovní činností, která pracovníkům umožní zůstat déle zaměstnáni;
 - podpora starších pracovníků v aktualizaci dovedností;
 - zvyšování povědomí starších pracovníků a podniků, zejména malých a středních podniků, o inovačním personálním řízení a organizaci práce, které jsou vhodné pro starší pracovníky ⁽²⁵⁾.
- 5.5 EHSV se domnívá, že povinné průběžně financované systémy musí hrát i nadále zásadní roli v zajišťování budoucích důchodů, a proto by se jim měla věnovat zvláštní pozornost, aby se obrátil trend snižování náhradových poměrů pozorovaný v mnoha členských státech ⁽²⁶⁾.

⁽²²⁾ Viz stanovisko EHSV k zelené knize Na cestě k přiměřeným, udržitelným a spolehlivým důchodovým systémům v Evropě, Úř. věst. C 84, 17.3.2011, s. 38.

⁽²³⁾ Již citované stanovisko Úř. věst. C 84, 17.3.2011, s. 38.

⁽²⁴⁾ Již citovaný Úř. věst. C 128, 18.5.2010, s. 10.

⁽²⁵⁾ Již citované stanovisko Úř. věst. C 84, 17.3.2011, s. 38.

⁽²⁶⁾ Již citované stanovisko Úř. věst. C 84, 17.3.2011, s. 38.

5.6 Výbor připomíná možnost doplňkových individuálních dobrovolných soukromých důchodových systémů fungujících souběžně se stávajícími důchodovými systémy. V této souvislosti by bylo možné prostudovat možnosti evropských záruk ve prospěch přeshraničních pracovníků. Protože budoucí důchody vyplývají z individuálních příjmů a naděje dožití jednotlivce, což znevýhodňuje zejména ženy, měla by se věnovat zvláštní pozornost soukromým důchodovým systémům zavedeným v některých státech ke snížení rizika chudoby mezi staršími ženami ⁽²⁷⁾.

5.7 Výbor žádá Komisi, aby přezkoumala směrnici 2003/41/ES o činnostech institucí zaměstnaneckého penzijního pojištění a dohledu nad nimi a zajistila, aby:

- byli zaměstnanci a zástupci odborů žádáni o radu ve věci penzijních investic a s tím spojených rizik a bral se ohled na jejich názory;
- členské státy pomocí osvědčených postupů zajistily, že důchody vyplácené společnostmi budou v případě jejich úpadku chráněny ⁽²⁸⁾.

5.8 Zásadní význam má monitorování obecné úrovně závazků důchodových systémů. Stávající rámec by bylo možné nahradit monitorováním implicitních důchodových závazků a podáváním zpráv o nálezech za použití schválené metodiky. Bylo by možné zvážit přezkoumání pravidel Paktu o stabilitě a růstu s cílem zajistit, že výsledky reforem (včetně přechodů od plně průběžně financovaných systémů k částečně fondovým důchodovým systémům) vedoucích ke změnám ve financování důchodových systémů, jež zvyšují explicitní a snižují implicitní závazky, budou řádně zohledněny. Pokud by se tak stalo, nebudou tyto reformy, jejichž cílem je vyřešit otázky dlouhodobé udržitelnosti, v krátkodobém horizontu penalizovány z důvodu vyššího explicitního veřejného dluhu. Prosazování účinných reforem na základě výhledu do roku 2060 však v současnosti může vést k tomu, že nebude dosaženo cíle přiměřenosti a udržitelnosti důchodů. EHSV doporučuje doplnit v jednotlivých případech povinné průběžně financované důchodové systémy nárazníkovými fondy s cílem předejít rizikům rychlých úprav, jež by zasáhly ty nejzranitelnější ⁽²⁹⁾.

⁽²⁷⁾ Viz uvedené stanovisko CESE 72/2011 a stanovisko EHSV Plán pro dosažení rovného postavení žen a mužů (2006–2010) a strategie monitorování, Úř. věst. C 354, 28.12.2010, s. 1.

⁽²⁸⁾ Viz stanovisko EHSV Vliv fondů soukromého kapitálu, hedgeových fondů a státem vlastněných fondů na průmyslové změny v Evropě, Úř. věst. C 128, 18.5.2010, s. 56.

⁽²⁹⁾ Již citované stanovisko Úř. věst. C 84, 17.3.2011, s. 38.

6. Zapojení nezaměstnaných do práce

6.1 Podle názoru Výboru by podpora občanů při hledání práce měla probíhat především poskytováním výkonných služeb v oblasti zprostředkování zaměstnání a méně prostřednictvím takzvaných pobídek formou podpory v nezaměstnanosti. Výbor nepovažuje za nutné právě v období krize zpřísnění podmínek pojištění v nezaměstnanosti. V současné situaci s rekordním počtem nezaměstnaných není problémem obecný nedostatek pracovních sil na trhu práce, ale nedostatek kvalifikovaných pracovních sil v některých členských státech a obrovský nedostatek dostupných pracovních míst. Je třeba položit větší důraz na rozvíjení inteligentní politiky dodávek, jež podporuje budoucí růst a inovaci a přispívá k tvorbě dalších pracovních míst ⁽³⁰⁾.

6.2 Dávky sociálního zabezpečení je třeba chápat jako produktivní investice, z nichž mají všichni prospěch. Dávky v nezaměstnanosti ve spojení s dynamickými politikami trhu práce stabilizují hospodářství a podporují aktivní přizpůsobení změnám prostřednictvím zvyšování dovedností a účinných iniciativ v oblasti hledání práce a rekvalifikace. Je nutná omezitelnost vůči opatřením na posílení kritérií způsobilosti. Hrozí, že nejistá situace vyloučených osob se ještě zhorší, což je závažná překážka pro návrat či vstup na trh práce. Negativním dopadem těchto politik vyloučení může být přechod k jiným sektorům sociální ochrany, jako je sociální pomoc či pracovní neschopnost, což není žádoucí ⁽³¹⁾.

6.3 Práce nutně neznamená ochranu před chudobou, tvorba pracovních míst by se proto měla zaměřit na zajištění jistějších a přiměřeně placených míst. Je základním předpokladem zvýšit atraktivitu práce a zajistit, aby „se práce vyplatila“ pro všechny, včetně znevýhodněných osob; musí se tedy zajistit skutečná rovnováha mezi daňovými systémy a systémy sociálního zabezpečení ⁽³²⁾.

6.4 Působnost Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci byla správně rozšířena na pomoc pracovníkům propuštěným v důsledku současné světové hospodářské krize ⁽³³⁾.

⁽³⁰⁾ Viz stanovisko EHSV k návrhu rozhodnutí Rady o hlavních zásadách politiky zaměstnanosti členských států – Část II integrovaných hlavních směrů strategie Evropa 2020, Úř. věst. C 21, 21.1. 2011, s. 66.

⁽³¹⁾ Viz stanovisko EHSV Rozvoj dávek sociálního zabezpečení, Úř. věst. C 44, 11.2.2011, s. 28, CESE 977/2010.

⁽³²⁾ Viz stanovisko EHSV Práce a chudoba: na cestě k nezbytnému komplexnímu přístupu, Úř. věst. C 318, 23.12.2009, s. 52.

⁽³³⁾ Viz stanovisko EHSV k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 1927/2006 o zřízení Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci, Úř. věst. C 228, 22.9.2009, s. 103.

6.5 Výbor podpořil úsilí věnované na Pražském summitu o zaměstnanosti opatřením na vnitrostátní a evropské úrovni na základě sociálního dialogu, vytváření pracovních míst a opatření na podporu poptávky⁽³⁴⁾.

6.6 Výbor zdůrazňuje význam podpory podnikatelské činnosti a podnikatelského ducha, má-li být rozvíjen hospodářský růst potřebný k úspěšnému zachování evropského sociálního modelu. Měli bychom rozlišovat mezi skutečným podnikáním a ekonomicky závislou samostatnou výdělečnou činností. V mnoha případech není přechod na postavení ekonomicky závislé osoby samostatně výdělečně činné dobrovolný, nýbrž je vynucený okolnostmi, jako např. externalizací výroby či reorganizací podniku s následným rušením pracovních smluv⁽³⁵⁾.

6.7 Systémy sociální ochrany přispěly nejen k ochraně evropských občanů před nejzávažnějšími důsledky finanční krize, ale zastávaly i proticyklickou úlohu při stabilizaci ekonomiky. Budou-li chybět ambiciózní konvergenční politiky, tyto systémy by mohly být ohroženy zejména pravidly hospodářské soutěže vytvořenými některými členskými státy, pro něž snížení sociálních výdajů představuje stimulaci pro investice zahraničních kapitálů. Tento proces již existuje v daňové a mzdové oblasti a má tendenci rozvíjet se i v sociální oblasti⁽³⁶⁾.

6.8 EHSV přivítal, že řada zemí EU počátkem současné krize zaměstnanosti zavedla veřejně dotované nástroje aktivní politiky trhu práce, aby zaměstnanci nebyli propouštěni, ale udrženi v podniku, a aby se dále zvyšovala jejich kvalifikace. Využívání těchto modelů, které umožňují udržet zaměstnance v podniku, spolu s mohutnou podporou příjmů při zkrácení pracovní doby považuje EHSV za mnohem inteligentnější řešení krize, než jednoduše propouštět kvalifikované zaměstnance při první ztracené zakázce, neboť tak při posilování ekonomiky zůstane k dispozici dostatek vzdělaných odborníků. Tyto modely by měly být rozšířeny i do těch členských států EU, v nichž v současné době neexistují, a na zaměstnance s nestandardními pracovními smlouvami⁽³⁷⁾.

7. Nalezení rovnováhy mezi jistotou a flexibilitou

7.1 Flexikurita by neměla být chápána jako opatření pro snadnější propouštění aktuálně zaměstnaných pracovníků nebo

pro narušování sociální ochrany obecně, a zvláště sociální ochrany nezaměstnaných. Opatření na zlepšení rozměru jistoty v rámci flexikurity musí být v současné době prvořadou prioritou⁽³⁸⁾.

7.2 Uplatňování modelu krátkodobých pracovních úvazků ukazuje, že flexibilita na trzích práce ve většině zemí EU je dostatečná na to, aby podnikům při ztrátě zakázek umožnila krátkodobě reagovat. Výzvy k omezení stávajících předpisů o jistotě pracovního poměru postrádají veškerý reálný základ⁽³⁹⁾.

7.3 Změny na trhu práce vedou ke stále většímu podílu práce na částečný úvazek a na dobu určitou. Tyto typy pracovního poměru mohou usnadňovat lidem vstup do zaměstnání a zvyšovat zaměstnanost v Evropě. Pracovníci v pracovním poměru na dobu určitou však bývají méně produktivní, dostává se jim od zaměstnavatelů méně školení a jsou více ohroženi pracovními úrazy. Také jim hrozí, že budou i v budoucnu pracovat jen v zaměstnáních na dobu určitou. Měla by být zohledněna nová rizika a oceněny „přechody“ k provádění flexikurity, neměly by se však systematicky potlačovat trvalé pracovní poměry, Evropské sociální partnery vyzývají k zajištění přiměřené jistoty pro pracovníky se všemi typy smluv⁽⁴⁰⁾.

7.4 Flexikurita sama o sobě může fungovat pouze za předpokladu, že zaměstnanci budou mít dobré vzdělání. Existuje úzká vazba mezi novými dovednostmi a vytvářením nových pracovních míst. Podniky by měly investovat do průběžného vzdělávání svých zaměstnanců. Je také v odpovědnosti každého pracovníka, aby se neustále rozvíjel⁽⁴¹⁾.

7.5 Strategie zaměstnanosti ve smyslu udržitelného hospodářství, by mohla být založena na znalostech a know-how, které je již dobře rozvinuto v členských státech. EU, která potřebuje kvalifikovaná pracovní místa, musí tato pozitiva podporovat. Členské státy tedy musí více investovat do svých systémů vzdělávání a další odborné přípravy a podporovat mimo jiné vědu, technologii a inženýrství. Současná úroveň veřejných investic do vzdělávání je zcela nedostačující; měla by být součástí ucelené strategie celoživotního učení⁽⁴²⁾.

⁽³⁴⁾ Viz stanovisko EHSV Dopad světové krize na nejdůležitější evropská výrobní odvětví, Úř. věst. C 318, 23.12.2009, s. 43.

⁽³⁵⁾ Viz stanovisko EHSV ke sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Plnění lisabonského programu Společenství: Podpora podnikatelského smýšlení prostřednictvím vzdělávání a školství, Úř. věst. C 309, 16.12.2006, s. 110, a stanovisko EHSV Nové tendence v oblasti samostatné výdělečné činnosti: specifický případ ekonomicky závislé samostatné výdělečné činnosti, Úř. věst. C 18, 19.1.2011, s. 44.

⁽³⁶⁾ Již citovaný Úř. věst. C 44, 11.2.2011, s. 28.

⁽³⁷⁾ Již citovaný Úř. věst. C 306, 16.12.2009, s. 70.

⁽³⁸⁾ Viz stanovisko EHSV Jak uplatňovat flexikuritu v oblasti restrukturalizací v kontextu světového rozvoje, Úř. věst. C 318, 23.12.2009, s. 1.

⁽³⁹⁾ Již citovaný Úř. věst. C 306, 16.12.2009, s. 70.

⁽⁴⁰⁾ Viz stanovisko EHSV ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů K obecným zásadám flexikurity: větší počet a vyšší kvalita pracovních míst prostřednictvím flexibility a jistoty, Úř. věst. C 211, 19.8.2008, s. 48.

⁽⁴¹⁾ Již citovaný Úř. věst. C 318, 23.12.2009, s. 1.

⁽⁴²⁾ Viz stanovisko EHSV Dopad průmyslových změn způsobených ekologickými, energetickými a klimatickými výzvami na zaměstnanost, Úř. věst. C 44, 11.2.2011, s. 40.

7.6 Dočasná opatření na trhu práce musí zajistit, aby krátkodobá práce byla kombinována s odpovídající odbornou přípravou zejména v oblasti zdravotní péče a bezpečnosti na pracovišti a se zaručenou úrovní mezd⁽⁴³⁾.

7.7 Je nutné a zásadní, aby byla na všech úrovních školských a vzdělávacích systémů prováděna politika zaměřená na motivování mladých ke studiu vědeckotechnických oborů, aby se zamezilo ztrátě hodnot spojených s výrobními činnostmi ve prospěch finančních a spekulativních hodnot⁽⁴⁴⁾.

7.8 Výbor vítá iniciativu Komise na podporu uznávání neformálního učení a zviditelnění kompetencí nabytých mimo formální vzdělávací systém (například prostřednictvím Evropského znalostního pasu).

7.9 EHSV požaduje lepší odborné řízení inovací ve vzdělávání. Zlepšení systémů vzdělávání a odborné přípravy EU je zásadní pro zvýšení zaměstnatelnosti a snížení nerovnosti. Institucionální změny ve vzdělávání nestačí držet krok s potřebami společnosti. Instituce musí zvážit nutnost úzké souvislosti mezi změnami, inovacemi, vzděláváním a odbornou přípravou⁽⁴⁵⁾.

7.10 EHSV požaduje, aby byly vzdělávání a odborná příprava znovu začleněny do reálného života a byly tak přiblíženy jak potřebám veřejnosti, tak životnímu stylu nových generací studentů⁽⁴⁶⁾.

7.11 Výbor podporuje myšlenku vytvořit odvětvové rady pro zaměstnanost a dovednosti na evropské úrovni, s účastí zainteresovaných stran na řízení změn v odvětvích a prognózování pracovních míst a dovedností s ohledem na nabídku a poptávku⁽⁴⁷⁾.

7.12 Evropské odvětvové rady by mohly podporovat řízení odvětvových změn a přispět k dosažení cílů iniciativy Nové dovednosti pro nová pracovní místa a byly by prospěšné při rozhodování o změnách v odvětvích na evropské úrovni⁽⁴⁸⁾.

⁽⁴³⁾ Již citovaný Úř. věst. C 318, 23.12.2009, s. 43.

⁽⁴⁴⁾ Již citovaný Úř. věst. C 318, 23.12.2009, s. 43.

⁽⁴⁵⁾ Viz stanovisko EHSV k tématu Přizpůsobení dovedností potřebám měnícího se průmyslu a služeb – přínos případného zavedení odvětvových rad pro zaměstnanost a dovednosti na evropské úrovni, Úř. věst. C 347, 18.12.2010, s. 1.

⁽⁴⁶⁾ Úř. věst. C 347, 18.12.2010, s. 1, tamtéž.

⁽⁴⁷⁾ Úř. věst. C 347, 18.12.2010, s. 1, tamtéž.

⁽⁴⁸⁾ Úř. věst. C 347, 18.12.2010, s. 1, tamtéž.

8. Využití potenciálu jednotného trhu

8.1 Dynamický jednotný trh je podmínkou a podporou úspěšné strategie Evropa 2020. Výbor proto vyzývá Evropskou komisi a členské státy, aby učinily nezbytné důležité a rozhodné kroky k dokončení jednotného trhu a zároveň ochránily a dále rozvíjely ekonomické, sociální a environmentální normy. EHSV se domnívá, že předpisy pro svobodná povolání chrání spotřebitele, udržují funkčnost evropského vnitřního trhu i trhů mezi-národních a brání narušením trhu, především pak takovým, jaká vedla k mezinárodní finanční krizi⁽⁴⁹⁾.

8.2 Je důležité zajistit používání směrnice o službách v úplném souladu s duchem a pravidly jednotného trhu. Účinné a jasné vnitrostátní prováděcí předpisy jsou zapotřebí za účelem řádného uplatnění a dosažení cílů směrnice o vysílání pracovníků, zejména spravedlivé hospodářské soutěže mezi podniky, dodržování práv pracovníků a zamezení sociálního dumpingu⁽⁵⁰⁾.

8.3 Je naléhavě nutné uznat význam sektoru služeb pro hospodářský a sociální rozvoj. Priority by měly být seřazeny následovně:

— *Činnost v oblasti politik podnikatelských služeb a skupina na vysoké úrovni.* Měla by být zřízena skupina na vysoké úrovni pro podnikatelské služby, která by provedla podrobnější analýzu daného odvětví.

— *Politiky trhu práce v oblasti podnikatelských služeb.* Ze sociálního hlediska je nutná hloubková analýza problémů na úrovni odvětví, jež vznikly v důsledku nových typů zaměstnání, k nimž vedly interakce mezi podnikatelskými službami a výrobními odvětvími. Tato analýza musí zahrnovat vzdělávání, odbornou přípravu, celoživotní učení i podmínky zaměstnávání pracovníků, včetně osob zapojených do procesů outsourcingu. Pro dosažení tohoto cíle je třeba rozšířit agendu pro sociální dialog tak, aby se mohla věnovat specifickým změnám v pracovních podmínkách a v pracovních příležitostech, které jsou důsledkem strukturálních změn ovlivňujících podnikatelské služby.

— *Podnikatelské služby v inovačních politikách.* Měl by se intenzivně podporovat výzkum a vývoj a inovační programy a činnosti pro inovace služeb.

⁽⁴⁹⁾ Viz stanovisko EHSV Lisabonská agenda a vnitřní trh, Úř. věst. C 347, 18.12.2010, s. 8.

⁽⁵⁰⁾ Úř. věst. C 347, 18.12.2010, s. 8, tamtéž.

- *Tvorba norem pro oblast podnikatelských služeb.* Podniky by měly být vybízeny k tomu, aby po podrobných konzultacích s uživateli podnikatelských služeb pomohly prostřednictvím samoregulace vytvořit normy.
- *Podpora vědy o službách jako nové disciplíny ve vzdělávání a odborné přípravě.*
- *Vnitřní trh a regulace ovlivňující podnikatelské služby.* Neproběhlo posouzení dopadu směrnice o službách věnované podnikatelským službám. Tato oblast si zaslouží značné úsilí zejména poté, co směrnice bude provedena do vnitrostátních právních předpisů.
- *Další zlepšení ve statistice podnikatelských služeb.* Doporučuje se intenzivnější spolupráce ze strany členských států, která by zajistila lepší statistiku podnikatelských služeb⁽⁵¹⁾.

8.4 Záležitosti ochrany spotřebitele na vnitřním trhu služeb musí hrát větší úlohu. Nejistotě, kterou lze konstatovat v souvislosti s právní situací v oblasti přeshraničních služeb, je třeba čelit pomocí informační strategie na úrovni jednotlivých států a na úrovni EU. Nesmí se podcenit požadavek na přesné údaje týkající se služby a poskytovatele⁽⁵²⁾.

8.5 Pokud jde o velké maloobchodní řetězce, je důležité, aby obchodní úspěch nebyl trestán s výjimkou případů, kdy se jedná o postupy, které jsou neslučitelné s dotvářením vnitřního trhu, konkrétně pokud existuje jasný důkaz zneužití tržního postavení nebo poškození zákazníka při porušení článku 81 Smlouvy o ES⁽⁵³⁾.

8.6 Pokud jde o evropský rámec pro právo duševního vlastnictví, Výbor podporuje zřízení střediska EU pro sledování padělání a nelegálních kopií, které by sbíralo a šířilo užitečné informace o padělatelských postupech a poskytovalo zvláštní podporu malým a středním podnikům a odvětvím. Komise by měla pravidelně vydávat zprávu na základě údajů sebraných střediskem pro sledování a na základě jeho činnosti⁽⁵⁴⁾.

⁽⁵¹⁾ Viz stanovisko EHSV Vývoj podnikatelských služeb v Evropě, Úř. věst. C 27, 3.2.2009, s. 26.

⁽⁵²⁾ Viz stanovisko EHSV Vnitřní trh služeb – požadavky na trh práce a ochranu spotřebitele, Úř. věst. C 175, 27.7.2007, s. 14.

⁽⁵³⁾ Viz stanovisko EHSV Vývoj v oblasti velkých maloobchodních řetězců a dopad na dodavatele a spotřebitele, Úř. věst. C 175, 28.7.2009, s. 57.

⁽⁵⁴⁾ Viz stanovisko EHSV ke sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Posílení dodržování práv duševního vlastnictví na vnitřním trhu, Úř. věst. C 18, 19.1.2011, s. 105.

8.7 Výbor odmítá přijmout jakýkoli zvláštní režim zasahující do soukromého života, jenž byl zaveden do legislativy několika členských států, pokud jde o výkon autorských práv na internetu. Výbor naopak doporučuje aktivní opatření v oblasti vzdělávání a odborné přípravy spotřebitelů, zejména těch mladých⁽⁵⁵⁾.

8.8 Výbor doporučuje (zejména pokud jde o osiřelá díla) jednotný systém registrace autorských a souvisejících práv, jenž by byl pravidelně aktualizován za účelem snadného dosažení držitelů. Tento systém by mohl obsahovat informace o povaze a názvu díla a o držitelích různých práv. Výbor žádá Komisi, aby zvážila proveditelnost tohoto návrhu⁽⁵⁶⁾.

8.9 Výbor připomíná svůj požadavek, aby byl vytvořen a ve všech členských státech efektivně zaveden patent Evropské unie⁽⁵⁷⁾.

8.10 Globální rozměr vnitřního trhu vyžaduje další společné úsilí. Vhodný akční plán EU by se měl zaměřit na:

- rozvíjení vnějších politik EU a vnějších aspektů jiných politik Unie pomocí strukturálního postupu, čímž bude posílena celková soudržnost a zvýšen soulad činností členských států;
- zaručení vyváženého otevření trhů včetně dodržování základních pracovních norem MOP prostřednictvím závěrů kola jednání z Dohy a strukturovaného dialogu s hlavními partnery EU;
- zvýšení úlohy EU jako světové regulační mocnosti a prováděním mezinárodní politiky založené na prosazování práv;
- hájení zájmů pracovníků, spotřebitelů a místních producentů na partnerských obchodních trzích;
- posílení mezinárodního rozměru eura;
- stanovení cíle vytvořit rozsáhlou oblast zvláštního hospodářského rozvoje a růstu, včetně rychlého završení rozšíření Unie, politiky sousedství a Unie pro Středomoří a silnějšího partnerství s Afrikou⁽⁵⁸⁾.

⁽⁵⁵⁾ Úř. věst. C 18, 19.1.2011, s. 105, tamtéž.

⁽⁵⁶⁾ Úř. věst. C 18, 19.1.2011, s. 105, tamtéž.

⁽⁵⁷⁾ Již citovaný Úř. věst. C 18, 19.1.2011, s. 105.

⁽⁵⁸⁾ Již citovaný Úř. věst. C 347, 18.12.2010, s. 8, a stanovisko EHSV Vnější rozměr obnovené Lisabonské strategie, Úř. věst. C 128, 18.5.2010, s. 41.

8.11 Stále existují překážky pro rozvoj digitálních dodávek, které by se měly důkladně prošetřit a u nichž by se měla nalézt řešení, aby evropské firmy poskytující podnikatelské služby mohly být agresivnější a aby mohly více expandovat za hranice EU. K překážkám patří nedostatek norem a interoperability, důvěry v elektronické obchodování a jeho bezpečnost, nedostatečné investice do pevné a mobilní širokopásmové infrastruktury a stále ještě nízký stupeň přijímání IKT malými a středními podniky⁽⁵⁹⁾.

8.12 Je třeba řešit hlavní překážky začleňování do informační společnosti prostřednictvím vysokorychlostního připojení, dovedností v oblasti IKT a vývoje produktů a služeb přizpůsobených potřebám stárnoucí společnosti a lidí se zdravotním postižením, financování ke zlepšení koordinace inovací v oblasti IKT, podpory produktů a služeb založených na otevřených standardech, zahrnutí programu Galileo do Digitální agendy a rozvoje a zpřístupnění užitečného obsahu a služeb on-line, se zajištěním soukromí a bezpečného uchovávání osobních údajů⁽⁶⁰⁾.

8.13 Členské státy musí vytvořit vlastní výkonné národní programy pro výzkum a vývoj v oblasti IKT a FET, aby se tak staly silnými partnery pro evropskou a mezinárodní spolupráci. Za tímto účelem by se měla investovat větší část strukturálních fondů⁽⁶¹⁾.

8.14 Pokud jde o MSP, Výbor opakuje svůj návrh na ambiciózní Small Business Act pro Evropu, jehož součástí bude:

- závazný právní nástroj pro uplatňování zásady Zelenou malým a středním podnikům, kterým se zavede maximální stupeň závaznosti a zaručí účinné a konkrétní provádění zásad správy, na úrovni Společenství i v členských státech a regionech;
- plán doplněný o přesný časový rozvrh a odpovídajícími prostředky k provádění konkrétních a rozsáhlých opatření Small Business Act pro Evropu;

⁽⁵⁹⁾ Viz Stanovisko EHSV Služby a evropský zpracovatelský průmysl: interakce mezi odvětvími a její dopad na zaměstnanost, hospodářskou soutěž a produktivitu, Úř. věst. C 318, 23.12.2006, s. 26.

⁽⁶⁰⁾ Viz stanovisko EHSV ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Digitální agenda pro Evropu, Úř. věst. C 54, 19.2.2011, s. 58.

⁽⁶¹⁾ Viz stanovisko EHSV ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Posouváme hranice IKT – strategie výzkumu budoucích a vznikajících technologií v Evropě, Úř. věst. C 255, 22.9.2010, s. 54.

— jasné závazky v oblasti snižování administrativní zátěže a zejména zavedení zásady „jen jednou“ pro všechny administrativní formality;

— reorganizace služeb Evropské komise s cílem nabídnout MSP skutečného partnera a nástroje, které podnikům pomohou dosáhnout evropských rozměrů;

— evropské nástroje, které by mohly dodat podnět kapitalizaci, zapojování do sítí, investicím a celoživotnímu učení v malých a středních podnicích;

— koherentní politický rámec pro všechny evropské politiky, v němž budou malé a střední podniky považovány za pravidlo a nikoli za výjimku;

— provedení cílů Small Business Act pro Evropu na státní úrovni, včetně legislativních opatření;

— návrat k praxi průběžných konzultací se zprostředkovatelskými organizacemi a sociálními partnery⁽⁶²⁾.

8.15 Výbor požaduje zavedení společného konsolidovaného základu daně z příjmů právnických osob (CCCTB)⁽⁶³⁾ s ohledem na zásady zjednodušení, rovnosti a průhlednosti daňových praktik v členských státech. Důležité je též zvážit rozšíření spolupráce a koordinace daně z příjmu právnických osob⁽⁶⁴⁾.

8.16 Výbor zdůrazňuje, že je nutné zavést harmonizovaný, jednoduchý systém nepřímých daní, který bude představovat nižší administrativní zátěž, bude zjevně ku prospěchu podniků i občanů, bude zaručovat spravedlivé zdanění a jistý příjem pro veřejné finance, bude omezovat riziko daňových podvodů a přispěje k dokončení a rozvoji vnitřního trhu⁽⁶⁵⁾.

⁽⁶²⁾ Viz stanovisko EHSV ke sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Zelenou malým a středním podnikům.“ „Small Business Act“ pro Evropu, Úř. věst. C 182, 4.8.2009, s. 30.

⁽⁶³⁾ Viz sdělení Komise nazvané Provádění programu Společenství pro vyšší růst a zaměstnanost a lepší konkurenceschopnost podniků v EU: další pokrok dosažený během roku 2006 a další kroky směrem k návrhu společného konsolidovaného základu daně z příjmů právnických osob (CCCTB), (KOM(2007) 223 v konečném znění ze dne 2.5.2007).

⁽⁶⁴⁾ Již citovaný Úř. věst. C 120, 16.8.2008, s. 51.

⁽⁶⁵⁾ Viz stanovisko EHSV k návrhu směrnice Rady, kterou se mění směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty, pokud jde o trvání povinnosti dodržovat minimální základní sazbu, Úř. věst. C 51, 17.2.2011, s. 67.

8.17 Pokud jde o boj proti daňovým únikům, neochota ke změnám má neblahé důsledky pro finance členských států a EU; zájmy jednotlivců se dostávají nad společný zájem všech ⁽⁶⁶⁾.

9. Zapojení soukromého kapitálu do financování růstu

9.1 Návrhy Komise na přilákání větších objemů soukromého kapitálu na financování růstu jsou poněkud váhavé. V době, kdy veřejné finance většiny členských států čelí omezením nebo škrtnům, by hledání alternativních zdrojů financování ke stimulaci růstu mělo mít mnohem vyšší prioritu. Návrh zavést projektové dluhopisy EU pomůže některým významným investicím do infrastruktury, mělo by se však také systematictěji usilovat o mobilizaci investic do Evropského penzijního fondu. Jednou z cest by mohla být výzva určená členským státům, aby pobídkami motivovaly své penzijní fondy k investicím do vnitrostátních infrastruktur a spolufinancovaly je.

9.2 Dovolíme-li EIB, aby vydávala eurobondy, či spíše EU-bondy, zahrnující všech 27 členských států, mohl by se tak pro veřejný sektor získat nový kapitál bez úplné závislosti na soukromém finančním sektoru. Finanční zdroje by měly být získány o úroveň výše, například z institucí zaměstnaneckého penzijního pojištění, aby se tak EIB stala rozhraním mezi těmito kapitálovými zdroji a svými investicemi. Eurobondy jsou také možnými nástroji dlouhodobého soukromého spoření. Výbor vítá rychlé zavedení projektových dluhopisů, nesmí se však jednat o alternativu nebo náhrádku vytvoření eurobondů ⁽⁶⁷⁾.

9.3 Pokud se jedná o struktury financování pro malé a střední podniky s ohledem na aktuální finanční situaci, je návrh na liberalizaci fondů rizikového kapitálu, jež by jim umožnila fungování v celé Unii, vítaný, avšak také velmi opožděný. Měly by se také hledat cesty ke zvýšení nabídky rizikového financování s růstem evropského trhu. Například zřízení regionálních miniplatform, které by byly koordinovány prostřednictvím evropské sítě, by představovalo nový nástroj, jenž může být využíván k získávání kapitálu u malých společností. Přineslo by to podporu dalšímu využívání rizikového kapitálu a financování prostřednictvím neformálních investorů, tzv. business angels. Napomohlo by to rovněž k tomu, aby malí držitelé rizikového kapitálu podporovali malé podniky ⁽⁶⁸⁾.

9.4 Je známo, že trh selhává v poskytování počátečního kapitálu pro inovační a začínající podniky v oblasti technologií. Snahy o nápravu prostřednictvím iniciativ, jako jsou business

angels a počáteční kapitálové fondy, jim pomohly, avšak výzkumná střediska a univerzity v Evropě stále bojují s obtížemi při přenosu poznatků na trh. Poptávka po kapitálu v takto rané fázi roste, nabídka však spíše stagnuje. Je třeba pracovat na motivaci kapitálově bohatých jednotlivců a institucí k tomu, aby vyšší měrou rizikového financování přispívali k činnosti technologických nováčků a činnosti zaměřené na prototypy.

9.5 Praktické metody pomoci MSP, jako jsou např. mediace, daňové úlevy, okamžité platby a opatření umožňující rychlé rozčlenění prostředků pomocí výjimek v oblasti státních podpor, je nutno podporovat především u těch odvětví, která jsou nejvíce vystavena globalizaci a pokračujícím dopadům hospodářské a finanční krize ⁽⁶⁹⁾.

10. Cenově dostupné dodávky energie

10.1 Opatření naplánovaná ve třetím energetickém balíčku je třeba provádět s cílem vytvořit skutečný energetický trh založený na spolupráci mezi státy, lepším vzájemným propojením sítí a operátorů a na posílení pravomocí vnitrostátních regulačních orgánů ⁽⁷⁰⁾.

10.2 Energetická účinnost je předznamenáním technologického pokroku, který umožní přechod k nízkouhlíkové ekonomice. Určitého pokroku bylo již dosaženo, avšak členské státy musí více zapracovat rozvoj obnovitelných zdrojů energie do svých investičních plánů, a zajistit tak, aby soukromé firmy působící v oblasti dodávky a distribuce energie a energeticky účinných produktů a služeb mohly využívat vhodný a stabilní regulační rámec a pobídky ⁽⁷¹⁾.

10.3 Výbor předložil zasedání Rady ve složení pro energetiku dne 4. února 2011 návrh na stanovení cílů v oblasti energetické účinnosti pro specifická klíčová odvětví, jako jsou doprava a stavební průmysl, včetně následujících opatření:

- internalizace externích nákladů na všechny formy energie tak, aby se trh přirozeně přiklonil k těm formám, které produkují nejméně emisí oxidu uhličitého,

- posílení informovanosti a odborné přípravy v oblasti nových technologií zaměřených na energetickou účinnost, např. ve stavebnictví, v odvětví veřejných infrastruktur a dopravy,

⁽⁶⁶⁾ Viz stanovisko EHSV k návrhu nařízení Rady o správní spolupráci a boji proti daňovým únikům v oblasti daně z přidané hodnoty, Úř. věst. C 347, 18.12.2010, s. 73.

⁽⁶⁷⁾ Již citovaný Úř. věst. C 48, 15.2.2011, s. 57.

⁽⁶⁸⁾ Viz stanovisko EHSV Struktury financování pro malé a střední podniky s ohledem na aktuální finanční situaci, Úř. věst. C 48, 15.2.2011, s. 33.

⁽⁶⁹⁾ Viz stanovisko EHSV Způsob podpory malých a středních podniků s ohledem na jejich přizpůsobení se změnám světového trhu, Úř. věst. C 255, 22.9.2010, s. 24.

⁽⁷⁰⁾ Viz stanovisko EHSV Energetická chudoba – důsledky liberalizace a hospodářské krize, Úř. věst. C 44, 11.2.2011, s. 53.

⁽⁷¹⁾ Viz stanovisko EHSV Energetická strategie na období 2011–2020, Úř. věst. C 54, 19.2.2011, s. 1.

— účinnější využití potenciálu IKT tak, aby došlo ke zvýšení energetické účinnosti na všech stupních výroby a spotřeby.

10.4 Výbor připomíná, že největším spotřebitelem energie jsou budovy, které se podílí 40 % na konečné poptávce po energii v Evropské unii. V zastavěném prostředí lze dosáhnout až poloviny potenciálního nárůstu energetické účinnosti, a to s minusovými ekonomickými náklady. Tyto úspory samotné by mohly dosáhnout závazků EU v rámci Kjótského protokolu. Těchto úspor energie lze navíc dosáhnout pomocí již dnes existujících technologií. Snížení energetické náročnosti budov má navíc pouze kladné účinky – vytváří užitečná pracovní místa, snižuje provozní náklady, zvyšuje pohodlí a zajišťuje čistší životní prostředí. To by mělo být pro Evropskou unii absolutní prioritou. Výbor rovněž uznává význam nových a dále vyvíjených základních materiálů v domácích spotřebičích a kancelářských přístrojích a v dalších odvětvích, jako je energetika nebo doprava ⁽⁷²⁾.

10.5 Energeticky náročná odvětví musí skutečně přispět k dosažení cílů energetické politiky a politiky v oblasti klimatu. Nástroje energetické politiky a politiky v oblasti životního prostředí je nutné důkladně prozkoumat a stanovit je na základě míry jejich dopadu na konkurenceschopnost těchto odvětví ⁽⁷³⁾.

10.6 Měl by být propagován špičkový environmentální profil řady sklářských a keramických výrobních (izolační materiály, dvojitě zasklení oken atd.) jako měřítko energetických úspor pro stavební průmysl EU. Tato technologie by rovněž měla být zařazena do všech případných plánů na přenos technologií do zemí mimo EU s vysokým potenciálem úspor energie ⁽⁷⁴⁾.

10.7 Výbor navrhuje prozkoumat, zda v kontextu současné krize a v souladu s aspektem udržitelnosti jsou nyní platná ustanovení (telekomunikace, poštovní služby, elektřina) dostatečná pro to, aby se zabránilo snižování kvality poskytovaných služeb a šíření takových jevů, jako je vyloučení ze společnosti, sociální rozdíly a chudoba. Na druhé straně je třeba zjistit, zda by se neměly vysoká úroveň kvality, bezpečnosti a cenové dostupnosti, rovné zacházení a podpora univerzálního přístupu a práv uživatelů, které byly stanoveny jako zásady Unie v protokolu č. 26 připojeném k Lisabonské smlouvě, týkat nových oblastí ⁽⁷⁵⁾.

⁽⁷²⁾ Viz stanovisko EHSV Dopad současného vývoje energetických trhů na průmyslové hodnotové řetězce v Evropě, Úř. věst. C 77, 31.3.2009, s. 88.

⁽⁷³⁾ Úř. věst. C 77, 31.3.2009, s. 88, tamtéž.

⁽⁷⁴⁾ Viz stanovisko EHSV Konkurenceschopnost evropského sklářského a keramického průmyslu se zvláštním zřetelem ke klimatickému a energetickému balíčku EU, Úř. věst. C 317, 23.12.2009, s. 7.

⁽⁷⁵⁾ Viz stanovisko EHSV Služby obecného zájmu nutné k řešení krize, Úř. věst. C 48, 15.2.2011, s. 77.

10.8 Měly by být vypracovány studie o proveditelnosti energetických služeb obecného zájmu, které by sloužily společné energetické politice. Nicméně je zapotřebí konstatovat, že evropské instituce, členské státy či jejich vlády, které jsou nuceny respektovat jak národní rozmanitost, tak společnou potřebu budovat jednotný evropský trh, se jen obtížně ztotožňují s myšlenkou služeb obecného zájmu ES (ať už hospodářských či nehopodářských). Myšlenka vytvořit evropské energetické služby tak zatím u politických činitelů nenašla podporu. Služby obecného zájmu ES jsou však nutné k tomu, aby bylo možno pokračovat v budování společné Evropy. Budou výrazem evropské solidarity a úsilí řešit výzvy, jimž Evropská unie bude čelit. Je třeba vybudovat „jednotnou evropskou rozvodnou síť“ a společné projekty a struktury nutné k jejímu plánování a řízení. Síť bude muset být schopna inteligentního řízení a provozu na všech úrovních tak, aby mohl být optimalizován vztah mezi nabídkou a poptávkou ⁽⁷⁶⁾.

10.9 Energeticky náročná odvětví vyžadují spolehlivé dodávky energie s vhodnou evropskou skladbou druhů energie, jež by neměla vylučovat žádný zdroj energie (uhelnou, obnovitelnou a jadernou energii), zakládala by se na účinné hospodářské soutěži na trzích s elektřinou a zemním plynem a v konečném důsledku by vyústila v přiměřené ceny dodávek energie. Zájmy národních energetických politik by měly být pevněji integrovány v evropském konceptu, neboť trh s energií dosud nedrží krok s jednotným trhem s průmyslovým zbožím. Bez ohledu na rozhodnutí některých členských států upustit od využívání jaderné energie by zachování výroby elektřiny na základě štěpení v EU rovněž znamenalo udržet v Evropě potřebné odborné znalosti v této oblasti. Další využití jaderné alternativy by samozřejmě vyžadovalo vysokou úroveň bezpečnosti a kvalitně vyškolené zaměstnance ⁽⁷⁷⁾.

10.10 Pokud jde o rozvoj celounijních norem pro energeticky účinné výrobky, poukazuje Výbor na iniciativy Komise, jako je nové nařízení Energy Star, jehož požadavky se již staly závaznými pro veřejné zakázky na kancelářské vybavení, harmonizované normy pro spotřebu energie a rostoucí pravomoci vnitrostátních regulačních orgánů v oblasti energetické účinnosti. Výbor považuje dobrovolné dohody uzavírané s vnitrostátními energetickými subjekty za účelné, nicméně z příslušných úmluv by mělo jasně vyplývat, že při nesplnění cílů se použijí společné normy ⁽⁷⁸⁾.

⁽⁷⁶⁾ Viz stanovisko EHSV Služby obecného hospodářského zájmu – způsob rozdělení pravomocí mezi EU a členské státy, Úř. věst. C 128, 18.5.2010, s. 65.

⁽⁷⁷⁾ Již citovaný Úř. věst. C 77, 31.3.2009, s. 88.

⁽⁷⁸⁾ Viz stanovisko EHSV ke sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu o prvním hodnocení národních akčních plánů energetické účinnosti požadovaném směrnicí 2006/32/ES o energetické účinnosti u konečného uživatele a o energetických službách - Společné k energetické účinnosti, Úř. věst. C 77, 31.3.2009, s. 54.

10.11 V téže souvislosti Výbor považuje za nutné pečlivě posoudit dopady vysokých cen energie na chudší domácnosti a ohrožené osoby a náležitě upravit politiky EU a členských států. Takové domácnosti by měly být přednostními kandidáty na pomoc při realizaci opatření na podporu energetické účinnosti ⁽⁷⁹⁾.

10.12 EHSV podporuje úsilí vynaložené na dosažení účinné komodality, optimalizace jednotlivých druhů dopravy a jejich propojení do sítí zaměřené na vytvoření integrovaného dopravního systému a dosažení maximální plynulosti dopravy ⁽⁸⁰⁾.

10.13 EHSV konstatuje, že odvětví dopravy je závislé na fosilních zdrojích energie, což má následky jak v oblasti emisí, tak v oblasti zabezpečení dodávek a nezávislosti zásobování. Je si rovněž vědom toho, že zdroje, zejména ropné, jsou omezené, a domnívá se, že budoucí evropská politika dopravy by měla sledovat čtyři hlavní cíle: podporu nízkouhlíkových druhů dopravy, energetickou účinnost, zabezpečení dodávek a nezávislost zásobování a také snížení dopravního přetížení ⁽⁸¹⁾.

10.14 K hlavním problémům a úkolům, jež je třeba řešit v udržitelné politice dopravy, patří narůstající urbanizace a požadavek na pohodlí při každodenních přesunech, zachování veřejného zdraví, což vyžaduje snížení emisí znečišťujících látek a skleníkových plynů, zachování obchodní výměny zahrnující nutné snížení emisí, definice homogenních území pro vytvoření skutečně integrované politiky dopravy, porozumění obyvatel a hospodářských aktérů a podpora z jejich strany, které přispějí k provádění nových politik a přijetí nových vzorců chování v oblasti mobility ⁽⁸²⁾.

10.15 Výbor rovněž podporuje iniciativy EU zaměřené na čistá a energeticky účinná vozidla a doporučil další opatření. Zdůrazňuje, že probíhá intenzivní hospodářská soutěž mezi jednotlivými průmyslovými subjekty v odvětví motorů, baterií a dodávek energie s cílem vyvinout co nejlepší technologie za co nejnižší ceny. Tato soutěž je sama o sobě silným motorem inovací, a neměla by být potlačována, budou však zapotřebí tržní pobídky k tomu, aby došlo k rozhodujícímu nástupu nové generace hybridních elektrických vozidel s možností napojení na elektrickou síť a plně elektrických vozidel ⁽⁸³⁾.

V Bruselu dne 15. března 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

⁽⁷⁹⁾ Již citovaný Úř. věst. C 54, 19.2.2011, s. 1.

⁽⁸⁰⁾ Viz stanovisko EHSV Evropská politika dopravy v rámci Lisabonské strategie po roce 2010 a strategie udržitelného rozvoje, Úř. věst. C 354, 28.12.2010, s. 23.

⁽⁸¹⁾ Úř. věst. C 354, 28.12.2010, s. 23, tamtéž.

⁽⁸²⁾ Úř. věst. C 354, 28.12.2010, s. 23, tamtéž.

⁽⁸³⁾ Viz stanovisko EHSV Cesta k širšímu využívání elektrických vozidel, Úř. věst. C 44, 11.2.2011, s. 47.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu Výboru a Výboru regionů „Stěžejní iniciativa strategie Evropa 2020 – Unie inovací“

KOM(2010) 546 v konečném znění

(2011/C 132/07)

Zpravodaj: **pan WOLF**

Spoluzpravodaj: **pan SVENSSON**

Dne 6. října 2010 se Evropská komise, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Stěžejní iniciativa strategie Evropa 2020 Unie inovací

KOM(2010) 546 v konečném znění.

Specializovaná sekce Jednotný trh, výroba a spotřeba, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 4. března 2011.

Na 470. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 15. a 16. března 2011 (jednání dne 15. března), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 184 hlasy pro, 1 hlas byl proti a 2 členové se zdrželi hlasování.

1. Obsah

1.1 Inovace otevírají cestu k pokroku, růstu, prosperitě, sociálnímu zabezpečení, mezinárodní konkurenceschopnosti a zaměstnanosti. Musejí pomáhat řešit velké výzvy dnešní společnosti. Vyžadují a podporují atmosféru naděje a sebedůvěry ve společnosti, která může vzhledem k celosvětové situaci v oblasti hospodářské soutěže přinést další pokrok a dodat konstruktivní dynamický impuls. Aby se jim dařilo, potřebují evropskou koncepci a evropský jednotný trh, v němž hraje klíčovou roli Evropský výzkumný prostor se silným rámcovým programem pro výzkum a vývoj.

1.2 Proto Výbor vítá a jednoznačně podporuje sdělení Komise a jeho cíle i související závěry Rady ve složení pro konkurenceschopnost z 25. –26. listopadu 2010 a ze 4. února 2011. „Unie inovací“ je jedním ze základních prvků *strategie Evropa 2020*.

1.3 Výbor vítá zejména skutečnost, že inovace jsou chápány a definovány v širokém a provázaném slova smyslu, který zahrnuje jak výzkum, technologie a výrobky, tak veškeré lidské interakce a organizace, např. sociální otázky, provozní postupy, obchodní modely, design, podporu značek, výrobní procesy a služby, jakož i jejich různorodé vzájemné působení. V souvislosti s inovacemi v sociální oblasti Výbor také podporuje konzultace sociálních partnerů.

1.4 Výbor podporuje koncepci inovačních partnerství pod podmínkou, že budou založena na přesně definovaném řízení a slučitelná s postupy a nástroji již uvedenými do pohybu

a budou v souladu s racionalizací a zjednodušením administrativních postupů. Doporučuje začít realizací obzvláště žádoucího inovačního partnerství v oblasti aktivního a zdravého stárnutí, a získat tak počáteční zkušenosti. Toto partnerství by navíc bylo dobrým příkladem spolupůsobení sociálních a vědeckotechnických inovací.

1.5 Výbor doporučuje přizpůsobit podpůrná opatření, finanční podporu a hodnotící kritéria jak inovacím více orientovaným na zisk, jež reagují na převažující tržní síly a potřeby společnosti, tak revolučnějším inovacím, jež utvářejí tržní síly a dávají vzniknout novým společenským potřebám, ale často musejí nejprve překonat velmi těžká období nedostatku financí (tzv. „údolí smrti“).

1.6 Vzhledem k naléhavé potřebě patentů Evropské unie Výbor nadšeně vítá a jednoznačně podporuje nedávný příslušný návrh Komise, neboť umožňuje výrazné snížení nákladů spojených s patenty ve zúčastněných členských státech, a poskytuje tedy rozhodující dílčí řešení na cestě ke konečnému cíli, jímž je patent Evropského společenství.

1.7 Výbor zdůrazňuje významnou roli malých a středních podniků a mikropodniků v inovačním procesu a doporučuje rovněž přizpůsobit podporu a opatření především jejich specifickým podmínkám. Kromě toho doporučuje zvážit, zda a jakým způsobem by se daly nově založené podniky na přiměřenou čekací dobu osvobodit od velké části jinak obvyklých povinností a právních předpisů a zda by navíc mohly být poskytnuty další, zvláštní stimuly. To platí i pro podniky sociální ekonomiky.

1.8 Zásadním politickým úkolem je vytvořit spolehlivé, inovace podporující celoevropské mezní podmínky a rámce ponechávající dostatečný manévrovací prostor, a odbourat tak pro potenciální vynálezce a inovační procesy zátěž, kterou představuje stávající roztržitést a přehlcení právních předpisů a různých administrativních zátěží v 27 členských státech a Komisi. Z toho plynoucí ztráta motivace a průtahy při skutečném vytváření inovací z nových a dobrých nápadů znevýhodňují Evropu v celosvětové hospodářské soutěži a musí být neprodleně odstraněny. Proto potřebujeme takové myšlení, v němž nejsou inovace a pokrok spatřovány jako riziko, ale jako příležitost a nezbytnost, kterou je třeba podporovat a prosazovat všemi silami společnosti.

1.9 Výbor tedy doporučuje soustředit mnohem více úsilí na odstranění veškerých překážek bránících či zpomalujících rychlé zavádění inovací a vznik Unie inovací. Výbor je potěšen vyhlídkou na výrazný pokrok v otázce patentu, nicméně většina zbývajících překážek jsou ty, které také brání dokončení jednotného trhu a Evropského výzkumného prostoru. EU to nesmí v tomto ohledu vzdát, nýbrž musí pokračovat ve svém úsilí v zájmu zjednodušení, harmonizace, spolehlivosti a manévrovacího prostoru. Výbor vítá snahu vyjádřenou v nedávno zveřejněné zelené knize Komise⁽¹⁾, k níž vypracuje zvláštní stanovisko. Výbor však v této souvislosti naléhá především na členské státy a subjekty organizované občanské společnosti, aby se ujal tohoto úkolu a přispěly k jeho vyřešení.

2. Hlavní body sdělení

2.1 V rámci strategie Evropa 2020 Komise předkládá jako jednu ze sedmi stěžejních iniciativ celkovou koncepci nazvanou Unie inovací. V této iniciativě by EU měla převzít kolektivní odpovědnost za zavedení strategické politiky výzkumu a inovací, která bude podporovat začlenění a bude zaměřena na obchod, což Unii umožní vypořádat se zásadními společenskými výzvami, zvýšit konkurenceschopnost a vytvořit nová pracovní místa. Tato stěžejní iniciativa je doplňkem dalších stěžejních iniciativ, mezi nimi iniciativy Průmyslová politika pro éru globalizace, jejímž cílem je zajistit silný, konkurenceschopný a diverzifikovaný výrobní řetězec ve výrobním odvětví se zvláštním důrazem na malé a střední podniky.

2.2 Jednotlivá navrhovaná opatření jsou uvedena v seznamu o deseti bodech, jenž zahrnuje opatření orientovaná na posílení znalostní základny, uvádění dobrých nápadů na trh, maximalizaci sociální a územní soudržnosti, šíření našich politik navenek, zhodnocení a reformu výzkumných a inovačních systémů a zahájení Evropských inovačních partnerství.

2.3 Ke splnění těchto cílů Komise předkládá program o 34 bodech, jenž představuje hlavní část tohoto textu a v němž nastiňuje závazky členských států a opatření, která sama plánuje.

2.4 Tři přílohy se zabývají následujícími tématy a obsahují tato opatření:

- Opatření, která jsou součástí úspěšných celostátních a regionálních výzkumných a inovačních systémů
- Výkonnostní ukazatele výzkumu a inovací
- Evropská inovační partnerství.

3. Obecné připomínky

3.1 **Význam tematiky.** Inovace otevírají cestu k pokroku, růstu, sociálnímu zabezpečení, prosperitě, mezinárodní konkurenceschopnosti a zaměstnanosti. Musejí pomáhat řešit velké výzvy dnešní společnosti. Vyžadují a podporují atmosféru optimismu a sebedůvěry ve společnosti, která může vzhledem k celosvětové situaci v oblasti hospodářské soutěže přinést další pokrok a dodat konstruktivní dynamický impuls. Proto je koncepce „Unie inovací“ jedním ze základních prvků *strategie Evropa 2020* a má zásadní význam pro budoucnost Evropy. Tato iniciativa by nám rovněž měla pomoci dosáhnout cíl, který si EU stanovila v Lisabonské strategii: „vydávat do roku 2020 3 % HDP EU na výzkum a vývoj, což by mělo vést k vytvoření 3,7 milionu pracovních míst a zvýšit roční HDP o téměř 800 miliard EUR do roku 2025“. Proto i v čase rozpočtových úspor musí EU a členské státy více investovat do vzdělávání, výzkumu, vývoje a inovací.

3.2 **Prostředí pro inovace.** Inovace v celém svém rozsahu zahrnují úroveň sociální, ekonomickou, vzdělávací, vědeckou, technickou, pracovní a organizační složky, kulturní aspekty a činnosti. Rozšířená koncepce inovací se týká výrobních, služeb, technických, sociálních a funkčních činností ve všech odvětvích a ve všech druzích organizací, včetně podniků, dobrovolnických organizací, nadací a organizací veřejného sektoru. Inovace nemusejí být nutně výsledkem lineárního procesu, nýbrž vznikají z provázání a propojení různých výchozích situací. Prosperují tedy ve zdravém hospodářském a sociálním ekosystému kombinací a spojením různých koncepcí a pravomocí.

3.3 **Pracovní skupiny Rady pro konkurenceschopnost a výzkum.** Je tedy důležité, aby pracovní skupiny Rady pro konkurenceschopnost a výzkum jednaly společně a dospěly ke společnému závěru, v souladu s příslušnými oblastmi politik jako je průmyslová politika, vzdělávání, energetika a informační společnost, a kromě toho dosáhly pevného propojení s ostatními stěžejními iniciativami, zejména v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a zaměstnanosti.

⁽¹⁾ KOM(2011) 48 v konečném znění z 9. února 2011.

3.4 **Celkový souhlas a podpora.** Proto Výbor vítá a v podstatě podporuje sdělení Komise a jeho cíle i související závěry Rady z 25. – 26. listopadu 2010 a ze 4. února 2011.

To platí zejména pro:

- vytvoření definice inovací⁽²⁾, která pokrývá vědu a technologie, ale také obchodní a organizační modely a postupy, designová řešení, podporu značek a služby;
- překonávání nepříznivých podmínek, odstraňování překážek, zjednodušování postupů, usnadňování evropské spolupráce;
- zapojení všech zainteresovaných subjektů a regionů do inovačního cyklu;
- využití veřejných zakázek jako dodatečného významného potenciálu pro inovace;
- plné využití evropských regionálních a strukturálních fondů na rozvoj výzkumných a inovačních kapacit;
- plné využití Evropského sociálního fondu na podporu sociálních inovací;
- usnadnění přístupu k rámcovému programu a financování malým a středním podnikům a mikropodnikům;
- podpora vynikající kvality v oblasti vzdělávání a získávání dovedností;
- zakládání univerzit světové úrovně;
- realizace Evropského výzkumného prostoru nejpozději do roku 2014, podpora otevřených, prvotřídních a atraktivních výzkumných systémů;
- vytvoření jednotného trhu inovací;
- dosažení dohody o patentu Evropského společenství;
- vyřešení společenských výzev.

⁽²⁾ KOM(2009) 442 v konečném znění z 2. září 2009.

3.4.1 **Zaměření stanoviska.** Sdělení je příliš obsáhlé na to, aby zde mohlo být pojednáno o všech jeho aspektech. Aniž bychom popírali celkový souhlas Výboru s všeobecnými cíli a s mnoha jednotlivými navrhovanými opatřeními, se toto stanovisko bude zabývat hlavně těmi body, jež zasluhují zvláštní důraz či vyžadují další ujasnění.

3.5 **Začlenění existujících postupů a úspěchů.** Sdělení obsahuje nové prvky a návrhy a utváří vazby s různými oblastmi politiky, usiluje tedy o politiku ucelenou a konzistentní. Mnohé ze situačních analýz a cílů však pokrývají problémy a cíle, jimiž se zabývala sdělení (KOM), stanoviska (EHSV) a rozhodnutí Rady (např. lublaňský proces) již značnou dobu. Komplexní opatření a postupy, které již byly za tímto účelem zahájeny⁽³⁾, by měly být plněji zohledněny, rozvíjeny a uznány, tak aby všechno, čeho Komise a další zainteresované subjekty doposud dosáhly, nebylo nijak umenšováno, ale naopak plně využito a mohlo se na to navázat. Navrhovaná nová opatření a nástroje by měly být harmonizovány s již probíhajícími postupy, aby se zabránilo komplikacím a duplikacím a byla dodržena nutná kontinuita, právní jistota a stabilita⁽⁴⁾.

3.6 **Harmonizace.** Nově navrhovaná opatření, jako např. inovační partnerství (viz odst. 4.4), by tedy ve srovnání s existujícími opatřeními měla vytvářet přidanou hodnotu. To znamená, že je třeba harmonizovat a racionalizovat nástroje pro financování výzkumu a inovací (viz odst. 3.8.2) a zjednodušit přístup k programům, při současném zachování špičkové kvality jako stěžejní zásady. Výsledky výzkumu by měly být přístupnější a více dostupné, tj. měl by se zlepšit přesun znalostí a know-how⁽⁵⁾ (viz odst. 3.8.3 a poznámku pod čarou 12).

⁽³⁾ O inovaci bylo rozsáhle pojednáno ve zprávě Eska Aha (zpráve nezávislé skupiny expertů o výzkumu, vývoji a inovacích v návaznosti na summit v Hampton Court, kterou vedl pan Esko Aho, leden 2006, EUR 22005) a ve stanovisku INT/325 Investice do znalostí a inovace (Lisabonská strategie), (Úř. věst. C 256, 27.10.2007, s. 17). Koordinovaný přístup členských států a opatření založená na partnerství jsou předmětem „lublaňského procesu“ (RECH 200 COMPET 216 – posílené partnerství mezi členskými státy, přidruženými zeměmi, zainteresovanými stranami a Komisí), řada iniciativ ERA-NET (podle článku 181), „společné technologické iniciativy“, KIC EIT (znalostní a inovační společenství Evropského inovačního a technologického institutu), „společné programové plánování“ a stanovisko ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Cesta ke společnému plánování ve výzkumu: Spolupráce při účinnějším řešení společných úkolů (Úř. věst. C 228, 22.9.2009, s. 56). Stanovisko na téma Spolupráce a předávání znalostí mezi výzkumnými organizacemi, průmyslem a malými a středními podniky – důležitá podmínka pro inovace (Úř. věst. C 218, 11.9.2009, s. 8), se zabývá spoluprací mezi výzkumem a průmyslem, stanovisko na téma Spolupráce a předávání znalostí mezi výzkumnými organizacemi, průmyslem a malými a středními podniky – důležitá podmínka pro inovace (Úř. věst. C 306, 16.12.2009, s. 13) pojednává o mezinárodní spolupráci a stanovisko ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Zjednodušení provádění rámcových programů pro výzkum (Úř. věst. C 48, 15.2.2011, s. 129) se věnuje zjednodušení.

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 48, 15.2.2011, s. 129.

⁽⁵⁾ Úř. věst. C 218, 11.9.2009, s. 8 (odst. 1.2).

3.7 Umožnění manévrovacího prostoru. Nápad, koncepce a poznatky, jež jsou živnou půdou inovací, jsou ze své podstaty nepředvídatelné. Potřebují tudíž dostatečný manévrovací prostor se stimulačními a spolehlivými rámcovými podmínkami, aby mohly vzkvétat a dát vzniknout inovacím. Svoboda, podpora a uznání jsou základními kameny pro tvořivost a inovace, stejně jako motivování k nezávislé činnosti, podnikání a ochota podstoupit a přijmout rizika. Proto je hlavním politickým úkolem zajistit hospodářský a sociální ekosystém příznivý inovacím, vytvořit tyto celoevropské rámcové podmínky a potenciální vynálezce a inovační procesy nezastrašit nepřehlednými různorodými právními předpisy a administrativními zátěžemi (viz odst. 3.12 a 3.13).

3.7.1 Koncentrace a široký záběr. Existují určité jasně definovatelné rozvojové cíle, např. energie a klimatu⁽⁶⁾, které případně vyžadují koncentraci vynaložených prostředků. Stejně důležitý je však dostatečně široký hospodářský ekosystém s různorodými směry vývoje a možnostmi jejich provázání. V opačném případě existuje nebezpečí, že budou předčasně vyloučena právě ta řešení, která sice mají zásadně novátorský a inovační charakter, jejichž potenciál ale zpočátku není uznán ani experty. Pak by se Evropa vystavovala riziku, že namísto toho, abychom se stali průkopníky a sami udávali směr a přicházeli s „novinkami“, budeme zaostávat za ostatními hráči a neuspějeme v celosvětové konkurenci. Tento poslední zmíněný scénář je typický pro centralizovanou plánovanou ekonomiku. Proto bychom se za každou cenu měli vyhýbat příznakům takové ekonomiky a současně by měla být dodržována zásada subsidiarity.

3.7.2 Tržní síly. Běžný inovační proces je orientován převážujícími tržními silami a požadavky spotřebitelů a usiluje o zlepšení jejich spokojenosti. Pro skutečně průlomové inovace je naproti tomu typické, že formují tržní síly a vedou ke vzniku nových požadavků spotřebitelů a oblastí trhu⁽⁷⁾. Tyto typy inovací vyžadují zvláštní pomoc v kritickém počátečním období, než dosáhnou uznání, proniknou na trh a prokáží obrovský ekonomický dopad.

3.8 Roztříštěnost. Komise znovu označuje evropský výzkumný a inovační prostor za roztříštěný. Toto tvrzení zachycuje současnou situaci v několika významných aspektech, je však pouze částečně správné a mělo by být dále upřesněno.

3.8.1 Existující síť spolupráce. Jak v oblasti průmyslu a výzkumu⁽⁸⁾, tak i v oblasti sociální a oblasti tvůrčích odvětví

již dlouhou dobu existují evropské, mnohdy dokonce celosvětové vazby a sítě spolupráce⁽⁹⁾, které se neustále zdokonalují a přehodnocují své definované meze v napětí mezi spoluprací a hospodářskou soutěží. Pro jednotlivé aktéry a jejich organizace se jedná o významné procesy sebeorganizace. Komise by je měla zaznamenat, uznat, podporovat a navázat na ně. Právě u těchto druhů procesů by měly být odstraněny zbývající překážky vnitřního trhu, což Evropskému inovačnímu prostoru prospěje.

3.8.2 Pravidla – zjednodušení a harmonizace. Měli bychom usilovat o postupné zjednodušení a harmonizaci právních, správních a finančních pravidel⁽¹⁰⁾, jak mezi členskými státy, tak i mezi nimi a Komisí, což představuje důležitý krok k dokončení evropského vnitřního trhu, Evropského výzkumného prostoru a dosažení cíle Komise spočívajícího ve zřízení Evropského inovačního prostoru. Pokud se termínem „roztříštěnost“ označuje stávající různorodost, přílišná regulace, překrývání a složitost těchto pravidel, pak Výbor Komisi neomezeně podporuje.

3.8.3 Předchozí stanoviska. Roztříštěnost spolu s nepřehlednými předpisy a nástroji se však nevyskytují pouze v členských státech, ale také uvnitř samotné Komise. Výbor již k této problematice vypracoval stanovisko⁽¹¹⁾ a v něm uvedená doporučení opakuje. Výbor navíc také podporoval tyto důležité cíle svými stanovisky ke společnému plánování výzkumných programů⁽¹²⁾, k rámcovému programu pro výzkum a vývoj, k inovační politice v měnícím se světě⁽¹³⁾ a ke spolupráci a předávání znalostí mezi výzkumnými organizacemi, průmyslem a malými a středními podniky⁽¹⁴⁾. Výbor připomíná svá doporučení ohledně šíření, přenosu a využití výsledků výzkumu a zejména vývoje specifického internetového systému vyhledávání orientovaného na tento cíl⁽¹⁵⁾.

3.8.4 Výzkumná infrastruktura. Nákladné infrastruktury lze také považovat za příklad roztříštěnosti, nejsou-li využívány a financovány mezinárodním společenstvím. Některé z nich mohou přesahovat kapacitu jednotlivých členských států jak z hlediska nutných investic a provozních prostředků, tak co se týče optimálního využití a používání. Výbor plně podporuje níže citovaný názor Komise⁽¹⁶⁾. Jednotný unijní přístup v těchto případech by tedy byl jasnou přidanou hodnotou⁽¹⁷⁾, proto by mělo existovat společné celkové financování členskými státy a EU.

⁽⁹⁾ Viz např. *Forschung und Lehre* 11/10, s 788 – 796, sdělení německého svazu vysokého školství (Deutscher Hochschulverband), listopad 2010.

⁽¹⁰⁾ Úř. věst. C 48, 15.2.2011, s. 129 (odstavec 3.5 a 3.7).

⁽¹¹⁾ Úř. věst. C 48, 15.2.2011, s. 129 (odstavec 1.4).

⁽¹²⁾ Úř. věst. C 228, 22.9.2009, s. 56.

⁽¹³⁾ Úř. věst. C 354, 28.12.2010, s. 80.

⁽¹⁴⁾ Úř. věst. C 218, 11.9.2009, s. 8.

⁽¹⁵⁾ Úř. věst. C 218, 11.9.2009, s. 8 (odst. 3.2.4).

⁽¹⁶⁾ KOM(2010) 546 v konečném znění z 6. října 2010.

⁽¹⁷⁾ Úř. věst. C 182, 4.8.2009, s. 40.

⁽⁶⁾ Úř. věst. C 21, 21.1.2011, s. 49.

⁽⁷⁾ Příkladem je letadlo, nebo jiné revoluční úspěchy, jako jsou televize, radar, laser, osobní počítač, mikroelektronika, kabely ze skleněných vláken, internet/e-mail (včetně vyhledávače, elektronické obchodování, atd.), digitální kamery, umělé družice, GPS – všechny tyto inovace jsou vzájemně provázány a navzájem se obohacují.

⁽⁸⁾ Např. nástroje společného výzkumu, odstavec 4.6.

3.9 **Patent EU.** Neexistence patentu Společenství je nepřijatelným, nákladným a škodlivým důvodem roztržičnosti, který je nutné odstranit, aby se zvýšila konkurenceschopnost EU a vyslal pozitivní signál všem ostatním oblastem Unie inovací. Tato Achillova pata evropské průmyslové a inovační politiky Komisi vedla k opakovaným pokusům o dosažení přijatelného řešení. Výbor tedy Komisi gratuluje k jejímu nedávnému návrhu (14. prosince 2010) na posílenou spolupráci mezi zúčastněnými členskými státy v souladu se Smlouvami, jejímž účelem je nalézt rozhodující dílčí řešení na cestě ke konečnému cíli, jímž je patent Evropské unie (používaný všemi členskými státy). Výbor vyzývá Parlament⁽¹⁸⁾ a Radu, aby navrhovaný postup přijaly jako rozhodující a významný krok na cestě ke konečnému cíli, jímž je patent Evropské unie. Výbor souhlasí s názorem⁽¹⁹⁾, že je to „ekonomicky nevyhnutelné a politicky přijatelné“.

3.10 **Lidské interakce a organizace.** Značný potenciál pro inovace existuje v celém spektru lidských interakcí a organizací. Výbor souhlasí s cílem Komise podporovat tento potenciál na řadě úrovní: sociální, hospodářské, vědecké, technické, environmentální, organizační a pracovní a rovněž pomocí kulturních aspektů a činností. To zahrnuje nejnovější obchodní a organizační modely a postupy, soukromé služby, veřejné služby a služby obecného zájmu, vzdělávání a odbornou přípravu, média, umění a zábavu, vlastně každý aspekt lidské činnosti a společné existence.

3.10.1 **Podniky a pracoviště – úloha zaměstnanců.** Optimální organizace práce je významným přínosem pro konkurenceschopnost. Inovační pracovní prostředí tudíž zlepšuje výkon zaměstnanců a zvyšuje výkonnost podniků. Inovační schopnosti podniku a jeho zaměstnanců se odrážejí ve schopnosti vyvíjet a vylepšovat výrobky, služby a sociální či funkční koncepce, aby pro zákazníky vytvářely přidanou hodnotu. Na tom má významný podíl průběžné učení a nashromážděné zkušenosti. Zaměstnanci zde představují důležitý zdroj znalostí a myšlenek a tento potenciál by měl být lépe využit. Lepší propustnost mezi jednotlivými úrovněmi hierarchie by usnadnila šíření nových myšlenek a návrhů.

3.10.2 **Spolupráce mezi sociálními partnery.** Na úrovni podniku jsou klíčovými aspekty důvěra a spolupráce mezi

⁽¹⁸⁾ Evropský parlament tento postup mezitím schválil – Legislativní usnesení Evropského parlamentu ze dne 15. února 2011 o návrhu rozhodnutí Rady, kterým se povoluje posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany (05538/2011 – C7-0044/2011 – 2010/0384(NLE)).

⁽¹⁹⁾ Zpráva předsedy pana Nilssona (ze 7. ledna 2011) o jeho rozhovoru s evropským komisařem panem Barrierem.

sociálními partnery, prozíravost, kompetence, motivace, plnění závazků a účinné inovační řízení.

3.10.3 **Služby a veřejné zakázky.** Veřejný sektor může rovněž být hnací silou pro inovace. Výbor podporuje tvrzení Komise, že veřejný sektor poskytuje v rámci svých organizací a zajišťování veřejných služeb pobídky pro inovace (příloha 1). To zahrnuje jak samotný sektor služeb (soukromých a veřejných), tak i výrobní odvětví, která se s pomocí služeb snaží nalézt nové konkurenční výhody. Unie inovací musí vyslat jasný signál, že EU je rozhodnuta tento potenciál (soukromý i veřejný) využít.

3.10.4 **Sociální inovace.** Sociální inovace by měly naplňovat ty potřeby, kterými se trh ani veřejný sektor dostatečně nezabývají. Týkají se nových vzorců chování, interakcí, institucionálních uspořádání a sítí. V sociálních inovacích bývají často kombinovány technické a netechnické aplikace a mohou být navázány na posílení interakce výrobce s uživatelem, rozvoj struktur a podpůrných metod a technologií. Všestranné využití technologií (např. IKT) umožňuje neotřelé metody spolupráce, provozu a řízení. Výbor vítá, že Komise povede konzultace se sociálními partnery, aby zjistila, jak se může znalostní ekonomika rozšířit na všechny profesní úrovně a do všech odvětví hospodářství.

3.11 **Koncepce Unie inovací.** Výbor se domnívá, že koncepce Unie inovací se dobře hodí ke shrnutí a zastupování cílů Komise popsanych v tomto sdělení. Tato koncepce by měla být prosazována spolu s již existujícími koncepcemi vnitřního trhu a Evropského výzkumného prostoru a měla by mít stejnou váhu. Výbor tedy bez výhrad podporuje odstavec 2.2 sdělení. Výbor vítá, že se tento odstavec zabývá řadou z jeho následujících doporučení.

3.12 **Odstranění překážek.** Jedním z hlavních cílů, které Komise uvádí, je odstranění překážek inovací na evropské úrovni. Výbor na jedné straně uznává, že se jedná o obrovský a komplexní úkol úzce související s dalším pokrokem v dokončování vnitřního trhu, je zde však nedostatek podrobných informací o tom, co konkrétně Komise v této rozhodující otázce zamýšlí. Z tohoto důvodu Výbor vítá snahy vyjádřené v nedávno zveřejněné zelené knize Komise⁽²⁰⁾, k níž vypracuje zvláštní stanovisko.

⁽²⁰⁾ Viz poznámku 1.

3.13 Zásadní politický úkol a prvořadé doporučení. Zásadním politickým úkolem a prvořadým doporučením proto je vytvořit spolehlivé, inovace podporující celoevropské rámcové podmínky a rámce vytvářející dostatečný manévrovací prostor, a odbourat tak pro potenciální vynálezce a inovační procesy zátěž, kterou představuje stávající roztržičnost, právní předpisy a přehlčení pravidel a různých administrativních překážek v 27 členských státech a Komisi. To vede ke ztrátě motivace k iniciativám a citelně to zpomaluje a omezuje nezbytný proces skutečného vytváření inovací z nových a dobrých nápadů a jejich zavádění. Pro Evropu to představuje závažnou nevýhodu v celosvětové hospodářské soutěži, kterou je třeba odstranit. Proto potřebujeme takové myšlení, v němž nejsou inovace a pokrok spatřovány jako riziko, ale jako příležitost a nezbytnost, kterou je třeba podporovat a prosazovat všemi silami společnosti. Výbor však v této souvislosti naléhá také na členské státy a subjekty organizované občanské společnosti, aby se ujaly tohoto úkolu a přispěly k jeho vyřešení.

3.14 Lepší vzdělávání a uznávání. Výbor podporuje cíl Komise modernizovat naše vzdělávací systémy na všech úrovních. K tomu potřebujeme více univerzit světové úrovně a musíme zvýšit úroveň dovedností. Je třeba účinně podporovat porozumění pro vědecká a technická povolání a tato povolání musí být více uznávána.

3.15 Napjatý časový plán. Vzhledem ke složitosti a mnohotvárnosti aspektů, o nichž sdělení pojednává, a k významu popsáných cílů i k názorům vyjádřeným v tomto dokumentu, se časový plán navrhovaný Komisí jeví jako poněkud napjatý. Výbor proto doporučuje postup, který rozlišuje mezi naléhavými základními cíli a rozvojem navrhovaných konkrétních opatření a nástrojů.

4. Konkrétní připomínky

4.1 Malé a střední podniky jako vedoucí hráči. Výbor souhlasí s Komisí, že malé a střední podniky jsou v hospodářství klíčovými hráči a jako takovým by jim inovační iniciativy a související podpůrná opatření měla dodávat konkrétní přínos. Definice a klasifikace malých a středních podniků by však měly být znovu posouzeny, neboť díky novým možnostem propojení prostřednictvím nástrojů IKT nabývají na významu mikropodniky a dokonce i samostatní podnikatelé. Mohlo by se možná také zvážit, kde se nachází dělící čára mezi těmito podniky a svobodnými povoláními. Výbor zdůrazňuje význam inovací v sektoru služeb a na pracovišti, a to zejména pro konkurenceschopnost a produktivitu malých a středních podniků (viz odstavce 3.10.1 a 3.10.2).

4.1.1 Znevýhodnění malých a středních podniků. Mnohé z výše uvedených administrativních překážek bránících inovacím znevýhodňují především malé a střední podniky

a nově zakládané podniky oproti velkým, zato však těžkopádnějším podnikům s dobře vybavenými právními odděleními, zahraničními kancelářemi atd. To může být např. jednou z příčin toho, že EU téměř zcela ztratila vedoucí pozici v oblasti inovačních IKT produktů⁽²¹⁾ ve prospěch USA.

4.2 Hodnotící ukazatele. Již v jednom z předchozích stanovisek⁽²²⁾ Výbor upozornil na to, že EU disponuje hned několika odpovídajícími analytickými nástroji. V zájmu koherence proto Výbor doporučil „vytvoření jediného Evropského střediska pro inovace, které by převzalo stávající nástroje, ale dodalo by jim koherence“. Kromě toho dává Výbor ke zvážení, že

- řada sociálních a hospodářských kritérií zahrnuje udržitelnost;
- právě krize prokázala, že příliš krátkodobé cíle plánování a hodnotící kritéria mohou vést k nežádoucím výsledkům a dokonce způsobit krizi;
- pomalý, ale trvalý růst často přináší větší celkový úspěch a hospodářský zisk;
- když se právě nevelké začínající malé a střední podniky stanou úspěšnými, bývají často odkoupeny či převzaty velkými společnostmi, a tedy přestanou figurovat ve statistikách;
- zásadní inovace často procházejí delším počátečním obdobím, než proniknou na trh a prokáží svůj rozsáhlý hospodářský potenciál;
- členské státy a regiony EU mají odlišné podmínky pro inovace (např. podnebí, dopravní cesty, zdroje) a proto musejí být hodnoceny podle svých specifických výhod a nedostatků.

4.2.1 Z tohoto důvodu by Komise měla pokračovat ve spolupráci s OECD a připravit jediný, ale konzistentní balíček komplexních a vyvážených ukazatelů, zahrnujících také výše uvedená hlediska a dlouhodobý úspěch inovací. Výbor je přesvědčen, že „opatření, která jsou součástí úspěšných celostátních a regionálních výzkumných a inovačních systémů“ popsaná v příloze I jsou v tomto kontextu přínosná.

4.3 Bezbariérovost. Dalším příkladem velkého inovačního potenciálu jsou výroby a služby umožňující plné začlenění zdravotně postižených osob nejen jako občanů, ale i jako spotřebitelů do společnosti v EU. Jde o do značné míry nevyužitý trh s ohromným společenským a hospodářským potenciálem.

⁽²¹⁾ Google, Apple, Facebook, ...mobilní telefony.

⁽²²⁾ Úř. věst. C 354, 28.12.2010, s. 80 (odstavec 3.2.2).

4.4 Inovační partnerství. Komisi navrhovaná Evropská inovační partnerství mohou nabídnout atraktivní aspekty. Řešení společenských otázek s pomocí inovačních partnerství může přinést nové příležitosti, navzdory nejistotám ohledně konkrétních detailů a výhradám vyjádřeným v odstavci 3.5 a 3.6. Souběžným využíváním nástrojů inovační politiky jak ze strany nabídky, tak i poptávky, a zkombinováním impulzu dodávaného výzkumem a technologiemi s hnací silou trhu by EU mohla získat nové konkurenční výhody. Pro využití tohoto potenciálu je důležité, aby se EU zaměřila na ty aspekty, kde oproti existujícím opatřením mohou inovační partnerství nabídnout přidanou hodnotu. Proto by inovační partnerství neměla být zaváděna jako povinná, všeobecně použitelná, pevný rámec pro činnost evropských inovačních zúčastněných stran (včetně zúčastněných financujících orgánů na regionální a celostátní úrovni). Musí být zajištěna zásada dobrovolnosti, flexibilní uspořádání, transparentnost a jasná, snadno proveditelná forma správy. V návaznosti na definování potřebné struktury řízení by bylo vhodné začít s jedním pečlivě zvoleným inovačním partnerstvím a využít získané znalosti při výběru dalšího partnerství.

4.4.1 Aktivní a zdravé stárnutí. Výbor proto doporučuje začít realizací obzvláště vhodného a žádoucího inovačního partnerství v oblasti aktivního a zdravého stárnutí. Toto partnerství by navíc bylo dobrým příkladem komplexního spolupůsobení sociálních a vědeckotechnických inovací. V této oblasti by Výbor chtěl zvláště zdůraznit význam předobchodní fáze a veřejných zakázek na inovační služby. Může to hrát rozhodující roli při otevírání nových trhů a zlepšování výkonnosti a kvality veřejných služeb.

4.4.2 Hospodárné využívání vody v Evropě. Jedním z inovačních partnerství navrhovaných v příloze III sdělení je „hospodárné využívání vody v Evropě“. Zde Výbor doporučuje více rozlišující přístup umožňující lépe rozlišovat mezi regiony EU, kde je nedostatek vody dominantním problémem, a mezi regiony, kde jsou srážky dostatečné a zásoby vody hojné a postačující. Výbor tedy navrhuje změnit název na „**udržitelné vodní hospodářství**“.

4.5 Koncepce orientovaná na výsledky. Výbor upozorňuje, že inovační partnerství mají být podle Komise podporována *na základě výsledků*. Vzhledem k tomu, že Výbor vyjádřil v souvislosti s definicí tohoto pojmu své silné pochybnosti vůči jeho používání ve svém stanovisku ke zjednodušení rámcového programu pro výzkum a vývoj (odstavce 1.8 a 4.8⁽²³⁾), doporučuje ujasnit, co je skutečně míněno z procedurálního hlediska. Výbor opakuje, že u důležitých vynálezů může mít dlouhodobá udržitelnost zásadní význam.

⁽²³⁾ Úř. věst. C 48, 15.2.2011, s. 129.

4.6 Ústřední role rámcového programu pro výzkum a vývoj. Rámcový program pro výzkum a vývoj EU významnou měrou přispěl k doposud zaznamenaným úspěchům a v budoucnosti by měl být dále posílen a měl by být zdůrazněn jeho svébytný význam. Ponecháme-li zde stranou potřebu dalšího zjednodušení, rámcový program pro výzkum a vývoj nabízí úspěšnou škálu nástrojů na strukturování Evropského výzkumného prostoru, jež jsou inovačními aktéry po celém světě ceněny a hojně využívány a jež uplatňují srozumitelné a uznávané postupy. Svěbytný význam rámcového programu pro výzkum a vývoj i rámcového programu pro konkurenceschopnost a inovace, který jej doplňuje, je proto třeba jasněji dát do popředí v souvislosti s cíli „Unie inovací“. Nástroje společného výzkumu pomohly vytvořit účinnější evropská konsorcia a v zájmu zajištění nutné kontinuity⁽²⁴⁾ musí být zachovány. Navíc by v souvislosti se zde projednávanou inovační politikou měla být rovněž posílena podpora socioekonomického výzkumu.

4.7 Ústřední role Evropského výzkumného prostoru – jednotný trh pro vědecké pracovníky. Ústřední rolí Evropského výzkumného prostoru (viz rovněž odst. 3.11) a požadavky na jeho dokončení se zabývala řada předchozích stanovisek Výboru. Výbor nicméně v této souvislosti opakuje, že mobilita vědců a uznávání akademických a vědeckých kvalifikací jsou otázkou klíčového významu, což zahrnuje sociální zabezpečení, odpovídající platy a důchodové systémy. Zejména pro mladé vědecké a výzkumné pracovníky je současný stav stále ještě velmi neuspokojivý a odrazující. Proto Výbor vítá a jednoznačně podporuje závěry Rady⁽²⁵⁾ (z 2. března 2010) o „mobilitě a kariérách evropských výzkumných pracovníků“. EU potřebuje atraktivní a fungující vnitřní trh pro výzkumné pracovníky!

4.8 Rizikový kapitál. Přes pozitivní kroky ze strany EIB – zde Výbor obzvláště vítá finanční nástroj pro sdílení rizik (RSFF), který vytvořila Evropská komise a EIB – ještě stále chybí dostatečný a rychle dostupný rizikový kapitál na zakládání inovativních podniků a překonání jejich počátečních problémů. To platí pro fázi zakládání a obzvláště pro období nedostatku financí (tzv. „údolí smrti“) až po první hospodářský úspěch. Kromě toho je zde zapotřebí i malých úvěrů a mikroúvěrů, díky nimž lze zmírnit riziko a podílet se přitom na úspěchu.

4.9 Klustry. Výbor znovu zdůrazňuje inovace podporující působení regionálních přeshraničních klastrů a inovačních středisek. Jde nejen o již „klasické“ propojení výzkumných institucí a podniků, ale také o doplňující a přínosnou síť, která se tvoří mezi vzniklými specializovanými firmami. Výbor doporučuje, aby toto bylo i nadále podporováno prostředky ze strukturálních fondů.

⁽²⁴⁾ Úř. věst. C 48, 15.2.2011, s. 129 (odstavec 3.12).

⁽²⁵⁾ 2999. zasedání Rady ve složení pro konkurenceschopnost, Brusel, 2. března 2010.

4.10 **Usnadnění a stimulace zakládání nových podniků.** Výbor vybízí ke zvážení, zda by nebylo možné navrhnout ustanovení o výjimce pro zakládání nových podniků, která by je na dostatečnou dobu osvobodila od většiny jinak obvyklých administrativních povinností a různých právních předpisů a kromě toho by poskytovala další stimuly (např. daňové úlevy). Tím by byl zaručen manévrovací prostor a čekací doba, během níž by se nejprve prokázala šance na úspěch z hospodářského a technického hlediska. Výbor je si vědom toho, že tento návrh vyžaduje opatrné a diferencované posouzení rizika a zájmů, které by však stálo za uskutečnění.

V Bruselu dne 15. března 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Na cestě k aktu o jednotném trhu pro vysoce konkurenceschopné sociálně tržní hospodářství 50 návrhů pro lepší společnou práci, podnikání a obchod“

KOM(2010) 608 v konečném znění

(2011/C 132/08)

Zpravodajové: **paní FEDERSPIEL, pan SIECKER, pan VOLEŠ**

Dne 27. října 2010 se Komise, v souladu s článkem 262 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Na cestě k Aktu o jednotném trhu Pro vysoce konkurenceschopné sociálně tržní hospodářství 50 návrhů pro lepší společnou práci, podnikání a obchod

KOM(2010) 608 v konečném znění.

Specializovaná sekce Jednotný trh, výroba a spotřeba, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 4. března 2011.

Na 470. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 15. a 16. března 2011 (jednání dne 15. března), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 108 hlasy pro, žádný hlas nebyl proti a 12 členů se zdrželo hlasování.

1. Obecné poznámky

1.1 EHSV vítá iniciativu Komise zaměřenou na nastartování a oživení jednotného trhu, shledává však, že Komise neprovedla patřičnou syntézu zpráv Montiho, Lamassourehu, Gonzáleze, Grecha a Hercoga tak, aby byl skutečně vytvořen jednotný trh pro spotřebitele a občany, jak požadoval Evropský parlament v usnesení ze dne 10. května 2010.

1.2 Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) pozorně sleduje jednotný trh z pohledu občanské společnosti a v roce 1994 za tímto účelem zřídil Středisko pro sledování jednotného trhu (SSJT). Žádá tudíž Evropskou komisi, aby SSJT jako jednu z hlavních zúčastněných stran zapojila do takových iniciativ, jako je fórum o jednotném trhu.

1.2.1 EHSV vítá záměr Komise považovat konzultaci občanské společnosti a dialog s ní za prioritu při přípravě a provádění nových opatření a doufá tedy, že jakožto její institucionální zástupce bude oslovován v raném stádiu navrhování a přípravy těchto opatření a rovněž při hodnocení jejich dopadu, ať už ex ante, či ex post.

1.3 Vzhledem k tomu, že organizace občanské společnosti zastupují uživatele jednotného trhu, je jejich příspěvek nepostradatelným prvkem pro správné zaměření opatření, která jsou

nezbytná pro jeho opětné nastartování. 50 zkoumaných návrhů je pouze začátkem dlouhodobého procesu oživení jednotného trhu. Tento proces by se neměl nikdy zastavit, neboť jednotný trh je dílo, na kterém se neustále pracuje.

1.4 EHSV stanovil řadu opatření, která v Aktu o jednotném trhu postrádá, a předloží co nejdříve návrhy, které též přispějí ke zvýšení důvěry občanů. Mezi chybějící opatření patří poplatky za autorská práva, přezkum směrnice o autorských právech, neutralita sítě, ochrana údajů, ochrana investorů, protokol o sociálním pokroku, statut evropských soukromých společností, elektronické zadávání zakázek, evropské ratingové agentury, rovné postavení mužů a žen, mikropodniky a rodinné podniky, opatření na podporu zakládání nových podniků a rozšiřování již existujících podniků, kreditní a debetní karty, elektronické platby, spotřební úvěry, předlužení, mezibankovní převody, mládež, úplné zavedení eura, zlepšení fungování jednotné oblasti pro platby v eurech (SEPA) atd.

1.5 EHSV v tomto stanovisku nepředkládá obsáhlou studii všech návrhů pro Akt o jednotném trhu. Některými návrhy se již zabývala jeho stanoviska. Výbor vydá podrobnější názor, jakmile budou předloženy návrhy Evropské komise navazující na toto sdělení, včetně návrhů souvisejících se stěžejními iniciativami strategie Evropa 2020. EHSV si stanovil priority, na kterých se dohodly základní složky evropské občanské společnosti v něm zastoupené. EHSV lituje, že Komise náležitě nezohlednila připomínky a závěry Zprávy o občanství EU za rok

2010 – Odstranit překážky pro výkon práv občanů EU ⁽¹⁾. Tyto priority by měly všem účastníkům jednotného trhu v praxi umožnit plně využít jeho potenciál. EHSV trvá na tom, že je třeba zvolit holistický přístup, který přesáhne umělé rozdělení Aktu o jednotném trhu na tři pilíře. Cílem Výboru je napravit eklektickou povahu návrhů a doporučit větší provázanost a vzájemnou závislost jednotlivých opatření. Návrhy se doplňují tím, že se vzájemně ovlivňují a mají dopad na společnost jako celek: pracovníky, spotřebitele, podniky a občany stejnou měrou. Pro žádnou z těchto kategorií neexistuje samostatný jednotný trh. Podle Smlouvy o Evropské unii (čl. 3 odst. 3) „Unie vytváří vnitřní trh. Usiluje o udržitelný rozvoj Evropy, založený na vyváženém hospodářském růstu a na cenové stabilitě, vysoce konkurenceschopném sociálně tržním hospodářství směřujícím k plné zaměstnanosti a společenskému pokroku a na vysokém stupni ochrany a zlepšování kvality životního prostředí. Podporuje vědecký a technický pokrok.“ Výbor trvá na zaručení vysoké úrovně ochrany spotřebitelů.

1.6 Pro získání podpory veřejnosti má prvořadý význam otevřená komunikace o přidané hodnotě a výzvách. Krátkodobé politické cíle, z nichž často pramení malá důslednost či nevyvážené návrhy a také finanční, hospodářské, politické a sociální krize, nepřispívají k důvěře občanů v EU. Je důležité vzít v úvahu běžnou realitu a skutečné obavy občanů.

1.7 Evropská komise nemůže sama odpovídat za šíření osvěty o otázkách jednotného trhu a za informování veřejnosti o nástrojích ⁽²⁾ dostupných pro všechny. Nepostradatelný je vklad organizované občanské společnosti a zapojení vlád států, které si musejí uvědomit, že jednotný trh je nedílnou součástí našich domácích ekonomik. Politické strany, sdělovací prostředky, vzdělávací instituce a všechny zainteresované strany mají historickou odpovědnost za to, aby EU byla schopná úspěšně řešit výzvy globalizovaného světa na základě hodnot, které dosud charakterizovaly naše sociálně tržní hospodářství. Svět na nás nebude čekat. Roztříštěnost Evropy, protekcionismus, nacionalismus a chybějící vize nám neumožní konkurovat novým světovým mocnostem.

1.8 Jednotný trh je jádrem evropské integrace a strategie Evropa 2020. Monitorování, řízení a prosazování právních předpisů v oblasti jednotného trhu má zásadní význam. Za tímto účelem by Evropská komise měla úzce spolupracovat s členskými státy díky lepšímu využívání hodnotící tabulky jednotného trhu.

2. Konkrétní připomínky

Následující priority nejsou řazeny v žádném specifickém preferenčním pořadí. Číslování návrhů Aktu o jednotném trhu je uvedeno v závorce.

⁽¹⁾ KOM(2010) 603 v konečném znění.

⁽²⁾ Mj. např. SOLVIT, EURES, evropská spotřebitelská centra nebo síť Enterprise Europe Network.

2.1 Listina základních práv jako nedílná součást jednotného trhu (29)

Komise chce zajistit, aby byla zohledňována práva zaručená listinou, včetně práva provádět kolektivní akce. Znovu zdůrazňuje povinnosti uložené evropským institucím a skutečnost, že Listina základních práv se stala právně závaznou. Výše citovaný čl. 3 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii jasně stanoví, že hospodářské svobody musejí být v rovnováze s dodržováním základních sociálních práv. Profesor Monti tento problém uznává a navrhuje vytvořit novou rovnováhu mezi jednotným trhem a základními právy sdružovat se v odborových organizacích. EHSV doporučuje Komisi, aby plně začlenila listinu do jednotného trhu a vyzvala členské státy s výjimkou, aby ji přijaly.

2.2 Služby (4 a 43)

Další rozvoj jednotného trhu se službami by měl povzbudit využívání veškerého potenciálu služeb, který přinese další růst, vytvoří nová pracovní místa a zvýší výběr a konkurenci na trhu, což bude ku prospěchu spotřebitelům. Prospěch z toho budou mít též všichni poskytovatelé služeb, zejména malé a střední podniky, ať už vyvíjejí činnost na celém jednotném trhu nebo místně, a to díky zjednodušení právních předpisů a odstranění překážek vstupu na trh. EHSV požaduje bezpečnost, vyšší kvalitu a dostupnost služeb pro spotřebitele a podniky. Je rovněž třeba zlepšit provádění směrnice o službách, rozvíjet činnost jednotných kontaktních míst, zvýšit poskytování informací přeložených do jiných jazyků a současně zlepšit správní spolupráci mezi členskými státy a zvýšit povědomí o možnosti poskytovat přeshraniční služby.

Rovněž vítá dlouho očekávaný návrh revidovaného nařízení o právech cestujících s ohledem na nedávné události a zejména zvláštní případ projednávaný Soudním dvorem Evropské unie.

2.2.1 Maloobchodní finanční služby (40 a 41)

Jednou z oblastí, kde byly zaznamenány největší nedostatky v dotváření jednotného trhu, jsou maloobchodní finanční služby. Vedle hypotečního úvěru stojí za pozvednutí na naprostou prioritu různé další aspekty, jež označil EHSV ve svých stanoviscích a také Komise.

EHSV vítá iniciativu pro zlepšení přístupu k základním bankovním službám, jakož i transparentnost a porovnatelnost bankovních poplatků.

2.3 Služby obecného zájmu (25)

Komise se zavazuje přijmout do roku 2011 sdělení spolu se souborem opatření týkající se služeb obecného zájmu. EHSV vítá iniciativu na podporu hodnocení veřejných služeb a odstranění překážek univerzálního přístupu a opakovaně žádá o závaznou rámcovou směrnici⁽³⁾. Cílem sdělení a dalších opatření v oblasti veřejných služeb by měla být podpora členských států v tom, aby rozvíjely a zlepšovaly své veřejné služby v souladu s Protokolem o službách veřejného zájmu. Hodnocení veřejných služeb by mělo zahrnovat kritické podrobné posouzení předchozích liberalizací a měly by se ho zúčastnit všechny hlavní zainteresované strany. EHSV zaměřuje pozornost zejména na zachování úrovně kvality a dostupnosti, včetně snadné výměny na zvýšení konkurence. EU by měla rozvíjet odborné poznatky související se způsobilostí posuzovat dopad všech iniciativ v oblasti jednotného trhu a dalších iniciativ EU v oblasti veřejných služeb v souladu s Protokolem o službách veřejného zájmu.

2.4 Udržitelný rozvoj (10, 11 a 27)

EHSV vítá myšlenku předložit plán energetické účinnosti s cílem využít potenciál značných energetických úspor. Potřebujeme fungující jednotný trh s energií, aby se zajistily cenově dostupné, jisté a udržitelné dodávky spotřebitelům. Plně fungující jednotný trh s energií přináší spotřebitelům širší výběr a nižší ceny, je však třeba posílit společné minimální standardy. Rozvoj tzv. inteligentního měření, které zvyšuje povědomí o vzorcích spotřeby, a související náklady si žádají další regulační opatření, která zajistí rychlé zavedení nových technologií a zvýšení účinnosti prostřednictvím soutěže v oblasti energetických služeb. EHSV se navíc zajímá o výsledky proveditelnosti iniciativy o ekologické stopě⁽⁴⁾.

2.5 Malé a střední podniky a jiné právní formy podnikání⁽⁵⁾ (12, 13, 14 a 37)

2.5.1 Za hlavní problém malých a středních podniků (MSP) lze považovat jejich přístup k financování, zejména v důsledku krize. MSP spoléhají převážně na půjčky od bank, neboť nemají přístup na kapitálové trhy a k jiným zdrojům financování. EHSV proto vítá návrh na zlepšení přístupu MSP na kapitálové trhy.

⁽³⁾ Úř. věst. C 221, 8.9.2005, s. 17.

⁽⁴⁾ Ekologická stopa vychází z principu, že je možné vyjádřit spotřebu jednotlivce pomocí plochy, která je potřebná k produkci toho, co spotřebuje. V roce 2008 to bylo 2,2 hektarů na osobu, přičemž bylo k dispozici pouze 1,8 hektarů.

⁽⁵⁾ Pojem MSP a odkaz na podniky musí být rozšířen tak, aby zahrnoval všechny typy přístupu k jednotnému trhu, ať již ziskové či neziskové. To by mělo přispět k ucelenějšímu a lepšímu pochopení jednotného trhu a jeho různých subjektů. Jakékoli opatření v oblasti MSP je též relevantní pro všechny typy subjektů sociální ekonomiky, stejně jako potřeba snížit byrokracii, odstranit překážky a zbytečnou administrativní zátěž.

Financování MSP lze rovněž zlepšit otevřením jednotného trhu fondům rizikového kapitálu, zejména v oblasti inovací a nových technologií.

2.5.2 Přístup k financování je však pouze jednou částí problému. MSP a sociální ekonomika rovněž potřebují, aby se postupně důkladně snižovala zbytečná administrativní zátěž, která na ně vzhledem k jejich menší velikosti dopadá nepřiměřeně. Za tímto účelem je důležité, aby byla lépe prováděna iniciativa Small Business Act, a přinesla tak očekávané výsledky, včetně například statutu evropských soukromých podniků. Ze stejného důvodu by mělo mít vysokou prioritu zjednodušení směrnic o účetních standardech pro MSP. Opatření nezbytná k podpoře udržitelného rozvoje a k ochraně životního prostředí by měla být koncipována tak, aby prošla testem očekávaných dopadů na MSP.

2.5.3 EHSV vítá závazek Komise přijmout nařízení o statutu evropské nadace a zahájit studii o situaci vzájemných pojišťoven. EHSV se domnívá, že tato studie by měla vést ke statutu evropské vzájemné pojišťovny. Kromě toho EHSV naléhá na Komisi a členské státy, aby přijaly nezbytná opatření k zajištění toho, aby se rovněž statut evropského sdružení stal skutečností.

2.6 Konkurenceschopnost (19, 20 a 21)

Podpora podnikání je hlavním zdrojem růstu a zaměstnanosti. Znamená to uplatňovat zásady inteligentní regulace. Prvním krokem ke zlepšení podnikatelského prostředí by mohlo být propojení obchodních rejstříků, které by přispělo k hladšímu fungování jednotného trhu. EHSV rovněž vítá další opatření na zlepšení podnikatelského prostředí a řízení jednotného trhu a způsobů komunikace. Rychlé vytvoření společného konsolidovaného základu zdanění společností (SKZZS) a přezkum směrnic o DPH by měly posílit přeshraniční aktivity podniků.

2.7 Normalizace (6)

Normy jsou hlavním stavebním kamenem jednotného trhu a EHSV podporuje opatření na zvýšení účinnosti normalizačního procesu. Zdůrazňuje zároveň, že je důležité zvýšit zapojení spotřebitelů a MSP a současně trvalým a udržitelným způsobem zaručit, že budou odstraněny nákladové faktory, které jim v tomto zapojení brání. Normy by neměly být určovány specifickými aktéry. Normy EU musí hrát mnohem důležitější úlohu ve světovém obchodu a měly by být prosazovány v nadcházejících obchodních jednáních na bilaterální a multilaterální úrovni.

2.8 Jednotný digitální trh (2, 5 a 22)

2.8.1 Elektronický obchod se zdá být hlavní obětí roztržitosti jednotného trhu, již charakterizují neharmonizovaná pravidla, nedostatečná interoperabilita informačních systémů a nevyřešené otázky práv duševního vlastnictví. EHSV se tedy domnívá, že vyřešení těchto problémů může okamžitě přispět k rozšíření rámce činnosti podniků, ke zvýšení výběru produktů a služeb pro spotřebitele a ke zlepšení spokojenosti občanů s fungováním jednotného trhu, aniž by se narušila ochrana spotřebitelů. Návrh v oblasti elektronického obchodu tedy má prvořadý význam.

2.8.2 Elektronická interoperabilita je jednou z priorit pro usnadnění všech aktivit na jednotném trhu. Vytvoření skutečného jednotného digitálního trhu musí vycházet ze vzájemného uznání např. elektronických podpisů, elektronických osvědčení, elektronického ověřování a elektronických formulářů. K posílení správní spolupráce a k lepší výměně údajů sloužících administrativě, podnikům a občanům by přispělo zvětšení rozsahu systému pro výměnu informací o vnitřním trhu (IMI) ⁽⁶⁾.

2.8.3 Co se týče udělování a správy autorských práv je nezbytné usnadnit celoevropské udělování licencí pro obsah a stanovit celoevropská pravidla pro autorská práva zohledňující všechny zájmy. Akt o jednotném trhu není na tomto poli dostatečně aktivní, pro spotřebitele lze udělat více.

2.9 Správa podniků a zapojení pracovníků (36, 37, 38)

Výbor vítá návrh Komise zahájit veřejnou konzultaci ohledně správy podniků a její podporu inovačním sociálním projektům. Komise musí posílit závazek EU na zlepšení správy podniků s cílem dalšího rozvoje zapojení zaměstnanců a zlepšení transparentnosti informací poskytovaných podniky. Právo zaměstnanců na informace, konzultace a účast bylo v různých formách zapojení pracovníků začleněno do Smlouvy jako jedno ze základních práv: čl. 151 odst. 1 SFEU – „sociální dialog“ a čl. 153 odst. 1, kde se uvádí, že „Unie podporuje a doplňuje činnost členských států v těchto oblastech: f) zastupování a kolektivní obrana zájmů pracovníků a zaměstnavatelů včetně spolupřezkoumání“. Veřejná konzultace by se tedy měla zabývat tím, jak zlepšit transparentnost informací o sociálních

a environmentálních otázkách a lidských právech, které poskytují podniky. EHSV kriticky posoudí iniciativu pro sociální podnikání, včetně možnosti zachovat dobrovolnou povahu sociální odpovědnosti podniků, když Výbor obdrží konkrétní žádost o vypracování stanoviska.

2.10 Volný pohyb pracovníků a jejich hospodářské svobody (30)

Komise plánuje přijmout legislativní návrh s cílem zlepšit provádění směrnice o vysílání pracovníků, do něhož bude vloženo nebo k němuž bude připojeno ustanovení vyjasňující výkon základních sociálních práv v souvislosti s hospodářskými svobodami jednotného trhu. Tím se nenavrhuje přezkum, nýbrž nový právní akt o lepším provádění této směrnice. Měly by se vyjasnit rozpory v provádění této směrnice a měla by se řádně definovat pravomoc členských států uplatňovat své pracovní normy a své systémy průmyslových vztahů, včetně zásadní úlohy kolektivního vyjednávání v různých formách. Výsledek tohoto objasnění může ukázat, zda je přezkum směrnice o vysílání pracovníků potřebný. To by nemělo jít na úkor pravidel hospodářské soutěže a zásady nediskriminace na základě státní příslušnosti. Každý přezkum stávající legislativy a každý nový legislativní akt by měl vycházet z konzultací se sociálními partnery a z rovnováhy mezi vysokými pracovními normami a hospodářskými svobodami ⁽⁷⁾.

2.11 Právní předpisy pro veřejné zakázky (17)

2.11.1 Komise předloží v roce 2012 návrhy právních předpisů zjednodušujících a aktualizujících pravidla EU, aby se zadávání zakázek stalo flexibilnějším a veřejné zakázky mohly lépe využívat jiných politik. Veřejné zakázky mohou podpořit inovační a zelený růst ve stávajícím právním rámci. Podle pravidel schválených v roce 2004 by žádný nový návrh neměl bránit účasti konkurentů z jiných členských států. Měla by být dodržena zásada rovného zacházení.

2.11.2 Komise by své iniciativě v oblasti veřejných zakázek měla věnovat větší pozornost přetrvávající nerovnováze ve vzájemné otevřenosti trhů s veřejnými zakázkami mezi EU a jejími hlavními obchodními partnery. Mělo by se zvážit, v jakém rozsahu mohou zůstat trhy EU s veřejnými zakázkami udržitelně otevřené, když třetí země nebudou zachovávat rovné podmínky. V této souvislosti musí všichni aktéři, členské státy a třetí země dodržovat ratifikované úmluvy MOP a lidská práva.

⁽⁶⁾ Úř. věst. C 128, 18.5.2010, s. 103.

⁽⁷⁾ Úř. věst. C 44, 11.2.2011, s. 90.

2.11.3 Od zahájení projektu jednotného trhu v polovině 80. let minulého století se projednává začlenění základní sociální doložky do pravidel zadávání zakázek. Těmto požadavkům bylo vyhověno během přezkumu těchto pravidel v roce 2004. Po přezkumu směrnic EU o zadávání zakázek by se měl umožnit plné využití současného rámce pro začlenění sociálních a environmentálních kritérií do veřejných zakázek, budou-li tato kritéria v souladu se základními zásadami práva EU ⁽⁸⁾.

2.12 Vnější rozměr (24)

EHSV považuje návrh na zaručení konkurenceschopnosti evropských podniků na světových trzích za jednu z hlavních priorit, neboť jednotný trh nelze vyjmout z globální soutěže. V jednáních s hlavními obchodními partnery je nezbytné důrazněji prosazovat sblížení právních předpisů a přijetí mezinárodních norem vycházejících z norem EU. Vnější rozměr vnitřního trhu a zavádění pravidel spravedlivého obchodu jsou zásadně důležité nejen pro konkurenceschopnost podniků, ale rovněž co se týče ochrany našeho sociálního

a environmentálního modelu před narušením hospodářské soutěže. Globální konkurenceschopnost by však neměla být podporována na úkor dodržování základních práv spotřebitelů a občanů.

2.13 Přístup k právní ochraně / Kolektivní odškodnění (46)

Přístup k právní ochraně má zásadní význam pro to, aby spotřebitelé získali důvěru v jednotný trh. Současné konzultace o alternativním řešení sporů (ADR) a kolektivním odškodnění, které si vyžádal Evropský parlament ⁽⁹⁾ a Montiho zpráva, musí vést k předložení legislativních návrhů Komise. EHSV vítá nadcházející legislativní návrh týkající se alternativních způsobů řešení sporů, jehož předložení je plánováno v pracovním programu Komise na rok 2011, a zasazuje se o jeho rychlé přijetí. To však samo o sobě není zárukou toho, že návrhy budou předloženy včas, ani že zajistí skutečné zavedení správně koncipovaných, účinných mechanismů, tak aby byl spotřebitelům a podnikům poskytnut soubor vhodných nástrojů a předešlo se neopodstatněným sporům.

V Bruselu dne 15. března 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

⁽⁸⁾ Viz body odůvodnění 1 a 4 směrnice 2004/18/ES o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby.

⁽⁹⁾ Zpráva o vytvoření jednotného trhu pro spotřebitele a občany (Louis Grech, poslanec EP).

PŘÍLOHA

ke Stanovisku Evropského hospodářského a sociálního výboru

Následující pozměňovací návrh obdržel více než čtvrtinu odevzdaných hlasů, byl však v rozpravě zamítnut.

Odstavec 2.3 Upravit následovně**„2.3 Služby obecného zájmu (25)**

Komise se zavazuje přijmout do roku 2011 sdělení spolu se souborem opatření týkající se služeb obecného zájmu. EHSV vítá iniciativu na podporu hodnocení veřejných služeb a odstranění překážek univerzálního přístupu ~~a opakovaně žádá o závaznou rámcovou směrnici~~ ⁽¹⁾. Poukazuje přitom na protokol č. 26 o službách obecného zájmu, jenž je přílohou evropských smluv. Cílem sdělení a dalších opatření v oblasti veřejných služeb by měla být podpora členských států v tom, aby rozvíjely a zlepšovaly své veřejné služby v souladu s Protokolem o službách veřejného zájmu. Hodnocení veřejných služeb by mělo zahrnovat kritické podrobné posouzení předchozích liberalizací a měly by se ho zúčastnit všechny hlavní zainteresované strany. EHSV zaměřuje pozornost zejména na zachování úrovně kvality a dostupnosti, včetně snadné výměny na zvýšení konkurence. EU by měla rozvíjet odborné poznatky související se způsobilostí posuzovat dopad všech iniciativ v oblasti jednotného trhu a dalších iniciativ EU v oblasti veřejných služeb v souladu s Protokolem o službách veřejného zájmu.“

Odůvodnění

Účinné, nákladově efektivní a vysoce kvalitní veřejné služby mají pro evropskou společnost zásadní význam. Zvyšují kvalitu našeho života a ve velké míře přispívají k podpoře územní a sociální soudržnosti v Evropě.

Vstupem v platnost Lisabonské smlouvy v roce 2009 se nový horizontální právní rámec pro služby obecného zájmu ve formě závazné rámcové směrnice stává zbytečným. Protokol č. 26 o službách obecného zájmu se tímto stal přílohou smluv a proto odkaz na stanovisko EHSV z roku 2005 již není aktuální.

Výsledek hlasování:

hlasů pro:	42
hlasů proti:	53
zdrželo se hlasování:	19

(1) Stanovisko EHSV: CESE 121/2005, Úř. věst. C 221, 8.9.2005, s. 17 (zpravodaj: pan Hencks, spoluzpravodaj: pan Hernández Bataller).

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru „k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2000/25/ES, pokud jde o uplatňování etap mezních hodnot emisí na úzkorozchodné traktory“

KOM(2011) 1 v konečném znění – 2011/0002 (COD)

(2011/C 132/09)

Hlavní zpravodaj: **pan BURNS**

Dne 2. února 2011 se Rada a dne 20. ledna 2011 Evropský parlament, v souladu s článkem 114 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2000/25/ES, pokud jde o uplatňování etap mezních hodnot emisí na úzkorozchodné traktory

KOM(2011) 1 v konečném znění – 2011/0002 (COD).

Dne 18. ledna 2011 předsednictvo Výboru pověřilo specializovanou sekci Jednotný trh, výroba a spotřeba přípravou podkladů na toto téma.

Vzhledem k naléhavé povaze práce Evropský hospodářský a sociální výbor jmenoval pana BURNSE hlavním zpravodajem na 470. plenárním zasedání konaném ve dnech 15. a 16. března 2011 (jednání dne 16. března 2011), a přijal následující stanovisko 147 hlasy pro a 7 členů se zdrželo hlasování.

1. Shrnutí a doporučení

1.1 Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) je pevně přesvědčen, že snížení škodlivých emisí oxidu uhelnatého, oxidů dusíku, uhlovodíků a částic z motorů určených pro zemědělské a lesnické traktory je důležitým krokem k dosažení cílů EU v oblasti kvality ovzduší.

1.2 EHSV se domnívá, že právní úprava, která má být ku prospěchu lidskému zdraví a životnímu prostředí, musí vycházet z důkladného technického, ekonomického a sociálního posouzení.

1.3 EHSV má za to, že nezávislé studie a údaje shromážděné Komisí potvrzují, že je nezbytné poskytnout více času na vývoj vhodných systémů následné úpravy a jejich montáž do specializovaných traktorů vyhovujících požadavkům na obhospodařování vysoce kvalitních plodin, se zaměřením hlavně na vinice.

1.4 EHSV podporuje návrh Komise, aby lhůty uvedené v článku 4 směrnice 2000/25/ES týkající se schválení typu a počátečního uvedení do provozu v etapách III B a IV byly u traktorů kategorií T2, C2 a T4.1 odloženy o tři roky.

1.5 EHSV se dále domnívá, že šetření, která vedla k vypracování tohoto návrhu, neprokazují s dostatečnou jistotou, že je u těchto traktorů možné vyhovět požadavkům etapy IV.

1.6 EHSV doporučuje, aby Evropská komise provedla (s dostatečně dlouhou dobou nutnou k realizaci – doporučujeme konec roku 2014) další šetření proveditelnosti etapy IV, až se

technologie dostatečně vyvine, a aby v případě potřeby navrhla další změny požadavků nebo lhůt etapy IV pro úzkorozchodné traktory.

1.7 EHSV doporučuje, aby byl další vývoj legislativy týkající se výfukových emisí NRMM a traktorů podmíněn společným podrobným posouzením dopadů a aby se tato legislativa nerozšiřovala na další druhy zařízení bez odpovídajícího přezkoumání a možné revize.

1.8 Vzhledem k tomu, že jakékoli úpravy legislativy týkající se výfukových emisí z motorů NRMM ve směrnici 97/68/ES jsou automaticky provedeny v analogické směrnici týkající se traktorů (2000/25/ES), doporučuje EHSV, aby Evropská komise zvážila jako součást každého posouzení dopadů specifické rysy traktorů obecně a úzkorozchodných traktorů zvláště, přestože nejsou zahrnuty do působnosti směrnice 97/68/ES.

2. Úvod

2.1 Směrnice 2000/25/ES se zabývá vznětovými motory s výkonem 18–560 kW určenými k použití v zemědělských a lesnických traktorech. Stanoví mezní hodnoty emisí oxidu uhelnatého, oxidů dusíku, uhlovodíků a částic. Směrnice stanoví stále přísnější mezní hodnoty pro různé etapy a tomu odpovídající lhůty pro splnění požadavků na nejvyšší povolenou úroveň výfukových plynů a částic. Následující stanovené etapy jsou III B (začala 1. ledna 2011) a IV (začne 1. ledna 2014).

2.2 Mezní hodnoty výfukových emisí ze zemědělských a lesnických traktorů byly upraveny v roce 2005. Tehdejší předpisy pro motory NRMM (směrnice 97/68/ES pozměněná směrnicí 2004/26/ES) byly převedeny pro zemědělské traktory bez

jakéhokoli posouzení dopadů, které by se konkrétně týkalo technické proveditelnosti těchto požadavků. Na druhou stranu čl. 4 odst. 8 směrnice stanovil, že se před tím, než budou etapy III B a IV povinné, má provést studie proveditelnosti.

2.3 Specializované traktory se v Evropě vyvíjejí už 40 let, aby se zajistil mechanizovaný provoz ve specifickém terénu a v charakteristickém prostorovém uspořádání specifických druhů obdělávání půdy, jako jsou vinice, sady a podobně, a to především ve střední a jižní Evropě. Tyto provozní požadavky jsou výlučné pro obdělávání půdy v Evropě a tyto specializované traktory jsou vyvíjeny pouze pro tento trh. Zemědělské a lesnické traktory využívané při těchto druhých obdělávání půdy jsou rámcovou směrnicí 2003/37/ES zařazeny v kategoriích T2, C2 a T4.1 a jsou všeobecně označovány jako úzkorozchodné traktory.

2.4 Současně s rozvojem traktorů docházelo k restrukturalizaci⁽¹⁾ specializovaného obdělávání půdy, aby se optimalizovala úrodnost a kvalita plodin. Tato restrukturalizace závisela na dostupnosti úzkorozchodných traktorů, takže v současnosti existuje úplná vzájemná závislost mezi traktory a nejkvalitnějším a nejvýnosnějším pěstováním plodin v EU.

2.5 Přísné požadavky etap III B a IV vyžadují vybavení motorů systémy následné úpravy, které jsou ve srovnání s velikostí motoru příliš velké a jejichž montáž je vážně omezena jejich provozními požadavky. Motory používané v těchto traktorech jsou stejné, jako v jiných traktorech. Hlavní rozdíl spočívá v dostupné velikosti motorového prostoru a v omezení celkového prostoru okolo něj.

2.6 Výrobci traktorů nemohou montovat motory včetně systémů následné úpravy a zároveň i nadále splňovat provozní požadavky z hlediska velikosti a ovladatelnosti, které jsou elementárními konstrukčními rysy těchto strojů.

2.7 Tyto závěry potvrdily různé studie provedené jménem Komise, které obsahovaly doporučení na úplné vyjmutí těchto traktorů z etap III B a IV nebo na odklad o nejméně pět let.

2.8 Za rok se prodá asi 26 000 těchto traktorů, což představuje 16 % na trhu s novými traktory v EU. Je potřeba učinit opatření, jinak nebude umožněno uvést na trh žádné moderní traktory splňující požadavky etapy III A. Zastavilo by se tak

zlepšování životního prostředí, které zajišťují, a také by to vystavilo přibližně 80 000 osob zaměstnaných v zemědělství vážnějším bezpečnostním rizikům, protože starší traktory nemají mnoho nových bezpečnostních prvků, které jsou nyní k dispozici. V EU by mohlo dojít ke ztrátě 3 000 pracovních míst v odvětví výroby traktorů a v řetězci dodávajícím tomuto odvětví součástky.

3. Návrh změny směrnice

3.1 Návrh by pozměnil směrnici 2000/25/ES tak, že by se o tři roky odložily všechny požadavky etap III B a IV pro traktory zařazené v kategoriích T2, C2 a T4.1.

4. Obecné připomínky

4.1 EHSV podporuje přístup Komise v souladu se směry šestého akčního programu pro životní prostředí (KOM(2001) 31 v konečném znění)⁽²⁾, v němž se potvrzuje potřeba dosáhnout zlepšení kvality ovzduší snížením výfukových emisí přímo u zdroje, ale také vycházet z kvalitních vědeckých znalostí a ekonomického posouzení a spolehlivých a aktuálních údajů a informací při určování tohoto snížení.

4.2 EHSV podporuje návrh Komise, jenž tyto zásady uplatňuje na etapy III B a IV.

4.3 Na druhou stranu se EHSV domnívá, že je stále nejisté, bude-li skutečně možné montovat motory etapy IV do úzkorozchodných traktorů a přesto zachovat jejich provozní požadavky. Komise ve skutečnosti považuje za důležité monitorovat technický rozvoj v tomto odvětví v průběhu času za účelem sledování pokroku ke splnění mezních hodnot etap III B a IV.

4.4 EHSV doporučuje, aby byla v rámci monitorovacího procesu navrhovaného Komisí vypracována před tím, než se etapa IV stane povinnou, zpráva dokazující proveditelnost etapy IV u úzkorozchodných traktorů a navrhuje možné změny směrnice.

4.5 EHSV se domnívá, že rozšíření etap III B a IV prostřednictvím změn směrnice 2000/25/ES provedených v roce 2005 z motorů NRMM na zemědělské a lesnické traktory obecně a na specializované traktory zvláště nebylo posouzeno z hlediska dopadu a že toto opomenutí vedlo k potřebě provést tuto další modifikaci.

V Bruselu dne 16. března 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

⁽¹⁾ I s významnou hospodářskou pomocí Unie v rámci její všeobecné zemědělské politiky.

⁽²⁾ Úř. věst. C 154 E, 29.5.2001, s. 218 [není k dispozici v češtině].

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „– Mládež v pohybu – Iniciativa zaměřená na rozvinutí potenciálu mladých lidí, aby mohla Evropa růst rozumným a udržitelným způsobem, ze kterého budou mít prospěch všichni“

KOM(2010) 477 v konečném znění

(2011/C 132/10)

Zpravodaj: **pan TRANTINA**

Spoluzpravodaj: **pan MENDOZA CASTRO**

Dne 15. září 2010 se Komise, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Mládež v pohybu – Iniciativa zaměřená na rozvinutí potenciálu mladých lidí, aby mohla Evropa růst rozumným a udržitelným způsobem, ze kterého budou mít prospěch všichni

KOM(2010) 477 v konečném znění.

Specializovaná sekce Zaměstnanost, sociální věci, občanství, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 24. února 2011.

Na 470. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 15. a 16. března 2011 (jednání dne 15. března 2011), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor jednomyslně následující stanovisko.

1. Shrnutí doporučení

1.1 EHSV je si vědom potřeby zaměřit se na mladé lidi, jež současná hospodářská krize výrazně zasáhla. Iniciativu Mládež v pohybu, jakožto nedílnou součást opatření strategie Evropa 2020, považuje za užitečnou a vítá celkové znění sdělení. Je připraven podílet se na jejím provádění tím, že spojí síly, zviditelní ji u sociálních partnerů a organizací občanské společnosti a stanoví, jaké jsou stávající nedostatky iniciativy, jež řeší strategie EU pro mládež.

1.2 EHSV zdůrazňuje, že cíle představené v iniciativě Mládež v pohybu musí být monitorovány a postup v jejich naplňování měřen podle jasných ukazatelů tak, aby členské státy EU mohly zvýšit své snahy v případě, že se cíle nenaplnují dle plánu.

1.3 EHSV podtrhuje, že v období, kdy je v důsledku hospodářské krize nutno přezkoumat rozpočtové priority, je důležité, aby byla udržena a – tam, kde je to možné – zvýšena účinnost využívání prostředků, jež jsou na úrovni jednotlivých členských států a na úrovni EU vyčleňovány na vzdělávání a odbornou přípravu mladých lidí a na jejich zaměstnávání. Politiky hospodářské obnovy musí stimulovat tvorbu stabilních pracovních míst a zamezit jakémukoliv případnému přerušování studia.

1.4 EHSV podporuje vytvoření kvalitního rámce pro stáže a vítá kroky vedoucí k odstranění právních a administrativních překážek, které brání volnému pohybu mladých lidí za účelem vzdělávání, stáží a praxe.

1.5 EHSV vítá iniciativu Komise na podporu uznávání neformálního učení a zviditelnění kompetencí nabytých mimo formální vzdělávací systém (například prostřednictvím Evropského znalostního pasu). Diskuse o způsobech uznávání by se měla zaměřit také na kvalitu poskytovaného vzdělání a odbornou přípravu a její sledování a dohled nad ní. Současně EHSV připomíná, že veškerá opatření na podporu uznávání neformálního učení by měla být přínosná pro všechny; tato opatření by proto neměla být určena výhradně mladým lidem s omezenými příležitostmi.

1.6 EHSV vítá tvorbu nástrojů na vnitrostátní úrovni, jako je například „záruka pro mladé“, jež mladým lidem pomáhá v přechodu ze vzdělávacího systému na trh práce. Je však toho názoru, že některé další iniciativy je třeba přezkoumat ještě před jejich provedením. Týká se to srovnávání výsledků v rámci terciárního vzdělávání, vytvoření karty Mládež v pohybu, zavedení iniciativy „První zaměstnání v rámci sítě EURES“ a práce na budoucím evropském nástroji financování mikroúvěrů.

1.7 EHSV souhlasí se snahou Komise o identifikaci nejučinnějších způsobů podpory zaměstnávání mladých lidí. Ty zahrnují výcvikové programy, kombinaci dávek a aktivačních opatření, finanční podporu zaměstnávání mladých nebo vhodná mzdová opatření a opatření v oblasti sociálního zabezpečení, jakož i kariérové poradenství. EHSV zdůrazňuje, že tyto kroky je třeba přijmout na základě využití a podpory sociálního dialogu a dialogu s občanskou společností.

1.8 Iniciativa sice klade důraz na vzdělávání a zaměstnanost, avšak nezdůrazňuje dostatečně rozvoj sociálního kapitálu a zapojení mládeže do evropské občanské společnosti. Růst podporující začlenění navíc musí být zahrnut jako priorita do strategií zaměřených na mládež a musí pro něj být vytvářeny odpovídající implementační nástroje, např. zachování a posílení stávajícího programu Mládež v akci.

1.9 EHSV lituje, že iniciativa opomíjí činnosti, které posilují a budují sociální a občanský aspekt u mladých lidí v Evropě. Název Mládež v pohybu by se měl ve sdělení odrazit tím, že sdělení nebude pouze „o“ mládeži či „pro“ mládež, ale bude spíše počítat s její aktivní účastí při provádění navržených opatření. EHSV žádá Komisi, aby do iniciativy doplnila nezbytné činnosti.

1.10 EHSV navrhuje, aby byl nový soubor informací ze zvláštních internetových stránek iniciativy zahrnut mezi stávající informační nástroje, jako jsou existující portály PLOTEUS, YOUTH a další. Včlenění nových informací do již existujících internetových stránek by mohlo mít větší úspěch a mohlo by mladým lidem usnadnit přístup k nim.

1.11 Stáže by měly být ztraktivněny, měly by zohledňovat zájmy všech dotčených stran a členské státy by měly prostřednictvím různých typů pobídek stimulovat zaměstnavatele k tvorbě více příležitostí ke stážím a následně i více lepších pracovních míst pro mladé lidi.

1.12 EHSV oceňuje prostor, který je ve sdělení věnován využití Evropského sociálního fondu (ESF). Při vyjednávání s členskými státy o rozpočtových ustanoveních v rámci nových finančních výhledů by se měla Evropská komise soustředit obzvláště na to, zda je či není vyčleněno dostatečné množství finančních prostředků pro iniciativy ESF, zejména pro ty, které se týkají mládeže.

1.13 EHSV bude sledovat, jaký je předpokládaný přínos evropského systému studentských půjček na základě stávajících možností a nástrojů.

2. Shrnutí sdělení Komise

2.1 Strategie Evropa 2020 stanoví ambiciózní cíle za účelem dosažení inteligentního a udržitelného růstu podporujícího začlenění. Zásadními aktéry jejich splnění jsou mladí lidé. Vysoce kvalitní vzdělávání a odborná příprava pro všechny, zapojení do trhu práce a setrvání na něm, důstojná a přiměřeně placená práce a příležitosti k větší mobilitě jsou klíčové pro **rozdvojení potenciálu všech mladých lidí** ⁽¹⁾, které by přispělo ke splnění cílů strategie Evropa 2020. Proto je jedním ze stěžejních návrhů strategie také soubor opatření iniciativy **Mládež v pohybu**.

2.2 Cílem iniciativy Mládež v pohybu je posílit cíle a priority, které definují strategický rámec evropské spolupráce ve vzdělávání a odborné přípravě (ET 2020), a prosadit opatření s těmito cíli:

- zlepšit perspektivy udržitelného uplatnění mladých lidí na pracovním trhu,
- dát většímu počtu mladých lidí možnost zapsat se do terciárního vzdělávání,
- změnit charakter vzdělávání a odborné přípravy tak, aby lépe odpovídaly potřebám mladých lidí,
- dosáhnout toho, aby do roku 2020 každý Evropan, který bude mít zájem, mohl studovat nebo projít odborným výcvikem v zahraničí,
- snížit nezaměstnanost mladých lidí prostřednictvím zvýšení počtu pro ně dostupných pracovních míst a rovněž studijně-pracovních stáží a pracovních zkušeností, jež posilují podnikatelského ducha studentů,
- zvýšit a zlepšit informovanost veřejnosti o nástrojích EU na podporu mobility, tedy především o studiu, odborné přípravě nebo pracovních stážích v zahraničí atd.

2.3 Pro jednotlivé prioritní oblasti byly stanoveny soubory **klíčových nových činností**. Ty zahrnují návrhy, které mají konkrétním způsobem pomoci k naplnění popsanych priorit.

⁽¹⁾ KOM(2010) 477 v konečném znění.

3. Všeobecné připomínky Výboru ke sdělení Komise

3.1 Stěžejní iniciativa „Mládež v pohybu“ je v souladu se strategií Evropa 2020, zaměřené na inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění. Klade důraz na nový holistický přístup, v jehož duchu politika v oblasti vzdělávání a zaměstnanosti mládeže úzce souvisí s dalšími stěžejními iniciativami a s 5 hlavními cíli EU. Podle názoru EHSV bude nutné zajistit koherenci mezi politikami na úrovni EU a politikami členských států, a dále též položit důraz na účast a klíčový význam nevládních zainteresovaných stran.

3.2 EHSV by chtěl zdůraznit, že na iniciativu by mělo být nahlíženo v kontextu nejhlubší hospodářské krize, které byla Evropa v poslední době vystavena. Tento kontext nelze ignorovat, když se hovoří o „rozvinutí potenciálu mladých lidí, aby mohla Evropa růst rozumným a udržitelným způsobem, ze kterého budou mít prospěch všichni“. Je vhodné položit si otázku: Jak se krize v současné době odráží na jistotě zaměstnání, sociálních právech a plánech a projektech v oblasti studentské a pracovní mobility? EHSV se domnívá, že je důležité upozornit na vazby, které existují mezi přijímanými ekonomicky zaměřenými opatřeními, a na možný dopad těchto opatření na existující evropské plány a programy, jež mají pro mladé lidi velký význam. Je třeba se vyvarovat jakéhokoliv krácení prostředků. Disponibilní prostředky by měly být naopak lépe zacíleny a pokud možno výrazně navýšeny.

3.3 EHSV považuje iniciativu Mládež v pohybu, jakožto nedílnou součást opatření strategie Evropa 2020, za hodnotnou a celkové znění sdělení se zájmem vítá. Iniciativa by měla především účinněji provázet jednotlivé stávající i budoucí opatření a projekty, a to za účelem zlepšení vyhlídek na splnění výše uvedených cílů. EHSV lituje, že iniciativa opomíjí činnosti, které posilují a budují sociální a občanský aspekt u mladých lidí v Evropě. Název Mládež v pohybu by se měl ve sdělení odrazit tím, že sdělení nebude pouze „o“ mládeži či „pro“ mládež, ale bude spíše počítat s její aktivní účastí při provádění navržených opatření. EHSV žádá Komisi, aby do iniciativy doplnila nezbytné činnosti.

3.4 Jelikož se iniciativa zabývá dvěma hlavními oblastmi – vzděláváním a zaměstnaností –, oceňuje EHSV důraz kladený na mobilitu, atraktivitu a kvalitu a tím i provázání se strategickým rámcem evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (ET 2020) a zejména se strategickými cíli 1 a 2. Je důležité, že iniciativa zdůrazňuje především význam rozšiřování studijní mobility, modernizace vysokoškolského vzdělávání, podpory a uznávání informálního a neformálního vzdělávání, a zajištění efektivních a udržitelných investic do vzdělávání a odborné přípravy.

3.5 EHSV oceňuje také skutečnost, že iniciativa klade důraz na souvislost cílů s další implementací EQF, s větší otevřeností vzdělávacích systémů, se zlepšením poradenství a s partnerstvím

mezi vzdělávacími institucemi a zaměstnavateli⁽²⁾. Při implementaci iniciativy se EHSV doporučuje zaměřit především na otevření a přizpůsobení vzdělávacích systémů potřebám společnosti a pracovního trhu, na důsledné provázání YOM se stávajícími nástroji vzdělávací mobility jako Europass a evropský systém přenosu a akumulace kreditů (ECTS), na podporu spolupráce vzdělávacích institucí a zaměstnavatelů a rovněž odborových organizací, studentů a dalších zainteresovaných stran.

3.6 Iniciativa sice klade důraz na vzdělávání a zaměstnanost, avšak nezdůrazňuje dostatečně rozvoj sociálního kapitálu a podporu zapojení mládeže do evropské občanské společnosti. Mládež v pohybu tak není dostatečně kompatibilní s cíli nové strategie EU pro mládež Investování do mládeže a posílení jejího postavení přijaté v roce 2009, ani s čl. 165 odst. 2 Lisabonské smlouvy, který posiluje občanský rozměr a nutnost motivovat mladé lidi k účasti na demokratickém životě, ani s cíli práce s mládeží. Do iniciativy musí být zahrnuty klíčové kompetence přímo související s ekonomickou sférou (jako je inovační a podnikatelský duch), výchovou k občanství, solidaritou a konsolidací sociální soudržnosti, tedy s plným zapojením mladých lidí do sociální agendy, a rovněž je třeba navrhnout a do iniciativy doplnit nezbytná podpůrná opatření.

3.7 Růst podporující začlenění musí být zahrnut jako priorita do strategií určených mládeži a musí být vytvářeny odpovídající nástroje pro implementaci těchto strategií, např. zachování a posílení stávajícího programu Mládež v akci.

3.8 Jednoznačněji by také měly být do iniciativy začleněny některé aspekty související s nediskriminací. EHSV navrhuje, aby do ní byla zahrnuta opatření, jež by řešila rozdíl v platech mezi mladými muži a ženami. Rovněž je třeba se zabývat rozdíly mezi místními lidmi a přistěhovalci a jejich potížemi se získáním rovných podmínek a stejné odborné způsobilosti. Řádnou pozornost si také zaslouhuje začleňování znevýhodněných mladých lidí na trh práce.

3.9 Cíle představené v iniciativě Mládež v pohybu musí být monitorovány a postup v jejich naplňování měřen jasnými ukazateli tak, aby členské státy EU mohly zvýšit své snahy v případě, že se cíle nenaplní dle plánu.

3.10 Následují doplnění a připomínky EHSV k návrhům jednotlivých klíčových nových činností podle prioritních oblastí sdělení.

⁽²⁾ Tento termín je třeba chápat v tom nejširším možném slova smyslu, tedy jako kohokoliv, kdo zaměstnává někoho jiného v jakémkoliv sektoru – soukromém, veřejném nebo nevládním.

4. Rozvoj moderních systémů vzdělávání a odborné přípravy, které budou zdrojem klíčových kompetencí a vynikajících výsledků

4.1 Navrhnout doporučení Rady o omezení předčasného ukončování školní docházky (2010)

4.1.1 Obzvláště důležitou otázkou je omezování předčasného ukončování školní docházky, a to zejména pro některé členské státy EU. Je to také jeden z hlavních cílů (headline targets) strategie Evropa 2020 (převzatý ze souboru referenčních úrovní strategického rámce ET 2020). EHSV podtrhuje, že v období, kdy se v důsledku hospodářské krize krátí rozpočty, je důležité, aby byly zachovány a – tam, kde je to možné – navýšeny prostředky, jež jsou přidělovány na úrovni jednotlivých členských států a jež jsou určeny k zamezení předčasnému ukončení školní docházky.

4.2 Zahájit činnost skupiny odborníků na vysoké úrovni pro gramotnost (2010)

4.2.1 EHSV podporuje postupy, u nichž byla prokázána účinnost, pokud jde o zlepšování schopností žáků a studentů a odstraňování negramotnosti v EU. Vyzdvihuje také význam programů, které zahrnují mladé lidi, kteří jsou sociálně znevýhodnění nebo pocházejí z přistěhovaleckých kruhů. Je důležité, aby skupina odborníků na vysoké úrovni otvírala možnosti dialogu se sociálními partnery a organizacemi občanské společnosti a jejich konzultace.

4.3 Zvýšit přitažlivost, rozmanitost poskytování a kvalitu odborného vzdělávání a přípravy

4.3.1 V návaznosti na konzultace Cedefop vyzdvihuje EHSV potřebu znovu přezkoumat naše strategie pro oblast vzdělávání, odborné přípravy a učení – včetně odborného vzdělávání a přípravy (VET). Je zapotřebí:

- více zacílit vzdělávání a odbornou přípravu,
- podporovat a uznávat širší škálu znalostí, dovedností a kompetencí,
- snížit nerovnováhu znalostí a dovedností,
- podporovat nová vzdělávací prostředí,
- otevřít struktury a instituce pro vzdělávání a odbornou přípravu,
- zohlednit individuální potřeby.

4.3.2 EHSV proto vítá komuniké ze zasedání v Bruggách, jehož cílem je posílit evropskou spolupráci v oblasti VET

a které definuje 11 dlouhodobých strategických cílů pro příští desetiletí (2011–2020). EHSV podporuje zvyšování kvality odborného vzdělávání na evropské úrovni. Odborné vzdělávání a příprava by měly být první novou cílovou skupinou pro rozšiřování vzdělávací mobility.

4.4 Navrhnout kvalitní rámec pro stáže

4.4.1 EHSV vítá kroky vedoucí k odstranění souvisejících právních a administrativních překážek, které brání volnému pohybu mladých lidí za účelem stáží. Ze strukturovaného dialogu s mládeží také vyplynul další velký problém: kvalita vnitrostátních stáží. Evropský rámec by proto měl také iniciovat diskusi na národní úrovni o stážích, praxi a kvalitě pracovních smluv nabízených mladým lidem. Stáže by měly být součástí studijního plánu a mít silný vzdělávací aspekt, jež by mladým lidem později umožnil získat stabilní, kvalitní, přiměřeně placené pracovní místo bez jakékoliv diskriminace.

4.4.2 Požadavek rámce kvality pro stáže by se měl týkat všech forem učení se v reálných pracovních situacích, které mohou a nemusí být součástí formálních vzdělávacích programů nebo se realizují dobrovolně mimo formální vzdělávání. Stáže nesmí nahrazovat řádné pracovní pozice, ale měly by stážistům poskytovat kompetence nezbytné pro plynulý přechod do pracovního prostředí. Stážisté by měli během výkonu reálných pracovních úkolů dostávat finanční kompenzaci a mít přístup k sociální ochraně. Je důležité zapojit **sociální partnery** do tvorby koncepce, organizace, nabídky a financování stáží, pokud mají být účinné a užitečné pro trh práce.

4.4.3 Stáže by měly být ztraktivněny, měly by zohledňovat zájmy všech dotčených stran a členské státy by měly prostřednictvím různých typů pobídek stimulovat zaměstnavatele k tvorbě více příležitostí ke stážím a následně i více lepších pracovních míst pro mladé lidi, s ohledem na Rámcovou dohodu o trzích práce přístupných všem, kterou přijali evropští sociální partneři.

4.5 Navrhnout předlohu doporučení Rady o uznávání neformálního a informálního učení (2010)

4.5.1 EHSV považuje tuto oblast dlouhodobě za velmi důležitou a podporuje další související kroky. EHSV vítá zejména silný důraz na uznávání výsledků neformálního učení. Diskuse o způsobech uznávání by se měla zaměřit také na kvalitu neformálního vzdělávání a její sledování a dohled nad ní. Veškerá opatření na podporu uznávání neformálního učení by měla být přínosná pro všechny, a neměla by tedy být určena výhradně znevýhodněným mladým lidem (jak se uvádí ve sdělení). Neformální učení, jež zprostředkovávají převážně nevládní organizace formou dobrovolných aktivit, má velký význam jako způsob, jak mohou mladí lidé posilovat v dnešním světě tolik potřebné kompetence, týkající se zejména tvořivosti, týmové spolupráce, řešení problémů, jazykových dovedností, multikulturního povědomí, empatie a smyslu pro vlastní iniciativu a zodpovědnost.

4.5.2 Pokud jde o uznávání neformálního učení, postoj zaměstnavatelů bude klíčový pro to, aby bylo akceptováno, a navýsost důležitá bude i úloha vyšších odborných a vysokých škol.

4.5.3 Co se týče uznávání neformálního a informálního učení, existuje již řada příkladů osvědčených postupů na národní úrovni, například německý ProfilPass či české Klíče pro život. Ty by měly být vzaty v potaz při přípravě doporučení Rady. Komise by měla přispět k rychlému šíření a analýze osvědčených postupů a zohlednit to, že v EU panují velmi rozličné situace, pokud jde o rozvoj, tradici a dané podmínky.

5. Podporovat přitažlivost vysokoškolského vzdělání pro znalostní ekonomiku

5.1 Podporovat reformy a modernizovat vysokoškolské vzdělávání představením sdělení (2011), které stanoví novou posílenou agendu pro vysokoškolské vzdělávání

5.1.1 Reforma terciárního vzdělávání musí hrát mnohem významnější úlohu při plnění cíle strategie Evropa 2020 učinit z EU společnost, jež bude mít vedoucí úlohu, pokud jde o znalosti, inovace a vývoj. Modernizace systémů terciárního vzdělávání, uskutečňování Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání a cílů Boloňského procesu, širší zapojení občanské společnosti a soukromého sektoru, přezkoumání a posílení systémů zajištění kvality ve vysokoškolském vzdělávání a uznání významu sociálního rozměru vzdělávání by měly přispět k úspěšnému vstupu mladých lidí, kteří ukončí vysokoškolské vzdělávání, na trh práce. Zároveň budou odstraněny překážky v rovných možnostech účasti na vzdělávání, které ještě existují a které souvisejí mimo jiné se sociálními rozdíly, pohlavím, státní příslušností atd.

5.2 Srovnávat výsledky vysokoškolského vzdělávání a výstupy ze vzdělávání

5.2.1 Ačkoliv jedním z cílů je stanovení referenčních úrovní pro měření výsledků a výstupů terciárního vzdělávání, EHSV podtrhuje důležitost pečlivé volby kritérií v úzké spolupráci s experty v oblasti vzdělávání, organizacemi občanské společnosti a soukromým sektorem, jelikož se jedná o velmi citlivou oblast. EHSV sdílí obavy související s možných převzetím metod pro posuzování či klasifikaci používaných v jiných oblastech a má pochybnosti o tom, zda vytvoření nového vícerozměrného systému pro hodnocení univerzit spadá do působnosti EU.

5.3 Navrhnout víceletou strategickou agendu pro inovace (2011)

5.3.1 Pokud jde o strategický program inovací (2011), odkazuje EHSV Komisi na řadu stanovisek a doporučení na toto téma ⁽³⁾ vydaných v poslední době.

⁽³⁾ Stanoviska EHSV k tématům Přezkum inovační politiky Společenství v měnícím se světě, Úř. věst. C 354, 28.12.2010, s. 80 a Investice do znalostí a inovace (Lisabonská strategie), Úř. věst. C 256, 27.10.2007, s. 17.

6. Podporovat další rozvoj možností mladých lidí učít se v zahraničí a jejich mobilitu v oblasti zaměstnání

6.1 Zřídit internetovou stránku věnovanou iniciativě *Mládež v pohybu*, která bude informovat o příležitostech mobility a studia v rámci EU (2010)

6.1.1 EHSV navrhuje, aby byl nový soubor informací zahrnut mezi stávající informační nástroje, jako jsou existující portály PLOTEUS, YOUTH a další, jelikož včlenění nových informací do již existujících internetových stránek by mohlo mít větší úspěch a mohlo by mladým lidem usnadnit přístup k nim. Měla by být také vytvořena jednotná databáze volných míst v oblasti stáží a dobrovolnické práce a umístěna na tyto internetové stránky.

6.2 Navrhnout předlohu doporučení Rady o podpoře mobility ve vzdělávání mladých lidí (2010)

6.2.1 EHSV podporuje posílení konkrétních opatření zaměřených na zvýšení vzdělávací mobility a využití výsledků veřejných konzultací k návrhu Zelené knihy na podporu vzdělávací mobility mladých lidí. EHSV se do konzultací v roce 2009 aktivně zapojil a vydal několik hodnotných doporučení ⁽⁴⁾. Měla by být zajištěna podpůrná opatření před zahájením, v průběhu a po ukončení mobility.

6.3 Vytvořit kartu *Mládež v pohybu*

6.3.1 Není dostatečně jasné, zda je, či není cílem iniciativy vytvořit novou kartu, či zda chce poskytnout čerstvý impuls stávající kartě mládeže <26. V případě jakékoliv nové karty je nutné jasně prokázat její přidanou hodnotu a porovnat ji s již existujícími kartami.

6.4 Zveřejnit průvodce rozsudky Evropského soudu, které se týkají práv mobilních studentů (2010)

6.4.1 EHSV tento návrh pokládá za dobrý krok a upozorňuje, že rozsudky by měly být zpracovány do čtivých, snadno přístupných a srozumitelných formátů. Snadno orientovat by se v nich měli také středoškoláci.

6.5 Navrhnout Evropský znalostní pas (2011)

6.5.1 EHSV podporuje vytvoření Evropského znalostního pasu. Domnívá se, že stávající Europas a Pas mládeže by měly být sloučeny nejlépe do jednoho celkového instrumentu, který bude zahrnovat do jednoho formuláře jak klasické CV, formální vzdělávání – Europas, tak i neformální a informální. Mladí lidé jsou skeptičtí k velkému množství neustále pozměňovaných, a přitom stále nepříliš efektivních nástrojů. Úspěch Evropského znalostního pasu bude souviset kromě jiných faktorů s tím, jak

⁽⁴⁾ Stanovisko EHSV k zelené knize Podpora mobility mladých lidí ve vzdělávání, Úř. věst. C 255, 22.9.2010, s. 81.

bude nahlížen zaměstnavateli a využíván mladými lidmi, jimž musí být i nadále k dispozici potřebné poradenské a podpůrné služby.

6.6 Vytvořit novou iniciativu „První zaměstnání v rámci sítě EURES“

6.6.1 EHSV vítá všechny formy podpory možností získat zaměstnání pro mladé lidi. Má za to, že posílení EURES a dalších portálů a zlepšení kvality jejich služeb může být v tomto směru užitečné.

6.7 Vytvořit v roce 2010 evropský vyhledávač volných pracovních míst

6.7.1 EHSV vítá pravidelné zveřejňování evropského vyhledávače volných pracovních míst, který poskytuje hodnotný a aktuální přehled o situaci na evropském trhu práce.

6.8 Sledovat používání právních předpisů EU týkajících se svobody pohybu pracovníků

6.8.1 EHSV v zásadě souhlasí s tím, že právní předpisy EU o volném pohybu pracovníků přinášejí prospěch mladým lidem a že by měly být důsledněji monitorovány (tato monitorovací aktivita již delší dobu běží). Komise však jednoznačně neuvádí, jakou bude mít monitorování právních předpisů a provádění iniciativ na podporu mladých mobilních pracovníků podobu.

7. Rámec pro zaměstnávání mladých lidí

7.1 Identifikovat nejefektivnější opatření na podporu zaměstnávání mladých lidí

7.1.1 Míra nezaměstnanosti mládeže, která byla vysoká již před krizí, se dnes stala jedním z nejznepokojivějších aspektů evropské reality v oblasti práce. Jak se uvádí v textu iniciativy: **„Nezaměstnanost mladých lidí je nepřijatelně vysoká – dosahuje téměř 21 %. Aby bylo možné dosáhnout cíle 75 % zaměstnanosti lidí ve věku 20–64 let, musí se radikálně zlepšit přechod mladých lidí na trh práce.“**⁽⁵⁾ Význam opatření, jež pomáhají zajišťovat kvalitní, stabilní a přiměřeně placená pracovní místa pro mladé lidi, počínaje prvním zaměstnáním, by se neměl podceňovat. EHSV vítá navrhované iniciativy a vyzývá Komisi, aby zajistila konkrétní závazky členských států v oblasti vytváření pracovních míst pro mladé lidi, a to na základě dohody se sociálními partnery a dalšími zainteresovanými stranami. Souhlasí také s následujícím tvrzením

⁽⁵⁾ Podle zprávy Eurostatu za leden 2011 dosahovala celková míra nezaměstnanosti v EU-27 9,6 %. Nezaměstnanost mladých (do 25 let) činila 21 %. Zeměmi s nejvyšší nezaměstnaností mladých bylo Španělsko (43,6 %), Slovensko (36,6 %) a Litva (35,2 %).

obsaženým v textu Komise: **„Dohody o mzdách a nemzdové náklady práce by mohly představovat pobídku k zaměstnávání nováčků, neměly by však přispívat k nejistotě.** Kolektivní vyjednávání může rovněž hrát pozitivní úlohu při stanovování dohodnutých rozdílných počátečních mezd“; zároveň by se však měla dodržovat zásada stejné mzdy za stejnou či rovnocennou práci.

7.1.2 Vyřešení situace mladých lidí na dnešních trzích práce je zásadním předpokladem zvýšení evropské konkurenceschopnosti. Pokud chceme dosáhnout úspěchu, musíme rozhodně zajistit, že budou mladé talenty lépe využity a nebudou promarněny.

7.1.3 EHSV souhlasí se snahou o identifikaci nejúčinnějších opatření na podporu zaměstnávání mladých lidí, jako jsou např. výcvikové programy, kombinace dávek a aktivačních opatření, finanční podpory zaměstnávání mladých nebo vhodných mzdových opatření a opatření v oblasti sociálního zabezpečení. Komise správně klade důraz na kariérové poradenství. Když se mladí lidé rozhodují pro budoucí profesi, musí získat nezbytné informace o vzdělávacích možnostech a mít jasnou představu o potřebných dovednostech a kompetencích a informace o možném vývoji na trhu práce, aby si podle toho mohli plánovat budoucnost. To platí zejména při přípravě na první zaměstnání a jeho hledání.

7.2 Zřídit systém pro systematické sledování situace mladých lidí, kteří nepracují ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy (NEET)

7.2.1 Dalším důsledkem stávající hospodářské krize je zvýšení počtu mladých lidí, kteří nepracují ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy. Zatím je však těžké udělat si celkový obrázek o závažnosti tohoto jevu na úrovni EU a o jeho dopadu na duševní zdraví a pohodu mladých lidí, a proto EHSV nahlíží pozitivně na návrh zřídit systém pro systematické sledování této situace.

7.3 Zřídit, s podporou programu PROGRESS, nový program vzájemného učení pro evropské veřejné služby zaměstnanosti (2010)

7.3.1 EHSV tuto činnost podporuje, doporučuje zaměřit se zejména na sjednocení existujících aktivit, financování a výměnu zkušeností. Účinnost a relevantnost veřejných služeb zaměstnanosti má zásadní význam. V některých členských státech jsou však za tyto služby odpovědné soukromé agentury – a některé z nich nejsou dostatečně regulovány ani kontrolovány. Je naprosto nezbytné nabízet stabilní, kvalitní pracovní místa, a zajistit tak sociální práva. Zásadní význam má v této, jakož i v jiných otázkách přínos sociálních partnerů.

7.4 Posílit bilaterální a regionální politický dialog o zaměstnanosti mladých se strategickými partnery EU

7.4.1 EHSV podporuje posílené bilaterální a multilaterální spolupráce, mj. s OECD, Uníí pro Středomoří, Východním partnerstvím, zeměmi západního Balkánu a v rámci EU-LAC a všech ostatních částí světa, u nichž by do budoucna bylo možné uvažovat o spolupráci. A to zejména v oblastech s významem pro mladé lidi z přistěhovaleckých kruhů.

7.5 Podpořit větší využívání podpory potenciálních mladých podnikatelů prostřednictvím evropského nástroje financování mikroúvěrů (z unijního programu PROGRESS)

7.5.1 EHSV vítá nástroj financování mikroúvěrů jako nový způsob podpory podnikání a tvorby nových pracovních míst v mikropodnicích⁽⁶⁾. Nicméně ačkoliv se nepředpokládalo jeho pokračování v nových finančních výhledech EU po roce 2013, domnívá se EHSV, že by se mělo zvážit jeho prodloužení, pokud se prokáže jeho přínos.

7.5.2 Z probíhajícího strukturovaného dialogu s mládeží vyplývá, že by mladým měla být poskytována zvláštní podpora při zahajování podnikání, a to ve dvou rovinách, jež je třeba vzít v potaz – jedná se o počáteční kapitál a poté tutoring, poradenství a pomoc při praktických krocích.

7.6 Zajistit, aby všichni mladí lidé byli v práci, dále studovali, nebo se účastnili aktivačních opatření do čtyř měsíců od opuštění školy, a to v rámci „záruky pro mladé“ (Youth Guarantee).

7.6.1 EHSV obzvláště vítá myšlenku vytvořit na vnitrostátní úrovni takový nástroj, který by mladým lidem mohl pomáhat při překonávání překážek v přechodu mezi vzděláváním a trhem práce. Příkladem by měly být pozitivní zkušenosti některých členských států. Dlouhodobě by navrhovaná „záruka pro mladé“ mohla významně přispívat k Evropskému sociálnímu modelu a dosažení cílů strategie Evropa 2020.

7.7 Nabídnout správnou rovnováhu mezi právem na podporu a cílenými aktivačními opatřeními založenými na vzájemných závazcích

7.7.1 EHSV podporuje opatření týkající se vzájemných závazků, včetně aktivačních politik pro mladé lidi ohrožené

sociálním vyloučením, modernizace systému sociálního zabezpečení atd. EHSV podporuje posilování aktivační a motivační funkce sociálních systémů s cílem zabránit dlouhodobé zavislosti mladých lidí na sociálních dávkách.

7.8 Na segmentovaných pracovních trzích zavést „jednotnou smlouvu“ na dobu neurčitou s dostatečně dlouhou zkušební dobou a postupným navyšováním práva na ochranu

7.8.1 Koncept jednotné smlouvy by mohl být jedním z opatření, jež by mohla přispět ke snížení rozdílů mezi „insidery“ a „outsidery“ na trhu práce. EHSV si je vědom značných rozdílů mezi členskými státy, pokud jde o vstup mladých lidí na trh práce. Některé z těch nepružnějších systémů znemožňují mladým lidem získat jakoukoliv práci, v jiných se vyskytují nabídky krátkodobých pracovních smluv, které jsou příliš flexibilní a neposkytují plnohodnotný přístup k sociálním dávkám. Podle EHSV je důležité upozornit na to, že opatření, jež budou přijata, by měla zajistit stabilní pracovní smlouvy pro mladé lidi, které zamezují diskriminaci na základě věku, pohlaví či z jakýchkoliv jiných důvodů.

8. Plně využívat potenciál programů financování z prostředků EU

8.1 Zvýšit informovanost a maximalizovat potenciál ESF na podporu mladých lidí

8.1.1 EHSV oceňuje prostor, který je ve sdělení věnován využití ESF. Při vyjednávání s členskými státy o rozdělení rozpočtu v rámci nových finančních výhledů by se měla Evropská komise soustředit obzvláště na to, zda je či není vyčleněno dostatečné množství finančních prostředků pro iniciativy ESF, zejména pro ty, které se týkají mládeže. Přezkoumáno by mělo být posílení aspektu mládeže v dalších programech.

8.2 Zajistit, aby ESF rychle podpořil mladé lidi a aby byly dosaženy cíle strategie Evropa 2020

8.2.1 EHSV považuje za důležité soustředit se na důkladné využití stávajících možností ESF, uvedené cíle by však měly být zahrnuty také do dalších fondů jako horizontální priority.

8.3 Přezkum všech příslušných programů EU, které podporují mobilitu ve vzdělávání a učení

8.3.1 EHSV souhlasí se souvisejícím návrhem na provedení veřejných konzultací k sledování přínosů vzdělávací mobility. Aktivity v této oblasti bude pečlivě sledovat, zejména s ohledem na nové finanční výhledy.

⁽⁶⁾ Stanovisko EHSV k tématu Investice do znalostí a inovace (Lisabonská strategie), Úř. věst. C 256, 27.10.2007, s. 17–26.

8.3.2 Sdělení Komise opomíjí roli vzdělávacích programů EU při podpoře aktivního občanství a participace mladých lidí. Kvalitní vzdělání a silný pracovní trh samozřejmě přispívají k růstu v Evropě, ale musejí být doprovázeny nástroji podpory zapojení mladých lidí do společnosti, aby mladí lidé cítili vlastní závazek a zodpovědnost za příslušné politiky. Mladí pracovníci a mládežnické organizace mohou mít v tomto ohledu významnější úlohu. Je třeba rozšířit příležitosti v oblasti občanských dobrovolných činností.

8.3.3 EHSV má za to, že v rámci protikrizových opatření není vhodné upozadovat podporu neformálního učení, jelikož jeho význam neustále roste a pro budoucnost a rozvoj mladých lidí se jeví jako velmi významná.

8.4 *Provéřit proveditelnost nové facility studentských půjček na úrovni EU na podporu zahraniční mobility studentů*

8.4.1 EHSV bude sledovat, jaký je předpokládaný přínos této aktivity ve vztahu ke stávajícím možnostem a nástrojům. Hodnotící zprávy programů mobility ukazují, že hlavní překážkou pro větší mobilitu jsou finanční prostředky studentů; pro efektivní podporu cíle mobility (20 % do roku 2020) se tedy musí stát prioritou dostupnost a výše dotací. Systém udělování půjček musí být řádně propracován a komunikován vůči mladým lidem. Možnost propadnutí do dluhové pasti by měla být co nejvíce limitována.

V Bruselu dne 15. března 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů k tématu „Budoucnost SZP do roku 2020: Řešení problémů v oblasti potravin a přírodních zdrojů a územní problematiky“

KOM(2010) 672 v konečném znění

(2011/C 132/11)

Zpravodaj: **pan CHIRIACO**

Dne 18. listopadu 2010 se Komise, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Budoucnost SZP do roku 2020: Řešení problémů v oblasti potravin a přírodních zdrojů a územní problematiky

KOM(2010) 672 v konečném znění.

Specializovaná sekce Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 28. února 2011.

Na 470. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 15. a 16. března 2011 (jednání dne 16. března), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 197 hlasy pro, 26 hlasů bylo proti a 17 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1. EHSV kladně hodnotí obsah a návrhy Komise a bere na vědomí, že do sdělení bylo začleněno mnoho připomínek, které formuloval v předchozích stanoviscích. EHSV žádá Komisi, aby lépe objasnila stávající vztahy mezi cíli, nástroji a finančními zdroji společné zemědělské politiky po roce 2013. Reforma SZP musí být provedena tak, aby byla zajištěna ziskovost zemědělství a spravedlivý příjem pro zemědělce v celé EU.

1.2. Prvořadým úkolem SZP je zhodnotit úlohu zemědělců jako producentů potravin každodenní spotřeby a stále rostoucí měrou i zelené a udržitelné energie. Zemědělství a lesnictví musí navíc ještě významněji přispět k udržitelnému řízení přírodních zdrojů tím, že poskytnou konkrétní odpověď na významné otázky boje proti změně klimatu, nedostatku vody, ochrany životního prostředí a biologické rozmanitosti⁽¹⁾ a územního rozvoje.

1.3. EHSV se shoduje s návrhem na překonání historické referenční hodnoty pro stanovení výše podpory a zdůrazňuje význam přímých plateb v rámci společné zemědělské politiky pro zachování evropského modelu zemědělství. Představují zcela zásadní kompenzaci za vysoké standardy v EU vyžadované společností a odměnu za zemědělské služby, jež nejsou na

trhu honorovány, a i nadále rovněž chrání před riziky a zajišťují zemědělcům příjmy na stále méně stabilních trzích. Zboží a veřejné služby dodávané společností podle EHSV znamenají udržitelný rozvoj, ochranu životního prostředí, vitalitu venkovských oblastí, snižování chudoby, zajišťování potravin, ochranu pracovních míst a ochranu spotřebitele.

1.4. EHSV má kromě toho za to, že je zásadně důležité, aby tento přezkum nerozvrátil cíle a mechanismy fungování SZP určené k podpoře subjektů v zemědělském a potravinovém řetězci a v oblasti životního prostředí v rámci dlouhodobé a střednědobé agendy. EHSV v této souvislosti považuje za vhodné stanovit dostatečně dlouhé přechodné období, které bude v souladu s délkou trvání nového finančního období, jež skončí v roce 2020, aby se zemědělci, zejména ti, kteří investovali za stávajících podmínek, mohli přizpůsobit ukončení používání historické referenční hodnoty při určování hodnoty jednotné platby. Co se týče nových členských států, Výbor připomíná, že období pro upuštění od zjednodušeného režimu jednotné platby na plochu skončí v roce 2013. EHSV nakonec žádá o potvrzení pružného státního a regionálního nástroje typu článku 68⁽²⁾, jenž by sloužil k poskytování různých forem specifické podpory a k zajištění celkové koordinace s pravidly druhého pilíře, organizací trhu s ovocem a zeleninou a s podpůrnými opatřeními.

⁽¹⁾ KOM(2010) 548 v konečném znění – Hodnocení provádění akčního plánu EU pro biologickou rozmanitost v roce 2010.

⁽²⁾ Nařízení Rady (ES) č. 73/2009 ze dne 19. ledna 2009, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce a kterým se mění nařízení (ES) č. 1290/2005, (ES) č. 247/2006, (ES) č. 378/2007 a zrušuje nařízení (ES) č. 1782/2003 (Úř. věst. L 30, 31.1.2009, s. 16).

1.5. EHSV souhlasí s cílem omezit poskytování podpory SZP pouze na aktivní zemědělce a propagovat evropský model zemědělství prostřednictvím opatření jak z prvního, tak z druhého pilíře. Všechny platby v rámci prvního a druhého pilíře musí být určeny na řešení sociálních, environmentálních a ekonomických problémů. V této souvislosti EHSV vyzývá Komisi, aby předložila definici aktivního zemědělce, kterou by bylo možno používat na celém území Unie. EHSV navrhuje, aby definice aktivního zemědělce zohledňovala tyto požadavky: výrobu zemědělských výrobků a jejich uvádění na trh i prostřednictvím přímého prodeje na místních trzích a vytváření společensky prospěšných veřejných statků a služeb.

1.6. EHSV se domnívá, že politické rozhodnutí Evropské rady zaručit podmínky pro zemědělství v celé EU musí být nadále výslovným cílem reformy SZP. EHSV považuje za vhodné, aby nebyla zrušena podpora zemědělcům působícím v oblastech znevýhodněných z hlediska přírodního a klimatického, která je poskytována v rámci druhého pilíře. Dodatečná podpora na plochu pro zemědělce ve znevýhodněných oblastech může zabránit rušení zemědělské produkce na území EU a přispět k cíli zajišťování dodávek potravin. EHSV žádá, aby Komise co nejrychleji zveřejnila svůj návrh přezkumu kritérií pro vymezení jiných znevýhodněných oblastí (přechodných oblastí), aby bylo možno provést patřičnou konzultaci se všemi zúčastněnými subjekty.

1.7. EHSV souhlasí s přijetím „stropu“ plateb, který bude třeba používat v závislosti na zemědělské struktuře konkrétní země nebo konkrétního regionu. EHSV navrhuje zohledňovat při používání stropu náročnost práce v podniku (odměňované i neodměňované pevným platem), a to i s ohledem na práci zemědělce. Ospravedlní se tak, i ze sociálního hlediska, využívání hospodářských zdrojů na fungování SZP. EHSV se dále domnívá, že je třeba vzít v úvahu specifickou povahu podniků tvořených družstvy a sdruženími zemědělců, a rozdělit platbu mezi všechny členy.

1.8. Nová SZP si bude muset zvolit za prioritu zajistit konkurenceschopné a inovativní zemědělství a potravinářský průmysl v EU, jež by přispěly ke zlepšení socioekonomických podmínek pracovníků v zemědělství, jejich zaměstnanosti a bezpečnosti a při udělování podpory plně respektovat sociální doložky a brát zvláštní zřetel na dodržování zákonů a pracovních smluv.

1.9. Komise musí vyjasnit používání ekologické složky přímé platby a předložit konečné posouzení dopadů tohoto návrhu na stávající environmentální programy v rámci druhého pilíře. EHSV vyzývá Komisi, aby zvažila případná alternativní opatření. Jedním z návrhů by mohlo být podřídit vyplácení ekologické složky přímé platby povinné účasti na určitých zemědělsko-environmentálních opatřeních se skutečným vlivem na plochu

za předpokladu, že by finanční pobídky plně pokrývaly největší náklady a byrokratické postupy by byly omezeny na minimum. Komise by za tímto účelem měla vytvořit seznam odpovídajících opatření, z nichž by si zemědělci mohli zvolit ta, která budou nejlépe vyhovovat jejich konkrétním podmínkám. Bude nutné, aby se daná opatření prováděla strukturovaně na regionální úrovni, aby měla pozitivní dopad na příjem.

1.10. EHSV má za to, že není možné provést účinnou reformu SZP po roce 2013 bez jasných informací ohledně rozhodnutí přijatých v souvislosti s výší a složením rozpočtu EU. EHSV se nicméně domnívá, že je třeba zaručit alespoň potvrzení výše části rozpočtu, kterou EU až dosud vyčleňovala na SZP.

1.11. EHSV upozorňuje na skutečnost, že další otevření zemědělských trhů EU povede k ještě větším konkurenčním tlakům a výrobní ceny budou stále více ovlivňovány nestálostí mezinárodních trhů. EHSV se obává, že s pomocí stávajících nástrojů nelze zajistit dostatečnou stabilizaci trhů. To musí být při nadcházejícím přezkumu zohledněno nejen v novém zaměření přímých plateb, ale i při změnách v nástrojích na stabilizaci trhů.

2. Shrnutí sdělení

2.1 Cíle společné zemědělské politiky (SZP)

2.1.1 Podle Evropské komise bude muset SZP po roce 2013 přispět k následujícím cílům ⁽³⁾:

- efektivní produkce potravin;
- udržitelné řízení přírodních zdrojů a boj proti změně klimatu;
- zachování územní rovnováhy a rozmanitosti venkovských oblastí.

2.2 Nástroje budoucí SZP

2.2.1 Podle Komise jsou hlavním nástrojem podpory evropského zemědělství i nadále přímé platby oddělené od produkce (základní přímé platby oddělené od produkce vyplácené ve stejné výši všem výrobcům daného regionu či státu). S cílem

⁽³⁾ Tisková zpráva Evropské komise IP/10/1527 ze dne 18. listopadu 2010.

zlepšit jejich účinnost a spravedlivost se předpokládá přechod od historicky zavedených plateb k pevné a jednotné platbě na plochu (základní platba). Rozdílné hospodářské a přírodní podmínky v různých regionech EU, kterým jsou zemědělci vystaveni, však vyžadují spravedlivé rozdělování přímých plateb. Základem této platby budou převoditelné nároky, které je třeba aktivovat na zemědělské ploše na základě splnění požadavků podmíněnosti, jež budou muset být zjednodušeny a začleněny do cílů rámcové směrnice o vodě. Navrhuje se zvážit zavedení horní hranice pomoci pro jednotlivý podnik („zavedení stropu“), jehož dopady by mohly být zmírněny v závislosti na úrovni zaměstnanosti.

2.2.2 Podle Komise bude SZP po roce 2013 muset stanovit další dva druhy přímých plateb určených na stimulaci ekologičtějšího zemědělství (*ekologizace přímých podpor*): 1) platbu na hektar, která se použije v celé EU a bude poskytována výměnou za to, že zemědělci na sebe vezmou zemědělsko-environmentální závazky, které půjdou nad rámec základní podmíněnosti (stálé pastviny, střídání plodin a ekologické vynětí půdy z produkce atd.); 2) další platbu na plochu určenou pro zemědělce provozující činnost ve znevýhodněných oblastech nebo v oblastech se specifickými přírodními omezeními, která bude poskytována zároveň s podporou z druhého pilíře SZP.

2.2.3 Z přímých plateb oddělených od produkce jsou stanoveny některé výjimky. V některých regionech a u některých konkrétních typů produkce se předpokládá možnost poskytovat v rámci určitých finančních limitů podporu vázanou na produkci. Pro drobné zemědělce je stanoven specifický zjednodušený systém podpory, aby nedocházelo ke ztrátám pracovních míst ve venkovských oblastech. V reakci na kritiku Evropského účetního dvora, pokud jde o mechanismy fungování přímých plateb, se navrhuje zaměřit podporu jen na aktivní zemědělce.

2.2.4 Podle Komise je nezbytné stanovit zachování některých tržních opatření. Tyto nástroje musí být možné aktivovat v krizových situacích jako prvky, s jejichž pomocí lze proti těmto mimořádným situacím bojovat. Navrhuje se zejména prodloužení období intervence, použití ochranné doložky a soukromého skladování i na další produkty a konečně posílení kvality kontrol. V této souvislosti Komise oznamuje předložení návrhů na stabilizaci trhu s mlékem a zdůrazňuje potřebu uvažovat o budoucnosti odvětví cukru. SZP po roce 2013 stanoví kromě jiného i specifická opatření týkající se fungování potravinového řetězce a zlepšení schopnosti zemědělců uzavírat smlouvy.

2.2.5 Celková struktura SZP bude podle Komise nadále spočívat na dvou pilířích. Podpora poskytovaná prostřednictvím politiky rozvoje venkova bude muset být v souladu se strategií Evropa 2020 z velké části určena na konkurenceschopnost, na inovace, na boj proti změně klimatu a na životní prostředí. Z tohoto pohledu je v rámci druhého pilíře stanoveno zavedení

nástrojů určených k řízení rizik, které budou členské státy moci používat, aby zajistily stabilizaci zemědělské produkce a příjmů v zemědělství.

3. Obecné připomínky

3.1 EHSV bere na vědomí, že Komise ve sdělení přijala následující připomínky, které formuloval v předchozích stanoviscích⁽⁴⁾:

— nezbytnost spravedlivého rozdělení zdrojů mezi členské státy;

— nutnost překonat historickou referenční hodnotu, co se týče vyčíslení hodnoty nároků na jednotnou platbu;

— zavedení ekologické složky jednotné platby, aby bylo možné čelit novým výzvám, zejména co se týče klimatických změn, obnovitelné energie, hospodaření s vodními zdroji a biologické rozmanitosti⁽⁵⁾, aby byla více propojena pomoc poskytovaná na zboží a služby dodávané zemědělci společnostmi, za které nedostávají obvyklou tržní odměnu, a aby zemědělci, kteří působí v oblastech, pro něž jsou typické znevýhodněné klimatické a přírodní podmínky, získali náhradu za zvýšené náklady;

— nezbytnost vyhradit přímé platby pouze aktivním zemědělcům za pomoci opatření, která zohlední existující a vytvořená pracovní místa v každém podniku, a to především s ohledem na intenzitu práce odměňované platem a práce neodměňované platem, včetně zemědělských a lesnických prací odvedených smluvním dodavatelem.

3.2 Ve stanovisku NAT/449 k tématu *Reforma společné zemědělské politiky v roce 2013* EHSV vyzval „Komisi, Radu a Evropský parlament, aby nejprve jednoznačně stanovily cíl SZP a poté nezbytné nástroje k jeho dosažení a uvolnily potřebné finanční prostředky“. EHSV poukazuje na to, že Komise ve znění sdělení nesleduje stejnou logickou posloupnost. EHSV proto žádá, aby Komise lépe objasnila stávající vztahy mezi cíli, nástroji a finančními zdroji společné zemědělské politiky po roce 2013.

⁽⁴⁾ Stanovisko EHSV *Reforma společné zemědělské politiky v roce 2013* (Úř. věst. C 354, 28.12.2010, s. 35, odstavec 5.6.11).

⁽⁵⁾ Rozhodnutí Rady ze dne 19. ledna 2009, kterým se mění rozhodnutí 2006/144/ES o strategických směrech Společenství pro rozvoj venkova – programové období 2007 až 2013 (Úř. věst. L 30, 31.1.2009, s. 112).

3.3 Cíle

3.3.1 EHSV ve stanovisku NAT/449 připomněl, že „SZP po roce 2013“ musí být určována „evropským modelem zemědělství, který musí být založen na zásadách potravinové suverenity, udržitelnosti a reálných potřeb zemědělců a spotřebitelů“. Úmyslem EHSV je ukázat hlavní cíle, jimiž se musí SZP inspirovat:

- přispět ke kvantitativnímu i kvalitativnímu zabezpečení zásobování potravinami na evropské i světové úrovni ⁽⁶⁾;
- podílet se na stabilizaci trhů ⁽⁷⁾ zejména tím, že se zabrání přílišným výkyvům cen zemědělských výrobků;
- podpořit příjmy evropských zemědělců, které jsou nižší než příjmy subjektů v jiných odvětvích evropského hospodářství ⁽⁸⁾;
- přispět k tvorbě systému obchodních pravidel, která umožní zachovat evropský zemědělsko-potravinářský model a předejít narušením hospodářské soutěže;
- umožnit, aby zemědělci znovu získali tržní sílu srovnatelnou s obchodními subjekty, zejména pokud jde o organizovanou velkodistribuci ⁽⁹⁾;
- podporovat udržitelné využívání zdrojů, zachování přírodních stanovišť a biologické rozmanitosti, čímž se zvýší význam zemědělství a lesnictví v boji proti změně klimatu ⁽¹⁰⁾;
- podporovat výrobu místních kvalitních produktů a jejich uvádění na trh ve venkovských oblastech prostřednictvím podpory alternativních způsobů distribuce ⁽¹¹⁾;
- vytvořit právní podmínky pro řízení krátkých a transparentních řetězců zemědělci;

⁽⁶⁾ Stanovisko EHSV *Budoucnost SZP po roce 2013* (Úř. věst. C 318, 23.12.2009, s. 66, odstavec 2.3).

⁽⁷⁾ Stanovisko EHSV *Reforma SZP v roce 2013* (Úř. věst. C 354, 28.12.2010, s. 35, odstavec 5.2) a stanovisko EHSV *Kontrola stavu a budoucnost SZP po roce 2013* (Úř. věst. C 44, 16.2.2008, s. 60, odstavec 7.4.2.).

⁽⁸⁾ Stanovisko EHSV *Reforma SZP v roce 2013* (Úř. věst. C 354, 28.12.2010, s. 35, odstavec 3.7).

⁽⁹⁾ Stanovisko EHSV *Lepší fungování potravinového řetězce v Evropě* (Úř. věst. C 48, 15.2.2011, s. 145, odstavec 3.6).

⁽¹⁰⁾ Stanovisko EHSV *Reforma SZP v roce 2013* (Úř. věst. C 354, 28.12.2010, s. 35, odstavec 4.7).

⁽¹¹⁾ Stanovisko EHSV *Reforma SZP v roce 2013* (Úř. věst. C 354, 28.12.2010, s. 35, odstavec 5.5.15).

— propagovat, s ohledem na strategii Evropa 2020, vzdělávání a inovace (inteligentní růst), rozvoj obnovitelných zdrojů energie (udržitelný růst) a posílení potenciálu zaměstnanosti ve venkovských oblastech (růst podporující začlenění) za dodržování osvědčených postupů v oblasti zaměstnanosti, smluv a sezónního zaměstnání v zemědělství v Unii i mimo ni.

3.3.2 Téma zajišťování potravin za rozumné ceny zůstává pro zemědělství EU přednostním cílem v souvislosti s celosvětovým scénářem, který se vyznačuje demografickým tlakem a nárůstem spotřeby, na něž bude třeba dát politickou a strategickou odpověď v podobě rozvoje a celosvětového zajišťování potravin.

3.3.3 EHSV se domnívá, že evropští zemědělci mají zájem na docílení „spravedlivého příjmu z prodeje svých produktů na trhu a ocenění společenských služeb, které v rámci evropského modelu zemědělství poskytují“ ⁽¹²⁾. SZP se tedy nemůže omezit na rozdělování finančních prostředků. EHSV v této souvislosti žádá Komisi, aby objasnila, jak bude nová SZP řešit problém stabilizace trhů a zejména jaká nabídne řešení problému zemědělských cen a příjmů zemědělců.

3.3.4 Evropská zemědělská politika a politiky rozvoje venkova se musí zaměřit na inovace a na konkurenceschopnost. EHSV se domnívá, že je třeba posílit příspěvek rozvoje venkova a politik EU v oblasti lesnictví k zachování biologické rozmanitosti, k ukládání uhlíku, k výrobě energie a k jejím úsporám, k odborné přípravě, k propagaci potravinářských výrobků a k vyváženému územnímu rozvoji. Rozvoj venkova může vytvářet příležitosti k novému podnikání a k větší zaměstnanosti ve venkovských oblastech a podporovat diverzifikaci příjmových příležitostí v zemědělství. Je dále nutné připomenout, že jednou z hlavních ekonomických činností ve venkovských oblastech jsou činnosti spojené s výrobou potravinářských výrobků. V této souvislosti by se při rozvoji venkova nemělo zapomínat na podporu zemědělsko-potravinářských podniků ve venkovských oblastech, které spolu se zemědělci vyvíjejí činnost v oblasti výzkumu a vývoje, odborné přípravy, inovací a podpory vývozu, a podniků zapojených do iniciativ spolupráce mezi podniky (např. společné podniky) s cílem posílit jejich konkurenceschopnost na trhu.

3.3.5 EHSV připomíná, že volatilita cen na zemědělských trzích, ačkoliv je endemickým problémem tohoto sektoru, se v posledních letech zvýšila následkem několika faktorů, mj. extrémních meteorologických podmínek, cen energie, spekulací a zvýšení světové poptávky v důsledku rostoucího počtu obyvatel. EHSV v této souvislosti připomíná, že ceny zemědělských výrobků po výrazném růstu v období 2006–2008 a následnému postupnému poklesu začaly v posledních měsících opět stoupat. EHSV se domnívá, že tyto extrémní výkyvy

⁽¹²⁾ Stanovisko EHSV *Reforma SZP v roce 2013* (Úř. věst. C 354, 28.12.2010, s. 35, odstavec 5.3).

cen zemědělských výrobků mají negativní důsledky jak pro výrobce, tak pro spotřebitele. Kromě toho se EHSV obává, že se i v EU budou nezemědělské investoři častěji snažit skupovat půdu pro investiční a spekulativní účely, což určitě není v souladu s evropským modelem zemědělství.

3.3.6 V nové SZP by se mělo propagovat a podporovat další zapojování lidí, zejména mladých, do zemědělství. Jedním z důvodů pro to je zajištění budoucnosti evropského zemědělství. Generační obměna je v zemědělství důležitá vzhledem k tomu, že pouze 7 % evropských zemědělců je mladších 35 let a že v některých členských státech je situace ještě kritičtější. Každý třetí vlastník v EU-27 je v současnosti starší 65 let a mnoho z nich odejde v nadcházejících letech do důchodu. V této souvislosti je třeba, aby SZP přispěla k provádění celoevropské politiky zapojování lidí do zemědělství a současně k provádění ambiciózní a doplňkové politiky zaměstnanosti v zemědělství.

3.4 Nástroje

3.4.1 EHSV zdůrazňuje význam přímých plateb SZP pro zachování evropského modelu zemědělství. Vyplácení přímých plateb podporuje ve skutečnosti evropské zemědělce, kteří nabízejí veřejné statky a služby s vysokou hodnotou pro společnost, ale nejsou patřičně odměňováni cenami, jež se tvoří na zemědělsko-potravinářských trzích.

3.4.2 Je nezbytné zjednodušit způsoby fungování nástrojů nové SZP, zejména jednotné platby. EHSV souhlasí s nutností zjednodušit povinnosti v rámci podmíněnosti v oblasti životního prostředí a žádá o racionalizaci systému kontrol a souvisejících postupů snižování plateb. EHSV uvádí, že způsoby přístupu k ekologizaci přímých plateb by měly usnadnit a podpořit dostupnost podpory v rámci SZP pro jednotlivé podniky. V tomto ohledu, a i s ohledem na možné rozšíření podmíněnosti (např. rámcová směrnice o vodě), EHSV žádá, aby Komise pečlivě posoudila dopad tohoto opatření a stanovila prováděcí postupy, které s sebou nepřinesou další komplikace pro zemědělce.

3.4.3 EHSV souhlasí se zásadou, podle níž budou základní platby stanovované na regionální úrovni povinně souviset s určitými ekologickými parametry. Již probíhající diskuse ukazují, že by mohlo být obtížné rozlišit ekologickou složku prvního pilíře (ekologickou složku přímé platby) od zemědělsko-environmentálních opatření druhého pilíře.

3.4.4 EHSV souhlasí se zavedením nového kritéria stanovení výše přímé platby. V tomto ohledu EHSV navrhuje uvažovat

o stanovení referenčního území pro stanovení základní součásti přímé platby (na úrovni EU, vnitrostátní nebo regionální). EHSV dále navrhuje ověřit možnost podřídit část přímé platby míře využívání pracovních sil a používání dalších osvědčených postupů v zájmu konkurenceschopnosti, zaměstnanosti a inovací.

3.4.5 EHSV souhlasí s rozhodnutím zavést jednoduchý specifický režim podpor pro drobné zemědělce. EHSV v této souvislosti žádá Komisi, aby vyjasnila požadavky, které budou stanoveny v rámci definice drobného zemědělce. EHSV zejména vyzývá k tomu, aby byly zohledněny specifické strukturální rozdíly, jež charakterizují zemědělství v jednotlivých členských státech.

3.4.6 EHSV si klade otázky ohledně dopadů procesu přizpůsobení stávajících tržních nástrojů (zaručené ceny, cla, vývozní dotace, veřejné skladování, kvóty, rezervy atd.). EHSV v této souvislosti zdůrazňuje, že záchranné sítě nejsou samy o sobě schopny zajistit stabilizaci trhů se zemědělskými výrobky a vyřešit zejména problémy v mlékařském průmyslu⁽¹³⁾. Z hlediska posílení postavení zemědělských výrobců v hodnotovém řetězci a řešení nestability cen a přílišné síly organizované velkodistribuce na trhu považuje EHSV za vhodné, aby byly v rámci SZP po roce 2013 přijaty specifické nástroje řízené přímo zemědělskými výrobci nebo jejich zástupci s cílem soustředit nabídku a zlepšit obchodní vztahy za použití opatření a nástrojů, které již byly vyzkoušeny v rámci některých společných organizací trhů.

3.4.7 EHSV vyzývá k posílení kroků stanovených v SZP, které slouží ke zhodnocení a k propagaci místních a kvalitních zemědělsko-potravinářských výrobků na evropském trhu a na trzích ve třetích zemích, a to i z pohledu lepšího fungování zemědělsko-potravinářských řetězců, lepší znalosti škály potravinářských výrobků vyráběných v EU a za účelem plnění požadavků spotřebitelů a otevření nových trhů v zahraničí. V tomto smyslu má EHSV zájem na zavedení řádných způsobů označování zemědělských výrobků, a to i z toho důvodu, aby bylo vyhověno vzrůstající poptávce po informacích a po transparentnosti ze strany společnosti.

3.4.8 EHSV připomíná, že v EU se nachází více než 40 milionů nemajetných osob, které nemají dostatečný přísun potravy. V této souvislosti vyzývá Komisi, aby dala podnět k distribuci potravin nejchudším osobám v Unii tak, jak to podporuje SZP.

⁽¹³⁾ Stanovisko EHSV *Kontrola stavu a budoucnost SZP po roce 2013* (Úř. věst. C 44, 16.2.2008, s. 60, odstavce 7.4.13 až 7.4.15) a stanovisko EHSV *Reforma SZP v roce 2013* (Úř. věst. C 354, 28.12.2010, s. 35, odstavec 5.5.9).

3.4.9 Rozvoj venkova může být přínosem pro potřeby odvětví a venkovských oblastí. EHSV považuje za vhodné zachovat stávající uspořádání SZP, podle něhož se rozlišují dva pilíře, a podpořit nové uspořádání pravomocí v každém z těchto dvou pilířů a větší doplňkovost podporovaných opatření⁽¹⁴⁾.

3.4.10 Ve smyslu „evropského modelu zemědělství“ je významným úkolem SZP udržet zemědělskou produkci na celém území EU. EHSV v této souvislosti vyzdvihuje mimořádný význam opatření pro znevýhodněné oblasti, která jsou součástí politiky rozvoje venkova. Osvědčená opatření, jako jsou zejména kompenzace za přírodní a klimatická znevýhodnění, by každopádně měla být v zájmu co největší kontinuity uplatňována i nadále.

3.5 Rozpočet EU a finanční zdroje SZP

3.5.1 EHSV má za to, že cíle, jež moderní společnost přisuzuje evropskému zemědělství, jsou velmi ambiciózní a náročné. Vyžadují, aby v budoucnosti nadále existovala SZP s účinnými prostředky na dosažení stanovených cílů, s účinnými aplikačními systémy a s odpovídajícími finančními prostředky⁽¹⁵⁾. Kromě toho je naprosto nezbytné začlenit SZP do všech ostatních politik Unie (podniky, opatření v oblasti klimatu, mezi-odvětvové politiky, hospodářství, finance a daně, práce a sociální věci, energetika a přírodní zdroje, životní prostředí, spotřebitelé a zdraví, vnější vztahy a zahraniční věci, regionální politika a místní rozvoj, věda a technologie).

3.5.2 EHSV se domnívá, že při diskusi o SZP do roku 2020 je třeba vzít v úvahu skutečnost, že vzhledem k finančnímu výhledu bude bez rozpočtových úprav jen stěží možné dosáhnout cílů, které jsou pro budoucí SZP stanoveny ve sdělení, a hájit evropský model zemědělství.

3.5.3 EHSV tvrdí, že reforma SZP po roce 2013 je příležitostí k diskusi o přerozdělení finančních zdrojů jak z prvního, tak z druhého pilíře. Je třeba vyřešit zejména problém nerovnováhy v rozdělení zdrojů SZP na vnitrostátní úrovni, která poškozuje zejména nové členské státy. V této souvislosti je vzhledem k překonání historické referenční hodnoty potřeba najít nové kritérium pro definici vnitrostátní horní hranice přímých plateb, která bude stanovena pro každý členský stát. V tomto smyslu EHSV z pragmatického hlediska a vzhledem k odlišným podmínkám v členských státech vyzývá

k zohlednění dalších kritérií, nejen kritéria vnitrostátní plochy zemědělské půdy. Ke zhodnocení přínosu zemědělství k územnímu rozvoji⁽¹⁶⁾ by mohlo sloužit zejména přijetí kritérií životních nákladů, zaměstnanosti, přidané hodnoty a rozdílů v agroklimatických podmínkách a ve výrobních nákladech.

3.5.4 EHSV souhlasí s rozhodnutím Komise nezavádět žádné formy vnitrostátního spolufinancování opatření v rámci prvního pilíře. Pokud jde o druhý pilíř, EHSV považuje za vhodné potvrdit nutnost vnitrostátního spolufinancování opatření na rozvoj venkova. EHSV považuje rovněž za nezbytné podněcovat k úvahám o dosud přijatých rozhodnutích o rozsahu vnitrostátního spolufinancování rozvoje venkova, abychom si uvědomili rozpočtové problémy mnoha členských států a abychom podpořili lepší organizaci investičních výdajů na vnitrostátní úrovni⁽¹⁷⁾.

4. Konkrétní připomínky

4.1 EHSV vyzývá k úvahám o možné revizi právních předpisů Unie v oblasti konkurenceschopnosti uplatňovaných v zemědělsko-potravinářském odvětví za účelem zlepšení mechanismů fungování zemědělsko-potravinářských odvětví a opětovného nastolení rovnováhy tržní síly mezi subjekty potravinového řetězce, zejména ve vztahu k distribuci.

4.2 EHSV souhlasí s posílením nástrojů řízení rizik, používaných v rámci SZP. EHSV se domnívá, že tyto nástroje by měly přispět ke snížení fluktuací příjmů a nestability na trzích. Posílení pojišťovacích nástrojů a vytváření vzájemných fondů by zemědělcům mělo pomoci čelit zdravotním a klimatickým rizikům, která v blízké budoucnosti nevyhnutelně porostou. EHSV připomíná vážnou krizi, která zasáhla světové finanční instituce, a žádá proto Komisi, aby co nejrychleji vyjasnila prováděcí předpisy, které budou přijaty pro používání těchto nástrojů. EHSV pochybuje o možnosti začlenit řízení rizik do druhého pilíře a zdůrazňuje, že povinnost vnitrostátního spolufinancování může členské státy odradit od používání těchto nových nástrojů.

4.3 EHSV pozorně zkoumá návrh Komise na podporu alternativních distribučních kanálů za účelem zhodnocení místních zdrojů prostřednictvím opatření na šíření a sjednocení praxe přímého prodeje a místních trhů v rámci druhého pilíře. EHSV má za to, že tyto alternativní obchodní postupy by měly být podporovány i tím, že bude *ad hoc* stanoven předpísovaný rámec Unie.

⁽¹⁴⁾ Stanovisko EHSV *Budoucnost SZP po roce 2013* (Úř. věst. C 318, 23.12.2009, s. 66, odstavec 4.3).

⁽¹⁵⁾ Stanovisko EHSV *Budoucnost SZP po roce 2013* (Úř. věst. C 318, 23.12.2009, s. 66, odstavec 2.5).

⁽¹⁶⁾ Stanovisko EHSV *Reforma SZP v roce 2013* (Úř. věst. C 354, 28.12.2010, s. 35, odstavce 5.7.4, 5.8.4 a 5.8.5).

⁽¹⁷⁾ Stanovisko EHSV *Kontrola stavu a budoucnost SZP po roce 2013* (Úř. věst. C 44, 16.2.2008, s. 60, odstavec 7.6.11).

4.4 EHSV si přeje, aby byla znovu zahájena a s pozitivními výsledky ukončena jednání ve WTO, a připomíná dopady z hlediska dalšího otevření zemědělských trhů, které budou možná mít obchodní dohody, zejména se zeměmi Mercosur, na efektivní fungování SZP⁽¹⁸⁾. EHSV chce v této souvislosti zdůraznit, že se tak zvýší konkurence a volatilita zemědělských cen na mezinárodních trzích, což je třeba vzít při reformě SZP v úvahu, a to jak při změně nástrojů stabilizace trhu, tak při udávání nového směru nástroje přímých plateb. Na druhé straně může mezinárodní obchod velkou měrou přispět k dostupnosti potravin, ke zvýšení jejich kvality a k rozšíření škály potravinářských výrobků na trhu⁽¹⁹⁾. EHSV připomíná, že evropští zemědělci se ve srovnání s mimoevropskými nacházejí v nevýhodné situaci kvůli povinným unijním výrobním normám. EHSV požá-

duje posílení systémů kontrol dovážených surovin, které musí splňovat požadavky uplatňované na evropské výrobky, jinak půjde nejen o určité formy nekalé soutěže a o sociální dumping, ale bude to mít i vážné dopady na kvalitu zemědělské a potravinářské výroby.

4.5 EHSV vyzývá Komisi, aby přijala opatření potřebná k řešení deficitu produkce bílkovinných krmných plodin, který je příznačný pro evropské zemědělství a který omezuje rozvoj některých výrobních oborů v Unii. EHSV v této souvislosti pozorně sleduje realizaci činností na zvýšení synergie mezi zemědělsko-energetickými programy a opatřeními na podporu produkce rostlinných bílkovin v Evropě.

V Bruselu dne 16. března 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

⁽¹⁸⁾ Stanovisko EHSV *Kontrola stavu a budoucnost SZP po roce 2013* (Úř. věst. C 44, 16.2.2008, s. 60, odstavec 7.4.9.).

⁽¹⁹⁾ KOM(2010) 127 v konečném znění – Rámec politiky EU pro pomoc rozvojovým zemím při řešení problémů při zabezpečování potravin.

PŘÍLOHA

ke stanovisku Výboru

Následující pozměňovací návrhy, které obdržely alespoň jednu čtvrtinu odevzdaných hlasů, byly během rozpravy zamítnuty:

Odstavec 1.5 Vyškrtnout poslední větu

„EHSV souhlasí s cílem omezit poskytování podpory SZP pouze na aktivní zemědělce a propagovat evropský model zemědělství prostřednictvím opatření jak z prvního, tak z druhého pilíře. Všechny platby v rámci prvního a druhého pilíře musí být určeny na řešení sociálních, environmentálních a ekonomických problémů. V této souvislosti EHSV vyzývá Komisi, aby předložila definici aktivního zemědělce, kterou by bylo možno používat na celém území Unie. EHSV navrhuje, aby definice aktivního zemědělce zohledňovala tyto požadavky: výrobu zemědělských výrobků a jejich uvádění na trh i prostřednictvím přímého prodeje na místních trzích a vytváření společensky prospěšných veřejných statků a služeb.“

Výsledek hlasování

hlasů pro: 74
hlasů proti: 125
zdrželo se hlasování: 29

Odstavec 1.7 Vyškrtnout celý odstavec a nahradit následovně

„EHSV souhlasí s přijetím stropu plateb, který bude třeba používat v závislosti na zemědělské struktuře konkrétní země nebo konkrétního regionu. EHSV navrhuje zohledňovat při používání stropu náročnost práce v podniku (odměňované i neodměňované pevným platem), a to i s ohledem na práci zemědělce. Ospravedlní se tak, i ze sociálního hlediska, využívání hospodářských zdrojů na fungování SZP. EHSV se dále domnívá, že je třeba vzít v úvahu specifickou povahu podniků tvořených družstvy a sdruženími zemědělci, a rozdělit platbu mezi všechny členy. EHSV nemůže akceptovat zavedení horní hranice podpory. Se všemi zemědělci musí být zacházeno stejně, bez ohledu na velikost či právní formu jejich zemědělského podniku. EHSV proto bude považovat jakoukoli horní hranici za porušení zásady rovného zacházení, protože nelze stanovit společný objektivní základ pro stanovení horní hranice podpory.“

Výsledek hlasování

hlasů pro: 62
hlasů proti: 155
zdrželo se hlasování: 20

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru „k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. .../..., kterým se mění nařízení (ES) č. 648/2004, pokud jde o používání fosforečnanů a jiných sloučenin fosforu v domácích pracích prostředcích“

KOM(2010) 597 v konečném znění — 2010/0298 (COD)

(2011/C 132/12)

Samostatný zpravodaj: **pan Nikos LIOLIOS**

Dne 10. listopadu 2010 se Evropský parlament a dne 24. listopadu 2010 Evropská rada, v souladu s článkem 114 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. .../..., kterým se mění nařízení (ES) č. 648/2004, pokud jde o používání fosforečnanů a jiných sloučenin fosforu v domácích pracích prostředcích

KOM(2010) 597 v konečném znění — 2010/0298 (COD).

Specializovaná sekce Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 28. února 2011.

Na 470. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 15. a 16. března 2011 (jednání dne 15. března 2011), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 174 hlasy pro, 1 hlas byl proti a 9 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry

1.1 Výbor uznává, že je nezbytné pozměnit nařízení (ES) č. 648/2004, pokud jde o omezení používání fosforečnanů a jiných sloučenin fosforu v domácích pracích prostředcích, a to z těchto důvodů:

— ačkoli obsah fosforečnanů v detergentech přispívá k eutrofizaci méně než jiné zdroje, zdá se, že omezit jejich používání je neúčinnější možností politiky pro snížení rizika eutrofizace vod v celé Evropské unii;

— je naprosto nezbytné zaručit existenci zcela harmonizovaného vnitřního trhu s pracími prostředky, aby byly průmyslové podniky a správní orgány zproštěny nadbytečných nákladů způsobených roztržštěním trhu a zbaveny povinností vzájemného uznávání, v jejímž důsledku mohou být detergenty obsahující fosforečnany, které byly legálně uvedeny na trh v jednom státě Evropské unie, dováženy a schváleny ke spotřebě v jakémkoli jiném státě EU i v případě, že tento stát má platné právní předpisy stanovující omezení fosforečnanů;

— pro vnitrostátní veřejné orgány členských států, které přijaly právní předpisy týkající se poměru fosforečnanů v detergentech za účelem boje proti eutrofizaci, bude pravděpodobně obtížnější tyto předpisy provádět, a to z důvodu povinností vzájemného uznávání plynoucích z nařízení 764/2008/ES;

— bylo by daleko účinnější, kdyby bylo na úrovni EU použito jednotné opatření místo několika opatření v členských státech.

1.2 Výbor vítá obecný přístup Evropské komise, která spolu s cílem snížit riziko eutrofizace ve vodním prostředí zkoumá technickou a socio-ekonomickou proveditelnost nahrazení fosforečnanů jinými látkami v detergentech a důsledky této alternativy z hlediska účinnosti a rentability.

1.2.1 V této souvislosti Výbor souhlasí s možností č. 4, která stanoví, že není vhodné rozšířit omezení používání fosforečnanů a dalších sloučenin fosforu v domácích pracích prostředcích na detergenty určené pro domácí automatické myčky nádobí nebo na detergenty používané v průmyslu a institucích.

1.3 Návrh neobsahuje mnoho nových prvků, ale pouze prosazuje právní opatření na úrovni EU a posiluje již existující tendenci snižovat používání fosforečnanů a dalších sloučenin fosforu v domácích pracích prostředcích. Výbor konstatuje, že Komise se zavazuje co nejvíce snížit dopad této kategorie běžných spotřebních výrobků na životní prostředí. Její návrh bude mít o to větší dosah, pokud zohlední nynější doporučení Výboru. Výbor uznává, že výrobci domácích pracích prostředků v široké míře přispěli k omezení dopadu svých výrobků na životní prostředí tím, že dobrovolně uplatnili alternativy nahrazující fosforečnany.

1.4 Výbor zastává názor, že po přezkumu nařízení (ES) č. 648/2004, pokud jde o používání fosforečnanů a jiných sloučenin fosforu v domácích pracích prostředcích, bude třeba před prováděním návazných opatření stanovit nezbytnou lhůtu pro uzpůsobení a přípravu. Výbor je přesvědčen, že bude třeba jednoho až dvou let k tomu, aby bylo upraveno složení výrobků a byly provedeny nezbytné změny, co se týče vybavení a výrobního postupu, zvláště v případě malých a středních podniků.

2. Úvod

2.1 Fosforečnany a zvláště tripolyfosforečnan sodný se používají v detergentech proti tvrdosti vody, aby jejich působení bylo účinnější. Mohou však mít škodlivý dopad na vodní životní prostředí a narušit jeho ekologickou rovnováhu, jelikož v tomto prostředí přispívají k růstu řas, což je jev nazývaný eutrofizace. Ačkoli fosforečnany z detergentů jsou až na třetím místě mezi faktory, které přispívají ke zvyšování obsahu fosforečnanů ve vodním prostředí, omezit jejich výskyt v domácích pracích prostředcích se z technického a ekonomického hlediska zdá jako nejúčinnější postup, jímž je třeba se řídit, chceme-li snížit riziko výskytu výše uvedeného jevu eutrofizace.

2.2 Nařízení (ES) č. 648/2004 o detergentech harmonizuje uvádění detergentů na trh, ale pouze pokud jde o jejich označování a biologickou rozložitelnost povrchově aktivních látek, jež obsahují. S ohledem na obavy týkající se eutrofizace článek 16 uvedeného nařízení rovněž stanovil, že Komise do 8. dubna 2007 „zhodnotí, předloží zprávu a tam, kde je to opodstatněné, předloží návrh právních předpisů týkajících se používání fosforečnanů s ohledem na postupné ukončení jejich používání nebo omezení specifických použití“. Komise v roce 2007 tuto zprávu⁽¹⁾ předložila a došla k závěru, že stav znalostí o vlivu, který mají fosforečnany obsažené v detergentech na jev eutrofizace, je doposud neuspokojivý, avšak rychle se zlepšuje. Později provedené vědecké práce stejně jako informace o hospodářských a sociálních dopadech případných omezení byly základem pro zprávu o posouzení dopadů⁽²⁾, která analyzuje řadu politických možností, jak řešit používání fosforečnanů v detergentech.

2.3 Komise zahájila řadu studií s cílem zjistit, zda by bylo opodstatněné omezit používání fosforečnanů v detergentech za účelem snížení eutrofizace v EU. Tyto studie poskytly základ pro další konzultace s členskými státy, s výrobními odvětvími a s nevládními organizacemi v průběhu zasedání pracovní skupiny příslušných orgánů odpovědných za provádění nařízení o detergentech – známé jako „pracovní skupina pro detergenty“ – konkrétně v listopadu 2006, červenci a prosinci 2007, červenci 2008 a v únoru a listopadu 2009.

2.3.1 V roce 2009 proběhla prostřednictvím Evropské podnikové sítě (Enterprise Europe Network) zvláštní konzultace malých a středních výrobců detergentů s cílem získat větší přehled o současném stavu používání fosforečnanů a jejich alternativ při výrobě detergentů a o dopadech případných omezení fosforečnanů na tyto malé a střední podniky.

2.3.2 Výše uvedené studie a konzultace sloužily spolu se zprávou o hodnocení dopadu jako soubor informací pro vypracování návrhu Komise KOM(2010) 597 v konečném znění, jímž se mění nařízení (ES) č. 648/2004 a ke kterému byl Evropský hospodářský a sociální výbor požádán, aby vypracoval stanovisko.

(1) KOM(2007) 234 v konečném znění.

(2) SEC(2010) 1278.

3. Hlavní body dokumentu Komise

3.1 Cílem návrhu je změnit nařízení (ES) č. 648/2004 o detergentech zavedením omezení obsahu fosforečnanů a dalších sloučenin fosforu v domácích pracích prostředcích, aby se snížil podíl detergentů na celkové eutrofizaci povrchových vod v EU, a to v souladu se závěry hodnocení a posouzení dopadů provedených Komisí podle článku 16 tohoto nařízení (ES) č. 648/2004.

3.1.1 Obecným cílem je zajistit vysokou úroveň ochrany životního prostředí před možnými nepříznivými účinky fosforečnanů a dalších sloučenin fosforu v detergentech a zajistit dobře fungující vnitřní trh s detergenty.

3.2 Bylo zkoumáno pět politických možností z hlediska jejich dopadu:

- možnost č. 1: žádná opatření na úrovni EU a ponechání zodpovědnosti za další postup na členských státech nebo v rámci regionální spolupráce (základní možnost);
- možnost č. 2: dobrovolná opatření ze strany výrobního odvětví;
- možnost č. 3: úplný zákaz fosforečnanů v detergentech;
- možnost č. 4: omezení/snížení obsahu fosforečnanů v pracích prostředcích;
- možnost č. 5: stanovení mezních hodnot pro obsah fosforečnanů v detergentech.

Za účelem analýzy dopadů různých politických možností byly zohledněny výsledky vědecké analýzy zaměřené na příspěvi fosforečnanů v detergentech k rizikům eutrofizace v EU a také kritéria účelnosti a účinnosti (včetně praktičnosti, sociálně-ekonomických dopadů a sledovatelnosti). Informace pocházejí převážně z výše jmenovaných studií a také z přímé konzultace, která byla poté provedena přímo se zainteresovanými stranami.

Hodnocení a analýza dopadů jednotlivých možností ukazují, že zavedení omezení používání fosforečnanů a dalších sloučenin fosforu v domácích pracích prostředcích na evropské úrovni omezi příspěvi fosforečnanů z detergentů k rizikům eutrofizace vod v EU a sníží náklady čistíren odpadních vod na odstraňování fosforu. Tyto úspory výrazně převažují nad náklady na změnu složení domácích pracích prostředků za použití alternativ nahrazujících fosforečnany. Naopak omezení na úrovni celé EU by nebyla v současné době odůvodněná u prostředků do myček nádobí nebo u detergentů používaných v průmyslu a institucích, protože dostupné alternativy nedokáží vyhovět obecně vyšším technickým nárokům v těchto oblastech použití.

4. Obecné připomínky

4.1 EHSV vítá skutečnost, že Komise vypracovala tento návrh, a vzhledem k tomu, že pro všechny kategorie detergentů jiné než ty, jež jsou určeny na domácí prací prostředky, neexistuje žádná přijatelná alternativa z technického a ekonomického hlediska, souhlasí s tím, aby omezení používat fosforečnanů a jiné sloučeniny fosforu bylo prozatím uplatněno pouze na domácí prací prostředky. Jak je však správně uvedeno ve změně v článku 16, je třeba se také zabývat zavedením omezení pro používání fosforečnanů v detergentech určených pro domácí automatické myčky. Výrobci byla udělena dostatečná lhůta k tomu, aby prozkoumali stávající alternativní řešení či našli nová, a uzpůsobili je tak, aby byla technicky vhodná a ekonomicky přijatelná. Jako stimulace pro průmyslové výrobce, aby se snažili přiblížit k tomuto cíli, by bylo pravděpodobně vhodné, aby Komise vyvinula iniciativu a dohodla se se zainteresovanými subjekty.

4.2 EHSV hodnotí různé možnosti následovně:

- Možnosti č. 1 a č. 2 dosáhnou v případě, že současná tendence bude pokračovat, pouze toho, že pomalu poklesne používání fosforečnanů, avšak tyto možnosti nesplňují cíl dobře fungujícího vnitřního trhu s detergenty. Co se týče nahrazení fosforečnanů jinými látkami, nelze vyloučit, že se tendence obrátí, což by mělo negativní dopad na životní prostředí.
- Možnost č. 3 se zdá nejvhodnější pro snížení rizika eutrofizace, její provádění se však ze dvou důvodů nedoporučuje. Na jedné straně způsobí neúměrné snížení výkonu domácích automatických myček, pro něž v současnosti neexistují realizovatelné technické a ekonomické alternativy, a na straně druhé předpokládá nahrazování fosforečnanů v domácích pracích prostředcích časté využívání jiných chemických sloučenin, které samy obsahují fosfor, konkrétně fosforitany, které mají i v nízkých dávkách výborné výsledky jako změkčovače vody i stabilizátory bělicích činidel. Není tudíž možné fosfor z detergentů zcela odstranit.
- Možnost č. 4 je nejlepší, protože se týká pouze domácích pracích prostředků, pro něž již existují použitelné a široce rozšířené alternativy s tím, že je třeba zároveň stanovit nejvyšší povolenou mez obsahu fosforečnanů, který umožňuje používání fosforitanů, což je látka, jejíž význam je vysvětlen v předchozím odstavci. Omezit obsah fosforečnanů pouze na domácí prací prostředky bude méně účinným opatřením než možnost č. 3 z hlediska omezení eutrofizace, jelikož tyto detergenty odpovídají pouze 60 % použití těchto sloučenin. Výrobci detergentů pro domácí automatické myčky budou mít dostatečnou lhůtu k tomu, aby pro detergenty této kategorie připravili technicky a ekonomicky vhodné alternativy. Tento postup rovněž

umožní harmonizovat specifikace na úrovni EU a zajistit dobře fungující vnitřní trh s domácími pracími prostředky, který je dosud roztržštěný.

- Zdá se, že možnost č. 5 sice ve velké míře odpovídá stanoveným cílům, jimiž jsou snížení eutrofizace a dobře fungující vnitřní trh se všemi kategoriemi detergentů, a to tím, že budou stanoveny rozdílné mezní hodnoty pro obsah fosforečnanů v detergentech určených pro domácí prací prostředky, domácí automatické myčky a při používání v průmyslu a institucích, avšak nebylo by snadné dosáhnout dohody, co se týče druhé a zvláště třetí uvedené kategorie, vzhledem k velice rozdílným požadavkům, jelikož výrobci tyto detergenty používané v průmyslu a institucích vyrobili pro specifická průmyslová zařízení na základě požadavků jednotlivých zákazníků. Prosadíme-li určitou mezní hodnotu, ať je jakákoli, bude třeba očekávat záplavu žádostí o výjimky podle článku 114 Smlouvy o fungování Evropské unie, což vnitrostátním orgánům a Komisi způsobí administrativní potíže.

4.3 EHSV uznává, že všechny členské státy nejsou vystaveny stejnému riziku eutrofizace, a proto vítá, že Komise navrhuje zachovat již platná, avšak náležitě upravená opatření s tím, že pokud bude takový zásah opodstatněný z hlediska ochrany vodního prostředí a pokud budou k dispozici technicky a ekonomicky vhodná řešení, státy Unie mohou na vnitrostátní úrovni zachovat své právní předpisy či zavést takové, které by omezily obsah fosforečnanů a jiných sloučenin fosforu v detergentech, které nejsou určené pro domácí prací prostředky.

5. Konkrétní připomínky

5.1 Výbor souhlasí s návrhem stanovit maximální mezní hodnotu obsahu fosforu v domácích pracích prostředcích vyjádřenou v elementárním fosforu P na 0,5 % váhy, aby se tato mezní hodnota mohla vztahovat na všechny fosforečnanů a chemické sloučeniny obsahující fosfor. Tato definice mezní hodnoty zaručuje, že zákaz, který má být uplatněn na fosforečnanů, nebude snadné obejít.

5.2 Výbor vítá, že Komise hodná později a v každém případě po přijetí projednávaného návrhu prozkoumat, do jaké míry přispívají detergenty pro domácí automatické myčky nádobí obsahující fosforečnanů k riziku eutrofizace; dále podat zprávu Evropskému parlamentu a Radě, a bude-li to vhodné, navrhnout omezení týkající se obsahu fosforečnanů. Je však přesvědčen, že stanovená lhůta pěti let je dosti dlouhá, a doporučuje následující:

- ve lhůtě tří let či pokud možno ještě v kratší době je třeba dokončit studii o přispění k riziku eutrofizace, které lze přičítat detergentům pro domácí automatické myčky nádobí obsahujícím fosforečnanů;

— je třeba informovat a motivovat průmyslová odvětví, která vyrábějí detergenty pro domácí automatické myčky nádobí, ale také náhradní suroviny, aby vypracovaly a rozvinuly již existující alternativy umožňující nahradit fosforečnany, tyto alternativy je však možné zřejmě ještě zdokonalit, aby byly technicky a ekonomicky použitelné;

— ukáže-li se nakonec, že fosforečnany z detergentů pro domácí automatické myčky nádobí nijak podstatně nepřispívají k riziku eutrofizace a zároveň nebyla nalezena žádná alternativa zaručující spotřebitelům účinnost detergentu, navrhuje se uplatnit mezní hodnotu obsahu fosforu (vyjádřenou v procentech váhy či v gramech na mycí cyklus), která by byla dostatečně nízká, aby příliš neškodila životnímu prostředí, a dostatečně vysoká, aby zaručila účinnost detergentu.

5.3 Co se týče souladu návrhu Komise s politikou ostatních zainteresovaných subjektů a s cíli Unie, Výbor bere na vědomí hodnocení Komise uvedené níže a uznává, že požadované přiblížení dosahuje vhodné míry.

5.3.1 Tento návrh je plně v souladu s cíli rámcové směrnice o vodě (směrnice 2000/60/ES), která požaduje, aby členské státy dosáhly do roku 2015 dobrého ekologického a chemického stavu povrchových vod. V některých citlivých oblastech EU byla zavedena koordinovaná opatření dotyčných členských států a strategie regionální spolupráce, avšak dosud postupovaly pomalu. Návrh Komise tudíž představuje doplňující opatření nezbytné pro úspěch činností v rámci iniciativy regionální spolupráce v boji proti přeshraničnímu problému eutrofizace.

5.3.2 Návrh také doplňuje směrnici o čištění městských odpadních vod 91/271/EHS, jejímž cílem je omezit koncentrace živin, jako je fosfor a dusík, v povrchových vodách za účelem boje proti eutrofizaci.

5.4 Komise uvádí jako právní základ návrhu článek 114 Smlouvy o fungování Evropské unie, jenž má za cíl vytvořit vnitřní trh a současně zajistit vysokou úroveň ochrany lidského zdraví a životního prostředí.

5.4.1 Návrh rovněž odpovídá zásadě subsidiarity stanovené v čl. 5 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii, jelikož nespadá do výlučné pravomoci Unie.

5.4.2 Komise zdůrazňuje, že v souladu se zásadou proporcionality stanovenou v čl. 5 odst. 4 Smlouvy o Evropské unii tento návrh nepřekračuje rámec toho, co je nezbytné k dosažení zamýšlených cílů.

5.4.3 Závěrem Komise uvádí, že zvoleným právním nástrojem musí být nařízení, neboť cílem je harmonizovat obsah fosforečnanů a dalších sloučenin fosforu v domácích pracích prostředcích. Navrhované nařízení pozměňuje stávající nařízení o detergencích.

5.4.4 Výbor souhlasí s přístupem Komise. Aby bylo možné uplatňovat zásadu proporcionality i na plánované sankce, Výbor doporučuje následující:

— pokud se při kontrole ukáže, že na trhu existuje prací prostředek s obsahem fosforu přesahujícím 0,5 %, ale nižším než 2,0 %, a že v jeho složení nahlášeném u příslušných orgánů je uveden obsah fosforu nižší než 0,5 %, nemusí být povinně stažen z trhu, ale musí být uložena správní sankce, jelikož nepředstavuje riziko pro zdraví. Tato sankce může být navýšena podle výše překročení povolené mezní hodnoty. Toto překročení mezní hodnoty 0,5 % může být neúmyslné, jelikož může dojít k tomu, že výrobce legálně produkuje v téže výrobně detergenty obsahující fosforečnany, které jsou určeny zemím mimo EU, a přes opatření na oddělení různých druhů výrobků může dojít k mírnému smíšení. Rozhodnutí, zda výrobci musí tento případ podrobněji odůvodnit, přísluší Komisi, která nesmí dovolit, aby mezní hodnota 0,5 % nebyla dodržována. Je třeba poznamenat, že stažení takových výrobků bez platného důvodu (zdraví, bezpečnost použití) může nakonec vést k většímu poškození životního prostředí, protože bude vyžadovat rozsáhlou přepravu těchto výrobků, bude třeba zlikvidovat jejich balení a vyřadit je bez toho, aniž by splnily funkci, k níž byly určeny, ačkoli byly naprosto bezpečné a připravené k použití;

— pokud obsah fosforu překračuje 2 % váhy, bude třeba uvalit sankce a přijmout opatření, jak bylo stanoveno.

V Bruselu dne 15. března 2011

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě „Hodnocení nařízení LIFE+ v polovině období“

KOM(2010) 516 v konečném znění

(2011/C 132/13)

Zpravodaj: **pan Lutz RIBBE**

Dne 30. září 2010 se Evropská komise, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě Hodnocení nařízení LIFE+ v polovině období

KOM(2010) 516 v konečném znění.

Specializovaná sekce Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 28. února 2011.

Na 470. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 15. a 16. března 2011 (jednání dne 15. března), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 185 hlasy pro, 2 hlasy byly proti a 7 členů se zdrželo hlasování.

1. Shrnutí

1.1 Vzhledem ke skutečnosti, že první projekty programu LIFE+ byly kvůli realizačním problémům zahájeny až v lednu 2009, neposkytuje předložená hodnotící zpráva k nařízení LIFE+ v polovině období (2007–2013) dostatečné údaje pro to, aby již bylo možné kvalifikovaně zhodnotit probíhající projektové období.

1.2 EHSV ovšem vždy zdůrazňoval značný význam programu LIFE, který probíhá již téměř 20 let, pro rozvoj a utváření evropské politiky v oblasti životního prostředí. Soudí, že je nezbytné a vhodné pokračovat v tomto programu a dále jej rozvíjet i v novém finančním období (2013–2020).

1.3 Program LIFE musí být co nejflexibilnějším nástrojem, pomocí něhož bude moci Komise utvářet politiku. Pomocí programu LIFE, který činí asi 0,2 % rozpočtu EU, lze hodnotně přispět a poukázat na způsoby řešení. Tento program však neumožňuje kompenzovat chyby způsobené v jiných oblastech politiky EU ani financovat všechny strategie EU vztahující se k životnímu prostředí.

1.4 Pro budoucí výběr projektů LIFE by měly být určující potřeby vyplývající z problémů s prováděním politiky EU v oblasti životního prostředí. Proporcionální přístup k přidělování prostředků jednotlivým členským státům přitom v budoucnu nesmí hrát roli.

1.5 Evropská politika v oblasti životního prostředí je ve srovnání s jinými částmi naší planety rozvinutější, protože to aktivně občanská společnost vyžaduje. Komise v této souvislosti právem vyzdvihuje úlohu organizací zabývajících se ochranou přírody a životního prostředí, a EHSV tuto úlohu rovněž oceňuje. I ostatní složky občanské společnosti by však měly být motivovány k tomu, aby napříště intenzivněji spolupracovaly na projektech LIFE. Mechanismy financování programu LIFE+ musí mít takovou podobu, aby kvalitní projekty netroskotaly na nepružných ustanoveních o spolufinancování.

2. Obecné připomínky

2.1 Finanční nástroj EU pro životní prostředí LIFE byl dosud jednoznačně mimořádně významným programem EU, který poskytoval rozhodující podněty pro provádění, rozvoj a utváření politiky a právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí. Byl zaveden v květnu 1992 nařízením (EHS) č. 1973/92 *Finanční nástroj pro životní prostředí (LIFE)*.

2.2 Program LIFE I byl realizován v letech 1992 až 1995 a byly na něj vyčleněny rozpočtové prostředky ve výši 400 milionů eur (100 milionů eur ročně). Z důvodu úspěšnosti programu byla na základě nařízení (ES) č. 1404/96 zahájena 2. fáze (LIFE II), která probíhala v letech 1996 až 1999 a na kterou bylo k dispozici celkem 450 milionů eur (112,5 milionu eur ročně). Program LIFE III – nařízení (ES) č. 1655/2000 – měl nejprve probíhat v letech 2000 až 2004 (128 milionů eur ročně). Nařízením (ES) č. 1682/2004 pak byl prodloužen do konce posledního finančního období (tedy do konce roku 2006).

2.3 Nařízením (ES) č. 614/2007 byla pro finanční období 2007 až 2013 zahájena nová fáze programu LIFE – program LIFE+, na který je k dispozici zhruba 2,17 miliardy eur (tzn. asi 340 milionů eur ročně).

2.4 Pomocí programu LIFE+ byla zcela přestrukturována dosavadní podpora v oblasti životního prostředí. Došlo např. ke sloučení složek dosavadních podpůrných programů EU z dřívější rozpočtové hlavy 7 (program Forest Focus, podpora nevládních organizací, iniciativa URBAN, rozvoj nových politických iniciativ, složky spadající pod provádění politiky v oblasti životního prostředí, složky LIFE Životní prostředí a LIFE Příroda). Dále bylo rozhodnuto, že pomocí programu LIFE již nebudou podporovány klasické, materiální investiční záměry v oblasti životního prostředí, ale že k tomu bude napříště využíván výdajový podokruh 1a (projekty týkající se životního prostředí), popř. 1b, a části okruhu 2 (projekty na ochranu přírody) rozpočtu EU. Dosavadní podpora mezinárodních aktivit byla přesunuta z okruhu 4 (opatření týkající se mořského životního prostředí) do okruhu 3.

2.5 Program LIFE+ se soustřeďuje na podporu opatření podporujících politiku v oblasti životního prostředí (s výlučně evropským rozměrem), např. na výměnu osvědčených postupů, budování kapacit místních a regionálních orgánů a pomoc nevládním organizacím s celoevropskou působností.

2.6 Pro investiční záměry tak Komise v tomto finančním období již nepředpokládá financování prostřednictvím programu LIFE, ale prostřednictvím (nových) pododruhů 1a, 1b a okruhů 2 a 4.

2.7 Jelikož příslušné nařízení LIFE+ vstoupilo v platnost až v červnu 2007, mohla být první výzva k předkládání návrhů projektů vyhlášena až v říjnu 2007. První projekty nové fáze programu LIFE+ proto mohly být zahájeny až v lednu 2009. To znamená, že Komisi předložené hodnocení v polovině období, k němuž se má toto stanovisko vyjádřit, může posoudit pouze poměrně malý počet projektů, které se teprve nedávno skutečně rozběhly. Komise správně popisuje situaci, když uvádí, že „k dispozici je proto omezené množství informací o výsledcích“.

3. Konkrétní připomínky

3.1 V hodnocení v polovině období je na několika místech uvedeno, jakou má program LIFE+ důležitost. Tento program je popisován jako „účinný nástroj“, který „přináší přidanou hodnotu“, a poukazuje se zde na to, že „příjemci i členské státy se domnívají, že program by měl pokračovat, neboť je zásadní pro provádění politiky EU v oblasti životního prostředí“.

3.2 EHSV pochybuje o tom, zda lze tato vyjádření učinit na základě hodnotící zprávy v polovině období, k níž se má toto stanovisko vyjádřit a jež vychází z hodnocení projektů zahájených až v lednu 2009. Výbor sice jak známo nikdy nepřipustil pochybnosti o tom, že i on považuje program LIFE za velice důležitý, ale malý počet údajů, z nichž hodnocení v polovině období vychází, zatím nedovoluje vyvodit skutečné závěry pro novou fázi programu LIFE+.

3.3 Jelikož se však již nyní začíná zvažovat případné nové programové období po roce 2013, chtěl by Výbor využít této příležitosti k tomu, aby probral několik základních otázek a učinil určité návrhy.

3.4 Výbor by tudíž na tomto místě chtěl nejprve říci, že dle jeho názoru v současnosti ještě není možné skutečně zhodnotit novou fázi programu LIFE+ v polovině období.

3.5 EHSV ve svém stanovisku ⁽¹⁾ k návrhu později přijatého nařízení LIFE+ vyslovil několik varování, která se nyní jak se zdá potvrzují.

3.6 Výbor ve zmíněném stanovisku uvedl, že dosavadní programy LIFE lze jednoznačně označit za velmi úspěšné řídicí politické nástroje Komise. Za to, že bylo se skromnými

prostředky dosaženo zcela pozoruhodných úspěchů, může skutečnost, že Evropská komise mohla stanovit podmínky a že mezi potenciálními účastníky projektu i mezi členskými státy došlo k určité „soutěži“ o peníze z programu LIFE. Členské státy (lépe řečeno soukromé a veřejné subjekty realizující projekty v členských státech) musely v předchozích fázích programu LIFE vymyslet a vyvinout inovační projekty odpovídající zaměření programu LIFE. Tyto projekty pak byly v rámci stanoveného výběrového řízení podrobeny kritickému přezkoumání, než byly schváleny nebo také z důvodu nedostatečné kvality popř. nedostatečných rozpočtových prostředků zamítnuty. Byla tak zajištěna transparentnost v rámci EU a jasné řízení ze strany Komise, co se týče přidělování finančních prostředků.

3.7 EHSV i nadále zastává názor, že k podpoře své politiky v oblasti životního prostředí, která se jak známo v určitých sektorech prosazuje jen obtížně, musí mít Komise k dispozici nástroj, který by mohla utvářet pouze ona sama; a to bez proporcionálního přístupu (např. k přidělování prostředků jednotlivým regionům).

3.8 Komise však ve svém hodnocení v polovině období konstatuje, že orientační přidělení prostředků mezi členské státy provedené s novou fází projektu sice zlepšilo „geografické rozmístění projektů“, ale že z hodnocení vyplývá, že toto přidělení prostředků mezi členské státy může „vést k výběru projektů nižší kvality“.

3.9 Přesně toho se EHSV obával. Proto Komisi a Radu žádá, aby znovu zásadně přehodnotila zaměření programu LIFE. Cílem by nemělo být přesunout do členských států finanční prostředky EU, pomocí nichž by v nich byly podporovány projekty týkající se životního prostředí, které mají evropský rozměr. Tento program by jednoznačně měl být využíván tam, kde útvary Komise spatřují nejvyšší potřebu podpořit politiku EU v oblasti životního prostředí.

3.10 Evropská politika v oblasti životního prostředí je momentálně silně ovlivňována pravidly EU, což lze odůvodnit pouze fungováním vnitřního trhu. Není však vhodné stanovit právní předpisy na evropské úrovni a současně převést příslušný nástroj pro utváření politiky do určité míry do působnosti jednotlivých členských států.

3.11 EHSV je toho názoru, že projekty a postupy podporované programem LIFE by měly ještě cíleněji než dosud sloužit k provádění přijatých strategií EU (jde především o strategii udržitelného rozvoje EU – kolem níž nastalo pozoruhodné ticho –, strategii v oblasti biologické rozmanitosti, strategii boje proti změně klimatu a ty složky strategie Evropa 2020, jež se týkají ochrany životního prostředí). Zvláštní důraz by měl být kladen na modelový charakter projektů, což znamená, že ne každý projekt nutně musí být inovační, jak je v současnosti požadováno např. v oblasti biologické rozmanitosti. Problémem obvykle není absence inovací, ale nedostatečné šíření již existujících řešení a jejich uplatňování.

⁽¹⁾ CES 382/2005, Úř. věst. C 255, 14.10.2005, s. 52.

3.12 Komise bude při výběru projektů v budoucnu potřebovat vysokou flexibilitu jak z hlediska obsahového, tak z hlediska finančního (které se týká mimo jiné i míry spolufinancování). EHSV si naprosto dokáže představit, že by mělo být možné i 100 % financování ze strany EU.

3.13 Ve sdělení se správně uvádí, že např. příspěvek občanské společnosti má zásadní význam pro rozvoj politiky v oblasti životního prostředí. Evropská politika v oblasti životního prostředí je ve srovnání s jinými částmi světa často považována za pokrokovější, a to právě proto, že společenská diskuse vyžaduje větší ochranu životního prostředí a přírody. V zájmu EU je povzbuzovat tuto diskusi, která nesmí ztroskotat pouze na stanovené míře spolufinancování.

3.14 EHSV se zasazuje o to, aby byl program LIFE+ prováděn v konstruktivní spolupráci se všemi nevládními organizacemi jak v jednotlivých členských státech (sdružení podniků, odborové organizace atd.), tak na úrovni EU. Členové těchto organizací často působí v oblastech, v nichž EU požaduje lepší ochranu životního prostředí a provádění politiky EU v oblasti životního prostředí. Odpovídající zapojení a zvyšování povědomí by tedy nemělo být pouze záležitostí ekologických organizací, ale i podniků.

3.15 Z tohoto důvodu by chtěl EHSV výslovně upozornit na to, že vedle klasických organizací zabývajících se ochranou přírody a životního prostředí by měla být k aktivní účasti v projektech LIFE motivována např. i sdružení podniků a odborové organizace.

3.16 EHSV souhlasí s Komisí, že by bylo vhodné „stanovit priority a zaměření v rámci jednotlivých témat ... a oblasti, na které se je třeba v průběhu každého roku zaměřit“. Současně je třeba klást důraz i na meziodvětvové přístupy. Neměly by být kategoricky vyloučeny ani přeshraniční projekty s účastí třetích zemí.

3.17 I když je program LIFE vysoce hodnocen, chtěl by EHSV varovat i před přeceňováním jeho možností. Prostřednictvím zhruba 340 milionů eur, které jsou nyní ročně k dispozici, lze podpořit řadu projektů, které mohou poskytnout cenné podněty pro pozitivní přístupy v politice v oblasti životního prostředí. Tyto prostředky, jež činí asi 0,2 % rozpočtu EU, ale např. nemohou vyřešit problémy vznikající v důsledku chybného řízení v jiných oblastech politiky EU.

3.18 Složce Biologická rozmanitost programu LIFE je v hodnotící zprávě v polovině období připisována schopnost „stát se hlavním nástrojem, na jehož základě se bude konkrétně financovat provádění akčního plánu pro biologickou rozmanitost“, o čemž má EHSV jisté pochybnosti. Program LIFE přirozeně bude, má a musí přispívat k poukazování na to, jak konkrétně může vypadat koexistence zachování biologické rozmanitosti a hospodářského využití. Vlastní finanční nástroje, které to pak mají zaručit, jsou však jiné.

3.19 Samotná Komise např. ve svém sdělení⁽²⁾ uvádí, že „společná zemědělská politika (SZP) je politickým nástrojem, který má největší dopad na biologickou rozmanitost ve venkovských oblastech“ a že „nejdůležitějším zdrojem financování pro síť Natura 2000 a ochranu biologické rozmanitosti v EU zůstává v rámci Společenství Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (zejména v rámci osy 2)“. Není jím program LIFE.

3.20 Skutečnost, že je dnes pokryto pouze 20 % celkových potřeb finančních prostředků na správu chráněných oblastí v Evropě včetně sítě Natura 2000, nebude možné vyřešit pomocí programu LIFE, nýbrž tolik zmiňovaným včleněním ochrany přírody a životního prostředí do ostatních politických oblastí. To znamená, že by měl být znovu jasně definován skutečný úkol a úloha programu LIFE.

V Bruselu dne 15. března 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

⁽²⁾ Zpráva Komise Radě a Evropskému parlamentu – Hodnocení provádění akčního plánu EU pro biologickou rozmanitost v roce 2010, KOM(2010) 548 v konečném znění.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu „Přezkum strategie Společenství týkající se rtuti“

KOM(2010) 723 v konečném znění

(2011/C 132/14)

Zpravodajka: **paní LE NOUAIL MARLIÈRE**

Dne 7. prosince 2010 se Evropská komise, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

Přezkum strategie Společenství týkající se rtuti

KOM(2010) 723 v konečném znění.

Specializovaná sekce Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 28. února 2011.

Na 470. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 15. a 16. března 2011 (jednání dne 15. března 2011), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 173 hlasy pro, 6 hlasů bylo proti a 12 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry

Provádění strategie týkající se rtuti z roku 2005 je v pokročilé fázi a byly uskutečněny téměř všechny kroky. V této strategii se bude jistě pokračovat a bude posilována.

1.1 EHSV podporuje závěry Rady týkající se této problematiky (¹), avšak doporučuje Komisi, členským státům a sociálním partnerům, aby:

- a) uznali nezbytnost a význam pokrokové pozice, kterou by si EU měla udržet na globální úrovni tím, že aktivně přijme další závazky v oblasti snížení používání, dodávek a emisí rtuti;
- b) vzali v úvahu, že celkový cíl musí provázet všeobecné omezení s uplatněním odchylek pro případy, kdy by to bylo nutné (při specifických technických nebo finančních problémech), místo prosazování omezení na jednotlivé produkty, způsoby uplatnění a jednotlivé fáze životního cyklu rtuti;
- c) intenzivněji dále podporovali provádění projektů v rozvojových zemích a zemích s transformující se ekonomikou, a to souběžně s činností mezivládního vyjednávacího výboru, jako součást mezinárodní činnosti v oblastech uvedených v odstavci 34 rozhodnutí řídicí rady UNEP 25/5;
- d) dospěli k závěru, že by se rtuť měla přestat používat v chlor-alkalickém průmyslu, a žádá Komisi, aby do

1. ledna 2012 předložila návrh pro právně závazná opatření včetně co nejkratší časové lhůty, kdy by se do roku 2020 měla v tomto odvětví přestat používat rtuť;

- e) upozornili na to, že by měla být přijata specifická opatření ohledně průmyslových emisí rtuti, a vyzývá Komisi, aby brzy přijala závěry týkající se nejlepších dostupných technik (BAT) a úrovní emisí souvisejících s BAT pro všechny příslušné průmyslové postupy používající rtuť s cílem podpořit provádění nedávno přijaté směrnice o průmyslových emisích;
- f) zvážili možnosti omezení používání rtuti v knoflíkových bateriích a navrhli omezení jejich uvádění na trh do 1. července 2012;
- g) dále posoudili možnost postupného ukončení používání rtuti v zubním lékařství do 1. července 2012 s ohledem na všechny dostupné studie a vývoj a na dostupné alternativy;
- h) přijali opatření s cílem zajistit zavedení vysoce účinných separátorů amalgámu ve všech zubních klinikách v EU;
- i) prozkoumali používání rtuti ve vakcínách, stávající alternativy a to, do jaké míry lze do 31. prosince 2012 vhodným způsobem přestat používat rtuť ve vakcínách, aby bylo lépe chráněno veřejné zdraví;
- j) do 31. prosince 2012 učinili kroky pro provedení prvního testovacího programu pro methylrtuť v rybách a náležitým způsobem aktualizovali komunikaci o riziku v rámci celé EU;

⁽¹⁾ Závěry Rady k přezkumu strategie Společenství týkající se rtuti byly přijaty 14. 3. 2011 (7774/11).

- k) přijali opatření s cílem zvýšit povědomí a šířit informace o tom, že energeticky úsporné žárovky obsahují rtuť a jejich sběr by měl probíhat odděleně a bezpečným způsobem tak, aby nedošlo k jejich rozbití;
- l) posílili záruky odstraňování rezidua rtuti v odpadech;
- m) aby se právní předpisy EU vztahovaly na emise způsobené spalováním a emise z malých spalovacích zařízení;
- n) zvýšili vhodná opatření za účelem ochrany zdraví všech pracovníků, kteří mohou přijít do styku s rtuť;
- o) v tomto rámci přijali opatření zaměřená na případné dopady na zaměstnanost a umožňující zmírňovat důsledky průmyslových změn pro všechny zaměstnance nezávisle na výši jejich kvalifikace;
- p) přijali opatření, jež by zajistila oddělený a bezpečný sběr výrobků obsahujících rtuť, což není v současnosti dle zákona povinné, a provedli rozsáhlé informační kampaně, jejichž prostřednictvím by uživatelé a spotřebitelé získali informace o specifické téžavé a toxické povaze rtuti.

2. Úvod

2.1 Rtuť a většina jejích sloučenin jsou považovány za velice toxické a nebezpečné pro biologickou rozmanitost, ekosystémy a lidské zdraví. Jedná se navíc o bioakumulativní látku, jelikož se může hromadit v organismech a procházet různými články potravinového řetězce. Rtuť má tu vlastnost, že se vypařuje při pokojové teplotě nebo se degraduje na methylrtuť, jež je její nejrozšířenější, ale také nejtoxičtější formou. Tato látka je tedy odolná, je schopná se šířit na dlouhé vzdálenosti, ve vodě, v půdě, ve vzduchu nebo v organismech. ⁽²⁾

2.2 Původ uvolňování rtuti způsobeného člověkem souvisí s jejími různými způsoby použití, jako například v některých výrobcích a výrobních procesech, a s atmosférickými emisemi nebo náhodným vypouštěním. Rtuť se používá především ve chlor-alkalickém průmyslu, při chemické výrobě polymerů a výrobě zubních amalgámů, což představuje 86 % ročního objemu.

2.3 Emise rtuti do ovzduší z tepelných elektráren a dalších spalovacích zařízení, především uhelných elektráren, představují více než 50 % celkových průmyslových emisí rtuti ⁽³⁾.

⁽²⁾ UNEP – Chemikálie, Celkové hodnocení rtuti, prosinec 2002-2010.
⁽³⁾ <http://prtr.ec.europa.eu/PollutantReleases.aspx>.

Původ potenciálního uvolňování rtuti způsobeného člověkem

a) přidávání do výrobků:

- měřicí nástroje;
- zubní amalgámy;
- neonové zářivky a energeticky úsporné žárovky;
- baterie;
- vypínače;
- vakcíny (thimerosal nebo thiomersal);

b) používání při výrobě:

- katalyzátor pro polymery a polyuretan;
- chlor-alkalický průmysl;
- těžba zlata;

c) atmosférické emise:

- tepelné elektrárny (na uhlí);
- spalování (vstřebaná rtuť a zubní amalgámy);
- nerecyklovaný a spalovaný odpad (obsahující rtuť);

d) náhodné vypouštění:

- průmyslové úniky (při výrobě, skladování atd.).

3. Obecné připomínky

3.1 Na celosvětové úrovni byla v roce 2001 z iniciativy Programu OSN pro životní prostředí (UNEP) zahájena studie o výskytu a vlivu rtuti, která dospěla k závěru, že důkazy o silně negativních vlivech rtuti jsou dostatečné k tomu, aby byla zahájena mezinárodní akce. ⁽⁴⁾ V únoru 2009 se vlády států v řídicí radě UNEP rozhodly vypracovat do roku 2013 právně závaznou smlouvu o rtuti.

3.2 V prosinci 2002 Komise předložila Radě zprávu o rtuti pocházející z chlor-alkalického průmyslu. Na základě této zprávy Rada vyzvala Komisi, aby tuto problematiku prohloubila a předložila „soudržnou strategii ... s opatřeními na ochranu lidského zdraví a životního prostředí před vypouštěním rtuti, která budou založena na přístupu životního cyklu týkajícího se výroby, použití, nakládání s odpadem a emisí“.

⁽⁴⁾ UNEP – Chemikálie, Celkové hodnocení rtuti, prosinec 2002.

3.3 V souvislosti s těmito směry činnosti přijala Komise 28. ledna 2005 strategii Společenství. Hlavním cílem je „snížení hladiny rtuti v životním prostředí a vystavení člověka účinkům rtuti, zejména účinkům methylrtuti v rybách“. (5)

3.4 Tato strategie má šest hlavních částí (a dvacet prioritních „akcí“), jejichž cílem je:

- snížení emisí rtuti;
- omezení vstupu rtuti do oběhu ve společnosti snížením nabídky a poptávky;
- řešení dlouhodobého osudu přebytků a zásob (ve stále používaných či uskladněných výrobcích);
- ochrana proti vystavení účinkům rtuti;
- zlepšení porozumění problému rtuti a jeho řešení;
- podpora a propagace mezinárodní činnosti týkající se rtuti.

3.5 Tato strategie obsahovala ustanovení o vyhodnocení a přezkumu plánovaných na rok 2010. Dne 7. prosince 2010 zaslala Komise Radě a Parlamentu tento přezkum strategie Společenství týkající se rtuti.

3.6 Evropská agentura pro chemické látky (ECHA) zároveň navrhla rozšířit omezení týkající se měřicích nástrojů obsahujících rtuť a používaných pro profesionální či průmyslové účely (6) v rámci ustanovení o přezkumu uvedeném v nařízení REACH. Dne 24. září 2010 se konala veřejná konzultace a výbory zainteresované v nařízení REACH by měly předložit svá stanoviska v září 2011.

3.7 Dvě stanoviska EHSV vydaná na toto téma umožnila podpořit angažovanost Komise v úsilí omezit výrobu a používání rtuti v EU i celosvětově, zaručit její bezpečné skladování a dosáhnout cíle, jímž je úplně ukončit používání rtuti v některých měřicích přístrojích. (7)

3.8 Ve svých stanoviscích však EHSV vyzýval Komisi, aby „co nejdříve realizovala ostatní části strategie týkající se rtuti a vytvořila opatření na další snižování použití rtuti v postupech a výrobcích v Evropě a na zajištění bezpečného odstranění rtuti obsažené v tocích odpadů“, a žádal ji o záruky, aby profesionální a průmysloví uživatelé měřicích nástrojů obsahujících rtuť byli povinni dodržovat cíl nešířit rtuť v životním prostředí.

(5) KOM(2005) 20 v konečném znění.

(6) Evropská agentura pro chemické látky, Příloha XV, Zpráva o omezení, červen 2010.

(7) Úř. věst. C 168, 20.7.2007, s. 44 – Úř. věst. C 318, 23.12.2006, s. 115.

3.9 Vyčerpávající posouzení uskutečněné v roce 2010 (8) a související dokumenty různých zainteresovaných stran (9) umožnily poukázat na skutečný pokrok, jehož bylo dosaženo v provádění strategie Společenství týkající se rtuti, a také na významný přínos EU v oblasti podpory mezinárodních iniciativ a jednání za účelem vypracování právně závazné smlouvy v rámci řídicí rady UNEP.

4. Konkrétní připomínky

4.1 Provádění strategie Společenství týkající se rtuti staví na některých obecnějších právních nástrojích (zejména na směrnici o omezení používání některých nebezpečných látek – RoHS (10), REACH, rámcové směrnici o vodě, směrnici o integrované prevenci a omezování znečištění – IPPC) a někdy tyto nástroje přizpůsobuje cíli omezit používání rtuti v EU:

- referenční dokumenty nejlepších dostupných technik (BAT – BREF), přijetí nové směrnice o průmyslových emisích (IED), jež aktualizuje a přepracovává sedm směrnic včetně směrnice IPPC, která posiluje úlohu nejlepších dostupných technik (s povinností uvést nová zařízení v soulad s předpisy od roku 2012 a stávající zařízení od roku 2016);
- směrnice 2006/66/ES o bateriích a akumulátorech a odpadních bateriích a akumulátorech snížila maximální povolený obsah ve srovnání s předchozí směrnicí z roku 1991.

4.2 Na základě tohoto provádění rovněž vznikly nové nástroje a nařízení, díky nimž Evropská unie získala vedoucí postavení v oblasti omezování používání rtuti:

- zákaz vývozu kovové rtuti a některých sloučenin a směsí rtuti a povinnost bezpečného skladování (nařízení (ES) č. 1102/2008 ze dne 22. října 2008) vstupující v platnost v březnu 2011;
- směrnice omezující uvádění na trh EU měřicích přístrojů obsahujících rtuť určených široké veřejnosti (zákaz uvádění na trh, kromě výjimek týkajících se konkrétně porozimetřů), přijatá 25. září 2007 (a nyní připojena k bodu 18a přílohy XVII nařízení REACH). V současnosti se pracuje na rozšíření omezení na odborné účely (průmyslové a lékařské).

(8) <http://mercury.biois.com> (str. 74).

(9) Pracovní skupina Zero Mercury Working Group (ZMWG) www.zeromercury.org/ a Evropský úřad pro životní prostředí (EEB) www.eeb.org/.

(10) Směrnice 2002/95/ES o omezení používání některých nebezpečných látek v elektrických a elektronických přístrojích.

Euro-Chlore plánuje do roku 2020 postupně přestat používat rtuť v odvětví chlor-alkalického průmyslu na základě dobrovolné dohody.

4.3 EHSV zdůrazňuje, že při přezkumu nařízení (EU) č. 1102/2008 je důležité rozšířit zákaz vývozu též na další sloučeniny rtuti a výrobky obsahující rtuť a na bezpečné skladování kovové nebo pevné rtuti.

4.4 EHSV klade důraz na tyto body:

— v odborné studii BIO-IS pro GŘ ENV z roku 2010 ⁽¹⁾ se navrhuje, aby klíčovým cílem strategie byl celkový cíl, jímž je „ochrana lidského zdraví a životního prostředí před uvolňováním rtuti a jejích sloučenin, a to omezením globálního uvolňování rtuti způsobeného antropogenními vlivy do vzduchu, vody a půdy, a pokud možno, posléze i tak, že tomuto uvolňování zabrání“;

— v současnosti se také nabízí příležitost dále prosazovat celkový cíl, jímž je omezit používání rtuti, jelikož pro většinu výrobků a způsobů využití existují náhražky bez rtuti (ekonomicky přijatelné) a rovněž většina podniků, které vyrábějí výrobky obsahující rtuť, zároveň vyrábí náhražky, což umožňuje:

— snížit ekonomické a sociální dopady širokého omezení používání rtuti (na zaměstnanost);

— zlepšit postavení EU na úrovni inovací a na hospodářské úrovni (technologický pokrok);

— upevnit její pozici v mezinárodních a globálních jednáních včetně RIO+20 a v iniciativě Komise zaměřené na vnější rozměr evropské politiky v oblasti životního prostředí.

V Bruselu dne 15. března 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

⁽¹⁾ <http://mercury.biois.com> (str. 74).

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru „k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. .../... ze dne [...], kterým se stanoví zvláštní opatření v oblasti zemědělství ve prospěch menších ostrovů v Egejském moři“

KOM(2010) 767 v konečném znění – 2010/0370 (COD)

(2011/C 132/15)

Samostatný zpravodaj: **pan POLYZOGOPOULOS**

Dne 18. ledna 2011 se Evropská rada a dne 20. ledna 2011 Evropský parlament, v souladu s článkem 43 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodli konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. .../... ze dne [...], kterým se stanoví zvláštní opatření v oblasti zemědělství ve prospěch menších ostrovů v Egejském moři

KOM(2010) 767 v konečném znění – 2010/0370 (COD).

Specializovaná sekce Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 28. února 2011.

Na 470. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 15. a 16. března 2011 (jednání dne 15. března 2011), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 174 hlasy pro, 6 hlasů bylo proti a 17 členů se zdrželo hlasování.

Závěry a doporučení

1. Závěry

EHSV oceňuje předkládané nařízení, jelikož se jedná o připravovaný návrh na přepracování předchozího nařízení (ES) č. 1405/2006, a to z níže uvedených důvodů.

1.1 Předchozí nařízení prošlo mnoha změnami, jež si na jedné straně vyžádaly vývoj evropských právních předpisů a na druhé straně harmonizace s Lisabonskou smlouvou. Proto je nutné přepracovat strukturu tohoto právního textu a v nové verzi nařízení více upřednostnit ústřední roli programu podpory a zdůraznit:

a) zvláštní režim zásobování

b) zvláštní opatření ve prospěch místní produkce.

1.2 Nové znění nařízení výslovně zmiňuje podstatné prvky zvláštního režimu pro zemědělské produkty, které mají místní význam pro menší ostrovy v Egejském moři, a tak účinně odstraňuje obtíže způsobené izolací těchto ostrovů, jejich odlehlostí, ostrovní povahou, malou rozlohou, hornatostí, podnebím a hospodářskou závislostí na malém množství produktů.

1.3 Článek 2 nového nařízení stanovuje opatření, jež přispívají jednak ke splnění cíle zaručit zásobování menších ostrovů základními produkty sloužícími k lidské spotřebě nebo ke zpracování a jako zemědělské vstupy, a to snížením vícenákladů

spojených s odlehlostí, ostrovní povahou a malou rozlohou, a také cíle zachovávat a rozvíjet zemědělskou činnost na menších ostrovech, včetně produkce místních produktů, jejich zpracování a uvádění na trh.

1.4 Účelem nařízení je zajistit jednotné provádění režimu pro menší ostrovy v Egejském moři ze strany Řecka ve vztahu k jiným obdobným režimům, aby se zabránilo narušení hospodářské soutěže nebo diskriminaci mezi hospodářskými subjekty.

1.5 Nařízením zaručuje řádné hospodaření s rozpočtovými prostředky, neboť Řecko musí ve svém programu uvést seznam podpor, u nichž se jedná o přímé platby za místní produkty, a konkrétně uvést způsob, jakým byla tato částka stanovena.

1.6 Nařízením stanovuje, že strop pro financování zvláštního režimu zásobování se zvyšuje o 20 %.

1.7 Komisi jsou svěřeny prováděcí pravomoci, pokud jde o jednotné podmínky provádění režimu osvědčení a o závazky, jež na sebe berou hospodářské subjekty a jež se týkají zvláštního režimu zásobování, jakož i obecného rámce kontrol, které Řecko musí provádět.

1.8 Komise nyní může, v souladu s čl. 11 odst. 2, stanovit aktem v přenesené pravomoci podmínky k zapsání hospodářských subjektů do rejstříku, uložit složení jistoty pro vydání osvědčení a přijímat opatření týkající se stanovení postupu k přijetí změn programu.

Důvodová zpráva

2. Úvod

2.1 V souladu s nařízením (ES) č. 1782/2003, cíli opatření i zásadami programového plánování, slučitelnosti a soudržnosti s ostatními politikami Unie byla stanovena společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky.

2.2 Komise, které byly podle čl. 291 odst. 2 Smlouvy svěřeny prováděcí pravomocí, přijímá nutná právní ustanovení s cílem zajistit jednotné provádění režimu pro menší ostrovy v Egejském moři ze strany Řecka ve vztahu k jiným obdobným režimům, aby se zabránilo narušení hospodářské soutěže nebo diskriminaci mezi hospodářskými subjekty.

2.3 Nařízení zaručuje jednotné podmínky provádění režimu osvědčení a závazky, jež na sebe berou hospodářské subjekty a jež se týkají zvláštního režimu zásobování (čl. 11 odst. 3).

2.4 Nařízení stanovuje jednotné podmínky provádění programu (čl. 6 odst. 2, čl. 15 odst. 3 a čl. 18 odst. 3) a rovněž obecný rámec kontrol, které Řecko musí provádět (článek 7, čl. 12 odst. 2 a čl. 14 odst. 1).

2.5 EHSV se domnívá, že jak z hlediska obohacení obsahu předkládaného nařízení, tak přípravy integrované politiky pro Egejské moře, jež je oblastí posetou menšími ostrovy, bude vhodné zabývat se úvahami, postoji a návrhy uvedenými v oddílech 4, 5, 6 a 7 tohoto stanoviska.

3. Shrnutí navrhovaného nařízení

3.1 Vzhledem k četným změnám a ve snaze o harmonizaci s Lisabonskou smlouvou nové nařízení zrušuje předchozí nařízení (ES) č. 1405/2006 a nahrazuje jej novým textem.

3.2 Obsah programu podpory pro menší ostrovy v Egejském moři (kapitola II, článek 5), který připravuje Řecko, je předložen Komisi ke schválení a je podle zásady subsidiarity a v souladu s ní upřesněn. V podobném duchu může Řecko, prostřednictvím orgánů, které samo určilo, program podle potřeby pružně pozměnit (kapitola II, články 3 a 6).

3.3 Nařízení ustavuje zvláštní režim zásobování zemědělskými produkty Unie, jež jsou na menších ostrovech v Egejském moři základními produkty sloužícími k lidské spotřebě, k výrobě jiných produktů nebo jako zemědělské vstupy (článek 3). Stanovuje také, že Řecko musí připravit předběžný odhad zásobování k pokrytí potřeb ostrovů v této oblasti.

3.4 Podpora je přiznána každé zemědělské produkci menších ostrovů podle kritéria nákladů na uvádění produktů na trh, vypočtených z přístavů v kontinentálním Řecku, ze kterých je zajišťováno zásobování, a případných dodatečných výdajů souvisejících s jejich ostrovní povahou a malou rozlohou.

3.5 Zvláštní zeměpisná poloha, vícenáklady na dopravu produktů a dodatečné náklady vyplývající z izolace představují znevýhodnění, jejichž kompenzace implikuje snížení ceny dotyčných produktů, a vyžaduje tedy zavedení zvláštního režimu zásobování. Produkty, které budou podléhat zvláštnímu režimu zásobování, musí mít vysokou jakost a obchodní využití, aby se vyloučila veškerá spekulace.

3.6 Pro zachování konkurenceschopnosti produktů Unie je třeba poskytnout podporu zásobování menších ostrovů v Egejském moři produkty z Unie a zohlednit přitom vícenáklady na dopravu.

3.7 Pokud by zvláštní režim zásobování vedl k hospodářským výhodám, zásilky nebo vývoz produktů se zakazuje. Přesto je možné tyto produkty obchodně využít na vnějších trzích pod podmínkou, že zmíněná hospodářská výhoda bude nahrazena. Kromě toho produkty spadající do zvláštního režimu zásobování podléhají správním kontrolám (článek 14).

3.8 Podpora se poskytuje hospodářským subjektům pouze po předložení osvědčení o zápisu do příslušného rejstříku.

3.9 Podporuje se obchodování se zpracovanými produkty mezi menšími ostrovy v Egejském moři a jejich vývoz do ostatních částí Evropské unie nebo do třetích zemí.

3.10 Podporují se opatření ve prospěch místní zemědělské produkce. Tato pomoc je poskytována z programu podpory, jež nařízení (ES) č. 1405/2006 poprvé institucionalizovalo a který usnadnil produkci, uvádění na trh a zpracování celé řady produktů, neboť se prokázalo, že v něm stanovená opatření byla pro zemědělskou činnost účinná.

3.11 Jsou stanovena opatření pro financování studií, demonstračních projektů, vzdělávání a školení a opatření technické pomoci (článek 15).

3.12 Zemědělská produkce a obchodování s jakostními produkty jsou podporovány.

3.13 Navrhované nařízení vymezuje pravomoci Komise při přijímání aktů v přenesené pravomoci, jež musí oznámit Evropskému parlamentu a Radě.

4. Doporučení

EHSV se domnívá, že je třeba zvláště zdůraznit a přijmout následující opatření:

4.1 Zemědělské produkty by měly být začleněny do přípravy vhodného rámce pro rozvoj cestovního ruchu na ostrovech a zejména je třeba z těchto produktů učinit ohnisko evropského a mezinárodního zájmu pro veřejnost spotřebitelů, kteří oceňují specifickou výživnou hodnotu středomořského stravování a místních ekologických produktů.

4.2 Rovněž je nezbytné přijmout nutná opatření pro účinnější využívání tradičních zemědělských produktů, neboť poptávka po nich roste také v dalších odvětvích hospodářské činnosti, v tomto případě ve farmaceutickém průmyslu, kosmetologii a homeopatii, jelikož mají také léčebné vlastnosti (mastix z ostrova Chios, olivový olej, med, různé byliny atd.).

4.3 Místní obyvatelstvo ostrovů by mělo být informováno o výživné a hospodářské hodnotě jejich produktů. EHSV navrhuje vytvořit na jednom ze strategicky umístěných ostrovů meziregionální školu v podobném duchu jako „program Erasmus pro studenty a pracovníky odvětví agroturistiky či kultury plodů země“.

4.4 Měla by být navržena opatření na vytvoření vzdělávacích programů orientovaných na zapojení státních a mezinárodních univerzit do výukových programů, jejichž cílem bude provádět studie a vést vědecký výzkum, jež umožní plně zhodnotit hospodářský potenciál ostrovních produktů a jejich využití.

4.5 Bude zapotřebí velice opatrně zaujmout specifický přístup ve prospěch zranitelného ostrovního obyvatelstva, zaměřený především na obyvatele odlehlých regionů. Řídící zásadou tohoto přístupu bude zachovat obydlí na ostrovech a poskytovat pobídky (zejména finanční a zaměřené především na mladé lidi), zřídit programy podpor pro rozvoj obchodní činnosti v odlehlých regionech. Tyto programy, na něž se neuplatňuje vrácení přebytku, zdůrazní možnosti, jak využít hospodářský potenciál ostrovů při zohlednění jejich jedinečného a specifického charakteru a v souladu s jejich zeměpisnými a geologickými vlastnostmi.

4.6 Je nutné vyžadovat zvýšení jakosti zemědělských produktů, kterou musí doprovázet snížení produkčních nákladů.

4.7 Měla by být zavedena různá specifická kritéria, která zohlední morfologické zvláštnosti půdy a geologického složení.

5. Obecné připomínky

EHSV uznává zvláštní faktory, jež omezují zemědělský rozvoj ostrovů v Egejském moři, a domnívá se, že zkoumanému nařízení by prospělo, kdyby v něm byly zohledněny následující prvky:

5.1 Vzhledem k tomu, že na ostrovech v Egejském moři jsou základní zdroje jako voda, energie a suroviny omezené, měly by podléhat přísnému řízení. Tato připomínka platí především pro letní měsíce, kdy se ostrovní regiony v souvislosti s významnějším přílivem turistů a rekreatantů setkávají s problémy dostupnosti vodních, energetických a jiných zdrojů. Proto je zapotřebí se zabývat výše popsány problémy a řešit je způsobem, jenž zaručí lepší řízení zdrojů a respektování rovnováhy životního prostředí. Součástí nařízení by mohly být podpůrné politiky, které umožní tyto významné specifické problémy řešit.

5.2 **Změny ve způsobu využití půdy na ostrovech.** Na ostrovech se neustále zmenšují plochy určené k zemědělskému využití, protože jsou přerazovány na jiný druh využití, přeměněny na stavební plochy či jsou v důsledku poklesu zemědělské činnosti vyňaty z produkce, stávají se neúrodnou půdou či se mění v poušť (což se označuje termínem trvalé vynětí půdy z produkce). Z tohoto důvodu je zapotřebí pobízet k lepšímu využívání půdy prostřednictvím programů podpory pro kulturu zemědělské produkce. Nařízení může zavést rámec pomoci.

5.3 Úpadek zemědělských podniků a zanechání produkce spolu s hromaděním mrtvé biomasy (odumřelé větve a rostliny) ponechané svému osudu v lesích a olivových hájích usnadňují vypuknutí lesních požárů, které na dlouhou dobu znemožní využití půdy.

5.4 Kromě toho je nutné znovu nastolit rovnováhu mezi plochami určenými na rozvoj cestovního ruchu a plochami určenými na zemědělství. Tyto dva sektory se musí navzájem doplňovat.

5.5 Je třeba věnovat zvláštní pozornost primárnímu sektoru, kde dochází k velkému úbytku pracovních míst, zatímco v terciární sféře se počet pracovních míst zvyšuje.

6. Konkrétní připomínky

6.1 Do nařízení by měly být zahrnuty ostrovy Kréta a Euboia.

6.2 Je třeba zahájit iniciativy rozložené do jednoho roku a orientované na zlepšení produkce, uvádění na trh a podpory zemědělských produktů. Konkrétním cílem těchto činností bude zvýšení produkce, ale také současné zlepšení jakosti.

6.3 Je třeba zavést pomoc vázanou na hektar půdy, jež se zaměří na obnovu a rozdělení zemědělské půdy a na zachování tradičních olivových hájů a citrusových sadů na meších ostrovech v Egejském moři.

6.4 Bude vhodné vyčlenit dodatečnou finanční pomoc na produkty jako spotřební a sadbové brambory, artyčoky z Tinosu, švestky ze Skopelosu, koktejlová rajčátka ze souostroví Santorini, citrusové plody, jedlý hrachor (bob) druhu *Lathyrus sphaericus* a fazole, ječmen z Lemnosu, škála tradičních sýrů jako *graviera* z Naxosu či sýr *kalathaki* z Lemnosu (chráněné označení původu), citrónový likér, *rakomelo* z Amorgosu, marcipán z ostrova Siphnos nebo Lesbos či sardinky z ostrova Kalloni atd.

Med a olivový olej patří mezi produkty, které jsou nositelem identity a představitelem kvality zemědělské produkce malých ostrovů.

6.5 Důraz by měl být kladen na tradiční kulturu lentišku na ostrově Chios a také na pěstování vinné révy určené k výrobě vín, jež mají chráněné zeměpisné označení, v tradičních pěstitelských oblastech na menších ostrovech v Egejském moři.

6.5.1 Je třeba počítat s finanční podporou pro pronajatou půdu.

6.5.2 Musí se posílit podpora chráněných zeměpisných označení a chráněných označení původu zemědělských produktů a potravin.

6.5.3 S finanční podporou je třeba počítat také v souvislosti s prostředky na zlepšení výroby vína, skladování, standardizace a distribuce vín a olivových olejů produkovaných na ostrovech.

Podmínky:

6.5.4 Při pěstování, využívání a produkci vázané na hektar nesmí být překročena stanovená maximální výnosnost.

6.5.5 Musí být uplatňovány pěstitelské postupy stanovené vnitrostátními právními předpisy.

6.5.6 Produkce by měla nést chráněné označení původu nebo mít nejvyšší jakost.

6.5.7 Podmínkou je splnění požadavků stanovených vnitrostátními a evropskými právními předpisy.

7. Návrhy

7.1 EHSV se domnívá, že nařízení by mělo usnadnit vytváření vazeb s ostatními odvětvími místního hospodářství (cestovním ruchem, řemesly, obchodem) a klást rovněž důraz na změnu orientace produktů cestovního ruchu.

7.2 EHSV má za to, že by se měla prosazovat průprava v oblasti pěstitelských metod a postupů sklizně ovoce, objevování geologicky zajímavých lokalit, znalost živočišných druhů, které se vyskytují v těchto zemědělských ekosystémech, středomořské stravování, zdravá výživa a ekologická produkce.

7.3 Pocity, zakoušené ve stínu a klidu olivových a pomerančovníkových hájů, kontakt s půdou, mír a nepřítomnost jakéhokoli shonu, cesta do samého srdce původní venkovské krajiny či souznění všech těchto dobrodiní se podle názoru EHSV mohou promítnout do škály specifických a originálních nabídek cestovního ruchu (kulturní a ekologický cestovní ruch, agroturistika, zdravotní turistika, pěší turistika, gastronomická turistika atd.).

Tak vzniká odlišný turistický produkt s přímou vazbou na zemědělské produkty, které zase přímo souvisejí s kvalitním cestovním ruchem a jsou s ním spojovány, jakož i s gastronomií (středomořskou kuchyní), s ekologickými produkty a agroturistikou. Tímto způsobem lze uniknout masovému cestovnímu ruchu, pro nějž je typická tradiční dvojice slunce–moře. **Nařízení přispěje k podpoře těchto možností.**

7.4 EHSV se domnívá, že v rámci politik EU týkajících se např. ekologických produktů, kosmetických a farmaceutických výrobků či ve snaze šířit produkty středomořské kultury by bylo možné provozovat na jednom z ostrovů v Egejském moři službu či správní orgán odpovědný za programy pokračujícího odborného vzdělávání v oblasti zdravé výživy nebo gastronomie Středomoří.

7.5 Výbor doporučuje vypracovat pilotní politiku, která by si mohla vzít za vzor zkušenosti družstevního podniku *Svaz producentů mastixu ostrova Chios*, jehož hlavním cílem je vytvořit v Řecku a v celé Evropě síť obchodů (*mastixshop*), které umožní objevovat, zviditelňovat a šířit mastix, jeho různé způsoby využití a vlastnosti, a to na základě výrobků připravených z této hmoty na ostrově Chios, v Řecku a v Evropské unii.

7.6 EHSV již na plenárním zasedání navrhol, např. ve spisech ECO/213 (10. července 2008) a ECO/262 (15. července 2010), učinit z agroturistiky prioritu provázanou s podporou zaměstnanosti.

7.6.1 Domnívá se tedy, že nařízení musí stimulovat zaměstnanost obyvatel ostrovů v zemědělství a konkrétně jej podporovat uznáním jejich práva investovat do agroturistiky a získávat z ní příjmy. Základním předpokladem pro to, aby se obě tyto aktivity mohly vzájemně podporovat, je schválení dvojího statusu půdy, která musí mít současně zemědělské (nebo lesnické) využití a sloužit agroturistice. Toto právo však nesmí být vázáno na konkrétní pozemek, ale na zemědělskou činnost.

7.6.2 Bude třeba zaručit příznivé podmínky pro agroturistiku, v tomto případě právo vybudovat a využívat malé venkovské turistické zařízení v rámci zemědělského podniku. Toto právo bude udělováno a obnovováno pod podmínkou zachování a pokračování produkce (oliv, vinné révy, pomerančů, mandarinek, mastixu, medu, fíků atd.).

7.6.3 Ve znevýhodněných vylidněných oblastech menších ostrovů, kde byla zemědělská produkce již ukončena, představuje rozvoj zemědělství na částečný úvazek nejvhodnější a nejtrvalejší řešení pro udržení obyvatel na místě a zachování ostrovního prostředí.

V tomto směru může nařízení jako katalyzátor přispět k zachování života, přírodního bohatství a životního prostředí ve prospěch všech návštěvníků těchto ostrovních regionů a samozřejmě ve prospěch jejich obyvatel.

7.7 EHSV se domnívá, že pro rozvoj ostrovů mají zásadní význam zemědělství a cestovní ruch. Na ostrovech existují také jiné oblasti činnosti jako chov, rybolov, plavba a kulturní sektor.

Mohou být stejným způsobem využity k šíření a využití potenciálu místních zemědělských produktů na trhu. K dosažení těchto cílů se doporučuje podporovat výzkum, např. vytvářením zemědělských škol, prováděním strategie růstu založené na znalostech, výzkumu a inovacích, která ponese plody v podobě nových a dynamických konkurenčních výhod, či využitím potenciálu egejských ostrovů v oblasti vzdělávání a ve výzkumu. Rýsuje se tak integrovaný rámec pro strategii, jež se bude zabývat všemi odvětvími hospodářství, přesáhne klasické schéma ostrovního státu, jehož příkladem jsou Malta a Kypr, nebo ostrovů se silnou regionální identitou, jako jsou Sardinie či Korsika, a vytvoří nový současný model ostrovního růstu, který se uplatní v zemědělství, ale i obecněji na menší ostrovy v Egejském moři.

V Bruselu dne 15. března 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru „k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 378/2007, pokud jde o prováděcí pravidla pro dobrovolnou modulaci přímých plateb v rámci společné zemědělské politiky“

KOM(2010) 772 v konečném znění – 2010/0372 (COD)

(2011/C 132/16)

Samostatný zpravodaj: **pan Luís MIRA**

Dne 18. dubna 2011 se Evropský parlament a Rada, v souladu s článkem 43 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 378/2007, pokud jde o prováděcí pravidla pro dobrovolnou modulaci přímých plateb v rámci společné zemědělské politiky

KOM(2010) 772 v konečném znění – 2010/0372 (COD).

Specializovaná sekce Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí, kterou Výbor pověřil přípravou prací na toto téma, přijala stanovisko dne 28. února 2011.

Na 470. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 15. a 16. března 2011 (jednání dne 15. března 2011), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 176 hlasy pro, 2 hlasy byly proti a 14 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Sladění nařízení č. 378/2007 (dobrovolná modulace přímých plateb v rámci společné zemědělské politiky) s Lisabonskou smlouvou rozlišuje mezi pravomocemi přenesenými na Komisi, aby mohla přijímat nelegislativní akty s obecnou působností, kterými se doplňují nebo mění některé prvky legislativního aktu, které nejsou podstatné (akty v přenesené pravomoci), a pravomocemi svěřenými Komisi, aby mohla přijímat jednotné podmínky pro provedení právně závazných aktů Unie (prováděcí akty). EHSV podporuje konzultace zúčastněných stran a členských států při vypracovávání aktů Společenství a trvá na tom, aby byly zachovány.

1.2 EHSV souhlasí s tím, že Komise musí stanovit čisté částky vyplývající z uplatnění dobrovolné modulace prováděcími akty bez součinnosti výboru, aby byla zajištěna rychlost a účinnost postupů.

1.3 EHSV souhlasí s tím, že by Komisi měly být uděleny pravomoci k přijetí prováděcích aktů za součinnosti Výboru pro rozvoj venkova, aby bylo zajištěno začlenění dobrovolné modulace do programů rozvoje venkova.

1.4 EHSV souhlasí s tím, že by Komisi měly být uděleny pravomoci k přijetí prováděcích aktů za součinnosti Výboru zemědělských fondů, aby bylo zajištěno finanční řízení dobrovolné modulace.

2. Připomínky

2.1 Dobrovolná modulace je nástroj, jehož uplatňování není povinné, a spočívá v převodu až 20 % celkové částky přímých podpor z 1. pilíře tak, aby byly určeny přímo na rozvoj venkova, bez dalšího přerozdělování, tj.: modulovaná částka (která odejde z 1. pilíře) se rovná částce, která „je vložena“ do 2. pilíře v každém členském státě, tedy není nutné spolufinancování.

Portugalsko a Spojené království jako jediné dva členské státy požádaly o uplatnění tohoto ustanovení, přičemž Portugalsko jej nikdy neuplatnilo v praxi, protože již má oba pilíře SZP v rovnováze.

2.2 Spojené království je jediný členský stát, který dobrovolnou modulaci uplatňuje a převádí část přímých plateb z 1. pilíře do rozvoje venkova.

Tímto převodem finančních prostředků posiluje Spojené království své financování rozvoje venkova.

2.3 Návrh Komise na úpravu nařízení č. 378/2007 (dobrovolná modulace přímých plateb v rámci společné zemědělské politiky) se týká následujících typů změn:

— změn souvisejících s uvedením do souladu s Lisabonskou smlouvou;

- pověření Komise pravomocemi k přijímání prováděcích aktů s cílem zajistit jednotné uplatňování dobrovolné modulace přímých plateb ve všech členských státech;
- pověření Komise pravomocemi stanovit čisté částky vyplývající z uplatnění dobrovolné modulace prováděcími akty bez součinnosti výboru.

2.4 Lisabonská smlouva zavádí dvě nové kategorie právních aktů: akty v přenesené pravomoci a prováděcí akty.

2.5 Akty v přenesené pravomoci – zákonodárce přenáší na Komisi pravomoc přijímat akty, které mění prvky legislativního aktu, které nejsou podstatné. Akty v přenesené pravomoci mohou obsahovat určité technické detaily nebo jsou pozdější úpravou některých prvků legislativního aktu. Zákonodárce se tak může soustředit na politické aspekty a cíle a nemusí se zabývat detaily příliš technického rázu. Toto přenesení pravomoci je však přísně omezeno – k přijímání aktů v přenesené pravomoci totiž může být oprávněna pouze Komise. Zákonodárce navíc stanoví podmínky, za jakých může k tomuto přenesení pravomoci dojít. Článek 290 Smlouvy o fungování Evropské unie stanoví, že Rada nebo Parlament mohou rozhodnout o zrušení přenesení pravomoci nebo omezení doby jeho trvání.

2.6 Prováděcí akty – Lisabonská smlouva posiluje také prováděcí pravomoci Komise. Uplatňování evropských právních předpisů na území členských států v zásadě přísluší členským státům. Některá evropská opatření však vyžadují jednotné uplatňování v celé EU. V těchto případech pak může Komise přijmout prováděcí akty týkající se uplatňování těchto opatření.

Před tím, než vstoupila v platnost Lisabonská smlouva, náležela prováděcí pravomoc Radě, která pak na Komisi přenášela pravomoc přijímat prováděcí opatření. Nyní článek 291 Smlouvy o fungování Evropské unie přiznává tuto pravomoc již od počátku Komisi. U evropských opatření, která vyžadují

jednotné uplatňování v členských státech, je tak Komise přímo oprávněna k přijetí prováděcích opatření.

3. Závěrečné připomínky

3.1 Ačkoliv se tato otázka netýká sladování s Lisabonskou smlouvou, EHSV připomíná důležitost poradních skupin jakožto fór pro konzultaci zúčastněných stran z občanské společnosti. Je nutné, aby tato fóra pro výměnu nebyla zpochybňována, jelikož plní zásadní úlohu v přenosu odborných znalostí a předkládání postojů Komisi a zároveň usnadňují ztotožnění zúčastněných stran s připravovanými právními předpisy v dřívější fázi.

3.2 EHSV zjišťuje, že hranici mezi akty v přenesené pravomoci a prováděcími akty interpretují Rada a Komise různými způsoby. Domnívá se proto, že výběr postupu pro každý z aktů musí podléhat jasným kritériím.

3.3 Jiná rozhodnutí mohou vyžadovat předchozí konzultaci členských států v zájmu správného vzájemného pochopení. To Komisi také umožní využít odborných znalostí jednotlivých členských států.

3.4 EHSV souhlasí s tím, že Komise musí stanovit čisté částky vyplývající z uplatnění dobrovolné modulace prováděcími akty bez součinnosti výboru, aby byla zajištěna rychlost a účinnost postupů.

3.5 EHSV souhlasí s tím, že by Komisi měly být uděleny pravomoci k přijetí prováděcích aktů za součinnosti Výboru pro rozvoj venkova, aby bylo zajištěno začlenění dobrovolné modulace do programů rozvoje venkova.

3.6 EHSV souhlasí s tím, že by Komisi měly být uděleny pravomoci k přijetí prováděcích aktů za součinnosti Výboru zemědělských fondů, aby bylo zajištěno finanční řízení dobrovolné modulace.

V Bruselu dne 15. března 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru „k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty („nařízení o jednotné společné organizaci trhů)“

KOM(2010) 799 v konečném znění – 2010/0385 v konečném znění

(2011/C 132/17)

Zpravodaj: **pan NARRO**

Dne 18. ledna 2011 se Evropský parlament a Rada, v souladu s články 290 a 291 Smlouvy o fungování Evropské unie, nezávisle na sobě rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty („nařízení o jednotné společné organizaci trhů“)

KOM(2010) 799 v konečném znění – 2010/0385 v konečném znění.

Specializovaná sekce Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 28. února 2011.

Na 470. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 15. a 16. března 2011 (jednání dne 15. března 2011), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 174 hlasy pro, 5 hlasů bylo proti a 15 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV vítá snahu o zjednodušení a zprůhlednění složité legislativy, která se týká jednotné společné organizace trhů, v rámci jejího přizpůsobení Lisabonské smlouvě. Je však potřeba dosáhnout významného zjednodušení a větší jasnosti pro občany.

1.2 EHSV pozitivně hodnotí konzultace zúčastněných stran a členských států ohledně vypracování právních předpisů Unie a přeje si, aby zůstaly zachovány. S ohledem na uplatňování nového systému aktů v přenesené pravomoci a prováděcích aktů je nevyhnutelné, aby byla podporována transparentnost a jednání se zástupci odvětví.

1.3 Komise by měla neodkladně upřesnit, jakou podobu budou mít konzultace s odborníky a jakým směrem se bude nově ubírat fungování řídicího výboru vůči prováděcím aktům.

1.4 EHSV se staví za jasné vymezení aktů v přenesené pravomoci a požaduje definici formulace „nejsou podstatné“, která se vztahuje na akty v přenesené pravomoci, definici doby trvání přenesení pravomoci a pečlivé posouzení případ od případu. Co

se týče těchto aktů, je nezbytné, aby byly Parlamentu a Radě neodkladně poskytnuty podrobné informace o aktech určených k přijetí, aby bylo případně možné vyhnout se přenesení pravomocí.

2. Kontext stanoviska

2.1 Cílem návrhu je přizpůsobit nařízení (ES) č. 1234/2007 o jednotné společné organizaci trhů rozdílu mezi přenesenými a prováděcími pravomocemi Komise, který zavádí články 290 a 291 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU). Proto se návrh omezuje na uzpůsobení jednotné společné organizace trhů novým požadavkům Lisabonské smlouvy, aniž by se dotknul stávajícího přístupu Unie.

2.2 Lisabonská smlouva v článcích 290 a 291 počítá s úpravou rozhodovacího procesu, do něhož jsou zapojeny Evropská komise, Rada a Evropský parlament, co se týče prováděcích pravidel k legislativním aktům Unie.

2.3 Článek 290 SFEU světuje Komisi pravomoc doplnit nebo změnit některé prvky režimu, které nejsou podstatné. Proto může akt Komise v přenesené pravomoci stanovit dodatečné prvky, které „nejsou podstatné“ a které jsou potřeba proto, aby společná organizace trhů fungovala správně. Komise bude moci přijímat akty v přenesené pravomoci, aby tak stanovila podmínky účasti hospodářských subjektů v režimu, povinnosti spojené s vystavením licence, kritéria pro zahrnutí výrobků do intervence na trzích, definice atd.

2.4 V souladu s článkem 291 SFEU jsou členské státy odpovědné za provádění režimu stanoveného zákonodárným orgánem. Uvedený článek nicméně upozorňuje na to, že je třeba, aby byl režim v členských státech uplatňován jednotným způsobem. Proto zákonodárný orgán svěřuje Komisi prováděcí pravomoc, pokud jde o jednotné podmínky uplatňování společné organizace trhů a obecný rámec kontrol, které vykonávají členské státy.

2.5 Čl. 43 odst. 3 SFEU je mimořádným autonomním základem pro přijímání právních aktů Radou. Uvedený článek stanoví: „Rada přijme na návrh Komise opatření týkající se stanovení cen, dávek, podpor a množství omezení (...)“. Toto ustanovení představuje výjimku vůči čl. 43 odst. 2 SFEU, který stanovuje použití řádného legislativního postupu k zavedení společné organizace zemědělských trhů.

2.6 Komise do svého návrhu začlenila tyto čtyři návrhy:

- a) legislativní usnesení týkající se podpory poskytované v rámci německého lihového monopolu (KOM(2010) 336 v konečném znění);
- b) návrh nařízení o rozdělování potravinových produktů nejchudším osobám v Unii (KOM(2010) 486 v konečném znění);
- c) návrh na změnu nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o obchodní normy;
- d) návrh na změnu nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o smluvní vztahy v odvětví mléka a mléčných výrobků.

3. Obecné připomínky

3.1 Změny ve struktuře přijímání prováděcích aktů neznamenají úplný obrat, nýbrž důležitý krok vpřed směrem k novému modelu, který mění prováděcí pravomoci právních předpisů Unie. Účast členských států na prováděcích rozhodnutích bude omezena výhradně na případy, v nichž bude k provedení aktu potřeba sladit přístup členských států.

3.2 S cílem zajistit správné fungování nového systému musí Komise vytvořit nový soubor právních předpisů, jež upřesní pravomoci a fungování orgánů, které nahrazují výbory v souvislosti se zrušením postupu projednávání ve výborech.

3.3 S ohledem na budoucnost je nezbytné podporovat účast členských států a zástupců odvětví na přijímání legislativních aktů. Zánik tradičního postupu projednávání ve výborech nemůže vyústit v oslabení role subjektů daného odvětví.

3.4 Poradní skupiny, jakožto orgány pro konzultaci zúčastněných stran v rámci občanské společnosti, jsou významnou součástí rozhodovacího procesu Unie. Jistě není možné zpochybňovat význam těchto orgánů pro výměnu informací vzhledem k tomu, že jsou svou povahou pro Komisi zdrojem znalostí a poznatků o skutečném stavu odvětví.

3.5 Akty v přenesené pravomoci, týkající se prvků legislativních aktů, které „nejsou podstatné“, jsou při jednáních mezi Radou, Parlamentem a Komisí kontroverzním tématem. Akty v přenesené pravomoci mají prioritní význam, proto by bylo potřeba zabývat se u legislativních aktů hlouběji podstatou formulace „nejsou podstatné“, definicí doby trvání přenesení pravomoci a pečlivým posouzením případ od případu.

3.6 EHSV vyjadřuje znepokojení nad výjimkou z obecného pravidla o řádném legislativním postupu k zavedení společné organizace zemědělských trhů. Čl. 43 odst. 3 SFEU stanoví, že Rada přijme na návrh Komise opatření týkající se stanovení cen, dávek, podpor a množství omezení. Role Evropského parlamentu v oblasti zemědělství musí být zachována, a proto je potřeba restriktivní a koherentní výklad uvedeného článku.

4. Konkrétní připomínky

4.1 Komise vyvinula značné a komplexní úsilí o přizpůsobení tohoto obsáhlého předpisu o jednotné společné organizaci trhů novým podmínkám Lisabonské smlouvy. V rámci tohoto nového zjednodušení je velmi důležité, aby z nového systému netěžily pouze správní úřady, ale také spravované subjekty, jež by měly pocítit snížení složité byrokratické zátěže.

4.2 Návrh nařízení o přizpůsobení jednotné společné organizace trhů zahrnuje 300 aktů v přenesené pravomoci a 294 prováděcích aktů. Na rozdíl od jiných právních předpisů, jako např. podpory pro rozvoj venkova prostřednictvím EZFRV nebo společných pravidel pro režimy přímých podpor zemědělcům, se Komise při přizpůsobení Lisabonské smlouvy v tomto případě omezila na „formální“ přizpůsobení bez zařazení nových ustanovení.

4.3 EHSV pozitivně hodnotí skutečnost, že Evropská komise v zájmu transparentnosti stanovila v rámci různých článků určitá rozhodnutí, která mohou být přijata bez pomoci řídicího výboru. V minulosti byl postup podobný, ale nebyl podchycen v žádném legislativním dokumentu. Příklad tohoto postupu, co se týče prováděcích aktů, je možné nalézt ve člácích 255 a 270 návrhu, jež se týkají zacházení s dovozními kvótami a vývozními licencemi.

4.4 V některých odvětvích může být označení určitých rozhodnutí jako aktů v přenesené pravomoci obtížné. V případě vinařského odvětví přestanou rozhodnutí týkající se enologických postupů spadat do pravomoci členských států a vzhledem k tomu, že budou považována za akty v přenesené pravomoci, získá výhradní pravomoc Komise. V tomto smyslu by Komise měla vyjasnit ty případy, kdy navzdory tomu, že se jedná o pouhou úpravu dokumentu z právního hlediska, došlo v praxi k významnému posunu v rámci pravomocí.

V Bruselu dne 15. března 2011

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru „k návrhu směrnice Rady, kterou se mění směrnice 2000/75/ES, pokud jde o očkování proti katarální horečce ovcí“

KOM(2010) 666 v konečném znění – 2010/0326 (COD)

(2011/C 132/18)

Samostatný zpravodaj: **pan JÍROVEC**

Dne 26. ledna 2011 se Rada Evropské unie, v souladu s čl. 43 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu směrnice Rady, kterou se mění směrnice 2000/75/ES, pokud jde o očkování proti katarální horečce ovcí

KOM(2010) 666 v konečném znění – 2010/0326 (COD).

Specializovaná sekce Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 28. února 2011.

Na 470. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 15. a 16. března 2011 (jednání dne 15. března 2011), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 185 hlasy pro, 2 hlasy byly proti a 12 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Výbor doporučuje změnit ve stejném smyslu i nařízení Komise (ES) č. 1266/2007 ze dne 26. října 2007 o prováděcích předpisech ke směrnici Rady 2000/75/ES, co se týče tlumení, sledování, dozoru a omezení přesunu některých zvířat vnímavých druhů ve vztahu ke katarální horečce ovcí.

1.2 Výbor připomíná situaci při ukončení vakcinací proti SLAK a moru prasat, kdy jeden z hlavních argumentů byl, že náklady na likvidaci případných ohnisek by byly nižší nežli náklady vakcinace.

1.3 Výbor považuje za užitečné zdůraznit možnost ponechání volby na úrovni jednotlivých států Unie, neboť země mírného pásma mají jinou nakažovou situaci než jižní státy i jiné typy katarálních horeček ovcí. Pokud státy nevakcinují, mají lepší možnost zjištění nákazy. Existuje tu určité riziko u nových exotických kmenů z Asie, že budou hůře zjištělné.

1.4 Výbor se domnívá, že změna směrnice dobře reaguje na nejnovější technologický vývoj v oblasti výroby očkovacích látek, které lze používat také mimo oblasti podléhající omezením pro přemísťování zvířat. Navrhovaná změna směrnice obsahuje ujištění, že se nezvýší administrativní zátěž pro členské státy, kromě podání informace o zavedení očkovacího programu. Neočekává se ani významný sociální dopad. Výbor tento cíl plně podporuje a vítá návrh na základě tohoto ujištění.

2. Úvod a podstata sdělení

2.1 Cílem navrhované směrnice Rady je pozměnit pravidla očkování v současnosti stanovená směrnicí 2000/75/ES, aby byla pružnější, a zohlednit skutečnost, že jsou nyní k dispozici inaktivované očkovací látky, které je možné s úspěchem používat také mimo oblasti podléhající omezením pro přemísťování zvířat.

2.2 Komise považuje za nezbytné upravit právní předpisy, aby zohledňovaly technologický pokrok v oblasti vývoje očkovacích látek. Navrhovaná úprava umožní rozhodování o strategiích tlumení nákazy katarální horečky ovcí s přihlédnutím ke specifickým podmínkám členských států bez zbytečného zasahování Unie.

2.3 V současné době panuje všeobecná shoda na tom, že očkování inaktivovanými očkovacími látkami je upřednostňovaným řešením pro tlumení katarální horečky ovcí a prevenci klinické nákazy v Unii. Při použití těchto látek již není nutné zachovávat překážky kladené v současnosti preventivnímu očkování mimo oblasti podléhající omezením pro přemísťování zvířat.

3. Komentáře

3.1 V posledních třech letech jsou k dispozici moderní inaktivované očkovací látky proti katarální horečce ovcí, které mohou být bezpečně používány mimo uzavřená pásma. To umožní členským státům vytvořit si vnitrostátní strategie prevence a tlumení nákazy bez zasahování Unie.

3.2 Návrh zvyšuje počet dostupných možností tlumení nákazy, a měl by tak snížit nepříznivé hospodářské a sociální dopady. Nicméně tyto přínosy je těžké přesně vyčíslit, neboť se liší v závislosti na nepředvídatelnosti vývoje nákazy v Evropě, která už není exotickou záležitostí.

3.3 Návrh nemá dopad na stávající opatření na tlumení nákaz. Nebude mít tudíž přímý dopad na roční a víceleté programy EU na eradikaci, tlumení a sledování některých nákaz zvířat.

3.4 Povoláním rozsáhlého používání očkování v Unii může tento návrh pomoci snížit nepříznivý hospodářský dopad katarální horečky ovcí zapříčiněný přímými i nepřímými ztrátami v důsledku této nákazy.

3.5 Návrh umožní rozsáhlejší použití očkování a zvýší možnosti odbytu farmaceutickým společnostem, které vyrábějí inaktivované očkovací látky proti katarální horečce ovcí.

V Bruselu dne 15. března 2011

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému Parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů k tématu „Směrem k evropskému prostoru bezpečnosti silničního provozu: směry politiky v oblasti bezpečnosti silničního provozu v letech 2011-2020“

KOM(2010) 389 v konečném znění

(2011/C 132/19)

Zpravodaj: **pan SIMONS**

Dne 20. července 2010 se Evropská komise, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

sdělení Komise Evropskému Parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Směrem k evropskému prostoru bezpečnosti silničního provozu: směry politiky v oblasti bezpečnosti silničního provozu v letech 2011–2020

KOM(2010) 389 v konečném znění.

Specializovaná sekce Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 1. března 2011.

Na 470. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 15. a 16. března 2011 (jednání dne 16. března), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 158 hlasy pro, 2 hlasy byly proti a 4 členové se zdrželi hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Výbor považuje snížení počtu obětí dopravních nehod za významnou společenskou otázku a souhlasí s ambiciózním záměrem Komise snížit počet těchto obětí v období 2011–2020 o polovinu ve srovnání s rokem 2010.

1.2 Výbor upozorňuje, že pro členské státy je žádoucí zavést diferencované cíle snížení, neboť rizika se v jednotlivých členských státech liší.

1.3 Dohled nad prováděním programu by podle názoru Výboru měla zajišťovat speciálně zřízená evropská agentura pro bezpečnost silničního provozu či společné středisko pro sledování a dohled, kde by zasedali také experti na bezpečnost silničního provozu jmenovaní členskými státy.

1.4 Tato agentura či společné středisko pro sledování a dohled by zajišťovalo provádění každoročního monitorování, a zaručilo tak plnění cílů stanovených v programu.

1.5 Výbor upozorňuje, že k dosažení Komisí stanoveného cíle snížit do roku 2020 počet obětí dopravních nehod o polovinu musí být splněny následující podmínky:

- dostupnost harmonizovaných a podrobných statistických údajů;
- stanovení cílů v souvislosti s těžce zraněnými účastníky silničního provozu a definice „vážného zranění“;
- přísnější unijní politika v oblasti harmonizace a zavedení pravidel pro bezpečnost silničního provozu;
- větší pozornost věnovaná diferencované přípravě zranitelných účastníků silničního provozu jako jsou mladiství, starší osoby, zdravotně postižení účastníci silničního provozu, řidiči jednostopých motorových vozidel, cyklisté a chodci;
- zapojení všech zaměstnavatelů s vlastním vozovým parkem do provádění osvědčených postupů;
- zavedení doposud chybějícího unijního právního předpisu pro zranitelné kategorie účastníků silničního provozu;
- zvýšení úrovně bezpečnosti v transevropské silniční síti a alespoň ve 25 % dalších silničních sítí na úroveň TEN-T;

— silné politické vedení;

- zajištění speciální odborné přípravy a průběžného výcviku pro zaměstnance policie, ambulancí, požárníky, pracovníky civilní ochrany a zaměstnance odtahové služby, tedy pro všechny osoby, které poskytují pomoc v případě nehody či poruchy, aby profesní kvality těchto osob byly vždy na vysoké úrovni a aby tato vozidla byla využívána profesionálně a současně mohlo dojít ke zlepšení vyřizování administrativních postupů;
- zajištění rychlého rozšíření bezpečných a hlídaných parkovišť pro řidiče z povolání;
- Výbor žádá, aby se smlouvy zakládaly na profesionálních kvalitách řidiče a nikoli na jeho výkonu.

1.6 Co se týče lidského faktoru v silniční dopravě, Výbor je s Komisí zajedno v tom, že průběžné vzdělávání, výcvik a prosazování pravidel silničního provozu mají pro dosažení cílů zásadní význam, přičemž Výbor má na mysli především zranitelné skupiny účastníků silničního provozu.

1.7 V souvislosti s prosazováním pravidel silničního provozu chce Výbor znovu zdůraznit, že je pod tímto pojmem třeba rozumět také přeshraniční vymáhání.

1.8 Výbor je zastáncem zavedení následujících opatření:

- rozšíření právního předpisu týkajícího se doby řízení a pracovní doby řidičů na vozidla o hmotnosti nižší než 3,5 tuny využívaná v komerční dopravě;
- zavedení omezovačů rychlosti u lehkých užitkových vozidel;
- instalace alkoholových imobilizérů v nákladních, užitkových a osobních vozidlech v případě, že byl řidič odsouzen za řízení pod vlivem alkoholu, a prostředků pro detekci užívání drog;
- zavedení pravidel aktivní a pasivní bezpečnosti jednostopých motorových vozidel;
- zhotovení mapy „černých míst“ každým členským státem, která bude každým rokem aktualizována;
- rozšíření systému eCall na další vozidla, např. jednostopá motorová vozidla;
- rozpracování směrů politiky v podrobném akčním programu.

2. Úvod

2.1 Zveřejněním tohoto sdělení dodala Komise konkrétní podobu své představě vývoje bezpečnosti silničního provozu v období 2011–2020.

2.2 Sdělení obsahuje směry politiky, jejichž prostřednictvím chce Komise zavést obecný řídicí rámec a stanovit náročné cíle, jež budou vodítkem pro národní a místní strategie, aby stanovené cíle byly realizovány co nejúčinněji na nevhodnější úrovni správy a s využitím nejlepších prostředků.

2.3 Dle Komise by měla být v první řadě provedena tato opatření:

- stanovení strukturovaného a koherentního rámce spolupráce založeného na osvědčených postupech v členských státech, což je nezbytná podmínka pro účinné provádění směrů politiky v oblasti bezpečnosti silničního provozu v letech 2011–2020;

- příprava a zavedení strategie v oblasti úrazů a první pomoci při dopravních nehodách, jako reakce na stále naléhavější potřebu snížit počet obětí dopravních nehod;

- řešení problematiky zvýšení bezpečnosti zranitelných účastníků silničního provozu, zejména motocyklistů, v jejichž případě jsou statistiky nehod obzvláště znepokojivé.

2.4 Komise uvádí, že v tomto návrhu směrů politiky jsou zohledněny výsledky třetího akčního programu pro bezpečnost silničního provozu 2001–2010, z nichž vyplývá, že náročný cíl snížení počtu úmrtí při dopravních nehodách o polovinu bohužel nebude splněn. Přesto byl zejména v posledních letech zaznamenán postupný pokrok.

2.5 Pro vytvoření společného prostoru bezpečnosti silničního provozu Komise navrhuje zachovat jako cíl snížení celkového počtu úmrtí při nehodách v silniční dopravě v Evropské unii v období 2011–2020 o polovinu oproti roku 2010.

2.6 Vzhledem k pokroku dosaženému za období třetího akčního programu (snížení počtu úmrtí při dopravních nehodách o 35 až 40 %) považuje Komise snížení počtu úmrtí při dopravních nehodách v nadcházejících deseti letech o polovinu za značné zvýšení ambicí ve srovnání s nedosaženým cílem třetího akčního programu.

2.7 Komise se pokusí realizovat cíle stanovené pro rok 2020 intenzivním prosazováním těchto sedmi cílů:

- zlepšení vzdělávání a výcviku účastníků silničního provozu;

- intenzivnější prosazování pravidel silničního provozu;

- bezpečnější silniční infrastruktura;
- bezpečnější vozidla na silnicích;
- podpora používání moderních technologií ke zvýšení bezpečnosti silničního provozu;
- zlepšení záchranných služeb a služeb následné péče o zraněné;
- ochrana zranitelných účastníků silničního provozu.

2.8 U každého z těchto jmenovaných cílů Komise stanovila konkrétní opatření, která by měla vést k zamýšlenému snížení počtu úmrtí při dopravních nehodách. Tato opatření budou popsána v části věnované obecným a konkrétním připomínkám.

2.9 Co se týče způsobu, jak by těchto cílů mělo být dosaženo, Komise ani nemá tolik v úmyslu zavádět nové předpisy, jako spíše zintenzivnit dohled nad *acquis* EU v oblasti bezpečnosti silničního provozu, stanovit rámec pro spolupráci mezi členskými státy a určit společné nástroje pro monitorování a hodnocení účinnosti politik v oblasti bezpečnosti silničního provozu.

3. Obecné připomínky

3.1 Výbor považuje snížení počtu obětí dopravních nehod za velmi významnou společenskou otázku. To vyplývá mimo jiné ze stanovisek, která v průběhu let k této problematice vypracoval⁽¹⁾. V minulém programovém období navíc také skutečně došlo k podstatnému snížení počtu obětí dopravních nehod. Výbor nyní rovněž souhlasí s – opět náročným – cílem Komise snížit v období 2011–2020 počet úmrtí při nehodách v silniční dopravě o polovinu oproti roku 2010.

3.2 Novým názvem „směry politiky“ namísto dřívějších „strategických hlavních směrů“ si Komise přeje zdůraznit změnu smýšlení v tom smyslu, že v nadcházejícím desetiletí nebude natolik klást důraz na zveřejňování návrhů nových právních předpisů, jako spíše na rozpracování a zavedení těchto tří zásad: sdílené odpovědnosti, začlenění bezpečnosti silničního provozu do dalších politik a dosažení stejné úrovně bezpečnosti silničního provozu ve všech členských státech EU.

⁽¹⁾ Stanoviska EHSV *Bezpečnost silničního provozu 2003–2010*, Úř. věst. C 80, 30.3.2004, s. 77 (není k dispozici v češtině); *Rízení bezpečnosti silniční infrastruktury*, Úř. věst. C 168, 20.7.2007, s. 71; *Usnadnění přeshraničního vymáhání právních předpisů v oblasti bezpečnosti silničního provozu*, Úř. věst. C 77, 31.3.2009, s. 70; *Strategické hlavní směry pro bezpečnost silničního provozu do roku 2020*, Úř. věst. C 48, 15.2.2011, s. 27.

3.3 Výbor chápe, že se jedná o změnu smýšlení v Komisi, neboť právní rámec je z velké části dokončen. Záměry Komise, tedy zavedení obecného řídicího rámce a stanovení náročných cílů, jež budou vodítkem pro národní a místní strategie, však nejsou postačující. Výbor se domnívá, že po doplnění prozatím chybějících právních předpisů⁽²⁾ je nutné pravidelně (každoročně) a účinně sledovat dosažený pokrok.

3.3.1 Výbor rovněž považuje za vhodné, aby směry politiky byly rozpracovány v akčním programu obsahujícím náležité podrobnosti, časový plán, nástroje pro sledování a průběžné hodnocení.

3.4 Výbor má za to, že toho lze nejlépe dosáhnout shromážděním údajů a sledováním provádění 4. evropského akčního programu⁽³⁾ v koordinaci se zástupci pro bezpečnost silničního provozu jmenovanými členskými státy a se zohledněním připomínek, jež Výbor vyslovil ve stanovisku vypracovaném na žádost Evropského parlamentu, které bylo fakticky připraveno před zveřejněním tohoto sdělení Komise. Pro Výbor není příliš podstatné, zda se tak stane zřízením evropské agentury pro bezpečnost silničního provozu či evropského střediska pro sledování a dohled, které již v zárodečném stadiu v Komisi existuje. Pro zajištění úspěšné realizace akčního plánu 2011–2020 Výbor vyslovuje tato doporučení:

3.4.1 zajistit silné politické vedení, neboť tato oblast spadá pod sdílenou odpovědnost EU a členských států;

3.4.2 shromáždit harmonizované a podrobné statistické údaje o bezpečnosti silničního provozu ve všech členských státech EU-27;

3.4.3 vytyčit cíle pro snížení počtu těžce zraněných účastníků silničního provozu a zavést společnou definici pojmu „těžké zranění“;

3.4.4 uplatňovat striktnější politiku Unie v oblasti harmonizace a řízení opatření pro bezpečnost silničního provozu, aby členské státy mohly tato opatření lépe a rychleji provádět;

3.4.5 věnovat větší pozornost diferencované přípravě všech, zejména zranitelných účastníků silničního provozu jako jsou mladiství, starší osoby, ale také řidiči jednostopých motorových vozidel, cyklisté a chodci;

⁽²⁾ Viz shrnutí této problematiky v odstavci 4.8 stanoviska EHSV *Strategické hlavní směry pro bezpečnost silničního provozu do roku 2020*, Úř. věst. C 48, 15.2.2011, s. 27.

⁽³⁾ Úř. věst. C 48, 15.2.2011, s. 27, odst. 1.5. a dále.

3.4.6 zapojit všechny zaměstnavatele spravující vlastní vozový park do projektů orientovaných na snížení počtu nehod při dojíždění do práce vytvořením politiky pro bezpečnost vlastního vozového parku a motivováním zaměstnanců k intenzivnějšímu využívání veřejné dopravy;

3.4.7 vypracovat právní předpisy EU týkající se zranitelných skupin účastníků silničního provozu, např. nové schvalování typu u dvoukolových motorových vozidel, vybavení vozidel s objemem motoru nad 150 cm³ systémem ABS, povinné automatické zapínání světel a zavedení dalšího vzdělávání a technických prohlídek při revizi směrnice o řídičském oprávnění.

3.4.8 EHSV doporučuje, aby byl do nového akčního programu zahrnut cíl zvýšení úrovně bezpečnosti transevropské silniční sítě a alespoň 25 % silnic, které nejsou součástí sítě TEN-T, na úroveň TEN-T.

3.4.9 Co se týče všeobecného cíle programu, tedy snížení počtu úmrtí při nehodách v silničním provozu o polovinu, Výbor podotýká, že se rizika v jednotlivých členských státech EU podstatně liší, a tudíž doporučuje stanovit diferencované cíle snížení.

3.5 Výbor chápe, že vzhledem k tomu, že míra rizika v oblasti bezpečnosti je v jednotlivých členských státech různá, mohou se lišit i opatření. Členské státy, které usilují o výrazné snížení počtu obětí dopravních nehod, by především měly věnovat pozornost „lidskému“ faktoru: důraz musí být kladen na vzdělávání včetně průběžného výcviku a prosazování pravidel silničního provozu, zatímco členské státy, které prozatím výrazného snížení počtu obětí dopravních nehod nedosáhly, budou muset vedle vzdělávání, průběžného výcviku a prosazování pravidel silničního provozu věnovat značnou pozornost také „pevným“ složkám bezpečnosti silničního provozu, jako např. zlepšení infrastruktury a požadavkům na bezpečnost vozidel.

3.6 Výbor souhlasí s názorem Komise, že pro účinnost politiky bezpečnosti silničního provozu je konec konců určující chování účastníků silničního provozu, a že má proto zásadní význam průběžné vzdělávání, výcvik a prosazování pravidel silničního provozu.

3.7 Zvláštní pozornost musí být věnována „zranitelným“ účastníkům silničního provozu, mladým a nezkušeným řidičům a starším osobám, jež bez průběžného výcviku neznají změny v pravidlech silničního provozu.

3.8 Kromě toho zastává Výbor názor, že každý členský stát by měl pravidelně pořádat osvětové kampaně proti alkoholu za

volantem. Rovněž je zapotřebí zintenzivnit prosazování pravidel silničního provozu, včetně jeho přeshraničního rozměru.

4. Konkrétní připomínky

4.1 Výbor doporučuje co nejrychleji zavést společnou definici pojmů „vážná“ a „lehká zranění“ a na jejich základě stanovit společný cíl pro snížení počtu zranění v dopravě, aby tyto údaje mohly být zapracovány do programu do roku 2020.

4.2 Výbor podporuje návrh Komise na zlepšení vzdělávání a výcviku účastníků silničního provozu formou společné strategie v oblasti vzdělávání a výcviku pro bezpečnost silničního provozu.

4.3 V této souvislosti by se v rámci přípravy v autoškole měla věnovat větší pozornost otázce pomoci a chování při nehodách.

4.4 Výbor chce zejména poukázat na význam „trvalého vzdělávání“, neboť pravidla silničního provozu se časem mohou měnit.

4.5 To platí pro běžné účastníky silničního provozu, ale ještě víc pro zaměstnance policie, požárníky, pracovníky civilní ochrany, zaměstnance odtahových služeb a ambulancí, tedy všechny osoby, které poskytují pomoc v případě nehody či poruchy a jejichž speciální dovednosti jsou využívány v případech dopravních nehod. Výbor považuje speciální vzdělávání a průběžný výcvik těchto pracovníků za velmi důležité, a to jak ve smyslu profesionálním, tak administrativním, aby se kvalita služeb poskytovaných těmito zaměstnanci ještě dále zvýšila.

4.6 Výbor souhlasí se zesíleným důrazem na vymáhání dopravních předpisů, včetně jeho přeshraničního rozměru. Výbor ve svém stanovisku *Usnadnění přeshraničního vymáhání právních předpisů v oblasti bezpečnosti silničního provozu*⁽⁴⁾ již jasně poukázal na to, že bez přeshraničního vymáhání dopravních předpisů nelze dosáhnout cíle Komise stanoveného ve třetím akčním programu pro bezpečnost silničního provozu. Výbor beze změny trvá na doporučeních vyslovených v tomto stanovisku.

4.7 Výbor souhlasí s návrhem Komise rozšířit povinnou instalaci omezovačů rychlosti v nákladních vozidlech i na lehká užitková vozidla. Důvodem k souhlasu je skutečnost, že se na silnicích vyskytuje čím dál víc lehkých užitkových vozidel, zejména v sektoru kurýrních služeb, kde je včasné doručení důležité a tato vozidla jezdí často velmi rychle. Přitom je rovněž zapotřebí přizpůsobit dobu jízdy a pracovní dobu řidičů pravidlům platným pro dopravu zboží nákladními vozidly s celkovou hmotností nad 3,5 tuny.

⁽⁴⁾ Stanovisko EHSV *Usnadnění přeshraničního vymáhání právních předpisů v oblasti bezpečnosti silničního provozu*, Úř. věst. C 77, 31.3.2009, s. 70.

4.8 Vzhledem k tomu, že při dopravních nehodách v silniční dopravě hraje alkohol stále ještě významnou roli, Výbor doporučuje instalaci alkoholových imobilizérů v nákladních, užitkových a osobních vozidlech v případech, že byl řidič odsouzen za řízení pod vlivem alkoholu.

4.9 Jednostopá motorová vozidla vyžadují speciální pozornost. U řidičů těchto vozidel je riziko, že utrpí vážné zranění, 18 až 20krát vyšší než u řidičů osobních automobilů. Výbor vyzývá Komisi, aby co nejrychleji připravila návrhy na zlepšení aktivní a pasivní bezpečnosti jednostopých motorových vozidel.

4.10 Vzhledem k tomu, že k většině smrtelných dopravních nehod dochází ve městech a na vedlejších a venkovských silnicích, navrhuje Komise poskytovat evropské finanční prostředky na projekty infrastruktury, které splňují požadavky stanovené ve směrnících týkajících se bezpečnosti silničního provozu a bezpečnosti tunelů. Výbor tento návrh podporuje a domnívá se, že po zřízení evropské agentury pro bezpečnost silničního provozu může tato agentura hrát významnou roli při posuzování, na které vedlejší a venkovské silnice lze evropské spolufinancování využít.

4.11 V předchozích stanoviskách Výbor mimo jiné požadoval, aby:

- program obsahoval požadavek, že každý členský stát zhotoví mapu „černých míst“, která bude každým rokem aktualizována a tyto aktualizované verze budou zasílány příslušnému evropskému orgánu;
- v souvislosti s politikou v oblasti silniční dopravy do roku 2020 a co se týče aspektů bezpečnosti, se mimo jiné požaduje „harmonizace kontrol a pokut, skutečná integrace vnitřního trhu, zlepšování účinnosti mimo jiné případně pomocí modulárních konceptů (..) a studie o správě neomezené jízdní rychlosti a zlepšování pneumatik“.

Výbor znovu opakuje význam těchto bodů.

4.12 Výbor je zastáncem rychlejšího využívání špičkových technologií ve vozidlech a žádá, aby bylo ve všech členských státech rozšířeno využití systému eCall na další vozidla, např. jednostopá motorová vozidla.

4.13 Výbor podporuje úsilí Komise ve spolupráci s členskými státy a dalšími veřejnými a soukromými stranami zainteresovanými v bezpečnosti silničního provozu vypracovat strategii pro činnost týkající se zranění následkem dopravních nehod.

4.14 Jak EHSV uvedl ve svých dřívějších stanoviskách k této problematice⁽⁵⁾, je třeba v programu upřednostnit ochranu zranitelných účastníků silničního provozu. Podle názoru Výboru do této kategorie patří řidiči jednostopých motorových vozidel, chodci a cyklisté, mladí lidé, stále početnější skupina seniorů a osoby se zdravotním postižením.

4.14.1 Jako v již dříve přijatém stanovisku⁽⁶⁾ chce Výbor prosazovat rychlé rozšíření bezpečných a hlídaných parkovišť pro řidiče z povolání, z důvodů bezpečnosti silničního provozu, prevence trestné činnosti související s dopravou zboží a zdraví a bezpečnosti řidičů kamionů. Výbor současně žádá, aby se smlouvy zakládaly na profesionálních kvalitách řidiče a nikoli na jeho výkonu.

4.15 Výbor upozorňuje na nebezpečné situace, do nichž se dostávají řidiči nákladních vozidel na řadě hraničních přechodů. Zejména na vnějších hranicích Unie se často stává, že při inspekci vozidla rentgenovými paprsky musí řidiči zůstat ve vozidle nebo v jeho bezprostřední blízkosti. Tento požadavek samozřejmě příslušné řidiče vystavuje značnému nebezpečí. Možným řešením by mohlo být umožnit řidičům během této inspekce vozidlo opustit a nacházet se v bezpečné vzdálenosti. Výbor zejména vyzývá členské státy, aby tento problém projednaly a vyřešily na schůzi pracovní skupiny 1 (Working party on Road Traffic Safety) Spojených národů v Ženevě.

V Bruselu dne 16. března 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

⁽⁵⁾ Stanovisko EHSV *Strategické hlavní směry pro bezpečnost silničního provozu do roku 2020*, Úř. věst. C 48, 15.2.2011, s. 27; Stanovisko EHSV *Usnadnění přeshraničního vymáhání právních předpisů v oblasti bezpečnosti silničního provozu*, Úř. věst. C 77, 31.3.2009, s. 70.

⁽⁶⁾ Stanovisko EHSV *Bezpečnost silničního provozu a řidiči z povolání*, Úř. věst. C 175, 27.7.2007, s. 88, odst. 1.1.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady k tématu „O vytvoření jednotného evropského železničního prostoru“

KOM(2010) 475 v konečném znění – 2010/0253 (COD)

a ke sdělení Komise „týkajícímu se rozvoje jednotného evropského železničního prostoru“

KOM(2010) 474 v konečném znění

(2011/C 132/20)

Zpravodaj: **pan HENCKS**

Dne 4. října 2010 se Rada Evropské unie, v souladu s články 91 a 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o vytvoření jednotného evropského železničního prostoru

KOM(2010) 475 v konečném znění – 2010/0253 (COD) a

sdělení Komise týkajícího se rozvoje jednotného evropského železničního prostoru

KOM(2010) 474 v konečném znění.

Specializovaná sekce Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 1. března 2011.

Na 470. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 15. a 16. března 2011 (jednání dne 16. března 2011), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 168 hlasy pro, 21 hlasů bylo proti a 13 členů se zdrželo hlasování.

1. Doporučení

1.1 EHSV schvaluje, že návrh směrnice „přepracování“ prvního železničního balíčku hodlá vyrovnat interpretační rozdíly a vyloučit slabá místa určitých ustanovení právního vybavení pro tuto oblast. Směrnice se ve svém přepracování neomezuje jen na změny platných ustanovení, ale obsahuje také četná nová regulační ustanovení.

1.2 EHSV připomíná, že záměrem právní úpravy železničního prostoru je vytvoření evropského železničního prostoru schopného konkurovat (udržitelným způsobem) ostatním druhům dopravy; EHSV může tedy souhlasit se všemi novými ustanoveními sledujícími tento záměr, vyjadřuje však určité výhrady týkající se ustanovení, která tento cíl překračují nebo jsou z velké části nedostatečná k jeho dosažení.

1.3 EHSV vyjadřuje politování nad tím, že se návrh směrnice nezabývá interoperabilitou (přestože vytvoření jednotného evropského železničního prostoru z velké části závisí na pokroku v oblasti technické interoperability), ani nerovnováhou v řízení železničního provozu, kde často dostávají přednost osobní vlaky před nákladní přepravou.

1.4 V době výrazných rozpočtových omezení bude třeba najít nové zdroje financování železniční infrastruktury. Vzhledem k tomu, že většina evropských strukturálních fondů a fondů sociální soudržnosti financuje v zásadě silniční infrastrukturu, zatímco fondy TEN-T směřují přednostně do železnice, podpořil by EHSV případné založení jediného fondu „doprava“ pouze v tom případě, že by byl neutrální a vyvážený vzhledem ke všem druhům dopravy. EHSV se vyslovuje pro to, aby toto financování bylo explicitně upraveno v přezkoumání politiky soudržnosti po roce 2014.

1.5 Pokud se jedná o další zdroje financování, odkazuje EHSV na návrhy č. 15 a 16 sdělení *Na cestě k Aktu o jednotném trhu* a navrhuje mj. analyzovat možnost vytvoření vyrovnávacího fondu po vzoru fondu, který se již používá v různých odvětvích síťových systémů.

1.6 EHSV lituje, že zdaleka nebylo dosaženo ustavení podmínek, jež by nastolily rovnou soutěž mezi železniční dopravou a ostatními druhy dopravy; dále lituje toho, že opatření k internalizaci externích nákladů a dopadů dopravy zatěžujících společnost tím, že by byly brány v úvahu při stanovení poplatků, jsou zcela nedostatečná.

- zavedení zásady „používej zařízení nebo o ně přijdeš“, aby se předešlo umělému naplnění kapacity infrastruktury;
- povinnost členských států sestavit v rámci dlouhodobých národních strategií plán rozvoje infrastruktury;
- zavedení diferenciací poplatků za přístup k síti podle hledisek ochrany životního prostředí a interoperability;
- posílení nezávislosti a pravomocí vnitrostátních regulačních orgánů.

5. Všeobecné připomínky ke směrnici (přepřevážně)

5.1 Komise oprávněně uvádí ve sdělení *Na cestě k Aktu o jednotném trhu* (KOM(2010) 608), že doprava je nervovým systémem a jedním z nejvýznamnějších pilířů moderního hospodářství pro svou schopnost přepravovat co možná nejplynulejším způsobem zboží a osoby na potřebné nebo požadované místo.

5.2 Návrh směrnice, jež je předmětem stanoviska, se však nezabývá nerovnováhou v řízení železničního provozu, kde se často upřednostňuje osobní přeprava. EHSV v této souvislosti připomíná své návrhy týkající se zavedení pružnějšího přidělování kapacity dopravních cest přepravě zboží. ⁽¹⁾

5.3 Ve svých stanoviscích Výbor vždy podporoval Unii v jejím úsilí o vytvoření základních podmínek pro osobní i nákladní železniční přepravu, jež by poskytla cestujícím, uživatelům a provozovatelům služby, jež by byly výkonné, spolehlivé, udržitelné a dostupné, a to za transparentní, konkurenceschopné a únosné ceny.

5.4 EHSV je nadále přesvědčen, že se železniční doprava nabízejí příležitosti k rozvoji v rámci stávající hospodářské situace, která se vyznačuje nárůstem obchodní výměny, přetížením silniční sítě a stále náročnějšími požadavky na ochranu životního prostředí a snižování emisí skleníkových plynů z dopravy.

5.5 Přes působivý právní aparát však posuzovaná směrnice nedokáže skrýt, že zamýšleného vytvoření evropského železničního prostoru schopného posilovat své postavení vůči jiným druhům dopravy nebylo zdaleka dosaženo.

5.6 Podíl železniční přepravy na celkovém objemu pozemní přepravy se dlouhá léta snižoval, než se částečně stabilizoval v posledních deseti letech; tento vývoj ovšem probíhá v různých členských státech velmi rozdílným tempem. Pouze

u vysokorychlostních železničních sítí je možné konstatovat významný vývoj spojený s výstavbou a plánováním dalších tratí a rostoucím počtem podnikatelských subjektů v oboru.

5.7 Pokud se jedná o nákladní dopravu, chybí zde skutečně integrovaná síť, takže se její řízení musí spokojit s patnácti provozovanými nebo plánovanými „mezinárodními železničními koridory“ ⁽²⁾ propojujícími hlavní průmyslové regiony EU, jež skutečně představují výkonné provozní řešení, byť omezené pouze na mezinárodní koridory.

6. Obtíže a překážky bránící rozvoji železniční sítě a služeb

6.1 Železniční síť se nepodařilo splnit očekávání zákazníků a dosáhnout požadované kvality tak, aby byla schopna účinně konkurovat ostatním druhům dopravy, především pokud jde o ceny, pružnost, jízdní doby a přesnost. Přeměnit stávající struktury takovým způsobem, aby splňovaly budoucí požadavky však není snadné a ukázalo se, že to bude trvat déle, než se očekávalo. Je tedy nezbytné přijmout další opatření s cílem podpořit rozvoj efektivních železničních infrastruktur v EU, zavést přitažlivý železniční trh, odstranit administrativní a technické překážky a zajistit rovné podmínky s ostatními způsoby dopravy.

6.2 Výbor konstatuje, že 24 z 25 členských států mělo nebo stále má obtíže transponovat evropskou úpravu v oblasti železniční dopravy, kterou již dříve přijaly, do vnitrostátního práva. Bude samozřejmě na Soudním dvoře, aby případně rozhodnul o opodstatněnosti výtek Komise. Bylo by příliš snadné dávat všechny obtíže v rozvoji sítě a železničních služeb za vinu jen protekcionismu, z něhož jsou podezírány členské státy. Výbor má za to, že za tím musí jistě být i jiné příčiny.

6.3 Železniční infrastruktura má povahu přirozeného monopolu. Je důležité, aby byla podrobena skutečné veřejné kontrole a měla požadovanou kapacitu a prostředky pro přeshraniční koordinaci, jež umožní plynulé dopravní služby napříč Evropou a se sousedními zeměmi. Dopravní železniční služby vyžadují rovněž harmonické vyvážení hospodářských, sociálních, pracovních, bezpečnostních a environmentálních podmínek na jedné straně, a hospodářských a konkurenčních podmínek na straně druhé.

6.4 Vnitrostátní politiky členských států jsou kromě toho citlivější vůči obavám a nářkům občanů, což souvisí zejména s jevem popsáním v Montilho zprávě: „únavu, kterou někteří lidé pocítují vůči vnitřnímu trhu, lze vysvětlit také názorem, že se série liberalizačních opatření uskutečnila na úkor sociálních práv získaných různými hospodářskými subjekty“.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 27, 3.2.2009, s. 41.

⁽²⁾ Úř. věst. L 276, 20.10.2010, s. 22.

6.5 Ustanovení smluv (viz článek 14 SFEU a Protokol č. 26) a odvozené právo týkající se služeb obecného zájmu, se stejně jako článek 93 SFEU vztahují na dopravu obecně, zatímco nařízení 1370/2007 se zabývá konkrétněji veřejnými službami v železniční a silniční přepravě cestujících. EHSV vyjadřuje politování, že na ně Komise výslovně neodkazuje a nezasazuje odvětvová témata železniční dopravy do tohoto obecného rámce.

7. Konkrétní připomínky

7.1 *Financování infrastruktury*

7.1.1 Vytvoření jednotného železničního prostoru nezávisí pouze na politické vůli a podnikatelské dynamice železničních společností; rozšíření a modernizace sítě, obměna zastaralého zařízení, odstranění kongescí, technická interoperabilita, rozšíření a sjednocení bezpečnostních systémů i jiné činnosti vyžadují masivní investice do železniční sítě, jejichž očekávaná návratnost je otázkou velmi vzdálené budoucnosti.

7.1.2 Za současné hospodářské situace, která v Evropě vyžaduje snižování deficitů veřejných financí a rozpočtovou rovnováhu, je manévrovací prostor členských států v oblasti veřejných investic velmi omezený, což vzbuzuje i zdrženlivost soukromých investorů.

7.1.3 Důsledkem je, že zájem investorů se zaměřuje v podstatě na rentabilní infrastruktury vysokorychlostních a transevropských sítí pro nákladní přepravu, zatímco konvenční železniční doprava je spíše zanedbávána.

7.1.4 Návrh směrnice hodlá zavázat členské státy, aby zveřejnily strategii rozvoje železniční infrastruktury s cílem uspokojit budoucí potřeby v oblasti mobility; strategie bude založena na zdravém a udržitelném financování železničního systému a bude pokrývat přinejmenším období pěti let. Na základě této strategie bude na provozovatelí infrastruktury, aby upravil svůj obchodní plán včetně investičních a finančních programů. K vyslovení nezávazného stanoviska k této věci je povolán regulační subjekt v železniční dopravě.

7.1.5 Dále příslušné členské státy vytvoří spolu se stávajícími veřejnými železničními podniky vhodné mechanismy na pomoc snížení zadlužení těchto podniků na úroveň umožňující řídit podnik na dobrém finančním základě a ke zlepšení finanční situace podniku.

7.1.6 EHSV souhlasí s povinností zavedenou pro členské státy, jimž se ukládá sestavovat víceleté investiční programy pro železniční síť ve střednědobém a dlouhodobém časovém

výhledu, což poskytne provozovatelům a uživatelům při plánování potřebnou jistotu a pružnost. EHSV se nicméně domnívá, že tato povinnost by měla být provázena novými zdroji financování, protože jinak hrozí, že zůstane neúčinná. EHSV se vyslovuje pro to, aby toto financování bylo explicitně upraveno v přezkumu politiky soudržnosti po roce 2014. Vzhledem k tomu, že většina evropských strukturálních fondů a fondů sociální soudržnosti financuje v zásadě silniční infrastruktury, zatímco fondy TEN-T směřují přednostně do železnice, podpořil by EHSV případné založení jediného fondu „doprava“, pokud by byl neutrální a vyvážený vzhledem k různým druhům dopravy.

7.1.7 Pokud se jedná o víceleté smlouvy (vazbu mezi financováním a výsledky, obchodní plány), které návrh směrnice vyžaduje, EHSV souhlasí s jejich podstatou, zastává však mínění, že jejich obsah podléhá zásadě subsidiarity. Tyto smlouvy by měly také obsahovat ustanovení, jež by zaručovala, že snížení nákladů se promítne do snížení uživatelských cen.

7.1.8 Dále by EU neměla ukládat členským státům volbu určitých partnerů, v tomto případě regulačních subjektů v železniční dopravě, kteří mají vyjádřit svůj názor ohledně jejich investičních programů, ani povinnost, aby tyto subjekty ověřovaly přiměřenost rozpočtové obálky k výkonovým cílům infrastruktury a aby jim členské státy musely předkládat odůvodnění, pokud se odchýlí od jejich doporučení.

7.1.9 Partnerství veřejného a soukromého sektoru mohou sloužit k mobilizaci přinejmenším části dlouhodobých investic, pokud bude k dispozici legislativa vytvářející vhodný evropský rámec pro taková partnerství, pokud se nalezne rovnováha mezi rozdílnými zájmy veřejného a soukromého investora a pokud v zájmu veřejné služby a bezpečnosti zůstane jmění železniční infrastruktury ve veřejném vlastnictví.

7.1.10 Pro nalezení dostatečných zdrojů financování je podle mínění EHSV vhodné posoudit investiční pobídky v rámci návrhu č. 15 „zvážit pobídky k vytvoření soukromých obligací pro financování evropských projektů“ a návrhu č. 16 „prozkoumat, jakými opatřeními by se mohly vytvořit pobídky pro mobilizaci soukromých – zejména dlouhodobých – investic pro aktivnější příspěvek k realizaci cílů strategie Evropa 2020“ sdělení Na cestě k Aktu o jednotném trhu.

Další zdroj financování železničních infrastruktur by mohl být založen vytvořením vyrovnávacího fondu po vzoru toho, jenž je upraven poštovní směrnicí; do tohoto fondu by museli přispívat všichni uživatelé železniční sítě podle pravidel, jež by byla definována.

7.2 Integrace externích nákladů a dopadů

7.2.1 Železniční doprava vyžaduje koordinované iniciativy Evropské unie, členských států a vnitrostátních orgánů, aby ji podpořily ve všech případech, kdy lze uplatnit její komparativní výhodu.

7.2.2 Z tohoto hlediska Komise oprávněně zdůrazňuje nutnost „zajištění rovných podmínek s ostatními způsoby dopravy“, zvláště za využití „opatření k internalizaci externích nákladů dopravy koordinovaným a vyváženým způsobem pro všechny způsoby dopravy tak, aby účtované částky odrážely úroveň externích nákladů, které celkově nese společnost.“ Návrhy Komise zůstávají nicméně daleko za těmi, se kterými v této záležitosti přišel EHSV⁽³⁾.

7.2.3 Především se zřetelem ke konkurenci mezi různými druhy dopravy je třeba zkoumat otázky vnitřního trhu a hospodářské soutěže, teprve ve druhé řadě v samotném odvětví železniční dopravy.

Dokud nebudou částky účtované za používání dopravních infrastruktur brát v úvahu externí, environmentální a sociální náklady, bude přetrvávat narušení hospodářské soutěže v neprospěch železniční dopravy.

7.2.4 EHSV lituje, že přestože integrace environmentálních nákladů byla popsána v bílé knize z roku 2001 *Evropská dopravní politika pro rok 2010: čas rozhodnout*, k žádnému rozhodnutí zatím nedošlo.

7.2.5 Jako podnět pro železniční společnosti, aby investovaly do udržitelnějších železničních technologií, hodlá zkoumaná směrnice zavést rozlišení poplatků za přístup k infrastruktuře založené na charakteristikách emisí hluku vozového parku.

Komise uvádí (aniž by to bylo v návrhu směrnice popsáno), že tato diferenciací poplatků by se prováděla slevou ceny za přístup, jež by se přiznávala podnikům, které sníží emise hluku vozového parku. EHSV zastává názor, že toto velmi přínosné opatření by se však mělo používat pouze v případě, že bude povinné (nikoliv pouze přípustné) pro ostatní druhy dopravy.

7.2.6 EHSV nemůže než podpořit tento první krok správným směrem, ale obává se, že jeho účinek v podobě snížení nerovnosti hospodářské soutěže bude jen omezený, dokud nebudou členské státy v rámci návrhu směrnice o eurozámce muset aplikovat nejen zpoplatnění infrastruktury, ale také zpoplatnění všech externích nákladů.

7.3 Řízení železničních podniků v souladu s obchodními zásadami

7.3.1 Návrh směrnice uvádí, že pokud členský stát přímo či nepřímo vlastní nebo ovládá železniční podnik, omezují se jeho práva související s řízením na všeobecnou politiku a nezasahují do obchodních rozhodnutí vedení podniku.

7.3.2 EHSV zastává názor, že směrnice by neměla upravovat řídicí pravomoci správní rady, protože členský stát jako akcionář železniční společnosti by neměl mít větší nebo menší práva k řízení než jakýkoliv soukromý akcionář.

7.4 Podmínky přístupu ke službám

7.4.1 Společnosti s dominantním postavením musejí být organizovány tak, aby byla zabezpečena jejich právní, organizační a rozhodovací nezávislost s cílem zajistit nediskriminační přístup k dopravním zařízením, tedy nádražím (osobním, seřaďovacím, pro sestavování vlaků, odstavným, překladištím zboží, střediskům údržby, pomocným a tažným zařízením atd.) využívaným těmito společnostmi.

7.4.2 EHSV zastává mínění, že taková povinnost právní, organizační a rozhodovací nezávislosti je nepřiměřená ve vztahu k cílené nediskriminaci a ohrožuje existující nenahraditelné struktury a aktivity.

7.4.3 EHSV soudí, že by stačilo vyžadovat respektování stávající právní úpravy, která ukládá uživatelům takových dopravních zařízení povinnost poskytovat nediskriminační a transparentní přístup. Toto ustanovení dostačuje tím spíše, že regulační subjekt je oprávněn zasáhnout v případě nerespektování související legislativy.

7.4.4 EHSV připomíná, že smyslem veřejného financování těchto dopravních zařízení bylo uspokojení potřeb společnosti. Přístup k těmto zařízením, pokud získávají prostředky z veřejného financování, by proto měl být umožněn pouze tehdy, je-li ve společenském zájmu.

7.5 Dozor nad trhem

7.5.1 Podle článku 14 návrhu směrnice (přepřevládání) se přeshraniční dohody mezi členskými státy musejí oznamovat Komisi, ale neuvádí se, jaké dohody se tím míní. EHSV žádá, aby bylo upřesněno, že se v tomto případě nemůže jednat o smlouvy na veřejné služby.

7.5.2 Dále návrh směrnice umožňuje Komisi po neomezenou dobu přijímat akty v přenesené pravomoci, které mohou pozměňovat ustanovení příloh této směrnice.

⁽³⁾ Úř. věst. C 317, 23.12.2009, s. 80.

7.5.3 Protože některé přílohy obsahují určité zásadní prvky a Smlouva umožňuje využívání aktů v přenesené pravomoci pouze k doplnění nebo pozměnění prvků legislativního aktu, které nemají zásadní povahu, zastává EHSV mínění, že by se v tomto případě měl použít řádný legislativní postup, jak jej upravují unijní texty.

7.5.4 Příloha VII návrhu směrnice uvádí mezi základními zásadami smluvních ujednání mezi příslušnými orgány a provozovateli infrastruktury, že takové smluvní ujednání obsahuje pravidla pro řešení závažných závad v provozu, včetně minimální úrovně služeb v případě stávky, pokud k ní dojde.

7.5.5 Aby se předešlo jakékoliv nahodilé interpretaci a vyloučilo podezření z vměšování do pracovního práva členských států (a tedy narušení zásady subsidiarity), navrhuje EHSV upřesnění, že se v tomto případě jedná o minimální úroveň služeb v členském státu, kde je jejich zajištění upraveno vnitrostátní legislativou.

8. Obsah sdělení o železniční strategii Komise 2011–2015

8.1 Sdělení představuje železniční strategii Komise a další iniciativy, které by Komise mohla zahájit v příštích pěti letech, jako jsou:

- mobilizace prostředků na rozvoj železniční infrastruktury;
- rozvoj specializovanějších sítí;
- odstranění administrativních a technických překážek;
- zajištění rovných podmínek s ostatními způsoby dopravy;
- podpora všeobecného zavedení evropského systému řízení železničního provozu ERTMS společně s evropským systémem pro kontrolu vlaků ETCS.

9. Připomínky ke sdělení o železniční strategii 2011–2015

9.1 EHSV soudí, že je třeba považovat za naprostou prioritu všeobecné zavedení evropského systému řízení železničního

provozu ERTMS společně s evropským systémem pro kontrolu vlaků ETCS. Vzhledem k tomu, že jejich zavedení bude vyžadovat podstatné investice, bude potřebné financování z evropských fondů.

9.2 Sdělení uvádí, že „jelikož je značná část služeb vnitrostátní přepravy poskytována na základě smluv na veřejné služby, Komise také prozkoumá podmínky zadávání smluv na veřejné služby pro železniční dopravu v členských státech. V rámci nařízení (ES) č. 1370/2007, které vstoupilo v platnost v prosinci 2009, již probíhá hodnocení současné praxe“.

9.3 EHSV se pozastavuje nad tím, že Komise usiluje o hodnocení nařízení, které je v platnosti teprve od 3. prosince 2009 a obsahuje řadu přechodných opatření, takže se jen částečně uplatňuje. Tento chvat Komise vzbuzuje znepokojení, víme-li, že některá ustanovení nařízení 1370/2007 přijala až po dlouhých a obtížných jednáních s Evropským parlamentem a Radou.

9.4 EHSV proto požaduje, aby byla respektována ustanovení čl. 8 odst. 2 nařízení 1370/2007/ES a Komise do šesti měsíců od 3. prosince 2014 předložila zprávu o provádění tohoto nařízení. Na jejím základě mohou být zařazena případná opravná opatření.

9.5 EHSV připomíná, že hospodářská soutěž není cílem sama o sobě, ale prostředkem k dosahování cílů Evropské unie. Smlouvy zdůrazňují, že je třeba kombinovat pravidla hospodářské soutěže s cíli obecného zájmu. Je proto třeba přistoupit k podrobné analýze nikoliv „železničního trhu“, ale trhů, z nichž se skládá, jejichž charakteristiky jsou odlišné a mohou vyžadovat rozmanitá pravidla podle svých specifik (viz Protokol č. 26) dopravy místní, regionální, meziregionální, transevropské, osobní, nákladní atd. Zvláštnost železniční dopravy může také vyžadovat iniciativy, které nemají původ v hospodářské soutěži, ale ve spolupráci železničních společností.

V Bruselu dne 16. března 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

PŘÍLOHA KE STANOVISKU

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Následující pozměňovací návrhy obdržely více než jednu čtvrtinu hlasů, ale byly v průběhu rozpravy zamítnuty:

Odstavec 7.1.9

Změnit následovně

„Partnerství veřejného a soukromého sektoru mohou sloužit k mobilizaci přinejmenším části dlouhodobých investic, pokud bude k dispozici legislativa vytvářející vhodný evropský rámec pro taková partnerství, pokud se nalezne rovnováha mezi rozdílnými zájmy veřejného a soukromého investora a pokud v zájmu veřejné služby a bezpečnosti ~~zůstane jmění~~ bude možné zajistit veřejnou kontrolu železniční infrastruktury ve veřejném vlastnictví.“

Odůvodnění

O infrastruktuře, jako je železniční svršek apod., by se mělo jednat v rámci partnerství veřejného a soukromého sektoru. Je důležité, aby zařízení železničních služeb byla kontrolována coby součást evropské a vnitrostátní infrastruktury.

Výsledek hlasování

Hlasů pro: 67

Hlasů proti: 88

Hlasování se zdrželo: 22

Odstavec 7.2.3

Pozměňovací návrh k odstavci 7.2.3 souvisí s pozměňovacím návrhem k odstavci 1.6. O těchto dvou pozměňovacích návrzích se hlasovalo společně.

Změnit následovně

„Především se zřetelem ke konkurenci mezi různými druhy dopravy je třeba zkoumat otázky vnitřního trhu a hospodářské soutěže, ~~teprve ve druhé řadě v samotném odvětví železniční dopravy~~. Obecně řečeno je železniční doprava bezpečným, ekologickým a energeticky účinným druhem dopravy. Dokud nebudou částky účtované za používání dopravních infrastruktur brát u všech druhů dopravy plně v úvahu ~~externí~~, environmentální a sociální náklady, bude do určité míry přetrvávat narušení hospodářské soutěže v neprospěch železniční dopravy.“

Odůvodnění

První věta přímo protirečí dopravní politice EU a měla by být vyškrtána. Hospodářská soutěž v odvětví železniční dopravy je nedílnou součástí železničního balíčku. Druhý odstavec je třeba upravit v souladu s tím, že žádný druh dopravy – včetně železnic – dosud plně nezahrnul vnější náklady do nákladů vnitřních.

Odstavec 1.6

Změnit

„EHSV lituje, že zdaleka nebylo dosaženo ustavení podmínek, jež by nastolily rovnou soutěž mezi ~~železniční dopravou a ostatními~~ všemi druhy dopravy; dále lituje toho, že opatření k internalizaci externích nákladů a dopadů dopravy zatěžujících společnost tím, že by byly brány v úvahu při stanovení poplatků, jsou zcela nedostatečná.“

Odůvodnění

Také v železniční dopravě existují externí náklady, zejména hlukové emise, které nejsou internalizovány, a daňové rozdíly atd., které se u různých druhů dopravy liší.

Výsledek hlasování

Hlasů pro: 55

Hlasů proti: 103

Hlasování se zdrželo: 23

Odstavec 7.2.5

Upravit následovně

„Jako podnět pro železniční společnosti, aby investovaly do udržitelnějších železničních technologií, hodlá zkoumaná směrnice zavést rozlišení poplatků za přístup k infrastruktuře založené na charakteristikách emisí hluku vozového parku.

Komise uvádí (aniž by to bylo v návrhu směrnice popsáno), že tato diferenciací poplatků by se prováděla slevou ceny za přístup, jež by se přiznávala podnikům, které sníží emise hluku vozového parku. EHSV je přesvědčen ~~zastává názor~~, že toto ~~opatření je velmi přínosné opatření, ale připomíná, že je důležité ho uskutečnit tak, aby to neohrozilo konkurenceschopnost železničních společností~~ by se však mělo používat pouze v případě, že bude povinné (nikoliv pouze přípustné) pro ostatní druhy dopravy.“

Odůvodnění

Vzhledem k tomu, co je řečeno v předchozích odstavcích, by se nemělo bránit internalizaci nákladů souvisejících s hlukem, ale tato internalizace by měla být podmíněna tím, že její uskutečnění neohrozí konkurenceschopnost konkurenčních druhů dopravy.

Výsledek hlasování

Hlasů pro: 57
Hlasů proti: 110
Hlasování se zdrželo: 16

Odstavec 7.4.2

Pozměňovací návrh k odstavci 7.4.2 souvisí s pozměňovacím návrhem k odstavci 1.7. O těchto dvou pozměňovacích návrzích se hlasovalo společně.

Sloučit odstavce 7.4.2 a 7.4.3 a změnit následovně

„EHSV se domnívá, že není evidentní, kde leží hranice mezi veřejnou infrastrukturou a zdroji soukromých provozovatelů, a že o tom lze diskutovat. Ze zkušeností je však jasné, že přístup např. na terminály, do stanic a rozřadovacích nádraží může být zcela rozhodující pro zřízení nových provozovatelů a tím i pro rozvoj trhu.

EHSV soudí, že by v zásadě mělo stačit, pokud se bude vyžadovat respektování stávající právní úpravy, která ukládá uživatelům takových dopravních zařízení povinnost poskytovat nediskriminační a transparentní přístup. ~~Foto ustanovení dostatečně tím spíše, že regulační subjekt je oprávněn zasáhnout v případě nerespektování související legislativy. Vzhledem k nasbíraným zkušenostem a s ohledem na důležitost, kterou má otevřený přístup k ústředním infrastrukturním uzlům, tedy EHSV zastává mínění, že taková povinnost právní, organizační a rozhodovací nezávislosti je v některých případech odůvodněná. Je však důležité, aby neohrozila nepřiměřená ve vztahu k cíle nediskriminaci a ohrožuje existující nenahraditelné struktury a aktivity.“~~

Odůvodnění

Viz rovněž odůvodnění k pozměňovacímu návrhu k odstavci 1.7. Přístup k velkým intermodálním terminálům, rozřadovacím nádražím atp. musí být konkurenčně neutrální, aby bylo možné vytvořit evropský železniční trh. Toto je, společně se spravedlivým rozdělením kapacity železnic, jedním z nejzákladnějších požadavků rostoucího počtu nezávislých železničních provozovatelů.

Odstavec 1.7

Změnit

„Pokud se jedná o podmínky přístupu k zařízením služeb, ~~nenmůže podporuje EHSV podporit~~ povinnost právní, organizační a rozhodovací nezávislosti, jež je nutná k zajištění rovných podmínek hospodářské soutěže pro subjekty na trhu železniční dopravy ~~by mohla ohrozit stávající nenahraditelné struktury.~~“

Odůvodnění

Zdroje terminálů, seřadovacích nádraží atd. jsou samozřejmě ve svobodných tržních podmínkách součástí společné infrastruktury. Zkušenosti ukázaly, že bez jasné nezávislosti tam, kde se jedná o zdroje terminálů atd., noví železniční provozovatelé nemají zajištěno rovné zacházení ve srovnání s původními státními monopolními provozovateli. Není možné vyloučit riziko zneužívání dominantního postavení. Viz také vlastní posouzení železničních balíčků Komisí (odstavec 3.3).

Výsledek hlasování

Hlasů pro: 54
Hlasů proti: 111
Hlasování se zdrželo: 21

Odstavec 7.4.4

Vyškrtnout celý odstavec následovně

~~„EHSV připomíná, že smyslem veřejného financování těchto dopravních zařízení bylo uspokojení potřeb společnosti. Přístup k těmto zařízením, pokud získávají prostředky z veřejného financování, by proto měl být umožněn pouze tehdy, je-li ve společenském zájmu.“~~

Odůvodnění

Jsou-li tato zařízení financována z veřejných prostředků, měla by být považována za infrastrukturu, a být tedy otevřena všem provozovatelům, kteří ji využívají.

Výsledek hlasování

Hlasů pro: 51
Hlasů proti: 119
Hlasování se zdrželo: 20

Následující text stanoviska specializované sekce byl vyškrtnut vzhledem k pozměňovacím návrhům schváleným plenárním shromážděním, avšak získal podporu nejméně čtvrtiny hlasů:

Odstavec 6

Pozměnit název odstavce následovně

„Obtíže a překážky bránící změně vytížení různých druhů dopravy.“

Vyškrtnutí slov „bránící změně vytížení různých druhů dopravy“.

Výsledek hlasování

Hlasů pro: 97
Hlasů proti: 42
Hlasování se zdrželo: 18

Odstavec 6.2, první věta

„Specifická povaha přirozeného monopolu železničních infrastruktur vyžaduje.“

Vyškrtnutí několika prvních a posledních slov.

Odstavec 6.2, poslední věta

„To nic nemění na tom, že je nutné zajistit skutečnou veřejnou kontrolu a hodnocení účinnosti železničních služeb, což vyžaduje aktivitu a demokratickou participaci všech zúčastněných stran.“

Vyškrtnutí této věty.

Výsledek hlasování

Hlasů pro: 118
Hlasů proti: 36
Hlasování se zdrželo: 18

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady „O integritě a transparentnosti trhu s energií“

KOM(2010) 726 v konečném znění

(2011/C 132/21)

Hlavní zpravodaj: **pan IOZIA**

Dne 22. prosince 2010 se Rada Evropské unie, v souladu s čl. 194 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o integritě a transparentnosti trhu s energií

KOM(2010) 726 v konečném znění.

Dne 18. ledna 2011 předsednictvo Výboru pověřilo specializovanou sekci Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost přípravou podkladů na toto téma.

Vzhledem k naléhavé povaze práce Evropský hospodářský a sociální výbor, v souladu s článkem 59 jednacího řádu, jmenoval pana IOZIU hlavním zpravodajem na 470. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 15. a 16. března 2011 (jednání dne 16. března), a přijal následující stanovisko 150 hlasy pro, nikdo nehlasoval proti a 5 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

EHSV:

1.1 Podporuje a oceňuje nařízení navržené Komisí, neboť souhlasí s nutností přijmout opatření na zamezení manipulaci s velkoobchodními trhy s energií a zvýšení jejich transparentnosti. Toto nařízení se opírá o společnou studii zadanou Evropskému výboru regulátorů trhů s cennými papíry (CESR) a Skupině evropských regulačních orgánů pro elektroenergetiku a plynárenství (ERGEG), v níž bylo zjištěno několik regulačních deficitů, co se týče velkoobchodního trhu s plynem a elektřinou.

1.2 Považuje volbu nástroje – nařízení – vzhledem k právnímu základu článku 194 SFEU za vhodnou jak z hlediska potřeby společného předpisu, tak i kvůli důležitosti ustanovení nového článku uvedeného v Lisabonské smlouvě a upravujícího energetiku obecně a konkrétně rozvoj vnitřního trhu, v souladu s odstavcem 2.

1.3 Oceňuje rozhodnutí využívat akty v přenesené pravomoci, které by vyjasnily některé důležité aspekty nařízení, jako jsou definice a lhůty pro shromažďování údajů, v souladu s článkem 290 SFEU, který stanoví tento nový administrativní nástroj ke zefektivnění práce evropských institucí. Při vydávání těchto aktů v přenesené pravomoci budou muset být jednoznačně dodržována ustanovení Smlouvy a bude muset být zajištěna odpovídající publicita. EHSV navrhuje stanovit v aktech přijímaných v přenesené pravomoci dobu trvání v souladu s ustanoveními téhož článku, aby bylo možné nařízení rychle a jednotně provést. Bez aktů v přenesené pravomoci je další boj proti manipulaci s trhem složitý. Doporučuje zapojit zúčastněné subjekty občanské společnosti do přípravy aktů v přenesené pravomoci a navrhuje zahrnout do úvodních bodů odůvodnění několik příkladů.

1.4 Domnívá se, že účinnost přeshraničních trhů posílí bezpečnost dodávek, optimalizaci krizového řízení a snížení rizika růstu nákladů, které jsou vždy přeneseny na konečného spotřebitele. Postupné vylepšování vnitřního trhu s elektřinou umožňuje dosáhnout významných úspor ve prospěch podniků a soukromých spotřebitelů.

1.5 Považuje pravomoci, které budou mít vnitrostátní regulační orgány, za úplné a jasné a požaduje, aby byl v rozumné krátké době stanoven postup prověření skutečné záruky, již členské státy dávají vnitrostátním orgánům, aby jim poskytly účinné kontrolní a vyšetřovací pravomoci, které budou muset stavět na společných a harmonizovaných prvcích. Právní nesouměrnost byla a je jednou z vedlejších příčin prodloužení, k nimž dochází při uskutečňování jednotného trhu s energií.

1.6 Je potěšen, že se v nařízení navrhuje zintenzivnění koordinace mezi vnitrostátními orgány, které regulují trhy s energií, orgány regulujícími finanční trhy, Agenturou pro spolupráci energetických regulačních orgánů a Evropským výborem regulátorů trhů s cennými papíry. Tuto postupnou integraci a spolupráci si EHSV již dlouho přál.

1.7 Je přesvědčen, že je třeba, aby účastníci trhu měli v trh větší důvěru, neboť musí mít jistotu, že se pohybují v prostředí, které trestá zneužívání trhu účinnými, přiměřenými a odrazujícími sankcemi, a doporučuje Komisi, aby dohlížela na uplatňování nařízení ze strany členských států, které musí vzájemně spolupracovat, aby se předešlo tomu, že se i na trhu s energií budou opakovat stejné události, k nimž docházelo na finančních trzích prostřednictvím regulatorní arbitráže, která spočívá v tom, že se transakce provádějí tam, kde jsou předpisy z hlediska uvalovaných sankcí flexibilnější a tolerantnější.

1.8 Klade si otázku, zda by náklady na provedení nařízení měla nést pouze veřejnost, nebo zda by jejich část neměli nést i účastníci trhu, jako tomu je například v některých členských státech v případě financování orgánů dohledu nad finančními trhy, které jsou částečně financovány dozorovanými subjekty.

1.9 Domnívá se, že je nezbytné posílit spolupráci a koordinaci mezi provozovateli přenosových soustav. Vytvoření Evropské sítě provozovatelů přenosových soustav (ENTSO) bude výjimečným impulsem pro možnost vypracovat kodexy sítě, které budou moci určit skutečný a transparentní přístup k přenosovým soustavám. Tyto kodexy sítě budou muset být v souladu s rámcovými pokyny, jež nejsou samy o sobě závazné a jež vypracuje agentura.

1.10 Konstatuje, že na velkoobchodních trzích s energií v EU nadále panují různé podmínky a diskriminace. Integrace trhů je zcela nedostačující, důvodem jsou i strukturální nedostatky sítě a zejména nedokonalé přeshraniční propojení. Doposud existují značné překážky, které brání možnosti nediskriminujícího přístupu k síti a k prodeji elektřiny. Regulační dohled dosud nedosáhl stejné úrovně účinnosti a některé trhy zůstaly izolované a neproniknutelné vůči možnosti vstupu jiných subjektů.

1.11 Podporuje tedy rozhodnutí Komise, jejichž smyslem je odstranit překážky bránící dokončení účinného a integrovaného vnitřního trhu, z něhož budou mít nakonec prospěch výrobci, provozovatelé i spotřebitelé.

1.12 Považuje za nezbytné pokračovat v budování „energetické Evropy“, v níž budou chráněny obecné zájmy EU a zájmy spotřebitelů, bude zaručeno zásobování energií, bude – prostřednictvím vhodných politik, které budou šířit výhody a kontrolovat přiměřenost nákladů – zachována sociální, environmentální i hospodářská udržitelnost a chráněna integrita trhu jakožto neodmyslitelná zásada rozvoje sociální tržní ekonomiky.

1.13 Je si vědom postupného finančního propojování trhů s energií a finančních trhů a domnívá se, že je zásadně důležitá úzká spolupráce mezi různými evropskými agenturami a orgány zřízenými pro účely pomoci a ochrany trhů, a hodnotí kladně, že nařízení o manipulaci a transparentnosti na trzích s elektřinou a plynem vychází z obecně platných pravidel pro zneužívání trhu, která již platí ve finančnictví a která budou v nejbližší době aktualizována. V tomto smyslu považuje za účelné, aby bylo toto nařízení v souladu s přezkumem směrnice o zneužívání trhu.

1.14 Doufá, že vůdčí principy, na nichž návrh nové směrnice o zneužívání trhu staví, budou převzaty do konečného znění

tohoto nařízení. Konkrétně požaduje, aby bylo zohledněno následující: zvýšení integrity trhu, posílení účinného uplatňování právních předpisů v případě zneužití trhu; omezení volnosti členských států v souvislosti s účinným uplatňováním sankcí, s jejich přiměřenou výší a odrazující schopností zavedením harmonizovaných norem a omezením nových administrativních povinností zejména pro malé a střední podniky; nutnost zvýšit transparentnost a výkonnost orgánů dohledu.

1.15 Zdůrazňuje význam vztahů s třetími zeměmi a je velmi potěšen, že agentura bude udržovat vztahy s mezinárodními organizacemi a se správními orgány třetích zemí a uzavírat s nimi dohody.

2. Úvod

2.1 Vnitřní trh s elektřinou a plynem prodělal značné změny, z nichž jednou z nejvýznamnějších je nepochybně to, že mnoha subjektům nabídl možnost začít obchodovat na energetických burzách, že v Unii zavedl přeshraniční obchodování, přispěl k optimalizaci využívání výroby energie a rozšířil poptávku.

2.2 Dokončení účinného, fungujícího a cenově dostupného vnitřního trhu s elektřinou však ještě brání četné překážky. Spotřebitelé neměli z rozvoje vnitřního trhu nijak mimořádný prospěch, neboť trh se rozvíjí velmi pomalu, a to kvůli odporu několika monopolů podporovaných vládami jejich zemí. Pro tuto situaci je příznačná celá diskuse o majetkovém oddělení produkce na jedné straně a přenosu a distribuce na straně druhé, jež do dnešního dne nepřinesla v některých důležitých členských státech EU výsledky a kterou je ale nutné nejpozději do 3. března 2013 uzavřít.

2.3 Pět regulačních opatření v oblasti energie a plynu, známých též jako „třetí balíček“, jehož převedení do právních řádů všech členských států bylo naplánováno do 3. března 2011, se podílí na určení nejvhodnějších podmínek pro dokončení vnitřního trhu.

2.4 Také z důvodu omezení spotřeby elektřiny a plynu došlo ke značnému zpoždění v programu vybudování propojení mezi členskými státy a mezi EU a jejími partnery v třetích zemích. To je jednou z hlavních příčin, které brání uskutečnění vnitřního trhu a které by agentura měla nepřetržitě monitorovat.

2.5 Právní průtahy způsobily to, že velkoobchodní trh s elektřinou a plynem podporoval potenciální manipulace a není dostatečně transparentní, což dlouhodobě podřívá jeho důvěryhodnost i důvěru hospodářských subjektů a způsobuje objektivní škody.

2.6 Účinnost přeshraničních trhů zvyšuje bezpečnost dodávek, optimalizaci krizového řízení a snížení rizika růstu nákladů, které jsou vždy přeneseny na konečného spotřebitele. Postupné vylepšování vnitřního trhu s energií umožňuje dosáhnout významných úspor ve prospěch podniků a soukromých spotřebitelů, a to snížením výrobních ztrát, snadným setkáváním poptávky a nabídky na likvidním a účinném trhu a zaručením dodávek odpovídajících konkrétní potřebě.

2.7 Za této situace Komise po provedení důkladné analýzy předložila návrh nařízení o integritě a transparentnosti trhů a o boji proti jejich potenciální manipulaci.

3. Návrh Komise

3.1 Evropské unii bude zajisté ku prospěchu, když se bude moci spolehnout na velkoobchodní trh s plynem a elektřinou, jenž bude likvidní, uspořádaný a funkční, ale především chráněný před manipulacemi, které by měly značný dopad na konečné spotřebitele. Cíl vytvořit do roku 2015 účinný evropský velkoobchodní trh s energií vyžaduje přijetí opatření na podporu jeho řádného a neustálého vývoje.

3.2 V roce 2007 Komise pověřila Evropský výbor regulátorů trhů s cennými papíry a Skupinu evropských regulačních orgánů pro elektroenergetiku a plynárenství (ERGEG), aby prozkoumaly nedostatky v tržním regulačním rámci a předložily návrhy na zvýšení jeho transparentnosti a integrity při transakcích a ve smlouvách o dodávkách plynu nebo elektřiny a v souvisejících nástrojích.

3.3 Tento průzkum byl velmi užitečný a stal se základem, o němž se návrh Komise opírá.

3.4 Komise navrhuje přijmout nařízení, v němž by byla výslovně zakázána jakákoli forma zneužívání na velkoobchodních trzích s elektřinou a plynem, zejména zneužívání informací v obchodním styku a zneužití trhu, analogicky ke směrnici o zneužívání trhu. Na související finanční nástroje, které jsou již upraveny ve směrnici, by se zákaz nevztahoval. Tento návrh se předkládá na základě čl. 194 odst. 1 písm. a) Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU), který Unii uděluje pravomoc k zajištění fungování vnitřního trhu s energií.

3.5 Zákaz zneužívání informací v obchodním styku je doplněn o povinnost účastníků trhu zveřejňovat dostupné důvěrné informace o své činnosti a o kapacitách zařízení pro výrobu, skladování, spotřebu nebo přepravu elektřiny či zemního plynu.

3.6 Komise na základě ustanovení nové Smlouvy, ve smyslu článku 290 SFEU, stanovila přijímání aktů v přenesené pravomoci, což je nový legislativní nástroj, jenž Komisi umožňuje

změnit technické specifikace směrnice či nařízení zjednodušeným postupem.

3.7 Specifikace týkající se definice manipulace na trzích nebo snahy manipulovat s trhem budou určeny na základě aktů Komise v přenesené pravomoci. Budou zohledňovat fungování trhů, možný dopad skutečné nebo plánované výroby, skutečné nebo plánované spotřeby, skutečného nebo plánovaného používání přepravy nebo skutečného nebo plánovaného využívání skladovací kapacity a kodexů sítí a rámcových pokynů přijatých v souladu s ustanoveními nařízení (ES) č. 714/2009 a nařízení (ES) č. 715/2009 na velkoobchodní trhy s energií.

3.8 Předmětné nařízení stanoví, že Agentura pro spolupráci energetických regulačních orgánů bude monitorovat obchodní činnost a shromažďovat údaje nezbytné k hodnocení vývoje na trzích.

3.9 Agentura bude shromažďovat informace i prostřednictvím záznamů o transakcích na velkoobchodních trzích s energií, včetně příkazů k obchodování. Tyto informace bude sdílet s vnitrostátními regulačními orgány, finančními orgány, orgány pro hospodářskou soutěž a jinými příslušnými orgány.

3.10 Registry obchodních údajů budou dávat k dispozici informace a finanční orgány budou agentuře zasílat zprávy o transakcích v energetických produktech.

3.11 Nařízení stanoví úzkou spolupráci mezi vnitrostátními orgány, mezi nimi a ESMA (Evropským orgánem pro cenné papíry a trhy) a mezi agenturou a ESMA – bude-li mít ESMA podezření, že dochází nebo došlo ke zneužití trhu.

3.12 Pravidla pro ukládání sankcí spadají do působnosti členských států, které budou muset přijmout účinná, přiměřená a odrazující opatření (pro přesné definice viz článek 2 nařízení).

4. Připomínky EHSV

4.1 EHSV kladně hodnotí návrh Komise, díky němuž bude možné vyřešit nejasnou situaci na trhu a jehož cílem je nepřímo podpořit rozvoj vnitřního velkoobchodního trhu s elektřinou a plynem.

4.2 Se zvoleným právním základem – tj. nařízením – naprosto souhlasíme. Článek 194 SFEU totiž Komisi implicitně uděluje mandát k vydání aktů o rozvoji a konsolidaci vnitřního trhu s energií. Nástroj v podobě nařízení je zcela jistě nejvhodnějším k zaručení jednotného práva, které bude bezprostředně použitelné a v souladu s cíli harmonizace nezbytnými k řádnému fungování vnitřního trhu.

4.3 Na velkoobchodních trzích s energií v EU dosud nepanují rovné podmínky bez diskriminace. Integrace trhů je zcela nedostačující, důvodem jsou i strukturální nedostatky sítě a zejména nedokonalé přeshraniční propojení. Doposud existují značné překážky, které brání možnosti nediskriminujícího přístupu k síti a k prodeji elektřiny. Regulační dohled dosud nedosáhl stejné úrovně účinnosti a některé trhy zůstaly izolované a neproniknutelné vůči možnosti vstupu jiných subjektů. EHSV doporučuje Komisi, aby dohlížela na uplatňování evropských předpisů ze strany členských států, podpořila projekty propojení a odstranila překážky, a to i prostřednictvím ukládání sankcí za bránění uskutečnění účinného a transparentního trhu za přiměřených nákladů.

4.4 Vývoj na trhu je podle hodnocení vnitrostátních regulačních orgánů a Komise ovlivněn nedostatečnými platnými předpisy o transparentnosti přístupu k infrastruktuře, což neumožňuje zajistit skutečný, fungující, otevřený a účinný vnitřní trh.

4.5 Navržená opatření usnadňují rozvoj trhu. Umožňují bojovat proti manipulaci s trhem a zneužívání trhu, poskytovat účastníkům trhu citlivé informace o účinnosti a fyzickém stavu soustavy, např. o produkci, nabídce a poptávce po elektřině (včetně prognóz), o kapacitě sítě a propojení, o odhadovaném přetížení sítě, o tocích a údržbě a o vyrovnávání a rezervní kapacitě.

4.6 Dostupnost veškerých účelných informací ve stejnou chvíli umožní všem účastníkům trhu hodnotit celkovou situaci v oblasti poptávky a nabídky na základě stejných nástrojů a lépe pochopit dynamiku velkoobchodních cen na trhu s elektřinou a plynem.

4.7 V rámci agentury by mělo být vytvořeno oddělení pro shromažďování údajů, ale také oddělení kontroly, v němž budou pracovat odborní pracovníci. Nařízení stanoví dodatečné přijetí pracovníků, kteří se budou zabývat činnostmi vyplývajícími z nových funkcí, jimiž byla agentura pověřena.

4.7.1 EHSV požaduje, aby agentura každý rok vydávala sdělení o uskutečněných iniciativách, o výsledcích, jichž bylo tímto nařízením dosaženo, a o vývoji na velkoobchodním trhu s energií.

4.8 EHSV si klade otázku, zda by náklady na provedení nařízení měla nést pouze veřejnost, nebo zda by jejich část neměla nést i účastníci trhu, jako tomu je například v některých členských státech v případě financování orgánů dohledu nad finančními trhy, které jsou částečně financovány dozorovanými subjekty. Zájem účastníků trhu je zjevný a oddělení pro shromažďování a poskytování údajů o trhu je transparentním nástrojem, jež veřejné orgány zaručují všem a který hospodářským subjektům přináší bezprostřední výhody. Nicméně předpokládané náklady je schopen nést pouze pevný a rozvinutý trh.

4.9 Příslušné orgány by měly navíc pravidelně sledovat, zda provozovatelé přenosových soustav dodržují příslušná pravidla. EHSV se domnívá, že je nezbytné posílit spolupráci a koordinaci mezi provozovateli přenosových soustav. Vytvoření Evropské sítě provozovatelů přenosových soustav (ENTSO), jejíž návrh stanov bude předložen na jaře 2011, bude výjimečným impulsem pro možnost vypracovat kodexy sítě, které budou moci určit skutečný a transparentní přístup k přenosovým soustavám, jak stanoví nařízení (ES) č. 714/2009. Tyto kodexy sítě budou muset být v souladu s rámcovými pokyny, jež nejsou samy o sobě závazné a jež vypracuje agentura.

4.10 ENTSO bude muset jednat v absolutním souladu s předpisy v oblasti hospodářské soutěže a přikročit k postupné harmonizaci a integraci přeshraničních kodexů sítě, které však nebudou nahrazovat vnitrostátní kodexy sítě. Rozměr regionální spolupráce může zaručit největší pokrok v integraci jednotného trhu s energií. EHSV podporuje možnost, že ENTSO bude rozdělena na regionální oblasti, v rámci obecné spolupráce.

4.11 Regionální spolupráce probíhá již dnes a na velmi slibném základě. Regionální plynárenská iniciativa (GRI) a regionální elektrárenská iniciativa (ERI) přinášejí skvělé výsledky. EHSV sdílí a chválí úsilí, které vyvíjejí účastníci trhu a hospodářské subjekty za účelem vyřešení složitých problémů spojených s propojením a vytvořením transparentního a účinného trhu.

4.12 Dosažení dohody v tomto smyslu, například mezi orgány a provozovateli přenosových soustav v Itálii a ve Slovinsku, vytvořilo předpoklady pro řešení problémů souvisejících s přetížením a vyrovnáváním na základě systémů včasného varování pro předvídatelné dotčené oblasti a vyvážená a transparentní řešení, a to prostřednictvím metody propojení trhu, a s pomocí hlavního provozovatele byly shromážděny údaje o předvídatelné poptávce a nabídce za účelem zlepšení účinnosti mezidenního trhu.

5. Konkrétní připomínky

5.1 EHSV souhlasí s využíváním aktů v přenesené pravomoci, aby bylo možné určit specifikace týkající se definic a shromažďování údajů, přičemž při přijímání těchto aktů musí být důsledně dodržována ustanovení SFEU. EHSV se domnívá, že definice v článku 2 jsou pro nařízení příliš obecné. Postup pro přijímání aktů v přenesené pravomoci, v nichž budou stanoveny specifikace týkající se definic důvěrných informací a manipulace s trhem, v souladu s článkem 5 nařízení (ES) č. 714/2009, musí stanovit lhůtu pro přijetí aktů v přenesené pravomoci, o nichž hovoří článek 290 SFEU, a systém jejich odpovídajícího zveřejnění.

5.2 Riziko, na něž EHSV upozorňuje, spočívá v tom, že uplatňování nařízení by při neexistenci jednotných prováděcích předpisů mohlo způsobit narušení trhu, pokud by vnitrostátní orgány neobdržely pomoc při vytvoření společného hodnocení a nevypracovaly by rozsáhlý a společný seznam případů zneužívání. EHSV navrhuje, aby byla určena lhůta pro akty delegované na Komisi v přenesené pravomoci, aby na trhu panovala jistota. V případě potřeby bude Komise moci akty v každém případě aktualizovat.

5.3 V článku 7 se vyskytují tytéž problémy, na něž již bylo poukázáno. Podle názoru EHSV je třeba určit lhůtu, během níž se Komise bude snažit přijmout akty v přenesené pravomoci týkající se shromažďování údajů s dodržením termínu, formy a obsahu informací podléhajících hlášení. Účinnost nařízení bude ještě větší, bude-li tato lhůta co nejbližší datu přijetí nařízení ze strany orgánů EU s rozhodovací pravomocí.

5.4 EHSV se domnívá, že pravomoci, které budou mít vnitrostátní regulační orgány, jsou úplně a jasné, nicméně i zde požaduje větší jistotu při uplatňování nařízení a klade si otázku, zda by nebylo vhodné v rozumně krátké době určit, aby členské

státy splnily svou povinnost „zaručit“ orgánům příslušné vyšetřovací pravomoci. Právní nesouměrnost byla a je jednou z vedlejších příčin prodlení, k nimž dochází při uskutečňování jednotného trhu s energií.

5.5 EHSV doufá, že sankce budou v zásadě sladěny ve všech členských státech a že nebude docházet k regulatorní arbitráži, tzn. že se při uzavírání smluv nebudou vybírat ty země, v nichž jsou sankce nižší. Ve směrnici o zneužívání trhu již byla stanovena společná pravidla ukládání sankcí a Komise to již požaduje v bodě odůvodnění 23 předmětného nařízení. Velkoobchodní trh s energií je trhem, na němž dochází k výměně určitých množství energie určených k uspokojení dovozních/vývozních potřeb, a fyzické místo, kde se jedná o plyn či elektřinu, tedy není důležité.

5.6 EHSV zdůrazňuje význam vztahů s třetími zeměmi a je velmi potěšen, že agentura bude udržovat vztahy s mezinárodními organizacemi a se správními orgány třetích zemí a uzavírat s nimi dohody. EHSV doporučuje přeformulovat znění článku 14 v tom smyslu, že agentura bude mít obecnou pravomoc zastupování konkrétně spojenou s účelem tohoto nařízení.

V Bruselu dne 16. března 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

**Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady „O koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 54 druhého pododstavce Smlouvy o fungování Evropské unie při zakládání akciových společností a při udržování a změně jejich základního kapitálu, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření“
(přepracované znění)**

KOM(2011) 29 v konečném znění – 2011/0011 (COD)

(2011/C 132/22)

Dne 15. února 2011 se Rada a dne 14. února 2011 Evropský parlament, v souladu s článkem 114 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 54 druhého pododstavce Smlouvy o fungování Evropské unie při zakládání akciových společností a při udržování a změně jejich základního kapitálu, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření – (přepracované znění)

KOM(2011) 29 v konečném znění – 2011/0011 (COD).

Jelikož se Výbor domnívá, že obsah návrhu je zcela uspokojivý, a nemá k němu žádné připomínky, rozhodl se na 470. plenárním zasedání ve dnech 15. a 16. března 2011 (jednání dne 15. března 2011) zaujmout k navrhovanému znění příznivé stanovisko. 180 hlasů bylo pro, 2 hlasy byly proti a 21 členů se zdrželo hlasování.

V Bruselu dne 15. března 2011

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

<u>Oznámení č.</u>	Obsah (pokračování)	Strana
2011/C 132/13	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě „Hodnocení nařízení LIFE+ v polovině období“ KOM(2010) 516 v konečném znění	75
2011/C 132/14	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu „Přezkum strategie Společenství týkající se rtuti“ KOM(2010) 723 v konečném znění	78
2011/C 132/15	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru „k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. .../... ze dne [...], kterým se stanoví zvláštní opatření v oblasti zemědělství ve prospěch menších ostrovů v Egejském moři“ KOM(2010) 767 v konečném znění – 2010/0370 (COD)	82
2011/C 132/16	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru „k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 378/2007, pokud jde o prováděcí pravidla pro dobrovolnou modulaci přímých plateb v rámci společné zemědělské politiky“ KOM(2010) 772 v konečném znění – 2010/0372 (COD)	87
2011/C 132/17	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru „k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty (nařízení o jednotné společné organizaci trhů)“ KOM(2010) 799 v konečném znění – 2010/0385 v konečném znění	89
2011/C 132/18	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru „k návrhu směrnice Rady, kterou se mění směrnice 2000/75/ES, pokud jde o očkování proti katarální horečce ovci“ KOM(2010) 666 v konečném znění – 2010/0326 (COD)	92
2011/C 132/19	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému Parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů k tématu „Směrem k evropskému prostoru bezpečnosti silničního provozu: směry politiky v oblasti bezpečnosti silničního provozu v letech 2011-2020“ KOM(2010) 389 v konečném znění	94
2011/C 132/20	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady k tématu „O vytvoření jednotného evropského železničního prostoru“ KOM(2010) 475 v konečném znění – 2010/0253 (COD) a ke sdělení Komise „týkajícímu se rozvoje jednotného evropského železničního prostoru“ KOM(2010) 474 v konečném znění	99
2011/C 132/21	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady „O integritě a transparentnosti trhu s energií“ KOM(2010) 726 v konečném znění	108
2011/C 132/22	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady „O koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 54 druhého pododstavce Smlouvy o fungování Evropské unie při zakládání akciových společností a při udržování a změně jejich základního kapitálu, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření“ (přepracované znění) KOM(2011) 29 v konečném znění – 2011/0011 (COD)	113

CENY PŘEDPLATNÉHO NA ROK 2011 (bez DPH, včetně poštovního za obvyklou zásilku)

Úřední věstník EU, řady L + C, pouze tištěné vydání	22 úředních jazyků EU	1 100 EUR ročně
Úřední věstník EU, řady L + C, tištěné vydání + roční DVD	22 úředních jazyků EU	1 200 EUR ročně
Úřední věstník EU, řada L, pouze tištěné vydání	22 úředních jazyků EU	770 EUR ročně
Úřední věstník EU, řady L + C, měsíční DVD (souhrnný)	22 úředních jazyků EU	400 EUR ročně
Dodatek k Úřednímu věstníku (řada S), DVD, jedno vydání týdně	mnohojazyčné: 23 úředních jazyků EU	300 EUR ročně
Úřední věstník EU, řada C – Výběrová řízení	jazyky, kterých se týká výběrové řízení	50 EUR ročně

Předplatné *Úředního věstníku Evropské unie*, který vychází v úředních jazycích Evropské unie, je k dispozici ve 22 jazykových verzích. Zahrnuje řady L (Právní předpisy) a C (Informace a oznámení).

Každá jazyková verze má samostatné předplatné.

V souladu s nařízením Rady (ES) č. 920/2005, zveřejněným v Úředním věstníku L 156 ze dne 18. června 2005, které stanoví, že orgány Evropské unie nejsou dočasně vázány povinností sepsat všechny akty v irštině a zveřejňovat je v tomto jazyce, je Úřední věstník vydávaný v irském jazyce prodáván zvlášť.

Předplatné dodatku k Úřednímu věstníku (řada S – Dodatek k *Úřednímu věstníku Evropské unie*) zahrnuje znění ve všech 23 úředních jazycích na jednom mnohojazyčném DVD.

Předplatné *Úředního věstníku Evropské unie* opravňuje na požádání k obdržení různých příloh Úředního věstníku. Předplatitelé jsou na vydávání příloh upozorňováni prostřednictvím „oznámení čtenářům“ zveřejňovaného v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Prodej a předplatné

Předplatné různých placených periodik, jako například předplatné *Úředního věstníku Evropské unie*, lze získat u našich distributorů. Seznam distributorů se nachází na této internetové adrese:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_cs.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) nabízí přímý a bezplatný přístup k právu Evropské unie. Tyto internetové stránky umožňují nahlížet do *Úředního věstníku Evropské unie* a obsahují rovněž smlouvy, právní předpisy, judikaturu a návrhy právních předpisů.

Více informací o Evropské unii naleznete na adrese: <http://europa.eu>

